

Kmetijske in rokodelske novize.

Na svetlobo dane od z. k. kmetijske drushbe.

Kmetijske in rokodelske novize so izhajale tedensko, urejal jih je Janez Bleiweis. Namenjene so bile najprej v pomoč kmetom in obrtnikom, kasneje pa so objavljale prispevke s področja leposlovja, konservativne politike, kulture in dopisov iz raznih krajev. Pomembne so bile predvsem zaradi utrjevanja slovenskega knjižnega jezika, splošnega sprejema gajice in nasploh zaradi vsestranskega kulturnega razvoja slovenskega naroda. Časnik se nadaljuje pod naslovom Novice kmetijskih, rokodelnih in narodskih reči.

Vir: dLib

.....

Domazhe povefti (Gofpod fajmofhter Joshef Shemlja umerl). Sopet vam moramo shaloftno poveft na snanje dati, de nam je nemila fmert praviga rojaka vsela, ki je sa Slovenze in njih rod in jesik vef shivel. V petik 15. kimovza je namrezh zhaftitljivi gofpod Ovfi fhki fajmofhter Joshef Shemlja v 38 letu fvoje ftarofti po dolgi bolesti na jetki umerl. Sa nafhe novize je vef gorel, in fhe na fmertni poftli je od njih govoril. Ravno na dan njegove fmerti pred fhterimi tjedni nam je pefim »Novim flovenfkim novizam« v listu Nr. 10 poflal in obljubil, tudi v prihodno veliko sa nafhe novize pifati. Njegovo pofljedno vezhji delo je poveft v pefmi: Sedim finov, ki je vfim Slovenzam gotovo dopadla. – Bog mu daj mir in pokoj!

Vir: Kmetijske in rokodelske novize, 20. 9. 1843

.....

Shaloftna poveft. S shaloftjo osnanimi nafhim svunajnim bravzam, de nam je neufmiljena fmert sopet eniga zhaftitljiviga rojaka vsela. Gofp. Jakob Praprotnik, korar, nameftnik duhovniga reda per dershavnih ftalifnih, vikfhi vodja latinfkih fhol ilirfkiga poglavarftva, knesofhkofijfki fvetovavez in vodja knesofhkofijfke pifarnize, ud z. k. kmetijske drushbe v Ljubljani i. t. d., rojen v Dobravi na Gorenfkim 1797, je umerl v torik 20. dan Svezhana v 47. letu fvojiga shivljenja – Slavo je vshival povfod, in zhiflalo ga je vfe. – Shalovali bodo po njemu ne famo njegovi vshlahtniki, ampak tudi veliko prijatlov in snanzov, in vfi tifti, ko fo njegovo djanje, pridnoft, in vednoft na tanjko posnali. – Rak v zhevah fe ga je pred fhetnajftimi mefzi vlotil, dokler je njegovimu terpljenju in velikim bolezhinam smert konez ftorila. Umerl je, ko pravi kriptjan, vef o boshjo previdnoft vdan. Naj v miru pozhiva! – Vfak domorodez bo pa gotovo na njegovim grobu sdihnili: Shkoda ga je bilo!

Vir: Kmetijfke in rokodelfke novize, 28. 2. 1844

Popis obertniske razstave v Ljubljani: Posebne hvale vredno blago so bili žebliji in čubežen Janeza Thomana fužinarja iz Kamne Gorice.

Bronaste svetinje: Gosp. Ig. Pibrovc, iz Krope, za omikalnice za volno; gosp. J. Thoman, fužinar v Kamni Gorici, za čubežen in žeblje; gosp. J. Ambrožič, fabrikant omikalnikov za volno iz Ljubniga na Gorenškem; gosp. J. L. Potočnik, fužinar v Kropi, zažeblje; gosp. J. Resman, suknar iz Zgoš na Gorenškem, za sukno.

Vir: Kmetijfke in rokodelfke novize, 6. 11. 1844 / V mapi Kam. Gorica v starih časopisih

Popis obertniske razstave v Ljubljani: Samo J. Resman suknar iz Zgoš nam je šest kosov sukna iz Gorenškiga v razstavo poslal, kar je nam znamenje, da so suknerske fabrike na Gorenškem prav zelo opešale. Resmanova fabrika se med vsimi še nar bolj derži, in na leto okoli tavežent kosov sukna izdela, kteriga cena je za vatel od 45 krajcerjev do 2 goldinerjev; volno za bolj žlahtne sukna na mašinah predejo, za slabši robo jo pa drugi delavci pripravljajo; okoli 80 ljudi ima sedaj delo v ti fabriki, kter se je že v letu 1795 pričela, in takrat na kupe dela imela, ko še niso na Češkem, Marskem in Šlezskem sukna z mašinami delali. Glejte, kako so se časi spreobrnili! Samo ta fabrika se še na dobrih nogah derži, zakaj nje prvi lastnik Anton, Janezov oče, je veliko let po ptujih krajih hodil, razne suknerske fabrike ogledoval, in si je po teh svojo lastno fabriko napravil; tudi sedajnemu lastniku hvala gre, de z časom naprej hiti, kolikor je mogoče.

Vir: Kmetijfke in rokodelfke novize, 20. 11. 1844

Popis obertniske razstave v Ljubljani: Dobro blago so bili žebliji Franca Šulerja iz Krope na Gorenškem. – Janez Vurnik, podobar iz Radolce, je dve leseni človeški podobi v razstavo dal, ktere ste zopet pokazale, de imajo naši rokodelci umne glave za podobarske izdelke za podobarske izdelke ...

Vir: Kmetijfke in rokodelfke novize, 27. 11. 1844

.....

(V Radolci na Gorenškem) bodo od perviga prihodnjiga Svečana cesarsko malo pošta dobili, ki bo petkrat v tednu, to je vsak pondeljek, torek in vsako saboto ob petih popoldne, - vsak četrtek in vsako nedeljo pa ob petih zjutraj na pošto na Otok šla, po kteri se bodo zamogle pisma in druge reči, ktere se navadno na pošto dajajo. Iz Radolce tje pošiljati in od ondod v Radolco dobivati. Po ti novi mali pošti bo 79 krajem na Gorenškem pošiljanje in prijetva pisem prav zelo polahkano, kterim je dozdej pošta na Otoku preveč od rok bila. Našim prejemnikom »Novic« v Kropi, v Lescah, v Srednji Vasi, v gornih in spodnih Gorjah, na Ovšišah, v Bledu, Kamni Gorici, v Breznici, Koprivniki i. t. d. bo ta nova naprava gotovo prav po volji, ker bodo Novice prihodnjič noter do Radolce brez povikšanja plačila dobivali, po ktere so popred na Otok ali pa v Krajn pošiljati mogli. Zdaj jih bodo v Radolci pri kupcu gospodu Hudoverniku dobivali, kterimu je ta mala pošta izročena.

Vir: Kmetijfke in rokodelfke novize, 29. 1. 1845

(Iz Begenj nam pišejo). »Pri M. Kopaču je dozdej iz raznih krajev Slovenskiga 16 pinj naročenih. Tudi vse češke kolovrate, ki jih je Kopač dozdej naredil, so mu proti pokupili, jih že verte Gorenke Pemce, de je veselje gledati.« – To je prav!

Vir: Kmetijfke in rokodelfke novize, 12. 3. 1845

Delitva častnih daril za posebno lepe bike (vsak izmed njih bo 50 gold. prejel, če bo bika skoz dve leti za pleme svojim sosedom prepušal): Jakob Avsenik, iz Verbinj Radolske komisije.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 11. 1845

(Druga poroka v Kamnigorici na Gorenškim) je bila 25. Listopada z veliko častjo obhajana. Ženin in nevesta – ubožna cvekarja - sta bila 4. Velikitravna v letu 1795 prvič poročena; on je zdej v 76. ona pa v 70. letu. Visokorodni gosp. grof Turn iz Radolce so bili starašina Matevkoca in njegove vdrugeč poročene žene; visoko častitljivi kamnigoriški fajmošter gosp. Uršič so ju pa z veliko častjo poročili, v farovži krasno kosilo napravili in ju še obdarili. – Boje ni davnej, ko je tudi v Kropi enaka druga poroka bila.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 3. 12. 1845 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

Nova šola v Kamnigorici. Tudi v Kamnigorici blizu Radolce je bila letas nova šola napravljena. Očitno hvalo v nemških Ljubljanskih Novicah so zategavoljo že od viši gosposke prejeli ondašni častitljivi g. fajmošter Jernej Uršič, in prednik soseske g. Franc Pesjak s še tremi drugimi domoljubi, ki so se več za občinsko izboljšanje, kakor za svoj lastni prid poganjali, ker nimajo sami otrok, de bi jih v šolo pošiljali, namreč Jože Zupančič, ključavničar in dve vdovi kovaški, Barba Šiler in Marija Šolar. Že pred več letmi je soseska tamkej si šolo vošila napraviti; pa ni bilo lahko mogoče tega izpeljati, tak dolgo de so zdaj dobre želje dopolnjene. Hvala gre taki soseski, koja večidel od dela svojih rok, od kovanja žebeljev ali cvekov, ki se večkrat slabo plačuje, mora živiti; ki tudi ni velika, in si rada v telesnim perterga; de otrokam z napravo šole duhovni živež preskerbi. Za otroke mora pa tudi pravo veselje biti, de jim bo zdaj ložej, se kaj več učiti. Saj vem, kako so tukej še pred osmimi in devetimi letmi se otroci obilno hodili učiti, ko jih je neki postranski učenik ob delavnikih nekoliko v šoli učil, in ko sim jim jest ob nedeljah tudi v branji uk dajal; po 40 do 50 jih je bilo vkupej, brez de bi bil kdo hotel ali mogel jih kaj več perganjati. Celo velike dekleta so se jele vaditi branja; in eno clo vem, ki je per 25 letih bila še terde glave, in so se ji drugi posmehovali, je pa, kakor se je od dela nehala, v svojo izbico pod streho se zapirala, in se v branji poskušala, in v teh mescih sim ji mogel že bukve »Dušna paša« preskerbeti. Otroci so sploh hiteli se posebno z molitevniimi bukvicami preskerbeti, in kakor je kdo od kovanja z dovoljenjem staršev si kaj perhranil, je pertekel prašat: »ali imajo tiste bukvice po štiri groše« (to je: Očenaš od gosp. Rozmana,) tako de sim samo v teh v dveh ali treh letih okoli 120 oddal.

Per ti perložnosti moram očitno reči, de za uk je krajnsko ljudstvo bolj vneto, kakor bi kdo menil iz tega, kar se od šol piše. Koliko se jih (prav do Lankasterjevi vodbi) nauči brati eden od družiga, ena od druge in z lastnim poskušanjem! Tako, de tudi v krajih, kjer ni šol, jih veliko v cerkvi na bukvice moli, pa več gre tukej hvale ženskemu spolu. Zato me je pred kratkim prav veselilo, viditi mlad par, ki sta po poroki, ker čakata žegna zakona in s. obhajila, oba, ženin in nevesta, per s. maši lepo na bukvice brala vsak na eni strani oltarja. Pusto pa se mi je kmalo po tem zdelo viditi drugi par, kjer je nevesta sicer imela bukvice, ženin pa ni vedil, kam rok djati.

De bi le tisti, kterih je dolžnost, si povsod več perzadevati za šole, ne pa, kakor semtertje se zgodi, jih še le opovirali zoper voljo viši gosposke in zoper želje sosesk! / P. H.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 10. 12. 1845 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

.....

Očitna zahvala. Za vstanovljenje Kamnogoriške šole sta v denarjih lastnik Radolske grajšine, visokorodni gosp. Grof Thurn-Valzasina in pa visokočastitljivi Ljubljanski infulirani stolni prost, gosp. Dr. Luka Burger, veliko pripomogla; gosp. grof so ji podarili 100 gold., gosp. prost pa 70 gold. Taki ljudomili darovi zaslužijo očitno razglašenje v Novicah, ktere se z gorečo ljubeznijo poganjajo za osnovo ljudskih šol po Slovenskim in vedno z velikim veseljem šolske dobrotnike na znanje dajajo. Taka rodoljuba dobrotnika sta se tudi imenovana dva gospoda skazala; zatorej le dolžnost hvaležnosti spolnim, če nju milodare razglasim. Čast in hvala, komur hvala gre! / Jernej Uršič, fajmošter v Kamni Gorici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 11. 3. 1846 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

Dopis iz Kamne Gorice. Iz dopisa gospoda Janeza Thomana, fužinarja v Kamni Gorici, zastran Kamnogoriške šole le naslednje verstice oznanimo, zato ker je bilo neke dni popred, ko smo pričijoči dopis prejeli, že v 50. listu lanjskih Novic od nje govorjenje. Gosp. Thoman z veliko hvalo opomnijo prizadevanja gosp. tehanta Strela, rajnciga komisarja Šmida, in domače duhovšine, milodarov Kamnogoriških cvekarjev in drugih dobrotnikov tega kraja, Radolskiga gosp. grofa Thurna in infuliranega Ljubljanskiga prošta, gosp. Drja. L. Burgarja, in poslednjič še pristavijo, de Kamna Gorica nikoli ne bo pozabila iskreniga prizadevanja gospoda kaplana Jurja Križaja, ki je že pred prihodam učenika otroke ne le keršanskiga nauka, ampak tudi brati učil. Če so že šole po kmetih sploh zelo koristne – pravijo na dalje – so pa v krajih, kjer so fabrike, kakor v Kamni Gorici še posebno potrebne. Zakaj tukaj je okoli 200 družin, ktere se večidel s kovanjem žebeljev redijo in so od Boga posebno z otroci obdarovane. Med tem ko starši v vignicah (Nagelschmiedhütten) delajo, so otroci od tistiga časa, ko začnejo hoditi, do 8. ali 10. leta večidel brez varha sami sebi prepušeni in se po ulicah in bližnjim polji prepletajo, zraven se pa tudi večkrat vsakeršnih napečnost nauče; ktere so dostikrat rodovitna korenina prihodnjih hudobij. Poslednjič še opomnimo, de smo v šoli peč po nauku Ljubljanskiga tesarskiga mojstra gosp. Pajka postavili. Naš bistrourni ključarski mojster Jožef Zupančič je šel nalaš v Ljubljano, de je vidil, kako so take peči narejene. Gospod Pajk mu je prav prijazno vse pokazal in dopovedal. Zupančič, kteri se je tudi sicer kakor dober domorodec za šolo veliko, veliko prizadjal in storil, je potrebne plehaste cevi naredil in zidarju pri postavljanji tako na roke šel, de nam peč prav dobro služi. / Janez Thoman.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 3. 1846 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

Zahvala. Ker je Kamnogoriška srenja pretečeno jesen pri zidanji šole nekaj dolga naredila in si je bilo letaš zavolj slabe kupčije žebeljev bati, de bi lepiga in prostornima šolskiga poslopja ne mogla zdelati, sim vredništvo Novic prosil, de bi mi tistih 10 gold., ktere je po 4. listu neka rodoljudna gospa darovala, poslalo, de bi se šola v Kamni Gorici popolnoma zdelala in de bi jez po svoji moči to tako potrebno šolo iz njeniga še zmirej omahljiviga stanu povzdignil. Ker je bila moja prošnja vslišana, se zahvalim tukej očitno dobrotljivi šolski prijatlici za poslano denarje z obljubo, de jih bomo še do Velike noči v povedani namen obernili. / Juri Križaj, kaplan v Kamni Gorici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 4. 1846 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

Gospod Jernej Uršič, fajmošter iz Kamnegorice na Gorenskimi, so poslali 6 breskev take debelosti, de grejo le 3 na 1 funt; škoda de so prenašlo zgnjile, de nismo mogli njih okusa presoditi. Razun teh so poslali: pešek posebno debelih marelc, potem 2 vodenici, 3 pozimske puternice in pa 5 jabelk nekiga posebniga plemena, ki se da brez vse prizadeve skozi 2 leti ohraniti, česar so nas gosp. fajmošter že pred 3. leti prepričali, ko so nam mesca Malitavna za gostovanje presvitliga nadvojvoda Ivana tacih 2 leti starih sladkih jabelk v Ljubljano poslali. Gospod fajmošter jih imenujejo Kamnogoriške sladke jabelka.

Imenovane jabelka imajo veliko vrednost in marsikteri sadjorejc si bo želel, tacih cepičev od gosp. fajmoštra dobiti, ki mu jih bojo ta ljudomili gosp. domorodec radi podarili.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 4. 11. 1846 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

Če človek prigodke letašnjiga leta premisli, bi res kmalo gospodu M. verjel, da letos natora nori. Sedmi dan Grudna je per nas celi božji dan dež šel, kakor de bi ga iz škafa vlival. Osmo uro zvečer se je jelo nad llovco vtrinjati in bliskati, kakor je v narhuji vročini po leti v navadi, ter je treskalo in gromelo – dve celi uri. Danes pa, to je 12. dan Grudna je šel sneg od zore do mraka, kakor de bi bil berače tergal. Dvanajsto uro dopoldne pa je jelo spet nad llovco bučati, ter se je bliskalo in je gromelo, kakor bi bilo v pasjih dnevih. / Sevčan

Po dopisu J. K. iz Ovsiš je 7. dan Grudna na Presrenji v Dobravski fari trešilo v hruševo drevo in ga vsiga razneslo; 12. Dan Grudna pa je strala vdarla na Dobravi (podfari) v cerkovi zvonik, pa ni vžgala. / Uredništvo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 30. 12. 1846

.....

(Gospod Jožef Justin) dosluženi duhoven, rojeni v Radolci leta 1746, so umerli 4. Prosenca v Gradci, kjer so že več let stanovali, 100 let stari.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 1. 1847

(Gospod Juri Pajk) v Novicah že večkrat pohvaljeni mestni tesarski mojster, je napravo znajdel, po kateri se v potrebi zamore navadni vodnjak (šterna) v gasilno škropilnico spremeniti. Ta naprava – vodnjak in gasilnica ob enim – ni draga, in je bila unidan pričo več zastopnih mož skušena in poterjena.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 5. 1847

Poslavljenje. Presvitli Cesar so po vikšim sklepu 29. veliciga travna našiga visokočastitljiviga rojaka, gosp. dohtarja Andreja Gollmayerja, svetovavca pri c. k. dvorni gosposki izvolili.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 9. 6. 1847

Neizrečeno velika hudobija. V Gorici, blizo vasi Otoka v Mošniški fari na Gorenskimi je bila nekimu kmetu 5 let stara kobilca, ki je imela že dve lepi žebet, sedaj pa tretjič breja, in ktere bi ne bil posestnik rad spod 200 gold. dobriga denarja prodal, 20. dan rožniga cveta letašnjiga leta, ukradena. Drugi dan so jo pol ure od Dobriga polja pri nekim kozelcu izstradano privezano še živo našli, tode brez jezika, kteriga ji je bil hudobni tat globoko v goltancu odrezal. – Bogo gladno živinče je močno po kermi hrepenelo, pa – jesti ni moglo! Potem so jo skozi Radoljco v Spodnjo Lipnico h konjedercu peljali. Radoljčanje so jo ogledovali, in z enim glasam neusmiljeniga

hdobneža obsojevali rekoč: »Taki trinog, ki je ubogo živino tako neusmiljeno mučil, ne zasluži drugiga, kakor de bi se mu tudi jezik odrezal, ali pa de bi ga za jezik perbili ali za-nj obesili.« Tatu, gerdiga divjaka, pa še niso zvedli, posebno ker se lastnik mučeniga živinčeta ni svest, de bi bil s kakim takim človekam v prepir ali kreg, v zamero ali pa v sovražtvo, zapleten bil!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 4. 8. 1847

Oznanilo Kmetijski družbi na ogled poslaniga krajnskiga sadja: Gosp. grof Vincenci Thurn, grajšak v Radoljci so poslali že večkrat pohvaljenih laških medenic (Annabirn), ki so po pravici od gorenskih kmetovavcov zlo obrajtane, ker so zares dobre, zgoodej zrele in rade polne; ravno tacih smo dobili tudi (od gospoda Jurja Pajka v Ljubljani).

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 4. 8. 1847

Oznanilo Kmetijski družbi na ogled poslaniga krajnskiga sadja: Od gosp. Andreja Kopača, fajmoštra v Begnjah: kašnic (Flaschenbirne); weissgeflamnter Cardinalapfel; Kirschkpflaumen – brez krajnskiga imena.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 9. 1847

Oznanilo Kmetijski družbi na ogled poslaniga krajnskiga sadja: Gosp. Lorenc Pintar, odgojitelj v Radolci, so poslali, na Dolenskim popotovanje, naslednjih hrušk: iz farovškiga verta v Soteski. Nr. 1. kervavk (Sommerblutbirne), ki mehke nimajo nobene cene, terde so pa dobre. Nr. 2. gospodičin (Frauenbirne); Nr. 3. Solcburgarc, Nr. 4. Cesaric (gelbe Sommermuskateller), Nr. 5. Krajvodnic (kleine kreiselförmige Mostbirne), Nr. 6. Wiener-Mostbirne; iz farovškiga verta v Balti vasi pa kašnic (Flaschenbirn).

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 15. 9. 1847

Novice z Gorenskiga (krompir). Na grof Turnovim vertu v Radoljci je bil letas prav prav zgodaj presajen, pa je vender prav malokteri tako debel zrastel, de bi ga bilo vredno jesti.

... Zadnje dni meseca kozoperska je dva dni okoli Radoljce tak veter razgrajal, da je več kozelcov poderl, in nekiga gospoda z vozam vred v graben prevernel. ...

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 1. 12. 1847

.....

V Loki in Radoljci so v mnogih volitnih okolicah Gorenjskiga izvoljeni volivci 20. Dan tega mesca poslanca za Dunajski državni zbor volili. V Radoljco je prišlo namesto 96 volivcov le 87, ki so z 57 glasovi gospoda komisarja Mihela Ambroža, in sicer brez vsiga pristavka, izvolili.

...

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 6. 1848

Vse se čudi nad obnašanjem našiga rojaka, gosp. profesorja Fistra na Dunaji. Pa kaj pravimo: našiga rojaka, ker je v vertincu svobodnosti že davnej Radoljco pozabil! Smešno je brati, kaj de je 7. rožnika Pražkim učencam v dvorani Dunajskiga vseučeliša govoril: »Als Priester (!) kann ich weniger den Gedanken der Nazonallitäten, vielmehr muss ich den Gedanken der Menschheit auffassen (?) und in diesen Sinne zur Einigkeit und Brüderlichkeit mahnen.« Kako je neki to, de bi gosp. Fister, ki se v mnoge reči vtikuje in ki je ves goreč za svobodo, ravno za

narodnosti clo nič ne porajtal, ko bi mu Frankfortska burja prijetniši ne bila kot čista sapa Triglava?

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 9. 8. 1848

Prošnja. Vsaciga na Kranjskim, kateri podpisanih ali podkrižanih slovenskih prošinj do svitliga Cesarja, zastran vpeljanja našiga jezika v šole in kancelije i. t. d. , še v rokah ima, prosim, jih meni v Ljubljano poslati, de jih naprej v pravi kraj odpravim. – V Ljubljani 5. velikega serpana 1848 / Janez Bučar s. r. (c. k. fiskalni uradnik v slonovih ulicah šte. 15.)

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 9. 8. 1848

Dopis z Gorenskiga. Gorencam se je letašnja letina prav dobro obnesla. Perdelali so toliko beliga žita in ajde, de malokdaj več. Posebno dobro pa se je naša stara prijateljica turšica skazala. Slišimo, de so jo lani in letas tudi že v Selški dolini in okoli Loke poskusili. Prav dobro se jim vede, in kmetje obetajo, de je ne bojo več opustili. Vsim Slovenskim krajem, kjer dozday turšice še ne sadijo, svetujemo, de naj jo prihodnje leto poskusijo. – Tudi perstnina: repa, korenje, pesa i. t. d. je dobro obrodila. Samo krompir, ta nas je spet za praznik naredil. Nekterim je še bolj sognjil kakor lani. Posebno na Selški strani. Sploh je govoric, de bojo ljudje drugo leto manj krompirja pa več turšice sadili. – Za sadje letas ni bilo zlo dobra letina. Vender smo ga za sprot zmirej dovolj imeli. Za sušili je bilo pa češpelj nar več. – Kar živinsko klajo zadene, so svisle večidel do verha naložene. Toraj se ne bojimo, če tudi dolga zima pride.

Desiravno je letas po Gorenskimi streli pokala in tudi semtertje kaj požgala, nas je vender dobri Bog celo leto nesrečne toče obvarova. Samo 16. dan tega mesca ob petih popoldne se pervleče černa megla iz Teržiškiga kota proti Kamnigorici, in toča se vsuje, de je bilo strah. Tode je le nekoliko minut šla, in tedaj ni veliko škode naredila. Še moram opomniti, de ta toča ni bilo okrogla, temuč je imela razne podobe. Nekaj je bilo plošnate, in dva palca dolge in široke; nekaj svetincam, križicam, žabam in drugim takim rečem podobne; nekaj pa je bilo turnčaste. Kmetje pravijo: »No zdaj se je spolnilo, kar je Šembilja že davno prerokovala, de bo robata toča šla.«

Končaje opomnim še nesrečo, ki se je te dni v našim kraji zgodila: Lenart Katrašnik, kajžar iz Zgornje Lipnice gre pred nekolikimi dnevi kostanj klatiti, pade z dervesa, in se tako zlo potolče, de je mogel čez tri dni umreti. Ljudem se nemore nikoli dosti perporočiti, de naj dobro gledajo, kadar so na drevesu, kam de stopijo. Vsakimu štomelju ni treba svojiga življenja zaupati. Te zgodbe pa zlast zato omomnim, ker je v ti hiši v kratkim času troje ljudi čudno smert storilo, ter se od ust do ust perpoveduje, de je ta kočura ravno tista, v kateri je njega dni Pustograška gospa otroka svojiga nezvestiga moža umorila.

V Kamni Gorici, 28. dan kozoperska 1848. / J. Uršič

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 15. 11. 1848 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

.....

Veseli dan ali Matiček se ženi, vesela izgra s petjem, bo danes v Ljubljanskim igrališu igrana. Slovensko društvo je napravilo in popravilo to igro, koja je bila v letu 1790 pervikrat v Ljubljani igrana, in je neizrečeno dopadla. Nej je nihče ne zamudi danes.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 24. 1. 1849

»Veseli dan« ali »Matiček se ženi«, vesela igra v gledišu pred somnjem ta dan od slovenskiga društva napravljena, je ljudem močno dopadla; glediše je bilo tako polno, da se je vse terlo, in slovenskemu društvu je ta igra čez vse stroške naklonila gotovih 124 gold. Vsaki dan se bolj prepričamo, de tudi Ljubljana na Slovenskim stoji, čeravno nekteri še tega zapopasti ne morejo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 31. 1. 1849

Gosp. Ambrož je na pritožbo v Slovenii (2. list), de za slovenske dežele še zdej ni postavljen šolski svet (Schulrath), Ljubljanskimu slovenskemu društvu oznanil, de je on že pred Božičem ministerstvu v ti reči predlogo podal, od ktere nam je tudi prepis poslal. – Jesenski šolski prazniki (vakance) ostanejo to leto pri starim: vel. serpana in kimovca.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 31. 1. 1849

Gospodu L. Tomanu – slovenskemu pesniku, po prebranih njegovih poezijah, ravno na svitlo danih.

Pervo k si stopil v plan Triglava, se Kom Ti Prikaže,
Rojen si tam, kjer peni Save se bistri tečaj;
Ude imaš krepke, serce je milo, slovensko ti bije,
Vse kar Slovana ceni, Tvoja gotova je last,
Starše zahvali in Boga, predragih darov si deležni!
Veči te čaka blagor, vedriga uma prostost. –
Bukve odprimo sveta, narodi vsi zdajni in bivši;
So že dosegli oblast, Slava se imena glasi;
Mirniga mi smo namena, v času dozoru hrepenja,
Bomo dobili svoj dom, sužnost' človeštva je konc'. –
V hvalo in čast tih srečnih poj zaželjenje naroda.
Krasni ostane spominj, vnukam de bodeš prerok!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 21. 3. 1849

Nova knjižnica. Ker se je že večkrat zaslišalo, koliko hvale vredno in koristno bi bilo, ako bi se po deželi, posebno kjer so učilnice, knjižnice (bukvarnice) napravile, se mi ne zdi potrebno važnosti takšne naprave, ktero vsak prost človek pri zdravi pameti brez posvete lahko za prav spozna, obširneji dokazovati, temuč le kratko oznanim, da se v Borovljah na Koroškim, kjer se je lanjsko leto tolikanj napetih nemškutarjev stariga kopita začulo, knjižnica vtemeljuje, ktero prav iskreni prijatli materiniga jezika z vso močjo podpirajo, kterih častitljive imena pri bližnji priložnosti zamolčal ne bom, kakor hitro od te bukvarnice kaj več zvem. Kvas je napravljen, Bog mu daj svoj blagoslov, da knjižnica ne bo zaostala!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 7. 11. 1849

Op.: Daljši podlistek »Kako bi se dala v vsaki soseski bukvarnica napraviti«!

Novi politiški vradniki za Kranjsko in Koroško kronovino. Z novim letam se bojo začele nove politiške gosposke. Cesar so postavili 8. in 12. tega mesca kronovinna poglavarja, in poglavarjeva svetovavca; vse druge višje vradnike pa je po oblasti, od Cesarja prejeti, minister notranjih oprav izvolil.

Za Kranjsko kronovino: poglavar kranjske kronovine (Statthalter) je grof Gustav Korinsky ... Kantonski poglavarji I. reda so: ... V Radoljci gosp. Janez Pajk.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 26. 12. 1849 / V mapi Okrajno glavarstvo Rad.

.....

Volitve odborov kmetijskih podružnic na Kranjskim. Za Radoljško podružnico je 27. p. m. volitev bila, pri kateri je bil za predsednika gosp. tehant Janez K. Krivic iz Zgornjih Gorij izvoljen in za odbornike naslednji gospodje, namreč: gosp. Vincenci grof Thurn-Valsassina v Radoljci, gosp. Andrej Kopač, fajmošter v Begnah, gosp. Gašper Šoklič, fajmošter v Bresnici in gosp. Hieronim Ulrich, posestnik in gojzdni oskerbnik v Bledu.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 9. 1. 1850

Novo izvoljeni vradniki deržavniga zagovorništva. Za namestnike dežavnih zagovornikov so svoljeni: ... Dr. Henrik Haan pri kantonskim sodništvu v Radoljci ...

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 2. 1850

Purgemaster in župan. Ime purgermaster in nekteri razdelki srenjske postave (§ 67., 81., 82., 83. in 118) so po deželi misel obudili, de bode treba drago reč napraviti, in de clo manjši srenje brez brez lastnih uradnikov ali peomtarjev ne bojo mogle izhajati. To je kriva misel – pravi minister – purgermaster naj se imenuje, kakor dosihmal, predstojnik v mestih in tergih, po kmetih pa naj tisto ime obderži, kakoršno je v deželi navadno. Mi Slovenci imamo staro častitljivo ime župan, župani naj se tedaj imenujejo tudi prihodnjič predstojniki županij.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 27. 3. 1850

Kmetijska podružnica – Predsednik Radoljške podružnice, gosp. tehant Krivic, je napovedal prvi zbor ondašnje podružnice na 18. dan tega mesca, ki se bo v hiši Radoljške šole ob devetih dopoldne zbral. Upati je, da se bo veliko udov snidilo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 10. 4. 1850

Kmetijska podružnica - Podružnica Radoljška je imela 18. dan preteč. meseca svoj prvi shod, pri katerim so med drugimi rečmi posebno pomenki zastran varstva gojzdov važni bili; zapisnik (protokol) te reči je poslal gosp. predsednik podružnice središnjemu odboru kmetijske družbe v predlago višjemu vodstvu.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 22. 5. 1850

»Srenja« ali »Županija«. V vsih sostavkih in v vsih natisih, kar smo jih do zdaj vidili beremo »die gemeinde« s »srenjo« predstavljeno. – Srenja je sama na sebi dobra slovenska beseda, in bi se je tudi radi poprijeli, ako bi bila na Kranjskim količkaj bolj znana; pa smo gotovi, de ne na celim Dolenskim ne na Notranjskim je nihče ne pozna, in povsod mora ne samo kmet, ampak tudi drugi, ki si dozdevajo v slovenšini kaj več vediti, morajo popraševati, kaj ta beseda pomeni.

...

Pa bodi si to kakor koli hoče, srenje nam za »gemeinde« prav ni treba, zato ker imamo namesto nje staro, krasno, povsod znano in spoštovano slovensko besedo »županijo«. Županija pomeni ravno to, kar imajo zdaj biti soseske, pa ne srenja zavolj zgoraj povedaniga vzroka; soseska tudi ne, ker se utegne več sosesk v eno županijo skleniti, kakor se jih je na priliko v Ipavski županii čvetero dozdanjih sosesk ali komunov res sklenilo. Saj družih županov tako več nimamo. Zadnji pravi župani pri nas so bili grajšinski, dokler so imele grajšine svoje stare pravice pred francozko

vojsko, in dokler je županova beseda v soseskinih rečeh vse veljala. Kar so potlej župani grajski hlapci postali, niso več županskiga imena vredno nosili*.

(Če stare zgodovinske bukve naših očakov beremo, se bomo prepričali, kako imeniten je bil župan. Pisavec zgodovinskih bukev g. Konstantin piše, da nekdanji Slovani so clo svoje vladarje župane imenovali. Kakor so sedaj dežele v kantone (Bezirke) razdeljene, tako so bile nekdej v županije, in predstojnike kantonov so imenovali naši očaki župane. Zdej, ko so soseske dobile po novi vstavni vladl zraven več oblasti tudi pravico domačiga jezika nazaj, se spodobi, da se ptujih besed znebimo in se poprimemo spet dobrih starih domačih, in de častitljivi besedi »župan« spet tisto čast nazaj damo, ktero je po »grajskih hlapcih« izgubila.)*

Zdajni župan je zopet pravi župan v svoji županii, zakaj opravilo in veljavo bo imel, kakor župani nekdanjih časov. Njegovi pridružniki naj se imenujejo županijski svetovavci ali pa podžupani. Zadnje se mi bolj prav zdi.

Ako si po tim takim po deželi županije napravimo, si bomo še v eni drugi reči vstregli. Kdor ne ve kako se lovimo in išemo, kako bi se »Bezirkshauptmannschaft in »Bezirkshauptmann« reklo? In kaj je bolj duhu slovenskiga naroda primerjeniga kakor »nadžupanija« in »nadžupan!« Saj družiga niso in tudi za drugo niso nadžupanije postavljene, kakor de med se razdeljene županije pregledujejo, jih vodijo in s kronovinskim vladarstvam v združeno edinost vežejo. / Graberski

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 27. 7. 1850

Iz Gorenskiga. Razglasite "Novice", kako pridno se Kamnogoriška šola, nje neutrudljivi učenik Andrej Praprotnik in častiti katehet Anton Jerina, obnašajo, kako da si ta dva gospoda neprenehama od leta do leta večji zasluge za njo nabirata. 26. avgusta zjutraj je bilo konecletno spraševanje v imenovani šoli. Popred je bila sv. maša, lepo peta.

Po nji se je spraševanje pričelo. Kako natanjko in serčno so gospodu učeniku keršanskiga nauka otroci odgovarjali in pričali, da jim beseda iz serca pride živa, občutena, ne le samo v glavo mertvo vtisnjena, ampak prihodnjimu življenju vedno zvesto vodilo! Potem so pridni šolarčki prebiral tako gladko in zapopadljivo, da jih je le veselje bilo poslušati, posebno pak ko so iz bukvic »miloserčnost do živali« trigovor tako pomenu primerno navglasovaje čitali, da se je bilo čuditi. Računili so tako prav in hitro, da je težko jim bilo slediti. Spise (pisma) vsake baže so vedili speljati tabko urno in gotovo, da ni bilo narmanjši napčnosti zavjeti. En fantič je posebno narek (diktando) tak izverstno, brez pogreška in s tako gotovostjo pisal, da se sme posebno pohvaliti. Razlaganje slovnice je vsim tako gladko šlo, da se je njih premedenost vredno skazala. In tako vse, vse, kar je mogoče, da se otroci v enim, v dveh k večimu v treh letih naučiti zamorejo, pri drugih mnogih opravilih, ki jih jim starši še doma pogosto naložujejo.

Kaj pak čem od izverstnih nabranih lepopisnih poskušinj reci, kaj od raznopisnih, kaj od računskih, kaj od narečnih? Vse je hvalevredno, njih za popadek, kakor izpeljava; prvi otroke o Bogu, o blaženstvu, o slavjanstvu, o pridnosti podučiva, drugi kaže njih marljivost. Neizrečeno veselje mi je v serca. igralo, vidi ti otročiče jasniga obraza, žarečih oči in prebrisane glave; njih marljivost me je do solz ginila. Tu pridite sem sovražniki šole in slovenščine s svojim ugovoram, da je otrokam ostudna in nekoristna, da jim je prijetnejši in koristnejši nemščina. Razkadilo se bode krivično vaše govorjenje kot megla o soncu, - o djanski koristi, ki se bode kmalo v zvišani omiki iz slovenskiga poduka pokazala. Sladak mora vonder biti spominj gospodu učeniku, de je blagostojnosti in izobraženja tolikanj otročičev temelj postavil!

Ko je bilo vse spraševanje redno dokončano, so gospod katehet naj pridniši učence in učenke očitno in sicer iz prav lično natisnjenih pervjoh brali. Perve slovenske so, in s stroški gospoda učenika natisnjene. Razvidi se iz njih, da je šola preteklo leto štela 160 učencov in učenk, katerih 69 na nedeljsko šolo spada; razvidi se tudi, da je že mladinska bravica ustanovljena, katero 106 mladih bravcov in bravk obiskuje in si v nji lepe nauke pridobuje. - Na zadnje je stopil en fanteč iz srede in je v kratkim prav milim govoru v imenu vsih. drugih hvalo in sladki občut izrekel, da si je toljkanj lepih vednosti pridobil; obljubil je, da hoče po njih prihodnjič živeti, in tak trud gospodov učenikov poverniti. Pričakovali smo zdaj hvalivniga odgovora in spodbade od predstojnih gospodov poslušavcov, ali ni ga hotlo biti - naj ga pa očitna hvala nadomesti! – To je napredovanje Kamnogoriške šole, ki še ne obstoji čez pet let. Zaslugo naj večji ima po

raznih sestavkih v „Vedežu“ dobro znani gospod učenik. Bog ga še dolgo tej šoli obderži, da se prav krepko vstanovi proti nemilim zaveranju šolskiga poduka. Privošili bi mu le boljši prihodke trudu in zaslugi primerne. Naj Vam, - častitljivi gospod! sladka vest in rodoljubje do mile matere Slovenije in do njeniga naroda vaše delo slajša, da bi lep izgled vsim učenikam z veseljem ostali!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 4. 9. 1850 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

Iz Kamne Gorice. Gosp. fajmošter Uršič so podelili konec šolskiga izpraševanja 12 nar pridnišim učencam in učenkam slovenske bukvice v darilo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 9. 1850 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

.....

Iz Gorenskiga. V četrtek 20. sušca smo imeli učeniki Radoljske okolice v Begnah prav vesel dan. Zbrali so se tukej 4 duhovni gospodje in 9 učenikov iz bližjih krajev. Prišli smo častiga gospoda Jožefa Vovka vezovat, in se jim za vse njih iskreno in neutrudljivo prizadevanje v predsedništvu po dolžnosti serčno zahvalit. Vsak, ki dobriga gospoda pozna, ve, kako zlo so se trudili in si še prizadevajo našim šolam, slovenšini in revnim učiteljem kviško pomagati. Taki domorodci so zares mile zvezdice slovenskiga obnebja; Bog nam daj veliko takih! Pogovorili smo se tudi eno in drugo reč prav po domače. Tudi našiga noviga nadzornika visokočastitiga g. Močnika smo se veselo spomnili. – Vse se nam zdej še precej dobro kaže; da bi zapušeni učiteljem le edino pravo – boljši dohodki – tako dolgo ne odlekovali. Bog ve, ali bo kaj ali ne! / A. Praprotnik

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 26. 3. 1851

Iz Radoljske okolice. Pri nas je, kar naš domač jezik v vradnicah vtiče, kakor da bi na terdim Nemškimi bili. Pa kaj bomo le pri cesarskih gosp. uradnikih tega pogreška iskali, - saj še večji del naših županov nič v našem jeziku ne dopisuje, ampak, če kdo še tako slabo čečka, se šopiri po ptuje v čisto domačih vsakdanjih rečeh. Čmu so domovinski listi (domovnice) tudi v slovenskim jeziku osnovani, še dosihmal nikakor nismo mogli vganiti, ker vsi, kar smo jih mi še vidili, so na nemški strani pisani. Če slovenska osnova domovinskih listov ni za slovenske kraje in slovenske rojake napravljena, povejte nam, za koga nek stoji na listu natisnjena? Pa bi morebiti kdo rekel: »jaz ne znam po slovensko pisati.« Temu rečemo: »pa se nauči, če hočeš župan biti, kteriga dolžnost je, da se po domače s svojimi srenjčani obnaša.« Kdor ve, kako težavno je kmetu pisma okoli nositi, da mu jih kdo razlaga, in da si še vselej ne more natanjčniga tolmačenja svest biti, bi spoznal, da to terjanje ni narodna

sanjarija, ampak živa potreba ljudstva. Kdor na kmetih živi, se lahko vsaki dan tega prepriča, in le za pravično reč povzdignemo svoj glas.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 6. 8. 1851

G. France Mertlič, administrator Blejskiga grada, pa za notarja Radoljške okrajne s sedežem v Radoljci z odkazam sodniškiga okraja Kranjske gore.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 6. 8. 1851

V dohtarskih zdravniških rečeh za kranjsko deželo je ministerstvo notranjih oprav 26. p. m. sledeče sklenilo: ... kantonski zdravnik v Radoljci ostane dr. Zoff.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 6. 8. 1851

.....

Iz Gorenjsiga 16. nov. Gorenci smo bili pa le spet zaperti, namreč: z leve strani Save nismo mogli z vozmi v Krajnj in Ljubljano kot pod gorami skoz Begne in Teržič, in iz spodnje desne strani nismo mogli z vozmi v Radoljco in v dolino kakor spet skoz Teržič in pod gorami, kjer Radoljški most, kteriga je še lani o vsih svetih povodinj pobrala, se še delati ni perčel; nad Posavcem se je bila pa roženkransko nedeljo velika cesta posedla in dotični gričik se je tako razrušil in umočil, da je bilo nekej časa komej peš čez priti. En dober teden sem so pa že toliko prerili, de se s samci in drugimi nepreteškimi vozmi že skoz pride. Ali bo cesta tu kaj stanovitna kali? Javaljne, sem slišal ljudi semtertje se pogovarjati in pričkati. Mnoge misli so se zastran izpeljave velike ceste razodevale, kterih nektere sem pobral, in jih »Novicam« podam.

Nekteri menijo, de bi se nova cesta iz velike ceste v Teržič, od "Jana" naravnost proti Otoku speljala, ker tako bi bilo v dolino nar bližej. To je res, toda gerdi grabni, močirja in samota, po kterih bi cesta šla, in deljava posipa (šute) so tudi v prevdark vzeti. Drugi menijo, de bi se cesta le močirja nad Posavcam ognila, ker bi se dva mosta čez Savo naredila in vsa stara cesta bi ostala, tode dva mosta čez Savo sta draga in še negotova reč, ker Sava pod Posavcam zlo pod cesto bije in jo podmeljuje. Tretji menijo, de bi se cesta koj iz Nakelskiga polja za in čez Bistrico v Podnart spustila, (v tem primerleji bi se ognila vsim štirim hudim klancam : Bistriškemu ali Jurčkovimu, Osranku, Gobovcu in Dobropoljskima, kteri so na vse strani dovolj nevarni in zamudni), ali pa, če se že hoče Bistriški most in stara cesta ohraniti, iz Podbrezja v Podnart, kamor bi se dala tako speljati, de bi ne imela eniga pavca pada na sežinj. Od Podnarta bi šla za Rebrijo, kjer je zgolj pešenoškálnata zemlja, ali nad Kamnogorico na Radoljco, ali pa skoz Lancovo na Lesce. Se ve, de bi bilo tu noviga mosta čez Savo treba. Ta cesta bi bila iz doline scer en malo ovinčna, pa bi bila večidel ravna in med hišami, približala bi se slovečima fužinarskima tergama Kropi in Kamnogorici, in pa neizsekljivi llovci, ktera Gorensko stran z dervmi in ogljem zaklada, in ktere les - v Terst izvožen in v barke podelan - menda le po vsi h morjih plava. Tudi bi morebiti nar manj stroškov htevala in jih nar pred povernila. – Vender kakor o družih tako je tudi o ti reči: kolikor glav, toliko misel, in vsaka ima po svoje prav, in če ne družiga, saj leto: per cestah je zaslužik in še marsiktera zložnost.

Letina je bila bolji, kakor smo so je o spomladi nadjali. Ozimina nam je bila pozebla. Vse smo mogli o spomladi vnovič obsejati. Za seme in jed vse kupovati, nam je o spomladi kej terda bila, vender se je jarina dobro obnesla. Godilo se nam je kakor tistim, od kterih psalm pravi: „Jokali so, ko so semena sejali; pa z veseljem bodo prišli snopja nosit". - Krompir je scer še gnjil; pa je bil vender bogatej kot ene leta sem. –

Ajde smo le malo dobili. Čebele so bile tako lahke, de bo komej pleme ohraniti. Otavo so nam deževja in povodnji večidel spridile. Ozimine nismo veliko sejali, nekej zavolj pomanjkanja semen, nekej za volj vedniga deževja in nekej morebiti tudi iz strahu pred prezgodno in prerokovano hudo zimo. - Kar smo pa vsejali, se lepo vrastuje. Bog z vami in z nami!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 11. 1852 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

.....

Iz Kropo. Žalostna in vesela novica. Pretekli četertik se poda ogljar A. po domače Aržet s svojim sinom M. v llovco po oglje. Med potjo je s snegom jako vetrilo. Proti verhu utrudeni mož tako oslabi, da obleži; sin nekoliko korakov pred njim, kmalo dospe do zamedene utice, kjer je bilo oglje hranjeno. On marljivo odmetuje sneg kake pol ure in pričakuje sledin trenutik starega očeta. Ko ne le pride, popusti skerbni sin pričeto delo in ide gledat, kje je oče ostal. Kmalo dojde k njemu in ga najde v snegu na pol mertvega ležati, urno ga prime pod pajsijo, ga vleče v utico, v nji dobro zakuri in si močno prizadeva oterpnjene ude starčika ogreti. Alj vse zastonj! O polnoči mertvoudnega popustivši priteče v petik zarano v Kropo in žalostno novico kmalo po celem tergu razglasi. Hipoma, ko cerkveni služabnik tužno prigodbo zasliši, zaklenka s tistim zvonom, kteriga glas dušo unkraj sveta spremi. Nato pridejo 4 korenjaki, vzamejo mertvašnico (trugo) in jo nesejo v sprejetje mertvega trupla do podnožja gore. O, kaka groza jih kmalo obide, ko vidijo ogljarja A. proti njim jo mahati (bil se je počasi zbrihal in se proti domu napotil) in kaka sramota na to, ko so morali prazno mertvašnico (trugo) v poprejšnjo izbico tirati. Sin je sedaj vesel, da bo zamogel v družbi svojega očeta po oglje hoditi. / Fr. M.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 5. 3. 1853

Iz Radoljce. 24. dan p. m. popoldne so prečastiti gosp. tehant Šimen Vovk, kot predstojnik kmetijske podružnice Radoljške, vpričo gosp. Turna, gg. fajmoštrov Uršiča, Šokliča, Kopača in Kahl-a in g. župana Radoljškega in Posavškega, dvema pridnima sadjorejicama gorenske strani Resmanu Antonu in Kleindienstu Lorencu izročili častni sreberni svetinji po sklepu letošnjega velikega zbora kmetijske družbe v Ljubljani. Gosp. tehant so s sledečim nagovorom podali svetinji imenovanima možema: »Kmečki ljudje dostikrat mislite, da gospoda ni za drugega, kakor da kmeta zaničuje, zatiruje, jim davke naklada in neusmiljeno od njih tirja. Pa, ljugi moji, to ni res. Jaz ravno nočem reči, da bi jih ne bilo res med gospodo, kteri kmečki stan zaničujemo in kmeta čertijo. Toda ti so le kaki prevzetneži, ljudje piškave pameti in hudobne volje. Pametni gosposki ljudje pa tudi kmečki stan, ki je od Boga postavljen in tolikanj potreben, po vrednosti čislajo, kmečko ljudi za svoje brate in sestre imajo in se za njih srečo in blagor poganjajo, kolikor jim je moč. Da je to res, nam spričujejo tudi kmetiške družbe kolikor jim je moč. Da je to res, nam spričujejo tudi kmetiške družbe semtertje napravljene, kterih namen je kmetijsktvu in rokodelstvu na noge pomagati in na viši stopnjo povzdigniti, in tako ljudem tega stanu na pomoč priti.«

»Ena taka kmetijska družba je v Ljubljani, po deželi ima pa ona podružnice in ude, kteri ji na znanje dajejo: kako pri njih s metijsktvom stoji; ji nasvetuje: kaj in kako bi se kaj popravilo in zboljšalo, kaj koristnega novega vpeljalo, kako overe in zadržki odpraviti, ki so kmetijstvu na poti, da bi se tako kmetijstvo na vikši stopnjo povzdignilo in ljudem pomagalo«.

»Koliko je Ljubljanska kmetijska družba v prid kmetijstva in rokodelstva storila, je znano tako, da mi ni treba na dalje praviti; le to opomnim in v misel vzamem, kar je

ravno nam v kratkem storila, da je namreč lepege bika žlahtnega tiroljskega plemena brez vsega plačila za pleme v Bohinji poslala, da bi se bohinska goveja živina, ki je zlo majhne sorte, zboljšala; v ravno tistem zboru 10. majnika je vaji dva Antona Resman-a in Lorenca Kleindienst-a s srebernimi svetinjama obdarovati blagovolila zato, ker sta že več let s sadnim drevjem pridno pečala, sadne drevesa pridno sasila, množila, cepila, in tako svojim sosedom lep izgled dajala, da naj tudi oni tako ravnajo in sebi velik dobiček naklanjalo, kterege sadje donaša. Pred nekterimi dnevi mi je častita družba poslala za vaji leti dve lepi sreberni medalji, na ktere so vaju imena izrezane in danes jim vama zdej tukej očitno v pričo gospodov udov te družbe izročim in podelim, pa tudi priporočim, da se tudi v prihodnje ne vtrudita sasnega in družega drevja saditi, kolikor zamoreta, in da tudi druge k temu pergovarjata in priganjata kolikor se da, da bomo tako svet naš, božji vert, zmirej bolj in bolj lepšati in boljšati, sebi in svojim naslednikom sadja in kruha pripravljati in preskerbeli«.

Obdarovana sadjorejnika sta vesela in hvaležna sprejela medalji, ki jima boste v spodbadek prihodnje pridnim biti v koristni sadjoreji.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 7. 1853

Iz Kroke na Gorenškem, 10. avg. Ker se neka debela vraža po neumnih babelah čedalje bolj za resnico pripoveduje, se ne morem zderžati, da bi je ne naznanil po »Novicah« v novo pričo: kako gerdih vraž vsake baže se najde med našim preprostim ljudstvom. Na sv. Petra in Paula dan so namreč naš svitli g. knezoškof zakrament sv. birme delili, in pri ti priložnosti so cerkvico sv. Lenarta, podružnico Sevške fare, blagoslovili. Ker pa tistikrat ne sme razun duhovnov nobeden v cerkvi biti, so se tri babele na oder (porčehen) skrile, da bi bile skrivnosti tega sv. opravila vidile. Pa ravno ko ena teh žensk doli pokuka – lažejo babele – se milostljivi knez okrog ozrejo in jo vidši se tako prestrašijo, da bi bili znak padli, ako bi jim ne bili drugi duhovni gospodje na pomoč prišli, in reko: »zdej bo pa že ta dežela nesrečna.« In za to – pripovedujejo nore babe – letos po Krajski deželi tako grozno toča bije! Lejte, na tako laž se opira neumna vraža, ktero babe okoli trosijo. Tukej je zopet očitno kot beli dan, kako potrebno je našemu ljudstvu dobrih in koristnih bukev, po niski ceni. Pa kaj! ko jih ne bere. Blagoslovljenje nove cerkve je tako lepo in razločno v »Drobtinicah« leta 1852, na strani 50 popisano; škoda, da toliko lepih in potrebnih podukov počiva nebranih od ljudstva, za ktero so pisane.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 17. 8. 1853

Iz Železnikov. Do časa, ko je imela Ljubljana svojo zdravniško šolo, smo imeli vedno po Krajskem potrebno število umnih zdravnikov, brez tega, da je ta šola deloma tudi drugim sosednim deželam z zdravniki pripomoči zamogla. Ni se bilo tedaj čuditi, ko se je pred 3 leti zdravniška šola v Ljubljani nehala, da se je po Krajskem marsikako pomilovanje zastran tega slišalo, in dasiravno si je 6 štipendij za učence iz Krajskega na Graški šoli osnovalo, so nam vendar prevideni možje prerokovali, da v kratkem zdravnikov po Krajskem primanjkovalo bode. – Žalibog, da se je to le prehitro vresničilo! V nekterih krajih na Gorenškem pomanjkanje zdravnikov že živo čutimo. Tako na priliko Bohinji s svojimi 4552 prebivavci že dolgo zdravnika pogrešati mora, in poprej da človek iz Bohinje v Radoljco in zdravnik od Radoljce v Bohinjo dospe, je bolnik lahko že desetkrat poginul. / Josip Levičnik

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 9. 1853

Iz Kroke na Gorenškem se nam je pisalo, da je ondašnji učitelj gosp. Fr. Mladič 25. sept. umerl in da njegovo meso pride gosp. Janez Perše.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 5. 10. 1853

.....

Iz Gorenškega. V Mošnjah so bile 6. dan t. m. bilje in pridiga po čast. g. Jan. Kociančiču, kterega je nemila smert 25. listop. 1853 v Hartumu v Srednji Afriki dosto prezgodaj sl. misionstvu vzela.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 22. 3. 1854

Veliki zbor c. k. kranjske kmetijske družbe. ... Gosp. predsednik je pri ti priliki omenil, da gosp. baron Anton Zois je ponudil družbi tako lepega bika žlahtnega pomena, da tacega še nismo imeli na Krajskem in za kterega zamore kmetijska družba gosp. baronu prav hvaležna biti, da ga je dobila. Ob enem je bilo zboru tudi pismo Radoljškega gosp. grofa Thurn-a brano, iz kterega smo zvedili, da tisti bik Pincgauskega plemena, ki ga je lani družba Bohincom poslala, ki pa njim prevelik, je prišel potem v Radoljco v hlev gosp. grofa za rabo Radoljške okolice, se prav dobro obnaša; gosp. grof pišejo, da tisti kmetje v Bistrici, ki so teleta po tem biku dobili, jih bodo vse za rejo ohranili, ker se sme prav dober zarod od njega pričakovati; če bi se jim ne bi bil pretežek za njih planinsko živino zdel; težko, da bi ga pustili v Radoljco iti, kjer sedaj tukajšnji okolici dobro služi. Memo grede omenimo le, da je res treba, da živinorejec gleda, da premajhne živine na pari s preveliko, - ali če se hoče majhna živina prenarediti sčasoma v boljšo večjo se mora že segati po večjih bikih, da le preveliki niso.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 24. 5. 1854

Iz Ljubljane. C. k. ministerstvo je za kantonske predstojnike in adjunkte pri novo vredjenih mešanih c. k. kantonskih ali okrajnih oblastnijah na Krajskem sledeče gospode izvolilo:

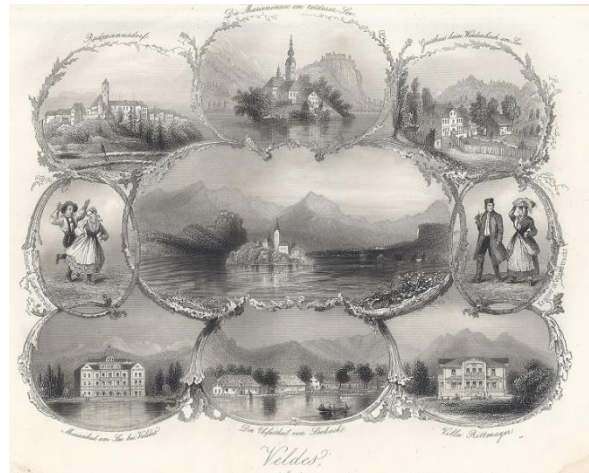
Radoljca: za predstojnika Janez Brolih, za adjunkta dr. Karel Vidic.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 18. 10. 1854

.....

Iz Ljubljane. Predvčerajnim smo vidili v bukvarnici Lerherjevi 1. Zvezek 3. Knjige nemškega časnika, ki se imenuje »Payne's Universum und Buch der Kunst« in res s serčnim veseljem smo v njem ogledovali prelično podobo našega bleškega jezera. Za naravne krasnosti svoje domovine nadušeni gosp. dr. H. Costa je izrisati dal sostavo (Tableau) bleške okolice in jo v natis poslal omenjenemu časniku. V sredi te sostave raduje ogledovavca jezero s cerkvice Matere Božje in starega gradu z okolico mogočnih snežnikov; nad njim je en malo večji obraz omenjene cerkve, na desni gostivnica Malnarjeva, na levi Radoljca; spodej je v sredi verstica hiš poleg jezera, na desni Rittmayerova hiša, na levi pa Hofmanova s topicami; vstric jezera sta na levi Krajnec in Krajnica v poletni, na desni v zimski obleki namalana. Celi pogled je kaj prijeten in nič mu ne jemlje vrednosti, čeravno zimske kučme malar ni dobro zadel in hišice poleg jezera niso do pičice natanjčne. Ker je ta časnik natisnjem v 22.000 iztisih, bo šel obraz našega rajskega kraja deleč po svetu in mu gotovo privabil marsikterega popotnika daljnih daljnih krajev.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 2. 5. 1855

Paynova upodobitev Bleda

Vir: wikipedia

Op.: Glede na radovljiški cerkveni stolp je slika nastala ok. 1838.

Kako iz vodnjakov odpraviti zadušljivo sapa. V časniku »Allg. F.u.L Z.« beremo, da je gosp. Kindt v Bremen-u iznajdel lahak pomoček, po katerem se iz vodnjakov (štirn) hitro odpravi zadušljiva sapa. Vzame se naenkrat dežnik (marela); konec palice njegove se priveže na motoz (močno špago), dežnik potem razpet v vodnjak spusti in hitro spet gori potegne; to se ponavlja enekrat. Da se je na to vižo popolnoma izpravila zadušljiva sapa, v kateri človeku ni moč dihati pa tudi luč ne more goreti, so se vselej prepričali s tem, da so gorečo luč doli noter do vode spustili, pa je lepo svetlo gorela; popred je kmalo ugasnila. Že marsikteremu delavcu, ki se je spustil v vodnjak zavolj kakošne priprave, bi se bilo življenje otelo, ako bi se bilo popred za ta pomoček vedilo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 6. 1855 / V mapi Mestni vodnjak v Rad.

Na Kropenčane, ki zunaj Krope žive. Tudi Kropo – vaš rodni kraj – je nemila kolera obiskala. Prosim Vas: usmilite se svojih revnih bolnih bratov; pošljite jim pomoči, ker revšina je velika, zato pa tudi pomoči obilno potrebuje. Bog vsegamogočni naj Vam stoterno poverne, kar bote milostni dali. Prosimo pa tudi lepo druge dobrotnike, ker vsak dar nam bo velika pomoč. Ravno slišim mertvaški zvon oznanovati ločenje nekega delavca iz tega sveta, ki je še danes zjutraj ob treh pri svojem navednem delu v cajnarici bil. V Kropi 14. avgusta ob 12. uri opoldne. / J. Ev. Zupan

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 18. 8. 1855

Od Radolice piše Valvazor v XI. bukvah str. 462, da je pravice mestne dobila po cesarji Henriku III. (1039-1059); ondi so gospodovali tudi ortenburški grofje, pa pisem od tacih reči pomanjkuje. Ondašnja cerkev je gotiške šege, pa zdaj vsa spremenjena, je kaj letnice od nje? ... / Krajnsko zgodovinsko društvo, spisal P. Hicinger

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 27. 10. 1855

.....

Unkraj Podbrezjij se zgubi cesta v smrečje in kmali se znajdemo na verhu gobovškega klanca. Na desno derži zopet stranska mala cesta skoz gojzd in memo Kovora v Teržič, kamor se dospe v dveh urah; velika cesta pa se okrene na levo in se spusti po zelo zelo stermem klanecu navzdol. V sredi tega klanca pa se cesta vnovič

cepi. Obedve poti, ki se tu ločite, nas zamorete pripeljati v mesti.ce Radoljco, katero hočemo tudi mi pogledati, dasiravno leži nekoliko v stran od velike ceste. Po kateri strani se tedaj hočemo podati? — Kar daljavo zadene, je popotnikom, ki gredo proti Bledu, skoraj vse eno, iti po eni ali drugi, zakaj pot, ki derži tu na levo, kakor tudi tista, ki se gori pod Otokom od velike cepi in derži proti Bledu in Bohinji, se v Radoljci zopet sklenete. Edini razloček skoraj bi utegnil biti ta, da je velika cesta lepša od stranske, pa — kaj bomo ugibali, — poglejmo obedve, bomo še bolj Gorenško spoznali.

Sledimo nar poprej veliki cesti. Pelje nas ona na desno doli v obrežje Save in tik ob taisti gori proti Po s a ve u, kjer desno in levo obrežje Save veže most, kterega vasi iz okolice na lastne stroške napravljajo. Cesta se tu okrene zopet nekoliko na desno, in farno vas Ljubno na stermem griču pustivši pelje naprej, kjer pri potoku, ki priteče od Doberča verha, se prične zopet stermi klanec, verh kterega v lepi ravnini stojite v mali daljavi ena od druge vasi: malo in veliko Dobro polje. Malo tje nas pelje zopet mali klanček v razprošteno okolico mošniško, kjer se kmalo tam vštric vasi Mošinj ločite cesti. Desna ali velika derži proti Otoku, kamor se zdaj kmali pride, in kjer je druga poštna postaja na gorenško-beljaški cesti; leva, stranska pa derži proti Radoljci, kamor se dospe od razpotja v kaki pičli pol uri. Na celi poti se nam kaže mestice Radoljca in zadej bleska okolica, prava Švajca kranjske zemlje.

Leva cesta, ki se sred gobovškega klanca od velike loči, nas pelje tudi, enako veliki, k bregu Save, katero pri Podnartu prestopimo. Gori okoli nas vodi zdaj memo farne vasi Ovsiš, ki stoji na levo, skozi bolj samotno dolino; v dobri uri se loči stranska leva pot proti Kropi, kateri terg nam vendar v levi dolinici skrit ostane, akoravno je do gor le dobro četertinko ure; desna pak pelje proti Kamni gorici. Kamna gorica, kakor tudi Kropa ste obedve fužinska kraja. Kropa ima dvoje fužin s plavži, mnogo cajnaric in tu se združuje vsake baze žebļjev paženskih, konjskih, čevļjarskih itd. Kamna gorica ima sicer le eno fužino s plavžem, pa v oziru napredovanja kropiško delec prekosi. Kamna gorica je dosti prijazen kraj. Na levo jo obdaja visoka Jelovica, na desno pa prav nizki bolj pešeni griči, od tod menda ime njeno: Kamna gorica. Hiše so lepe, tudi cerkev, farovž in šola; vse na levem gričku nad fužino stoji in je vse prav lično in snažno. Prebivavci se pečajo z izdelovanjem žebļjev večje baze, so prav zlo marļjivi, in vkljub težkega dela zali in krepki ljudje.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 2. 1856 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

Zapustivši Kamnogorico nas pelje pot po prijazni dolinici naprej. Na levo se razprostirajo lepi zeleni travniki, na desno pa se dvigujejo ves čas nizki grički, ki so pa tu vsi obraščeni. Kmalo se nam posveti tudi na nar višjem homcu teh gričev razvalina Pustega grada, obdana od mogočnih starih hrastov, ter molčeče pridigva že blizo 300 let memogredejočemu popotniku minļljivost vsega pozemeljskega. Mogel je to biti nekđaj kaj močen in terden grad, ker se že razvalina toliko let ustavlja vsekonačavnemu zobu časa. Kđaj je ravno zidan bil, ne vem povedati. Nar stareje posestnike najdem imenovane: rodovino hounberško, ktere zadnji ud, Jan Hounberški, je živel okoli leta 1354. Po njegovi smerti se je omožila dednja in vdova njegova z Jurjem Kacianar-jem, ki je potem tu posestnik bil. Pozneje je bil ta grad nekoliko časa grofom Lambergovim v lasti; v 16. stoletji pa, ko je pogorel in v razvalino razpadel, je bil že lastina grofov Turnov, in je še dan današnji.

Vasi, spodnja in zgornja Lipnica, kamor se dospe od Kamnogorice v pičli pol uri, ostanete od ceste v dolinici na levo. V zgornji Lipnici so stanovali njega dni z mečem in sulico oboroženi podložniki ali vojaki pustograških gospodov, kateri so še do druge polovice 18. veka stražo imeli na Pustem gradu, dasiravno je bil že razvalina. Ustno

izročilo nam naznanuje in kaže na zgornji Lipnici tudi še hišo, kjer je njega dni ena pustograških gospa z lastno roko umorila otroka svojega nezvestega moža.

Vštric Pustega grada se zgubi cesta v mali borštek, unkraj kterege se hipoma dolina odpre, in posveti se eden nar lepših razgledov Gorenskega. Pred nami leži vas Lancovo, izmed ktere kaj ljubko šibki cerkveni stolpič v zrak moli; zadej gori se vidijo gore krog Bleda, naprej tje dolina proti Jesenicam, na desno tam pa sivi Stol, pred katerim se razgrinja široko rado lj i ko polje, ktero bomo kasneje nekoliko bolj natanko ogledali. — Kmalo se pa cesta spusti navzdol proti globoki strugi Save; na unkrajnem visokem obrežji pa se nam posveti v nekako enaki legi, kakor Kranj, mestice Radoljca. Urno prisopihamo do Save in unkraj po dolgem klancu navkreber, in znajdemo se v Radoljci, ter se zopet združimo s cesto, ktera od velike ceste sem pelje.

Radoljca je še dosti čedno mestice. Veliko ravno ni, pa zidano je precej redno, tako da bi mu človek skoraj ne prisojal starosti, ktero ima. Stala je (se ve, da v zdajni zuuajni obliki ne) že ob času Rimljanov, ker Lacij (Libr. 12. Reipubl. Rom. sec. 5. cap. 5) in za njim Valvazor pišeta, da se nahaja tu mnogo starin, ki spričujejo visoko starost tega mestica. Tudi gosp. H. Kosta govori od dveh rimskih kamnov, katerih viditi pa nisem imel prilike, toraj tudi bolj natanko od nju govoriti ne morem. — Pa tudi lega mestica nam svedoči, da je bilo zidano še ob časih, ko so bili stermi klanci in pečine edina hramba pred navali sovražnikov, zakaj kakor v Kranj se tudi v Radoljco le od zgornje strani po ravnem priti zamore, stranske strani in doljna pa so zavarovane od stermih klancov, ki dajejo mestu podobo terdnjave. Naj večje in imenitniše poslopje v Radoljci je grajšina. Perve nje posestnike najdemo imenovane grofe Radoljške (Grafen v. Rattmannsdorff), katerih je mnogo tudi na Štajarskem prebivalo. V 10. stoletji je bila Radoljca od nemško-rimskega cesarja Henrika III. s predpravicami mesta obdarovana (poprej je bila le terg, toraj tudi menda še dandanašnje ime zunaj Radoljce ležeče vasi, Predterga). Poznejši posestniki grajšine so bili grofje ortenburški; celjski okoli leta 1424; ditrihšteinski okoli leta 1549 in slednjič zdaj že v tretje stoletje grofje Turn. — Farna cerkev sv. Petra je zidana v gotiški šegi, stoji poleg grajšine, s ktero je tudi skoz pokriti mostovž sklenjena, in je po šegi in navadi vsih gorenskih, sploh slovenskih, cerkva lepo opravljena. Posebno še pa jo odlikuje mogočno zvonilo.

Ni pa popotniku tu memo iti, da bi ne ogledal grajšinskega verta, ki stoji na zgornjem koncu mesta; zakaj ni le lep sam po sebi, ampak pri poletni hišici konec verta se iz galerij, ki ste napravljene na desno in levo, odpre očem popotnika tak razgled, ki se popisati ne more! Pred nami se razprostirajo tako lepe polja in travniki, kateri slednji so nasajeni s košato obrašenimi jeseni, da bi, ako bi ne vidili skoraj nebrojnega števila cerkva pred seboj, prestavljene se mislili v rajsk del sveta.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 23. 2. 1856

Kam pač hočemo narprej pogledati? Ali na levo tje, kjer nad pustograško razvalino, nad lancovsko cerkvico in naprej gori nad iztokom bohinske in korenske Save visoke gore nosijo zeleno Jelovico, ki se gori pri Babjem zobu okrene v levo bohinjsko dolino, ali na velikana Triglava, ki se enak staremu resnobnemu gospodarju ponosno ozira doli na lepo okolico ter zlaten od juternega in večernega sonca prijazno gleda v svojem podnožji kranjsko Švajco: Bohinj, bleski grad in njega jezero, vso bližnjo in daljno okolico; ali se hočemo ozreti v kranjsko gorsko dolino, al na sivi Stol, ki se tu na desno dviguje, ali tje proti Begnam, kjer med stermim Jamerskim verhom in Doberčo leži zakrita v tesni dolini razvalina starega kamenskega grada — nekdajni

dom mogočnih grofov, med drugimi tudi slavnih Lambergov, katerih enega, Krištofa, dvoboj v Beču s prevzetnim Pegamom še zdaj živi v pesmih narodnih.

S to naravno lepoto pa se kaj prijetno ujema tudi lepo število cerkva, ktere, belim labudom enake, so nasajene po celi planjavi in homcih. Farne vasi: Lesce, Grad, Zgornje Gorje Zasp, Nova cerkev in Begne s svojimi mnogimi podružnicami se vidijo v bližnji daljavi. Res, lepi spominki pobožnega duha naših sprednikov! Kaki čuti pa tudi prešinvajo dušo, ko v predpraznicah, posebno pa v juternem svitu in večernem mraku, donijo od vseh teh stolpov angeljsko-češenja glasi, ki udarjajo ko ubrana harmonija rajsko milo na človeško uho. Da! ako kje, — tu se duša dviguje višje in višje!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 1. 3. 1856

Zapustivši Radoljco nas pelje pot naravnost gori proti Lescam, kamor dospemo v dobri četertinki ure. Sred te farne vasi se pri stari košati lipi, ktera nas spominja na svete obrede starih Slovanov, zopet ceste ločite. Leva derži proti Bledu in Bohinju, desna pa tje proti farni cerkvi, ktera je ogleda vredna, akoravno nam vunajna oblika nič posebnega ne obeta. Je namreč prostorna in sploh z vsimi lastnostmi lepe cerkve blagodarjena. Pod lepim oltarjem sv. Katarine počivajo kosti neke žlahne osebe, berž ko ne grofinje Katarine, ktera je to cerkev ustanovila, v Lescah umerla in bila tu pokopana. Bila je nek sestra sv. Heme, tedaj hči Engelberta, grofa pilenštajnskega. Unkraj Lesce derži pot na desno ter po lepem polji tje v bližavo Stola proti veliki cesti, s ktero se vstric stare rodniške farne cerkve sklene. Smo tedaj zopet na poštni cesti, od ktere smo se bili nekoliko časa ločili, in na poti proti tretji poštni postaji: od Otoka do Jesenic.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 5. 3. 1856 / V mapi Lesce v starih časopisih

Iz Kropo, 1. maja. V torek, 29. aprila enmalo pred polnočjo nas strašen glas čuvaja iz mirnega spanja zbudi, da gori, gori v žeblarici nad zgornjo fužino (v Vigenjci). Čeravno izperva majhen ogenj, ker se je v nekem kotu strešja po kaki iskri prah izmežeral, je vendar, čeravno je deževalo, tako naglo naprej segal, da v kratkem je bilo vse strešje v plamenu. Pa kakor vsakokrat, so se tudi zdaj Kropenčanje možato obnašali; posebno zahvalo zasluži pa naš tesarski mojster Gropa Ažman. On je bil, ki se je še z nekim pomagačem verh gorečega strešja z grozovitim plamenom boril, da dalje segati ni mogel ker sta leseno streho na drugem koncu naglo posekala in doli vergla in tako ognju pot zaperla. Kdor Kropo pozna, lahko si misli grozni strah naš, kadar platzvona kljenka. Da bi pač brez odložbe vsi hišni gospodarji od konca od konca do kraja zavarovali (asekurirali) svoje pohištva! Želeti bi pa tudi bilo, da bi graška družba sv. Florijana take može, kateri se pri ognji tako verlo obnašajo, prav po zasluženji obdarovala, - saj je tudi nje velik dobiček, posebno v takih nevarnih krajih, ako se kdo tako v bran ognja postavi, kakor se je naš tesarski mojster uno noč. / Janez Zupan, namestnik župana.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 7. 5. 1856

.....

Ljudsko šolstvo na Kranjskem. V radoljškem okraji se je že veliko lepega storilo za povzdigo ljudskih šol. Ustanovilo se jih je šest z naslednjimi učenikovimi dohodki: v Ljubnem z 163 gold. 49 $\frac{3}{4}$ kr., na Koroški Beli z 202 gold. 4 $\frac{3}{4}$ kr., v Gorjah z 300 gold., na Bohinjski Beli z 187 gold. 4 $\frac{3}{4}$ kr., v Breznici z 290 gold. In v Bohinjski Bistrici z 156 gold. 32. kr., kjer so tudi postavili novo prostorno šolsko poslopje z blizo

2200 gold. – Dalje so uravnali in poboljšali učenikove dohodke v Mošnjah od 161 gold. 36 kr. na 200 gold., v Kropi od 199 gold. 26. kr. na 226 gold. 6 kr., v Kamni Gorici od 148 gold. 27. kr na 250 gold., v Begnah od 118 gold. 36 kr. na 250 gold. in podučnikove dohodke v Gradu od 101 gold. 24 kr. na 171. gold. 24 kr.. Na Bohinjski Beli so prezidali poprejšnjo cerkvenikovo hišo in jo izveršili v primerno šolsko poslopje. / Spisal A. Praprotnik.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 15. 7. 1857

Ljudje so bili letos zelo zdravi; razun nekaj otrok jih je prav malo bolehalo in pomerlo. In ravno zdravje je naj večji blagor za vsaki kraj in za vsako hišo. Vsim je še znano, kako je pred dvema letoma razsajala in morila neusmiljena kolera na Gorenskem v Kamni gorici, kjer je nikoli pozabili ne bodo. Ondotni mnogospoštovani gosp. fajmošter Jernej Uršič, ki so takrat z vsimi svojimi telesnimi in dušnimi močmi neutrudeno pomagali svojim ubogim ovčicam domačim in sosednim, so letos v hvaležni spomin napravili v cerkvi dve lepi podobi sv. Ane in Sv. Roka; tudi lep, posreberjen svetilnik (lustev) visi zdaj v oni namen v cerkvi. Znaprej mislijo tukaj tudi podaljšati pokopališe, in potlej bo kamnogoriška cerkev, ker ima tudi že lep s kositarjem pokrit turn, znotraj in zunaj prav lepa in lična hiša božja.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 18. 11. 1857 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

.....

Darovi za Vodnikov spomenik:

Janez Toman, fužinar v Kamnigorici

2 fl. (7.4.1858)

Jakob Ukmar, učitelj v Mošnjah

30 kr. (5.5.1858)

Henrik Kahl, fajmošter v Kropi

2 fl. (2. 6. 1858)

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 1858 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

Iz Ljubnega. Zadnji dan avgusta smo dokončali šolsko leto. Zbrali so se šolarji po sv. maši praznično oblečeni v šoli, pričakovaje šolskega ogledovavca prečastitega dehanta radoljškega. Ko je odbila osem, so stopili prečastiti gospod v šolo, ž njih gospod fajmošter in še nekaj bolj zgodnjih poslušavcov. Nekoliko pozneje so tudi visokočastiti gospod radoljški predstojnik, Janez Košir, počastili Ljubenčane v družbi svoje ljubeznjive gospe in še dveh družih gospodičin, ktere je med tem, ko so visokočastiti gospod Košir pri izpraševanju sedeli, gospod inženir Sovan zabavljaj, ter jim cerkev in nov zvonik razkazoval. Po kratki molitvici so začeli gosp. fajmošter, Matija Brolih, s kerščanskim naukom. Odgovarjali so otroci obojega spola tako, da se je moglo vsacemu nazočemu serce smejeti. Ne le nekteri, odgovarjali so od kraja do konca vsi ko da bi rezal. Obnašali se se v družih vedah ravno tako izverstno. Posebno pa zaslužijo gosp. fajmošter in ž njimi učnik posebno hvalo, da ni bila zraven mnogo družih reči sadjoreja zanemarjena. Ne porečem preveč, ako terdim, da so otroci več vedili, ko marsikter star kmet, ki še vedno misli, da se gospodom po mestih, ako govore o kmetijsktvu in svetujejo to in uno, le sanja. Da pa niso bili šolarji mehanično izeksercirani, je samo to dosti opomniti, da so večidel gospod dehant izpraševali, gotovo zato, da so se prepričali; ali otroci tudi razumejo kar govore, in res, z vsemi so bili kaj zadovoljni. Brez greha bi smeli vsi sosedje Ljubenčanom nevošljivi biti zavolj šole, pa tudi skerbeti da s tu in tam ustanovi šola ali pa poboljša. O poldne smo doveršili izpraševanje. Da tudi tukaj niso brez daril in zlatih bukev, se ve. Po izpraševanju so nas gosp. fajmošter kaj gosposko pogostili. Ker sem že prej opomnil gosp. inženirja Sovan-a, si je gotovo vsak mislil, da je imenovani gospod

naredil osnovo za turn, in res je to, pa tudi tako ukusno in izverstno, da vsacemu dopada. Največja čast in slava pa se spodobi gospod fajmoštru Matiju Brolih-u, ki so razum mnogo družih opravil in poprav to veliko delo v tako kratkem času dognati – saj Ljubbenčanje ne uživajo delj ko dobre štiri leta te sreče, da so dobili za Božjo čast tako unetega pastirja pa tudi, kar cerkveno ekonomijo zadeva, tako razumnega gospodarja. Kril je zvonik ljubljanski mojster gospod Freiburger. Večidel je kril mojstrov sin po imenu Ludvik. Delo mojstra hvali, pa tudi pošteno obnašanje skoz in skoz priporočuje imenovanega mladenča, ker dobi se še kak dober delavec, pa je že ta ali una reč nad njim. Gospod mojster Freiburger in njegov sin pa nista le umna, izurjena rokodelca, tudi sta, kakor pravite Ljubljančani, honet!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 15. 9. 1858

.....

Krenuli smo čez Radovljico v Bled. Posebno se mi je dopadlo Naklovo polje. Precej rodovitno in prijazno je. Vasi so večje, kakor na Notranjskem in hiše premožnejših večidel zidane. Oklepi oken so iz zelenega kamna, kterega v ti okolici lomijo. Naklo je rojstni kraj slavnega teržaškega škofa g. Jerneja Legata. Tudi Štempiharja je rodila ta okolica, ktera še sedaj sluje za volj močnih mišic.

Našel sem na nekem stermem klancu v podbrežki okolici tudi posebno obertnijo. Kjer se namreč voz v breg pelje, čaka za vsak voz trumica fantinov in deklet, kteri podkladajo kolesa. Za krajcarje se potem otročja trumica tepe, da bi se lahko od jokanja in vriskanja breg poravnal, kterega se ne usmili cestna gosposka, da bi pot saj nekoliko menj težavno naredila.

Ko se čez Savo prepeljamo, že nas iz brega pozdravlja »landesfürstliche Stadt" Radoljca. Na nekdanjo junakost Radoljčaoov opominjajo mestni grabni. Najlepše poslopje je grad grofa Thurna.

Zidali so ravno tudi visoke šole. Mislil sem, da Radoljčani stavijo kakošno zvezdišče; ali ozke oknica so kazale - proti zemlji, ne pa - proti nebu.

Leta 1579 so Radoljčani radi hodili v Begnje, in so bili »xaxobožni«, kakor Valvazor piše; lepa mestna farna cerkev sedaj pričuje njih vernega in pobožnega duha. //

καζοδοξοί, //

V sakristii visi podobščina Aenea Sylvia, kteri je pozneje bil rimski papež Pij II. Pod podobščino stoji njegov naslov, iz kterega se vidi, da je bil nekđaj fajmošter pri sv. Pankraciju v Starem tergu na Štajarskem; toraj ne v Slovenjem gradcu, kakor v vsih zgodovinskih bukvah stoji.

Aenea Sylvi je bil svoje dni učnik in odgojitelj Barbare, grofice celjske, ktera se je pozneje omožila s cesarjem Sigmundom.

V Radoljci tudi stanuje naš slavni pesnik „Glasov domorodnih". Pozdravili smo ga prav po bratinsko, ali ljubo nam ni bilo zvediti, da je z vsemi močmi objel Themido in zapustil modrico Erato.

Dobro vem , da pri Slovencih človek ne more „ von der Gunst det Musen" živeti, vendar je tudi to res, kar .Jean Paul piše: „Die poetischen Gaben gehören dem Feiertage, nicht dem Werktag des Lebens an. Wenn sie auch durch ein Gewerbe, welches der Dichter daneben treibt, sich etwas beengt und behindert fühleu sollten, so können sie dabei doch gedeihen."

V Radoljci še živi tudi drug mož, kterega naj vsak domoljub obiše. Je to umetnik gosp. Murnik (Vurnik op. p.), izversten podobar. Mi smo občudovali povsod njegove krasne dela. Prav dobro je djalo našemu sercu, ko smo v njegovi delavnici bili in na mizi zagledali najnovejše bukve, ktere razlagajo podobarsko umetnost. Takošne

domače glave, ktere z velikim trdom si morajo prilastovati ne samo umetnost, temveč tudi potrebne znanosti, so vse hvale in pomoči vredne. Zasluđuje si naš pridni rojak, da se priporoča vsakemu, kteri išče podobarskih izdelkov. Poleg tega je dobro izurjen v pozlačeni in marmorirani, kakor njegove izverstne dela v kranjski mestni cerkvi poterjujejo.

Nekteri le zmirom vprašujejo, v kteri akademii se je učil, in mislijo, da le „der Mann vom Fach“ zna edino kaj izverstnega napraviti.

Veleumni Jean Paul drugači sodi pisaje: „Dem Dilettanten ist die Sache Zweck, dem Manne vom Fach, als solchem, bloss Mittel; nur der wird aber eine Sache mit ganzem Ernste betreiben, dem unmitelbar an ihr gelegen ist, und der sich aus Liebe zu ihr damit beschäftigt, sie con amore treibt. Von solchen und nicht von den Lohndienern ist stets das Grösste ausgegangen.“

Kakošna je glede umetnosti, takošna je tudi glede znanost sploh. Kdor nima doktorskega klobuka, in kdor ni člen dunajske in berlinske akademije, ne čepi v rezidencii, ali pa ne uči na visokih šolah, ta velja toliko, kolikor Lemberžan in Ribničan.

Da spet na Radoljco nazaj pridem, še imam nekaj o prebivavcih Vam, dragi stric, pisati.

Mestjani se nosijo po nemško-kranjsko-francozko in govorijo med seboj nemško-kranjsko. Da jim dobro gre, sklepam iz nekterih dobro pitanih exemplarov.

Kako z duševno "zmožnostj« stoji, ne morem Vam povedati. Da so tudi politikarji, me je prepričal nek možak, kteri je prav pazljivo „Laibacharco“ preberal. Da še nekteri Radoljčani so prav „naturwüchsig“, sem spoznal iz tega, da se mi ni eden za moj - ponižni in pohlevni poklon zahvalil. 'Ta možak menda ni se čut besed Henrika IV., kralja francozkega:

„Parole douce et main au bonnet
Ne coute rien, et bon est“.

ali kakor Nemec pravi:

Freundliches Wort und Hand am Hut,
Kostet nichts und ist dennoch gut.

Ko smo Radoljco ogledali, smo se podali v Bled, odkodar drugo pot več.

Srečo dobro, dragi stric. Imejte v blagem spominu Vašega unučiča Vicka.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 23. 3. 1859 / Iz potne bisage – prijazni dopisi do strica Bereke Dragana v Verbovcu (Davorin Trstenjak, 1817-1890).

Zgodovinske reči – Spisal P. Hicinger. Radovljica se pervikrat bere v listini iz leta 1323; takrat je že blezo imela mestne pravice; leta 1344 je Ulrik za sodnika ondi imenovan. ... Radoljca in Ribnica sta se obe štele za posest ortenburških grofov; po smerti grofa Friderika leta 1421 ji je podedoval celjski grof Herman II. pozneje leta 1456 pa cesar Friderik IV.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 5. 1859

Op.: Leta 1835 posvečen pride Hitzinger najprej za duhovnega pomočnika v Kamnogorico.

Zgodovinske reči – Spisal P. Hicinger. Na Gorenskem je bila pred 300 leti blizo Radoljce pod Jelovico razun Kropo in Kropo še tretja sloveča rudarija in kovačija, namreč Kolnica. Cesar Ferdinand I. je 3. jan. 1550, kot lastnik radoljške grajšine, posebno rudarsko postavo dal za Kropo, Kamno gorico in Kolnico skupaj. (Valvazor b. 3, str. 383). Stala je pa Kolnica slabo uro višje od Kamne gorice v zaperti dolini, iz

ktere Lipnica izteka; zdaj ondi stoji le še malen, ki se še vedno pravi v Kolnici. Že o Valvazorjevem času ni bilo več sledu od ondašnih kovačij in rudarij, ves kraj je bil namreč že posut. Kakor so pripovedovali ljudje, ko sem bil ondi, je nekega dne bil prišel strašen naliv; grozovita povodenj je s hribov navalila kamnja, sipe, persti, ter je razdjala in zasula ves kraj. Še zdaj se lahko spozna, kako je povodenj hudo razsajala; zakaj čez in čez po dolini se še kažejo jame in nasipi iz kamnja, peska in persti, ki so malo pripravi za rast in obdelovanje, ravno tako, kakor hude povodnje svet navadno pokvarijo. Morebiti je o tem kaj bolj natančnega zapisano v kakem radovljiškem arhivu.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 1. 6. 1859 / Nekdanji potresi in posipi na Slovenskem (P. Hicinger) / V mapi Kamna Gorica v časopisih

Še tretja cesta je šla iz Kranja šla na Radoljco, kjer se leta 1443 nahaja mota celjskega grofa; dalje pa se je tovorilo po dolini čez Kranjsko goro in memo Podkloštra na Beljak, kjer se je zopet obilno tergovstva zbiralo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 6. 1859 / Ceste in tovarna pota na Slovenskem v srednjem času (P. Hicinger)

Iz Kroke na Gorenskem. 13. julija. Ker se je po neki pomoti govorica zatrosila, da je Kropa pogorela, se mi treba zdi to reč razjasniti. V torek 5. dan t. m. je neki kmetovavec na svojem zemljišu nekaj gojzda posekal, da bi na tem kraju sečo naredil. Iz tega namena je gojzd požgal, v tem je pa ogenj dalje segel kakor je on mislil. Strašen dim se kvišku vali, da so ga v Radoljco vidili. Ker so tu koj spoznali, da je to v Kropi, je naš mnogo spoštovani in in za vse skerbni okrajni predstojnik v Radoljci, gospod Košir, zapovedal, naj se nam hitro z gasilnico na pomoč hiti. In tako se je tudi zgodilo. Več gosp. uradnikov z gospod predstojnikom vred, je hitelo k nam na pomoč. V Kamnigorici pa so zvedili, da ni ognja v Kropi, ter so se nazaj v Radoljco vernili. Za to skerb se tukaj očitno zahvalim v imenu cele srejne; hvala pa bodi Bogu, da smo le pri golem strahu ostali! / J. Zupan, župan.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 7. 1859

Iz Kroke na Gorenskem. 1. avgusta. Ni dolgo, ko smo brali v »Novicah« od ognja v gojzdu, ki ga je zanetil nek posestnik, sečo napravljaše. Danes vam povem, da smo spet kaj velik strah imeli pred ognjem. Neki ogljar je prodal kopo oglja nekamu tukajšnjemu fužinskemu deležniku, pa oglje, nevidoma še živo, je bilo koj v kolpern (Kohlhütte) spravljeno. Kar zapazijo fužinski delavci neko ogljarico (menda je vedila, da oglje v kolpernu gori, pa se je bala povedati, ker je vedila, da ga je ona zanesla) okoli kolperna kaj hitro sem ter tje tekati. Viditi, da se iz kolperna močno kadi, zaženejo hrup, da gori, in res je hipoma toliko ljudi privrelo, da so bili v stanu ogenj zadušiti in oglje razmetati. Lahko si je misliti, kakošen strah je mogel biti, ker je ravno ta kolpern v sredi drugih in le malo stopinj od fužine. Ko bi bil ogenj le nekoliko več moči dobil ali se ta nesreča ponoči primerila, bi bila v malo urah cela Kropa pepel. Hvala pa Bogu, da se je to podnevi zgodilo! Ker postava ukazuje, da oglje, ki je še le žgano, mora osem dni na kopi izmetano ostati, in se potem še le čisto mervto in hladno sme v kolpern prenesti, smemo pričakovati, da bota ogljar in fužinski partnik v svarilo drugim skupila, kar postava predpisuje. / Alojzi Globočnik

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 10. 8. 1859

Župane so volili leta 1850 po novih občinah; volitev ni vselej vsem po volji bila; zlasti se je nekterim poprejšnim grajšakom kadilo, da jim je kak kmetijsk župan veljeval

cesto posipati, da jim je vojake ukvartiral itd. Takrat je bila tlaka in desetina še tako živa v spominu, da obnašanje nekterih županov res ni takošno bilo, kakor ga spodobnost terja in je primerna predstojniku občine. Tedaj grajšakom ni bilo zameriti, da jih je težko stalo, se ravnati po dekretih županovih. Al zdaj je preteklo že deset let, - tlaka in desetina ste poravnane, in takrat napeta struna je zdaj dosti odjenjala, tako, da ob novih volitvah županov se je nadjati dosti večje prijaznosti med grajšaki in kmeti; tudi so naši kmetje že menda dosti prepričani, da je za župana kaj več treba, kakor le praznega šopiranja in bahanja. Upati tedaj smemo, da bojo nove volitve županov na vsako stran tako po volji, da se ne bo treba grajšakom sramovati biti udom kmetijskih občin, pa tudi kmetom se ne bo merzilo do grajšakov, in tako ne bo treba odločiti nekdanje gospočinske zemljiša iz zveze občinske. / ...

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 9. 1859

Iz Kamnegorice 22. okt. Njih ekscelencija naš preljubljeni deželni gospod poglavar grof Choriinsky so letos našo skrito dolino zaporedoma dvakrat obiskali. Preteklo je še le malo dni, kar so na svojem uradnem potovanji po skerbem ogledu boljših tirov za krajše in boljše ceste ob Bistrici in Savi se peljali skoz Kamnogorico v Radoljco; kar 15. dan t. m. zjutraj ob desetih se zopet iz Krajna pripeljejo k nam. Vse se poprašuje in ugibuje, kaj da pomeni tak slavni dohod, kar pošljejo po župana gosp. Ivana Toman-a, in mu razodenejo, da so prinesli seboj od presvitlega Cesarja gosp. fajmoštru Jernej u Uršič-u za zasluge njegove podeljeni zlati križec s krono, kterega mu hočejo sami pripeti na persi, in da naj to podeljenje se obhaja dostojno. Podali so se v ta namen z županom, z gosp. kaplanom in drugimi gospodi ob enajstih v farovž in so po prijaznem sprejemu podali gosp. fajmoštru zlati križec s sledečimi besedami: „Veličanstveni Cesar Vam podele to znamenje po meni. Petdeset let ste delali in se trudili zaslužno v duhovnem poklicu. Skazali ste se posebno pa tudi v letih 1817 in 1855, ko v prvem je huda lakota, v drugem grozovitna kolera morila ljudi, djanskega pomočnika in prijatla nesrečnih. Hvala Vam za to! Velika radost igra mi v sercu, da Vam plačilo in znamenje zaslug ter dopadajenje presvitlega Cesarja zamorem pripeti na milo Vaše serce. Da bi še mnogo in mnogo let ga nosili zdravi in veseli !" - Zasvetel se je križec na fajmoštrovih persih in zagermeli so možnarji s Kamnegorice. - Na to odgovore gospod fajmošter: »Iznenaden in presvitlega veselja osupnjen zamorem le obstati, da tolikošnega češenja se nevrednega cenim. Kar bil sem koristen cerkvi, državi, človeštvu, zgodilo se je zgolj iz dolžnosti. Spolnoval sem jo rad po svoji moči, in jo bodem do zadnjega dihljeja. Sprejemite, svetli Gospod, blagovoljno mojo gorko zahvalo; poročite jo milostljivemu Cesarju z obljubo, da kakor do zdaj bodem zanaprej pošiljal iskrene molitve do Večnega, da izliva svoj blagoslov na Njih Veličanstvo, njih visoko rodovino in celo državo! Bog jih ohrani!" In zagermeli so zopet strelovi. Opoldne so povabili prečastiti gospod poglavar vse deležnike imenitne slovesnosti v gostje v gostivnico žlahnega gosp. Kapus-a. Prijazno so se pogovarjali z vsemi pričujočimi; na posled povzdignejo čašo na srečo in zdravje gospod fajmoštra - in župana, ki sta povzela zdravico in slavo in češčenje premilostljivega Cesarja, deželnega poglavarja in njih rodovine častite. Pri vsakem "živio" so zajemno zagermeli strelovi, in so oznanovali preveseli dan častitega gospod fajmoštra, ki so letos 24. avgusta praznovali 75. god in zlato mašo. Imenitni dan hvaležnim Kamnogoričanom ne bode več zginil iz serca in spomina! - Ob treh popoldne so se odpeljali slavni gosp. poglavar iz Kamnegorice, kateri so se skazali toliko ljubeznjiv. Peljali so se čez lepi, po njih dovoljenji zidani novi most v Kamnigorici in memo nove zložne in prekrasne ceste, ki se ravno dela po njih ukazu pod pustim gradom namesto presterme in vkretne. Serčna hvala naša jim za to, pa

tudi skerbnemu kantonkemu predstojniku gosp. Koširju in pa gosp. inženirju Souvan o. Velika dobrota je ta cesta posebno nam, ker po nji dobivamo mnogo železa in oglja, - večja pa utegne biti še Radolčanom, če bi kdaj velika cesta se imela preložiti.
Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 26. 10. 1859 / V mapi Kamna Gorica v časopisih/ V mapi Kamna Gorica v časopisih

.....

Veliki zbor krajske kmetijske družbe. / Gospod Ambrož je dalje naznanjal nasvete in želje kmetijskih podružnic.

Podružnica radoljška je pisala:

Poljske poti. Poljske poti so večidel slabe in kmetijstvo zato škodo terpi. Potreba bi bilo, da bi se soseske primorale, saj vsako leto enkrat poljske poti popraviti. - Ta predlog razjasnuje gospod Ambrož tako-le: Res je, da so slabe poljske poti velika overa kmetijstvu. Po slabih poljskih potih se čas zgublja, živina terpinči in orodje tare. Če pomislimo, da konj po ilovnati poti 3, po grompijasti 6, po navadni terdi cesti 15, po obdelani gladki cesti pa celo 30 centov pelje, se lahko spozna, koliko časa se zgubi po naših rogovilastih poljskih potih. Večidel poljskih potov nobeden ne popravlja kvečjemu če se kamnje, ki se po njivah nabere, na pot meče, kjer na kupu leži, ne poravnava pa nobeden ne. Tako so groblje in mlake nadelovanje poljskih potov. Pa ne le samo slabe poti so napaka, katero grajamo, temuč tudi ne potrebne, preširoke poti in stezo, ki se čez travnike in njive delajo, so kmetijstvu škodljive. Nekdaj se ni na to toliko porajtalo; al dandanašnji, ko so davki veliki, delavci dragi in pridelki več vredni, je treba na vsako ped zemlje gledati, da prazna ne leži, ampak svoj sad in dobiček donaša. Zato je žalostno viditi - posebno okoli Ljubljane - kako malo ljudi porajtajo škodo, ktera se naredi, ker ne varujejo ne njiv ne travnikov: ampak povsod cokljajo, da si le ene stopinje prikrajšajo, celo planke in rante tergajo ter ograjo poškodujejo. Skerb za poljske poti je pa dolžnost občin ali sosesk. Če zdaj niso za to opravilo dosti zmožne, naj se po novih postavah, ktere so nam obljubljene, v tak red denejo, da bojo skerbno opravljale svoje opravila. - Kar pa zadene še druge napake poljskega poškodovanja, spadajo pod varstvo poljskih čuvajev, ktere soseske po novi postavi upeljati zamorejo.

Cena živinske soli. Podružnica radoljška svetuje dalje, naj bi se sl. ministerstvo prosilo, da bi se cena živinske soli znižala. - Gosp. Ambrož razjasnuje pravico te prošnje prav na drobno in jasno dokazuje, da bi nizka cena živinske soli ne le samo živinorejo povzdignila, ampak tudi dohodke države bi pomnožila. Živinoreja je v našem cesarstvu še na nizki stopnji zato, ker celo cesarstvo ne izredi toliko živine, kolikor je je potreba. Lansko leto so iz družih kraljestev v naše cesarstvo pripeljali 60 tavžent goveje živine, 360 tavžent prešičev, 100 tažent centov usnja in 198 tavžent centov loja in masti. Za to je šlo 14 milijonov gold. Srebernega dnarja v ptuje dežele. To je velika zguba za državo. Pa ta zguba ni še sama, tudi mnogotere bolezni pri živini so nasledki pomanjkanja soli. V našem cesarstvu so leta 1847 našteali 47 milij. živine, ktera soli potrebuje, naredili so pa le 112 tavžent centov soli za živino, - tedaj na eno živinče leto in dan ne pride več ko osem lotov soli! Potrebuje pa na leto konj 10 funtov, goveje živinče 12, če se pa pita (debeli) 15 funtov, prase 4 in ovca 3 funte; - po tej meri bi mogli narediti za vso živino našega cesarstva 3 milijone in 180 tavžent centov živinske soli. Kako mlo se pa za živino soli porabi, spričuje to, da še tistih 112 tavžent centov pripravljene soli niso poprodali. Zakaj pa ne? - zato, ker je predraga. Kmetijska družba je kupila pred nekimi leti 50 centov živinske soli v Halein-u. Tam je veljal cent 2 gold. 47 kr. srebra; vožnina je znesla 2 gold. 28 kr., tedaj je cent

prodajala v Ljubljani po 5 gold. 15 kr. To je bilo preveč kmetu, kteremu še dostikrat za kuho soli manjka.

V solnicah znašajo stroški za cent soli 32 1/2 novih krajc., 52 1/2 novih krajc. velja pa encijan in ogeljni prah, ki se s soljo meša, da se iz kuhinske soli napravi živinska. Ker vlado stane cent soli le 48 novih krajc., je očitno, da terja pri vsakem centu 2 gld. 8 kr. nov. dn. dobička. Ko bi se vseh 112 tavžent centov živinske soli poprodalo, bi imela vlada na leto 232 tavžent 960 gold. dobička. Ko bi se pa toliko soli napravilo, kolikor je vsa živina našega cesarstva v resnici potrebuje, to je, tri milijone in 180 tavžent centov, in ko bi se pri centu le 50 krajc. dobička jemalo, bi dobila vlada 1 milijon in 590 tavžent gold. dobička, in živinska sol bi na mestu, kjer se dela, le 1 gold. 34 krajc. novega dnarja veljala.

Druga overa pri živinski soli je to, da se ne prodaja povsod po enaki ceni. Kmet, ki je daleč od solnic, mora sol veliko dražje kupovati, ker vožnina veliko znese. Enakopravnost terja, da bi se v vseh deželah živinska sol po enaki ceni prodajala, kakor tudi tobak, ki je povsod po eni ceni. - Ker je nizka cena soli za povzdigo živinoreje ravno tako imenitna kakor za povzdigo državnih dohodkov, podpira gospod Ambrož predlog podružnice radoljske in zbor sklence, naj se sl. ministerstvo še enkrat prosi za cenejšo živinsko sol, in da bi se povsod po enaki ceni dobivala.

Hranilnice: Ker kmet po deželi ne more lahko dnarja na posodo dobiti, ali pa mora velike obresti plačevati, svetuje radoljska podružnica, naj bi se dнарne hranilnice po deželi napravile. - Gosp. Ambrož meni, ker je malo dnarja po deželi, bo tudi malo zaloge v hranilnice prišlo, tudi pomanjkuje takih oseb, ktere bi se brez plačila s hranilnicami pečale; kadar bodo nove soseske ustanovljene, se utegne ta reč morebiti sprožiti. Ljubljanska hranilnica ima dosti dnarja za posojila - pravi dalje - tudi je njena dolžnost, kmetom pomagati, ker tudi iz kmetob dodzi zaloge dobiva. Da pa rada na kmete ne posojuje, je to krivo, ker kmetje obresti (cinžev) ne plačujejo v pravem redu ali celo ne; to pa ji da veliko opraviti, preden izposojeni denar izterja. Tudi pri cenitbah gruntov in pri prodaji ne more ljubljanska hranilnica pričujoča biti, ker ji takih mož po deželi manjka, ki bi te opravila prevzeli. Gospod Ambrož svetuje, naj bi podružnice kmetijske družbe po deželi v tej zadevi kmetom kaj pomagale; dobro bi bilo, ako bi se ustanovile take vodila, kako bi bilo mogoče to napraviti. Zato naj bi se izvolil poseben odbor, ki bi te zadeve po dogovoru z vodstvom tukajšne hranilnice v red djal. Zbor poterdi ta nasvet in gospod predsednik izvoli v imenovani odbor gospode: dr. Bleiweis-a, dr. Ahačič-a, Guttman-a, Ambrož-a, dr. H. Costa in dr. E. H. Costa.

Reke in hudourniki. Pravi podružnica radoljska, da reke in hudourniki velikokrat škode napravijo, in da bi bilo potrebno, ako bi se ob bregovih vsako leto enkrat trebilo, in da bi se prepovedalo derva ob vodi skladati. - Gospod Ambrož pravi, da te opravila spadajo v soseskino gospodarstvo; tedaj bo tudi to soseskinim predstojništvom priporočeno. Zbor poterdi to.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 30. 5. 1860

Iz Kamne gorice, 2. sept. Včeraj smo z veliko slovesnostjo pokopali ljubljene našega fajmoštra gospoda Jerneja Uršiča, tudi bravcom »Novic« dobro znanega, sploh visoko spoštovanega gospoda.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 9. 1860 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

Iz Gorenškega, 20. nov. Čeravno smo zlo neradi zgubili iz Gorenških okrajn pravičnega in za vse pravo in dobro iskrenega kantonskega poglavarja, gospod Janeza Pajka, ki nam je nevarno derhal rakonaško zapodil, ceste naredil kakor mizo

gladke in sto drugih reči zboljšal, s katerimi se je sicer marsikateremu zameril, smo ga vendar privošili okolici ljubljanski, ker bela Ljubljana, kakor so večje mesta sploh, v okolici svoji sem ter tje pisana in marogasta tudi, zato ji je bilo treba moža, ki iz poštene srenje nepoštenu sodergo iztrebiti zna in popraviti marsikaj, kar je narobe ...

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 11. 1860

Pohvala domačega urarskega mojstra. Že leta 1853 so pohvalile »Novice« Jurja Pirca, urarja v Kropi (Krop) na Kranjskem, ko je izdelal 17 centov težko uro za veliko cerkev ljubljansko. Ker je naš Juri Pirc odsihmal spet veliko turnskih ur z veliko pohvalo naredil, namreč za Ternovsko cerkev v Ljubljani, v Brezovici in v Bledu na Kranjskem, v Gradcu, pri Novi Štifti, v Mozirji, Braslovčarh na Štajarskem, v Bazovici, v Rosarjoli, Antiani na Teržaškem, v Senii in Otočasu na Horvaškem in več drugih, bo menda mnogim našim bravcom všeč, da spet spomnimo mojstra, ki je po pravici priporočila vreden. »Novice« pa so si od tistega časa toliko bolj namenile, Pircovo mojstersko izurjenost sopet očitno omeniti, ko smo v letošnjih »Drobtincah« brali, da za nobeno reč ni toliko mojstroskazov kakor ravno v urarstvu. »Kadar se hoče nova ura napraviti – pravijo Drobtinice - naj se poprej zvest in pošten urar pozve, ki delo ume. Če urar ni pošten, te na vsako vižo opehari, pogodi se ž njim kakorkoli hočeš«. Da se tedaj vsem tem nevarnostim v okom pride, naj se izvoli pošten in skušen mojster, in tak je Juri Pirc v Kropi, ktereга dobro ime v 7 škofijah že 110 ur razglasuje.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 24. 12. 1860

.....

Iz Kroke na Gorenškem, 22. sušca. Pri nas smo mogli župana dvakrat volitvi. Pri drugi volitvi, ki je bila od c. kr. gosposke ukazana zato, ker prvič izvoljeni župan, kakor so eni terdili, ni bil za odbornika izvoljen, je bil za župana izvoljen gosp. France Poznik, kupec, 1. svetovavca gosp. J. L. Potočnik, kupec, za 2. pa Anton Smrekar, posestnik. Tudi pri nas ni bilo pri volitvah brez vseh nespodobnost. Za prošnje pismo, ki ima zastran našega domačega jezika na Dunaj iti, se je pri nas mnogo podpisov nabralo, ker vsak pošten domoljub spozna pravično reč, ki je žalibog! Vendar nekterim še tern v peti. / Lovračev.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 27. 3. 1861 / V mapi Župani v Kropi

Iz Kroke na Gor., 29. sušca. Gosp. Lovračev je v zadnjem listu popisal našo volitev župana, pa skor tako, kakor da bi ga ne bilo zraven bilo. Ako bi ne bilo vse v redu bilo, bi bila okrajna gosposka gotovo novo volitev ukazala; to spričujejo volitni zapisniki; ravno tako spričujejo zapisniki, do ktereга moža so imeli volivci zaupanje, ki je največ glasov dobil, kateri pa so le po srečkanji bili izvoljeni kakor v loterii. Zakaj gosp. dopisnik ni tudi povedal, kdo je bil kriv nespodobnost, ako so se res ktere zgodile. Da se je komu kaka resnična beseda povedala, je res; le to želimo, da bi si jih vsak dobro zapomnil; tako bo prav na vsako stran. Toliko v razjasenje – pa brez zamere. / Srenjčan

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 3. 4. 1861 / V mapi Župani v Kropi

Iz Kroke na Gorenškem. 10. avg. n. – Nedavnej je mnogo tukajšnjih veljavnih fužinarjev in posestnikov, katerim na čelu je stal verli Janez Zupan, zahvalnico poslalo gosp. Toman-u in dr. Bleiweis-u za nju domoljubni trud. Zaupno pismo poterjuje čez in čez nju prizadeve, de bi se vresničila beseda Cesarjeva o narodnih pravicah, in da bi se deželam dala vkljub strastnim centralistom dostojna autonomija. »Če se nad

Vama – tako se glasi en stavek v omenjenem zaupnem pismu - repenčijo tudi sovražniki ravnopravne in svobodne Avstrije, se repenčijo tudi nad nami, zakaj Vaji misli se z našimi popolnoma skladajo. Al le serčno naprej: pravica in resnica mora obveljati!«.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 14. 8. 1861

Miroslav Homan, župan mesta Radoljškega – plač. 20 goldinarjev – doneski za Akademijo jugoslovansko.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 21. 8. 1861

Hodil sem, ko sta »še ajda in pelin cvetela«, križem po Kranjskem in nabiral si za torbico svojo medu in pelina, al naključilo se je, da še le zdaj vredujem nabero.

Po shodu na Bledu, ki je bil že v »Novicah« s potrebnimi opazkami »ilustriran«, sem dolgo premišljeval, ali bi jo udaril više gori, kjer Savica bobni čez pečine, ali pa bi šel nazaj doli. Kakor Hamlet svoj »seyn oder nicht seyn« sem premetaval tudi jez v svojih mislim »ali Bohinj ali Radoljco«, dokler nazadnje navlada misel: kaj se boš klatil po vaseh; pojdi v mesta in tergove. Dictum factum – hajv v Radoljco; tu bo za te več gradiva kot v onih visokih krajih, o katerih je že marsikter pisatelj in pesnik svoje pero poskusil.

Ko bi slovenskega »Bädecker-ja« pisal, to je, knjižico v rudečem usnju vezano, kjer se oznanuje, kaj je v tem ali unem mestu znamenitega, bi od Radoljce ne povedal družega, kakor da je za Kranjem drugo mesto na Gorenskem, ki bi ga ptujec za pošteno vas deržal, ako bi poprej ravno ne bral, da je že starodavno mesto. Pa neki strojar, ki se ponosno radoljškega mestjana imenuje, mi je, ves navdušen za čast in slavo sovjega domačega kraja, z dostojnim naglasom pripovedoval, da je že Radoljca mesto iz starodavnega veka, Nace Kuranda bi rekel: »Noch aus den finstern Zeinten des grauen Mittelalters.« Pripovedovali so mi, da ima čudovite privilegije iz 12. In 13. Stoletja, ki, ne vem, kakošne čudne časti in bremena radoljškim »purgarjem« nakladajo. Ali imajo radoljščani za te privilegije tudi svoj arhiv, ki se s 7 ključi zapira, in svojega arhivarja, za vse to nisem vprašal. Vprašam le Nemce, kdo jim je dal oblast našo Radoljco prekusniti v Radmanns-dorf?

Značajno za vsako mesto, je da ima kako napravo ali inštitut, kateri naj se že kazino, ressource, čitavnica ali »šerštat« imenuje, kjer se časniki prebirajo in se na večer posebno »haute volee« ali »smetana purgarjev« zbira. Da ima Radoljca kaj tacega, nisem nikdar čul, tudi se ne ponašam, da bi bil sam to našel, le neki pravoslavac, moj dobri prijatelj, je po naključbi radoljški salon zavohal. Pripovedoval mi je, da je letos meseca avgusta neki večer po dolgočasnem popotvanji, truden in oprazen, v Radoljco priromal. Bila je že enajsta ura – za kmete ura strahov, za »nobel purgarje« pa ura salona. Mislil si je, pridši v radoljško mesto, da je kak teržišk Mojzes Radoljco (morebiti zavoljo dr. Toman-a) kaznoval, da bo 3 dni in 3 noči egiptovska tema, in da je zdaj prva noč. Al njegov dober genij ga dalje pelje v sredo mesta in naenkrat zagleda svetle okna in čuje živo govorico in šunder. Po svoji ponižni pameti si misli, gotovo je tu v sredi v tako visoki hiši mestni salon. Stopi noter, si da od restaurateurja vulgo kerčmarja – piva prinese in se mirno, ponižno v božjem strahu k vratam vsede. Pervi časnik, ki mu v roke pride, je »Ost und West«, kar ga še bolj v mnenju poterjuje, da je to tudi slovenska kazina. Ogleduje si zlo živo društvo in zapazil je med drugimi mestjani gospode čisto černo oblečene, vse v frakih, berke možko navihane in obraz v zlo pomenljivih, diplomatičnih gerbah. Ti gospodje so ga bokal za bokalom serkali – kar niso ravno manire salona – s celo bakrenimi nosovi so že enmalo križem gledali, na vse gerlo politikovali, neizrečeno se ustili; drugi sosedje so jih pa verno

kakor svete 3 kralje poslušali. Mislil je izperva, da so to gorenski Thouveneli, Valevski ali Rikasoliti; le njih jezik se je mojemu prijatlu enmalo čuden dozdeval, ker v svojih diplomatičnih izrekih so jo po nemški rezali, kakor naši kranjski »urlaubarji«. Njih politična govorica se je vila, kakor povsod v taistem času, lahko ugameš, bravec, okoli »Slobenjerjev«; serdili in rotili so se radoljški čez to čudno prikazen, posebno pa , ko so mojega prijatla v surki zagledali. On jim je hotel mirno – kakor je med omikanimi ljudmi bon ton – razložiti, da Kranjec je tudi Slovenec. Ali to je bilo ogenj v streho; kazali so mu ti diplomati pesti, šetinili se kakor ježi in le mirnost njegovega značaja ga je rešila »argumentov ad hominem«. Še bolj radoveden, popraša kerčmarja, kaki gospodje so ti? Kakor so se mogočno nosili in modrovali in v radoljškem salonu »bon ton« naznanaovali, bi gotovo mislil, bravec, da so bili kaki velikaši, mogočni posestniki ali nepopisljivo bogati tergovci ali kaki drugi imenitni gospodje; al vse to ne, ampak čujte čudo. Bili so kantonski beriči!

Zamišljen in molčeč se poda moj prijatelj k pokoju. Mislil je na bokale, ki so jih gospodje beriči poserkali. Mislil si je tudi na dalje, ali bi ne bilo bolje se pravdoslovlju odpovedati in raji berič postati, ker Radoljca se mu je zdela beriški Eldorado. Bolj sva se pa z mojim prijateljem po svoji kratki pameti čudila, da so si radoljški »purgarji« pri svojih starodavnih privilegijih kantonske beriče za svoje kolo- in glasovodje izvolili! Moj prijatelj, ki je bil tudi 15. Avgusta pri pozdravu dr. Toman-a pričujoč, radoveden glavo skoz okno pomoli, da bi morebiti kje ugledal debelo betico tistega mandarina z dvema gumboma, ki bi spet stokati jel:

Bravec, pa ne, da bi ti mislil, da je zavaljo mogočnih gospodov beričev v Radoljci vse narobe. Imajo pa spet Radoljčani izverstnega župana, ki je od verha do tal časti vreden mož, ki se, kar je mogoče, iskreno za našo narodnost in autonomijo sošeske poteguje. Postaven in miren v svojem značaju me je spominal na župana praškega mesta, nam Slovanom dobro znanega gospod Pštrosa, ki mi je rekel: počasi se gre naprej v boji z namškutarijo; al ko enkrat nogo za en korak naprej zastavim, me nobena peklena moč več ne odmakne! Res treba bi nam bilo, pri nas na Slovenskem povsod takih mož, ker pri nas so ljudje po 12-letnih skušnjah Bachovega regimenta že skoraj povsod tako v mlako potopljeni, da se komaj kaj več kot pubči upajo v srenjskih zadevah krekati. / Velt. Zarnik; Pisma slovenskega turista (II.).

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 10. 1861

Pisma slovenskega turista III. ... Letos pri birmi v Radoljci sem pa še posebno vidil, kako pravično je bilo profesorjevo navdušenje za naše dekleta. Ko veliki zvon zazvoni, se vstopim za vogal in sem z radostjo ogledoval, kako nježno so Gorenke v cerkev stopale, ali bolje reči, stopkale. Lepo rašene imajo večidel tamne oči, ktere vedno enmalo rosijo in se pri naglem pogledu zasvetijo, kakor blisk; ako so pa modre, imajo spet izrek take nježnosti in boječnosti, da so gotovo nemškemu profesorju Göthetovo Doroteo pred oči stavile.

In kako lepo jim krinoline stoje! Pa a propros: krinoline, ne ustraši se preveč, dragi bravec, kakor pošten Slovenec, do skoraj vse Gorenke – kar je lepih »unisono« - krinoline, in včasih sila šopirne nosijo. Iz vseh krajev, po časnikih, s prižnice, v pogovorih itd. se pušice na krinoline spuščajo; tudi ve »Novice« ste »obročje« že večkrat ostro pretresale; pa, to – ne zamerite mi – je le možka nevošljivost; ako mi nosimo po angleški šegi še več kot na pol preširoke hlače in paletote in burnuse, da bi lahko dva in tri take pod se vzel, zakaj bi ženskam ne privošili krinolin? Meni so krinoline vedno izverstno dopadle; vidši pa naše krasne Gorenke v »obročih«, sem se tako za nje unel, da terdim: kar je jed brez soli, klasje brez zerna, je lepa ženska brez krinoline! Posmehovavci krinoline, le mislite si enkrat naše dame brez obročev!

to bi se jim še le smejali! Pa mi reče morebiti kdo: »Krinolina ni narodna obleka, tedaj pod klop ž njo.« Jaz nikoli nisem narodnosti v irhastih hlačah, surki ali v firmažasti mareli iskal, ampak zmiraj šego zagovarjal, ki je najlepša in priličnejša, bodi si že franzozka, severno-ameriška ali švabska. Vendar pravica komur pravica gre – peče naših Gorenk so pa tudi tako prilične ali po francozko rečeno, tako koket, da se klobuki naših oroslank v ljubljanskem »šternaleu« skrijejo pred njim kakor češminje proti košati lipi. Al pečo lepolično zavezati znati, je velika umetnost, ki se je tudi najlepša Gorenka v enem dnevu ne nauči. To more umeti gube tako napraviti, kakor so to reč starorimski gizdalini razumeli, kadar so se šli na forum razkazovat. – Pa kam so turista zapeljale krinoline in peče naših Gorenk! Da! naših zalih Gorenk, al najlepša med Gorenkami je Katerca Begunjka; do pesnika me je navdušila; pa ne boj se, dragi bravec, da bi ti kakošen sonet podal; lahko, da kakošen pevec »vom Fach« na me pade – gorje mi potlej! / *Dovolite nam, dragi, le to dodati: Kadar bo moda spet vpeljala tesno in ozko obleko, se bomo pa smejali krinolinam. – Vredništvo.*

»Slišite! voz že eno uro čaka; zadnji čas je, da odrinemo, ako hočemo danes še iz Radoljce naprej; kam ste tako zamaknjeni?« - mi reče voznik, ki že ves čas nejevoljen odhoda čaka. Hajd na voz in naglo smo derdrali v dolino proti savskemu mostu in naprej po novi cesti v Kamnogorico in Kropo. – Nove ceste, to so tudi važen, sila važen predmet za turista, pa hočem to reč pozneje omeniti, ko bodem o Notranjskem govoril.

Kakor je znano, se v Kamnogorico iz Radoljce v eni uri pride. Kamnagorica bi rekel, je predterg Kroke; tu ti kladva ropotajo, da je kaj! Kamnagorica je rojstni kraj našega slavnega dr. Toman-a, za kterelega voljo tudi v vsakem kotu »Prešo« najdeš, menda zato, da Kamničanji vsacih 14 dni kaj več od »Tomanije« slišijo, ktera ima »per consequentiam rerum naturae« v Kamnigorici zibelko.

O Kamnigorici bi se dalo marsikaj pisati, da pivo (ol) kuhajo, kakor kane, itd., al »Preša« mi je s »Slovenencongressom in Veldes« tako zlo želodec pokvarila, da nisem mogel prav razločiti, ali je njih fabrikat dober ali ne.

V pol uri si v Kropi. To ti je terg, ki ima najlepši prozor na svetu, ker se zmiraj v nebesa gleda. Slovela je Kropa že leta 1848 zavoljo narodnega duha in postavili so takrat kovači na velikem prostoru narodno bandero, kteremu sta bila počasi le dež in veter kos. Pa »tempora mutantu ret nos in illis« - zdaj ste v Kropi dve politične stranke: »ciskropiška« in »transkropiška« ali drugač rečeno: na levi kropiškega potoka je narodna, na desni pa teržiška. Kakor hočeta na Hervaškem Erdödy in Janković, da bi bila Hervatska le pritislej Magjarskega, cikajo desni Kroparji v kranjski Manchester – vulgo Teržič – ker sami tako tudi enmalo Manchesterjani; saj črnega prahu človek kmalo toliko na srajco dobi, kakor v angležkem Manchestru. Taudi se lahko človek kmalo znajde, pri kateri stranki da je, ker na desni vidiš napis terdega slovenskega imena že ne vem, s koliko gggg na koncu. Vsak Teržičan, navdan pravega manchesterskega duha, pridši na desno stran Kroke, se more zagledavši taki napis, brumno prikloniti kakor Arabec grede proti Meki, in izdihniti: Allah, Allah podljubeljski, hvalen bodi! ker pripeljal si me po svoji neskončni modrosti »unter unsere Leut«. Sicer je pa leva stran kroke močnejša, ker je po veliki večini Kropa narodna, kakor malo kateri kraj na Slovenskem. Kroparji so bistre galvice in kaj marljivo slovenske časnike prebirajo. Rekel bi, da kar so Ribenčani na Dolenskem, so Kroparji na Gorenskem; kakor jo Ribenčani v govoru bolj na pevsko zavijojo, jo Kroparji prav jekleno terdo režejo. Ribenčani u na francozki ũ vlečejo, Kroparji ti pa r na tako terdo vižo zgovarjajo, da se misliš včasih v družni samih Parižanov. Kroparski »kolači« so ti na Gorenskem k vsaki burki pritisnjeni, kakor rajbenški

»rajščetarji«, ali kakor Rajbenčan z »rajščeti«, ti Kropar s svojimi »čveči« - vulgo žebli – vse Slovensko in Hervaško prekorači, veliko zve, pa še več povedati ve. Je bistrumne glave, poln burk in ti kakor Ribenčan včasih tako zasli, da se moraš kar za ušesi popraskati. Kropenčanji imajo med sabo dva originala prav svoje baže: Vodiškega Luka in Rausmanovega Naceta. – Mnogokrat vidiš na delapust ali ob prazniku na velikem tergu veliko tropo Kropenčanov in v sredi med njimi na kaki podertii moža stati, ki jim s povzdignenim glasom govori in zraven tudi klasično agira. Pridigoval jim je ravno, ko zraven pridem, da od popotavanja znanih dveh jorgrov v Emavs. Drastične primere je delal, rekoč: »To je ravno tako, kakor da bi dva kovača popotvala iz Kroke čez Podnart in tako na večer k Šparovcu (znana kerčma na Gorenskem) na Posavec dospela« itd. Prišel je počasi v tako ekstazo, da bi bil najbolj terde grešnike in grešnice do solz ganil. Govoril bi ti od mraka do zora in to vse za »en frakelj žgajča!« Nekdaj je bil pred na vodiški planini nad Kropo pastir, zatoraj mu pravijo vodiški Luka. Velikrat so mu dhovnih gospodje tako počenjanje prepovedali, in ga za več dni v samotno izbico v Radoljco poslali, da bi tu sam sebi pridigoval; ali kakor »Martin v Zagreb in Martin iz Zagreba«, tako Luka v Radoljco in Luka iz Radoljce, vernivši se zmiraj svoj oder, svoj publikum in svoj zaslužek najde. Al Luka je samo govornik, ljudje pa tudi radi včasih kakošno pesem zapeti slišijo, katero jim Rausmanov Nace, enak staremu čmerlu, zabrenči. Nace je že star čez 70 let, tak hrust kakor planinsk medved, ker se še ne ve spomniti, da bi bil kterikrat v svojem življenju bolan. Hodi zmiraj bos in spi na goleh tleh; kar dobi, premeni v žganjče; nič mu ni ostalo kakor špehasta gosposka kapa, sila povaljane stare soldaške hlače in kamižola, ki jo je po stricu podedval. Naravsolovci terdijo, da ima tič strus najterdneji želodec, da vse podavi, kam mu pod kljun pride, magari železo. Al v tej kreposti ti je proti Nacetu le mojsterskaza proti nedosegljivo izurjenemu virtuožu. Kakor bi copral, je v nekterih minutah spred Naceta zginito: hlebec belega, hlebec ajdovega kruha, bedro svonine, nekaj klobas itd. Po vsem tem je to zmes z merico »žganjča« poplahnil in s takim basom alelujo zabrenčal, da bi se Lablache pred njim vstrašil. Tudi njemu kakor Lukatu je bilo nespodobno popoevanje že večkrat prepovedano, al vse zastnon; kakor je želodec njegov nasitljiv, tako je gerlo njegovo zmiraj za pesem pripravljeno, ako ga le žganjče namoči. / Valt. Zarnik

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 10. 1861

Iz Kroke 20. nov. Jan. Zup. - Ker je unidan v "turističnih listih" Kropa na dvojno stran bila ločena in bi po tem utegnil kdo misliti, da premaguje nemškutarska stranka, ne bo menda odveč, ako po „Novicah" oznanimo, kaj smo verlemu našemu zastopnika gospod dr. Toman-u na Dunaj pisali, da vidite, da pravi domači duh veje pri večini naših ljudi. Če pa tudi ne vidite župana na čelu tega pisma, kakor smo to vidili v pismih drugih srenj po mestih in kmetih, nam vendar ne bote menda rekli, da je naše pismo „brez glave". To-le smo pisali gosp. doktorju:

„Slavni gospod doktor! Dovolite, da tudi mi najbližnji sosedi tistega blaženega kraja, kjer je Vaša zibelka tekla, mutasti ne stojimo, ko Vam hvaležna domovina venec slave vije, in se s spoštovanjem imenuje Vaše ime po celem cesarstvu, koder serce za pravico narodov bijejo. Ne moremo sicer seljaci v pohlevnem koticu slovenske domovine tako veljavnih in sjajnih imen djati na vago, ki tehta zasluge Vaše, kakor jih je djala bela Ljubljana, poglavnica naša; - al vedite, da ravno tako živo kot ona cenimo tudi mi zasluge Vaše za dom in Avstrijo. Kot pravi Gorenec ste se skazali vsigdar mož beseda; kar smo od Vas pričakovali, to ste zvesto tudi spolnili; plajša nikdar niste po vetru sukali, in v zboru dunajskem kot terdna skala stojite za to, kar ste za pravo spoznali ne le v blagor domovini naši, temuč tudi Avstrii celi, kteri, kakor

se kaže, hočejo nekteri še zmiraj po tisti nesrečni poti prenapete centralizacije in zatajvanja nemških narodov iz zadrege pomagati, po kateri je poslednje leta zabredla ravno v toliko stiske. Da se tako možko potegujete za pravice našega slovenskega naroda in da Vam je prava in stanovitna sreča svobodne Avstrije cilj in konec, to nam serce naše z nepopisljivim veseljem navdaja. Zato stavimo vse zaupanje v Vas, in le to prosimo Boga, da Vam ohrani ljubo zdravje za imeniten poklic Vaš, ki ga Vam je domovina izročila v deželnem in državnem zboru. Bog z Vami!"

Naj pristavimo zdaj še, kaj nam je visokospoštovani gospod odgovoril:

"Prečastiti gospodje! Dragi rojaci ! Razveselilo me je neskončno Vaše zaupno pismo, ker mi dokazuje, da narodni občut od Boga v nas položen živo bije v Vaših sercih, da spoznanje naših potreb in težav pri Vas ni tuje, da tudi Vi deržite narodni razvitek in samostojno (autonomno) vladanje za sredstva in pomočke, s kterimi se zamore vstvariti in ustanoviti blagor našega naroda, korist premile domovine in sreča veliko Avstrije. Bodite prepričani, da bije moje serce za vse, in da od poti prave me ne ga ne ne pregovor ne strah, ne dobiček ne zguba, ne natolcevanje in ne preganjanje sovražno. Besedi moji dajo pa pravo veljavo in moč zaupanje Vaše. Hvala Vam za to v imenu naroda. Radost moja v zaupu Vašem mi je pa tolikanj večja, ko smo po rojstnem kraju sosedje, in zvezani prijazno po stanu in delovanju Vašem in mojih staršev. Serce moje se nikdar ne bodo od ter golo od krajev, kjer so moji najsladkejši spomini pretekle mladosti moje, in kjer po sedanjem poklicu mi je priložnost in dolžnost, za stare Vaše fužinske pravice se bojevati pravično. Glejte, koliko preteče časa in steče znoja, preden iz rude trudno iz zemlje izkopane se vlije železo čisto in dobro. Tako morajo se tudi naše pravice skozi ogenj nasprotvanja peljati, da očišene se zasvetijo tudi nasprotnikom našim. Ne dvomite tedaj nikdar, bodite stanovitni, deržite pošteno, resnično iu postavno se večnih pravic, pa podučevajte sebe in druge mirno in ljubezno, ter tolažite se, če koj se ne vidi uspeh, v podobi rečeni, ki Vas po Vašem stanu vedno obdaja. Meni pa ohranite zanaprej zaupanje nepremenljivo in ljubezen rojaško, kakor hranujem jo tudi jaz neomakljivo do Vas! Bog neskončni obvaruj Vas in Vaše fužinarstvo in Vaše kupčije po sreči!"

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 27. 11. 1861 / V mapi Lesce v starih časopisih

.....

Iz Lesec na Gorenkem, 22. pros. T. – Ker vem, da bodem vse brave »Novic« razveselil, ako jim povem novico, ki jo je častiti tukajšnji posestnik gospod France Legat prejel te dni od svojega prijatla K. Z., nadlajtnanta v polku Sokčević-evem iz Mantove, naj iz omenjenega pisma naznanim sledeče vrstice: »10. t. m. smo v Borgoforti, na meji piemontežki, pred cesarjem defilirali. Ko pride naš bataljon memo, nas je cesar nenadoma pozdravil z besedami: »Dobro Slovenci!« in zopet drugič: »Prav dobro Slovenci!« Ne morem Ti popisati, kako nas je hvala v milem maternem jeziku iz ust našega cesarja ganila in nadušila. Radujemo se tega, kakor se bodo gotovo tudi radovali vsi Slovenci v domovini!«

Res! dobro ste jo zadeli, dragi rojak, ko ste rekli, da se z Vami bomo veselili nad to novico. Radosti nam res srce igra, da je kaj! - kakor Gorenec pravi. Pet besedic le: al te tehtajo veliko. Te cesarjeve besede bojo dale novo moč tudi nam v duševnem boji zoper sovražnike naše narodnosti, kakor so nadušili Vas, ako zapoje tromba v vojski. Ako cesar sam govori z nami v našem jeziku, ga nam pač tudi vi preganjali ne boste, kterim je že beseda Slovenec trn v peti. Zapomnite si cesarjev glas pri Borgoforti!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 29. 1. 1862

V Radoljci, 28. febr. V kakošni dnarstveni in politični zadregi da je naša država, vsaki le predobro ve, kakor tudi to, da se med prvimi pripomočki za boljšo uredbo priporoča v djanju popolnoma izpeljana enakopravnost vseh narodov in svobodno in očitno ravnanje v vseh vladnih zadevah. – Da pa nam Slovencom enakopravnost ni v djanji dana, čeravno večkrat že obljubljena, bilo je v našem listu že večkrat dokazano; al da bi cesarske davkarske gosposke privatnih pisem in pogodb še za odmero odstotnega davka ne hotle jemati samo zato, ker so v domačem jeziku spisane, bi nobeden ne verjel. *(To je res ravno tako čudno, kakor uno kar je v poslednjem velikem zboru c. kr. kmetijske družbe gospod predstojnik radoljške podružnice potožil, da – kakor je bilo v »Novicah« že povedano – davkovski uredi ne sprejemajo vsaki dan, ko se jim plačilo za davek prinese, tacih plačil! / Vredništvo).* Kako bi si tudi upali dotični uradniki pri svojih viših finančah gosposkah zavoljo tacega početja opravičiti! In vendar se je 15. dan t. m. tukaj tako zgodilo. – Ženitno pismo včeraj v slovenskem jeziku spisano je šlo iz kancelije tukajšnjega advokata danes v dvojnem spisu do c. k. okrajne sodnije, pri kateri je bil prepisek tudi v slovenskem jeziku prvopisu primerjen spoznan (kolacioniran) in od gospoda predstojnika lastnoročno slovensko podpisan. – Potem gre izvirno pismo in potrjen prepisek v dakarski ured, da bi se tam odstotni davek od dote premeril in izpisal; - al čuda golemo! tukaj je dobilo pismo sledeči odlok:

»Nr. 237. Nachdem die slovenische Sprache von Seite der Behörden zur Amtssprache noch nicht erhoden worden ist, und das Steueramt keine eisierung erhalten hat, in der slovenischen Sprache Urkunden zur Gebührenbemessung zu übernehnem, so ird vorliegender Vertrag zwar in Vormerkung genommen, jedoch mit dem Bemarken zurückgeschlossen, dass man für die weitere Amtshandlung eine geglaubigte Abschrift in der Amtssprache ersucht. K. k. Steueramt Radmannsdorf den 15. Februar 1862, d. i. fünfzehnten Februaa 18 sechzig zwei.«

Gospod vrednik, odvežite me dolžnosti imena v odloku podpisanih gospodov dostaviti, - sem Goreniec! Ali je morda jezik, v katerem je privatna pogodba spisana, »Amtssprache?« - Pa kaj? Gotovo bodo gospodje ministri na Dunaji že v kakih dneh imeli ta za nas Slovence zanimivi odlok v rokah in državni zbor bo imel priliko, z lastnimi očmi viditi, kako se nam z našo enakopravnostjo godi, in da še celo ces. dnarstvena kasa zavolj preganjanja našega jezika mora škodo trpeti v tem času, ko državni izbor po nasvetu ministerstva premišlja in prevdarja, kako že tako prevelike davke še povikšati, da bi se država iz silne zadrege rešila. – S srčnim veseljem pa morem povedati, da pri c. k. kantonski gosposki v Kranji že dolgo časa slovenske pisma in vloge sprejemljejo in v čisti, pravilni slovenščini rešujejo; tudi ondašnje gruntne bukve imajo slovenskih pisem vsake vrste že veliko vpisanih. Hvala, komur gre!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 5. 3. 1862

V Radolci, 14. marca. Sinoč je bilo naše mesto celo noč na nogah. Ob desetih zvečer je gorel kozelc (stolp) pri Radoljci, pa preden je bilo moč pogasiti ga, se komaj četrtr ure odtod uname skedenj, in ko so še tukaj gasili, se še huje posveti proti Lescam. Gorelo je na Vrbi, pogoreli so tam štirje kmetje in en kajžar, zgorela jim je vsa klaja in hudoben človek zažgal, si je vsaki mislil. Bil je ta dan v Radoljci nek kmet iz Zabreznice, ki je že lani požigal in je bil le zavoljo pomankanja dokazov izpuščen. Ljudje, ki so od vseh strani gasit hiteli, so ga povsod srečali, ko je od ognja bežal, pa kamor je prišel, povsod se je kmalo zasvetilo. V Radoljci je bil le en glas, da ta človek

požiga. Od drugega ognja so šli žandarji koj na njegov dom, so ž njim ob enem tje prišli, ga dobro zvezali in v Radoljco pripeljali. Preiskava bo že to reč na dalje razjasnila. Med pogorelci bil je en sam zavarovan. –

Ker v Radoljci zdaj ni nobenega društvenega živjenja, se od več strani sliši želja, naj bi se tudi tukaj kmalo čitavnica ustanovila, ktera bi gotovo toliko družtvenikov dobila, da bi zamogla obstati.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 3. 1862

V Radoljci, 1. aprila. Overe so padle, ki so branile veljavo slovenskega pisma v sodnijah. Ker jih bo zdaj veliko delalo, se bo tudi kmali dobra in razumljiva terminologija razvila. Med ljudstvom je dokaj več dobrih tehničnih, pa čisto domačih in razumljivih izrek za pravnike, kakor se sploh misli; treba jih je dobiti in razglasiti za občno rabo. – Pred vsim drugim pa je treba, da se sodnija obravnava v pravnih in nepravnih zadevah čisto in posebno razumljivo prestavi; toda z samim tekstom ne bo nič pomagano, treba je, da se doda kak dober komentar z vsimi formulari razumljivo; - najbolje bi bilo po mojih mislih, če bi se Damianičev (Füger-Wessely) »Civilgerichtliches Verfahren in Streitsachen« in njegov »Adeliges Richteramt« prestavil; - tudi na »Formulariensammlung herausgeben vom k. k. Oberlandesgerichte Eperies« tukaj opominjam. Advokati in uradniki bi potlej lahko delali. Kar pa prestave zadeva, mislim, da bi jih, moglo več pravnikov vkup delati in da se morajo vsi latinski izrazi obdržati, zato, ker so ljudstvu znani, se po celem svetu rabijo in tudi nihče od nas Slovencev ne bo izjeme tirjal. Novoskovanih besed se je, kar le mogoče, ogibati. Začeti pa morajo posebno notarji; njih pisma ljudem veliko let v rokah ostanejo in se največkrat prebirajo, kakor ženitne, izročilne, kupne, dolžne pisma, oporoke itd.; potem vse, kar se v gruntne bukve vpisuje in tožbe v okrajšani pravdi, pri sodnijah pa rzsodbe in vsi spisi, ki razpravo zapuščin zadevajo, bi koj mogli biti slovensko pisani. – Pa ni ravno treba, da bi se povsod ena in ista beseda rabila, saj ženitno pismo med Gorenci narejeno, ne bo nikoli (?) Štajarcom ali Primorcom v roke prišlo. Poglavitna reč je pa, da se povsod razumljivo in po tirjatvah postav piše; kdor v slovnici ni trden, naj se je uči, pa zavolj tega naj ne odlaša vendar le koj »po mogočnosti« slovensko pisati. Od začetka bo težko; v slovnici trdni Slovenci se bodo mnogokrat muzali nad slovniškimi napakami; al to naj nikar ne straši, saj slovnica (gramatika) je le sredstvo in pripomoček, nikakor pa ne cilj in konec. Pomniti pa moramo zlata vredne besede slavnega Francoza, ki pravi: »Le mieux possible est l' ennemi du bien«.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 9. 4. 1862

V Radoljci se je ustanovila čitavnica, ktere namen so po § 1. njenih pravil petje, branje časnikov, besede, igre, ples. Pravila so slavni deželni že predložile se v potrjenje. Nadjati se je, da bo druŹtvu veliko udov iz okolice radoljške pristopilo in se tako tovaršljivi duh, kateri se tukej še milo pogreša, po pevski družbici in besedah se nekoliko zbudil. Veseli so se udeležili te naprave vsi pošteni možaki, in le malokterim je slama v glavi ali trn v peti, ki še zmiraj mislijo, da domači ne morejo doma biti na domači zemlji brez »Hintergedanken«!

Z domačim jezikom gre od dne do dne malo po malo pri tukašnji c. k. gosposki bolje in sodnii gre čast, da slovenske vloge dosti razumljivo rešuje.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 5. 1862

Op.: Besede bi lahko prevedli v koncerti!

Iz Kroke na Gorenskem, 20. maja. Mnogokrat ste nam ljube »Novice« že naznanile v dopisih iz enega ali drugega kraja, kakošna rodoljubnost navdaja srca Slovincov v tej ali uni občini za omiko in obveljavo našega milega maternega jezika, se posebno oziraje na eno ali drugo osebo. Dovolite mi, da nekoliko tudi iz naše občine o tez zadevah – v dokaz vsem dragim bravcom »Novic« povem – da tudi pri nas še kter rodoljub živi. Da smo pri nas vsi slovenske matere, tega mi ni treba dokazovati – da se pa tudi naš mili materni jezik čedalje bolj omikuje, to je želja in dolžnost naša in vsakega rodoljuba. Tako je med množico rodoljubov tudi naš šolski učitelj gosp. Martin Zarnik prav izvrsten Slovenec in srčen rodoljub, ker si brez uspeha prizadeva, posebno šolsko mladino v maternem jeziku izobraziti; čeravno kakor slišim, so nekteri poptujčeni Slovenci zoper to, kar je edino pravo v ljudskih šolah, ako hočejo kaj teka imeti, ne pa le na videz nekega lišpa. Prepričal sem se veselega srca, kako lep sad rodi njegov trud: slišal sem šolskega fantiča, kako gladko je bral sostavke iz »Novic« brez pomote, pa zraven tudi skoraj vsako besedo razumel. To naj bo ne le nasprotnikom naših svetih pravic, temuč vsem učiteljem v izgled in posnemanje, da bomo tudi njim ravno tako kakor našemu gospodu M. Zarnik-u zamogli reči: Hvala Vam za Vaš trud, in vsakemu, kteremu hvala gre! Z Bogom. / J. V. Z.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 5. 1862

Iz Kamnegorice, 2. sept. A. žl. K. – Včeraj smo sklenili tukajšno šolsko leto. Prepričali smo se pri končnem izpraševanju, kako izvrstno so izurjeni učenci v vseh vednostih, v kterih se mladež v ljudskih šolah po deželi podučuje, kar je toliko bolj hvale vredno, kar je bilo obilo truda treba 182 učencov in učenk na tak stan vednosti pripeljati. Zavaljo tega pa gre hvala posebno našemu nevtrudljivemu učeniku gosp. P. Zoretu in gosp. kaplanu Jož. Sterbencu. Če ima učiteljski stan že sam po sebi mnogo truda in britkosti, moramo toliko bolj grajati sirovo obnašanje nekterih nehvaležnežev, kteri z grenkimi besedami veliki trud učenikov poplačujejo. Al to naj jih tolaži, da vsake babure glas ne predere nebes!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 24. 9. 1862 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

.....

Iz Radoljce. Danes smo obhajali praznik sv. Cirila in Metoda s slovesno peto mašo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 18. 3. 1863

Iz Kroke, 30. jul. – V 168. Listu »Laib. Zeitg.« nekdo pod naslovom »aus der provinc« piše, da so se letos tu na Gorenskem žita dobro obnesle, in da smo jih tudi srečno spravili. Vse to je res, hvala Bogu. Dalje pravi, da tudi sočivja dobro kažejo, da bo sadja dovolj, in da imamo, če nam ajda ne spodleti, dobre letine se nadjati. Tudi to mi iz srca želimo. Al iz vsega tega vendar ne previdimo, da bi gorenski kmet tudi brez fužin mogel izhajati, kakor dopisnik pravi. Če je letina dobra, ne tajimo, da bi svojih pridelkov nekoliko ne popordal, davke plačal in svoje reči poravnal. Kako pa, če pride slaba letina ali več takih zaporedoma? Dozdaj je take leta pri fužinah že vendar strpel. Gorenski kmet večidel nima polja toliko, da bi ga to samo živilo; je toraj naravno vezan na fužine, ktere so mu zmiraj lep zaslužek dajale, naj je že svojega pridelka nekoliko prodal fužinam, kjer je zmiraj delavcev dovolj, ki nimajo svojega polja, naj je oglje za fužine kuhal ali rudi kopal itd. Pa postavimo, da počasi vse fužine na Gorenskem nehajo, komu bo potem kmet svoje pridelke prodajal, ko fužinski delavec ne bo imel, da bi s čem kaj kupil? Ali bo v Kranj na trg vozil? Kdo pa bo v Kranji kupoval, kjer zdaj največ ravno fužinske sela pokupijo? Pa če tudi v Kranji

proda, je vendar zmeraj bolje, da proda doma, ker nič ne zamudi; tako bo pa Bohinec dva dni potratil, pa bo še včasih moral domu iti s prazno mošnjo. Res, da dopisnik tolaži Gorence, da bo potem, ko fužine delati nehajo, tudi brez njih lahko živel, kakor živi Notranjec brez ceste, na kateri je imel svoj zaslužek. Al to za tolažbo mu Gorenci ne bodo hvaležni, ker vidijo, kako slaba se Notranjcem godi, ker jim vedno pohišta in zemljišča prodajajo. Ker pa dopisnik sam čuti, da taka tolažba je piškova, s tem zagovarja Gorence, češ, ta si bo že pomagal, ker je bolj najden in v obrtni bolj izurjen! Kaj fužina ni obrtnija? Kaj ne živi ravno ta fužina gornjo stran najbolj? Prav hvaležni bi bili dopisniku, ako bi nam bil povedal, kako drugače si moremo pomagati, kadar fužine delati nehajo, zakaj to nas bolj skrbi, kakor pisavca samega. Če nehajo fužine, ne bo le gorenski kmet obožal, temuč tudi fužinski delavci pridejo na beraško palico; to pa je celi deželi v kvar in škodo; te je pa kratkovidni pisatelj čisto prezrel. Tukaj je do 1100 delavcev, ki nimajo ne svojega stanovanja ne svojega polja, ampak samo pri fužinah ali v kovačnicah si služijo kruh. Ako jim delo izostane, kam bodo šli; saj je že zdaj dovolj beračev! Toraj Gorenci, posebno pa vi, ki imate pri fužinah zaslužka, zahvalite se omenjenemu pisatelju za tolažbo; on vam obeta, da bode te potem tudi brez fužin živeli, - se ve do smrti, pa – kako???

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 5. 8. 1863

3. razstava Kmetijska v Ljubljani (poslani izdelki): gospodar Jernej Pogačnik iz Ovsiš (17), gospodar France Škofic iz Poljč, kantona radoljškega (8), gospod Friderik Homan, posestnik v Radolici (11), podružnica kmetijska radoljška (31).

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 14. 10. 1863

.....

Iz Gorenskega, 1. dne oktobra. – V najnovejšem času se skrbi, da se popravljajo stare in slabe ceste, da se pomnožujejo pota, ktere vežejo kraj s krajem, da se delajo železnice, podpirajo se denarstvene, parobrodstvene in železnocestne društva. Tudi pri nas na Gorenskem, posebno v radoliškem okraji, se je lanskega leta veliko hvale in opombe vrednega v poboljšanje cest naredilo in še vedno se skrbi, da se bodo popravljale in širile pota, kakor hitro pojenja delo na polji. Pa ravno v tem času, ko se je skrbelo, kako bi se ljudem popotvanje prijetnejše napravilo, je c. k. vodstvo primorske in kranjske pošte vsled ukaza kupčijskega ministerstva od dne 4. maja l. l., št. 4427/10102 poštam med Ljubljano in Beljakom naznanilo, da se ne sme sprejemati več popotnikov, kolikor jih na edini voz gre. Zelo je osupnil razglas omenjenega ukaza poštarje, kateri so morali popotnim odreči sprejem, kar se je godilo, dokler ljudem ni bil znan ukaz kupčijskega ministerstva. Temu je sedaj konec; zopet bo lahko vsaki s pošto vozil se; ne bo se treba v prihodnje popotnikom bati, da bi se kadaj mogli s pošte domu vrniti zato, ker je poštarški voz poln popotnikov. Omenjeni stari ukaz je odpravljen vsled novega, katerega je na vlogo dr. Lovro Toman-a, ki so jo podpisali županijstva okraja radoliškega in kranjske gore, grajščaki, duhovni, obrtniki, fužinarji, kupci in mnogo drugih veljavnih mož, c. k. kupčijsko ministerstvo razglasiti dalo preteklega meseca septembra. Po besedah omenjenega ukaza smejo poštarji med Ljubljano in Beljakom od 20. sept. l. l. sedem oseb sprejemati, od 1. maja prihodnjega leta naprej je pa sprejem popotnih do 31. oktobra nepogojin, to je, vzelo se jih bode, kolikor jih pride.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 5. 10. 1864

Železnic nam je treba. Gosp. Fid. Terpinc, predsednik kmetijske družbe, je načrtal pot, po kateri gre brez vseh over in težav železnica iz Ljubljane v Belak, tako-le: od ljubljanskega kolodvora gre proti Št. Vidu; odtod doli proti Savi do Medvod, kjer bi kolodvor na desnem Soričinem bregu; od Medvod gre prav zložno do Godešič blizo Loke, kjer bi bil kolodvor za Loko, Železnike, Poljane itd.: od tod gre čez soriško polje proti Drulovki pred Kranjem, zapusti gornje polje in se doli poda na desni Savini breg, kjer bi pred mostom v Kranji bil kolodvor; od tod gre poleg Save do gornje Besnice proti Podnartu, kjer bi postaja bila za Tržeč, Kropo, Kamnogorico, pod Radolco gre čez Savo in pri Bleškem mostu bi bil kolodvor za Radolco, Bled, Bohin itd.; potem gre na levem bregu naprej do Jesenic na Kranjsko goro, Belo peč in proti Trebižu se zasučje čez Arnoldstein v Belak brez vseh težav, tako, da na tej poti ji ne enega predora (tunele) ni treba.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 9. 11. 1864

.....

Denarni zapisnik Matični:

Vovk Šimen, dekan v Radolici (50 gold.), Lah Valentin, duh. pomočnik v Radolici (letno 2 gold.).

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 18. 1. 1865

Gosp. Lovro Toman, ki od 15. t. m. stanuje v Ljubljani, je že prevzel opravilstvo tajnika kupčijske in obrtnijske zbornice Kranjske.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 22. 11. 1865

Slovo. Ker se nisem mogel od vseh prijatlov in znancev pri svojem odhodu iz Gorenškega osobno posloviti, jim pošiljam iz Ljubljane, svojem novem stanovanju, v slovo srčen pozdrav. / Dr. Lovro Toman

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 29. 11. 1865

Deželni zbor Kranjski. V 5. Seji je poslanec Dežman bral vladni predlog, po katerem naj se v prihodnje osnujejo cesarska okrajna glavarstva, tako, da bi bila ta glavarstva v Radoljci, Kranji, Kamniku, Ljubljani za okolico, Kočevji, Črnomlji, Postojni, Logatcu, Novomestu, Krškem, Litii, v Ljubljani za mesto ...

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 12. 1865

.....

Po politični razdelitvi od 1817. Leta je kranjska dežela imela le 125 glavnih občin: in sicer na Gorenjskem (v ljubljanskem okrožji ali kresiji) 48, na Dolenskem (v novomeškem) 57, in na Notranjskem (v postojnskem) 20. Podobčin ali sosesk pa je bilo v ljubljanskem okrožji 347, v novomeškem 379, in v postojnskem 106 – v vsem skupaj 886. Ta sestava občin je veljala do leta 1848

Glavne občine v ljubljanskem okrožju (1817-1848): 42. Radoljica s 3078 dušami; podobčine: Hraše, Žerovnica, Zabreznica, Doslovče, Lancovo, Radoljica, Predtrg, Nova vas; 43. Begnje s 3208 dušami; podobčine: Zapuže, Begnje, Otok, Mošnje, Brezje, Ljubno, Leše, Srednja vas; 44. Kropa s 2879 dušami; podobčine: Kropa, Kamna Gorica, Češnica, Dobrava, Zaloše.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 4. 1866

Računi dohodkov in stroškov za Slomšekov spominek – imena dariteljev v Radoliški dekanii gg.: Vovk Simon; dekan, Lah Valentin; kaplan (oba v Radolici) – 2 gold., Bernik Lovro, Sterbenec Jož.; kaplan (oba v Kamnigoric), Vovk Janez v Ljubnem – 1 gold.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 7. 1866

Kakošen sad so nekdanje nemške ljudske šole na Kranjskem obrodile. Ali res toliko Kranjcev med Nemce zahaja, da bi se bilo zato treba vsem v ljudskih šolah nemščine učiti? – Da se prepričamo, da ne zahaja toliko našega ljudstva med Nemce, kakor morda nekteri nevedneži mislijo, sem si izvolil v pregled visoko gorensko stran, ktera je nemški meji najbližja in kjer je toraj občenje med Slovenci in Nemci najbolj pogosto. Koliko jih toraj iz te okrajine živi med Nemci ali mednja zahaja? Iz Radolice 3, iz Mošenj 17, iz Dobrave 1, iz Kroke 1, iz Ovsiš 5, iz Kamnegorice -, Begun 30, (Breznice 25, Grada 20 ...).

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 8. 1866

Iz Kranjskega (volitve novih županov). C. k. deželna vlada naznanja, da so volitve novih občinskih (srenjskih) odborov na Kranjskem dovršene. Novi župani v okrajih Radoliškem: V Radolici Hijacint grof Thurn-Valsassina, v Lescah Matevž Brenc, v Begnjah Matija Kralj, v Lancovu Jern. Volk iz Brd, v Kamnigoric Albert Kapus vitez Pihelsteinski, v Kropi Janez Zupan, v Ovsišči France Stritih iz dolnje Dobrave, v Mošnjah Jan. Avsenik iz Otoka, v Predtrgu France Lotrič.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 17. 10. 1866

.....

Iz Radolške okolice, 12. januarja – Z radostjo nas je navdalo sporočilo v zadnjih »Novicah« natisnjejo, v katerem se nam je povedalo, kaj da se je do zdaj storilo v deželnem zboru, da se naši preobilni gruntne ali zemljiški davki tako, kakor pravica zahteva, znižajo. Če ravno visoka vlada ni še tega priznala, da je vsa dežela že zavolj tega preobložena, ker povsod je kataster razne pridelke previsoko cenil pri odločbi dohodka in davka, se je za leto 1865 vendar 149.227 gold. fronkov deželi odpisalo. To je vesela nam novica! Z žalostjo pa je vendar nas prebivalce radolškega kantona in tudi naše sosede kranjskogorskega kantona to navdale, da nas od tega velikega odpustka ne trohica ne doleti, ker naše kantonske gosposke niso poročale, da tudi pri nas so taki, kateri težko nosijo gruntne bremena in potrebujejo polajšave. Saj je vendar vsem svetu znano, da naš boljši zaslužek pri fužinah zmiraj bolj ponehuje, s katerim smo naše prevelike gruntne davke poplačevali. Ali ni znano, koliko naših rojakov iz radolškega kantona je zapustilo domačijo in se preselilo v neznano Ameriko, ker si niso več upali izhajati doma? Ali ni znano, da tudi v našem kantonu se je potrebna živina za davke prodajala? In če bi tudi mi še bolj natanko davke poplačevali kakor drugod, ne bi bil to gotov dokaz, da jih lahko zmoremo, ker častiljubni Gorenc neče dolžnik davkov biti, ako si tudi krajcar prav težko pritrga. Naj tedaj prihodnič tudi naše gosposke skrbijo in prosijo za nas, da se tudi nam kaj preobilnega davka odpiše.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 16. 1. 1867

Pod deželno ljubljansko vlado stoji 11 okrajnih gosposk (do zdaj jih je bilo 30). Te okrajne gosposke bodo 1.) v Radolici za vso stran, ki je do zdaj spadala pod radoliško in kranjsko-gorsko gosposko; predstojnik ostane Avgust pl. Wurzbach.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 2. 1867 / V mapi Okrajno glavarstvo v Rad.

(Nova vredba cesarskih sodnij na Kranjskem.) Kakor smo zadnjič povedali, bodo sodniške gosposke po vsem našem cesarstvu popolnoma ločene od okrajnih (kantonskih) gosposk. Zdaj že tudi vemo, koliko bode sodnijskih gosposk na Kranjskem in kje da bodo. Cesarski ukaz od 12. dne t. m. veleva, da ima biti 26 sodniških gospost, in sicer: 1.) v Kranjski gori, 2.) v Radolici, 3.) v Tržiču, 4.) v Loki, 5.) v Kranju ...

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 2. 1867

Iz Kroke (Očitna zahvala sl. dež. odboru v Ljubljani.) Česar smo želeli 5 let, dosegli smo letos po narodnih naših poslancih, namreč to, da smo dobili stenografične zapisnike deželnega zbora kranjskega. Zato se tukaj očitno zahvalujemo sl. deželnemu odboru. Pristrčni tej zahvali pa podpisano županstvo dostavlja do sl. deželnega odbora ponižno prošnjo, da bi se od vsake seje deželnega zbora stenografični zapisniki sproti razpošiljali, da vendar koj na tanko zvemo, kaj se za nas dela ali kaj zoper nas snuje. – Županija v Kroki, 2. aprila 1867 / J. Zupan; župan, K. Pibrovč, J. Varl

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 17. 4. 1867

Iz Otoka (Očitna zahvala). Se srčno radostjo pozdravili smo v »Novicah« 17. pr. m. iz Kroke poslano očitno zahvalo do sl. deželnega odbora v belej Ljubljani zaradi prepotrebne razpošiljanja stenografičnih zapisnikov našim zapuščenim občinam. Hvala Vam, vrli Kroparji, da ste ravno Vi prvi javno sprožili blago misel, ktera je gotovo uže dolgo tlela v vsacem poštemem sercu.

Z Vašo zahvalo sl. deželnemu odboru tudi mi tu očitno svojo pristrčno strinjamo s preponižno prošnjo, naj bi slav. dež. odbor blagovolił stenografične zapisnike od vsake seje – prej ko mogoče nam sproti pošiljati, da po tej poti precej lahko natančno izvemo važne obravnave svojih zastopnikov, o čemur nam časniki le površno ali pa – če jim bolje kaže – še celo inostransko donašajo. – Naši pogumni narodni poslanci naj so pa prepričani, da bodo njihove trudapolne prizadeve kmalu obrodile obilen sad – ponosno narodno zavest v javnosti in pravo politično zrelost! – Slava!

Občina mošenjska v Otoku, 4. maja 1867. / Janez N. Avsenek; župan, Tomaž Grilec, Matej Ambrožič.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 15. 5. 1867

Iz Polč na Gorenskem, 28. julija – Pri nas segajo tatinske roke po kozlih kakor mačka po miših. 16. dan t. m. sta na Polski planini blizo sv. Petra bila vkradena 2 kozla vlašaka (čez leto stara), mulasta, eden črn, drug rdeč. Kdor pripomore, da se tatvina izve, mu zagotavljam primerno plačo. 17. dne t. m. zjutraj pa sta bila tudi 3 kozla v Mostah v brezenski fari po nizki ceni prodana, tudi vlašaka. Kdor ju pogreša, naj ju pride pogledat. / Jože Pohar (Pušman), hiš. št. 6.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 31. 7. 1867

Inženir Pribil je začel trasovati v pondeljek zjutraj ljubijansko-belaško železnico. Delo gre temu zelo izurjenemu gospodu hitro od rok in upati je, da bode prihodnji teden do kranjskega mosta došel. Da zvejo bralci „Novic“, kje se bo trasovalo, zato jim podamo o tem sledeče poročilo: Gosp. Kazda in pa gosp. inženir Pribil sta pretekli teden ogledala ves kraj in njega višavo zmerila, na katerem se ima trasovati ljubljansko-belaška železnica in sta ob enem tudi zaznamovala kraje, kterih se bo

dotikala in od katerih daleč se ne bo izpeljala. Po tem načrtu se bode trasovalo od ljubljanskega kolodvora južne železnice na desni strani Šiške proti Št. Vidu in Vižmarjem, kjer bi bil pripraven kraj za postajo. Od tod bo delana pot na levi strani Guncelj, Dvora, Stanežič proti Mednemu in Tometu, kjer mora iti čez veliko cesto proti Goričanom med Presko in Medvodami, kjer se bode druga postaja naredila. Ker je ravnina na sorškem polji malo manj ko 20 sežnjev viša ko Sava, zato se bo moglo trasovati od Medvod na desnem bregu Save, katero bi še le pri Hosti premostili. Od Hoste se bo vlekla proti Suhi in Trati in še le pri Oreheku bi se savskemu bregu približala in na tem do Kranjskega mosta šla, pri katerem se bo lahko postaja napravila.

Od tega mosta naprej se bo le desnega brega Save držala do Mošne, kjer se bo premostilo in potem pa izdelovalo na bregu pod Radolico proti Lescem, kjer bi bil tudi pripraven kraj postajo napraviti, od ktere ne bi bilo daleč v Bled. Postajo pri Lescah zapustivši se bode trasovalo pod Vrbo proti vasi Moste, kjer se bo Zavašnica mogla premostiti, potem pod Koroško Belo in Javornikom, tako, da bo še le pri Savi čez veliko cesto se moglo iti. Na desni strani Ruardovega vrta blizo velike ceste bi se lahko postaja naredila. Pred Jesenicami se bo železnica vrnila zopet čez veliko cesto na levi breg Save, ktera se bo še le okoli 1200 sežnjev nad Hrušico premostila, in potem na desnem bregu proti Mojstrani, kjer bi bil kraj za postajo. Od tod se bo trasovalo še okoli 3/4 milje na desnem bregu Save, potem pa na levem in še le v Logu blizo velikega savskega mosta bode zapustila železnica Savo in bo dospela na polje pri Kranjski gori, kjer bi se naredila štacija. Od Kranjske gore se bode vrnila proti pod Korenu, in dvakrat Savo premostivši bode šla pod Ratečami proti Stückl, kjer bi se postaja lahko naredila. Od tod se bo držala brega nad Belopečjo, in hitro bo dospela skoz predor na ravnino pri Mar in se bo zvezala pri Trebižu s cesarjevič Rudolfovo železnico.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 4. 9. 1867

Tržka županija v Kropi je na predlog g. župana J. E. Zupana enoglasno za častna tržana izvolila gosp. dr. L. Tomana in penzioniranega polkovnika pl. Paradis-a.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 4. 12. 1867

.....

(V poslednjem zboru zgodovinskega in muzejskega društva.) Temu zboru je bil na ogled postavljen belo-rudeči plamenasti marmor, ki so ga izkopali na Jelovici in ki ga je podobar Wurnik iz Radolice muzeju poslal. Likana ploša tega krasnega marmorja, ki je zelo podoben slavnoznanemu Hallstädtškemu marmorju v gornji Avstrii, se lahko vidi vsaki čas v spodnjem našem muzeji.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 12. 2. 1868

Denarni zapisnik Matičin: Jožef Zalokar, lekarnik v Radolici – 2 gold.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 18. 3. 1868

»Danica« naznanja sledeče duhovske spremembe: g. Jan Parapat iz Semiča pride v Mošnje (?), gosp. Jož. Bononi, fajmošter v gorenjem Tuhinu, dobi faro Radoliško.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 29. 4. 1868

.....

Iz Kamnegorice, 12. apr. – Sopot je domovina izgubila mnogozaslužnega, poštenega rodoljuba! Po kratki bolezni umrl je 9. t. m. gosp. Janez Toman, tukajšnji fužinar in posestnik v 56. letu svoje starosti, brat našega slavnega dr. L. Tomana. Na njegovi prerani gomili joče zapuščena vdova z 4 otroci in ostalo rodovino. Mož bistre glave in blagega srca, delaven od zore do mraka za povzdigo domače obrtnije in kmetijstva, zapustil je lepe spominke truda svojega. Skrilni lom v selski in poljanski dolini, ki ga je on najdel, odprl je tem krajem zdatnih dohodkov, mnogim delalcem naklonil kruha. V gorenskih gozdnarskih zadevah dobro izvedenega moža pogrešali bodo Gorenci, ki so pri njem sveta iskali in ga tudi dobili. Zbornica obrtnijska ga je izvolila za svojega svetovalca, družba kmetijska za svojega uda. Kamnagorica ne pomni še tacega častnega pogreba od njegovega. Iz bližnjih in daljnih krajev privrelo je na tisoče ljudstva, zadnjo čast skazat občespoštovanu možu. Iz Ljubljane in Kranja so šli čitalčni, in iz Radolice drugi pevci v nedeljo v Kamnagorico, da bi peli na grobu rajncega. Naj v miru počiva blagi domoljub!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 14. 4. 1869 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

(Železnica Gorenska) se bo, kakor za gotovo slišimo, brž po žetvi delati začela in to po tisti poti, kakor je vprvič načrtana bila, da pride na korist večemu delu gorenske strani, kjer je obrtnije in kupčije kaj.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 23. 6. 1869

Iz Radolice (Sreberno svetinjo sadjerejcu gospodarju Matevžu Dešmanu in častno diplomu nadučitelju g. Tumi) je predstojnik podružnice kmetijske gospod Friderik Homan v nedeljo 13. dne u. m. po veliki sv. maši prav slovesno izročil. Poklical je vso šolsko mladino na veliki trg in vpričo prečastite duhovščine, gosp. uradnikov, mnoge gospode in kar nas je še posebno razveselilo, vpričo veliko kmetov iz okolice radoliške je gosp. učitelju Tumi izročil častno pismo za marljivo njegovo podučevanje šolske mladine v sadjereji, gospodarju M. Dešmanu pa sreberno svetinjo za posebno pridno sadjerejstvo s tem-le slovenskim ogovorom: »Več kakor 30 let ste Vi Matevž Dešman trudili se s sadjerejo. Dospeli ste dozdej tako daleč, da ste s Svojimi sadjerejskimi deli izgled vsem sosedom. Zato Vam je c. k. kmetijska družba v Ljubljani prispoznala v znamenje Vaših zaslug sreberno svetinjo in jo meni izročila, da Vam jo podam. – Radostnega srca Vam zdaj pred zbranim ljudstvom podam svetinjo in želim, da bi Vi dolgo vživali čast, ki se Vam s tem imenitnim priznanjem skazuje. – Vi pa, dragi prijatelji pričujoči! posnemajte tega moža, ki stoji okinčan med nami. Poprimite se sadjereje prav marljivo, ker neizrečeno velike dobičke Vam bode prinesla. – Posebno ti, mladina predraga, podučuj se rada v sadjereji, da boste enkrat Vi, dragi fantiči, kadar boste odrasli, mogli sebi in drugim pomagati. – Povsod na celem svetu – vse se giblje naprej in dela pridno. Tudi mi Gorenci moramo napredovati v vseh rečeh in posebno v sadjereji. Pomagajmo si s pridnostjo, napredujmo, saj nam je Bog dal vse moči zato. – Poslednjič izrecimo svojo zahvalo c. k. kmetijski družbi v Ljubljani, preskrbnemu ministru poljedelstva gosp. grofu Potockemu, posebno pa svojo udanost in zahvalo izrecimo presvitlemu cesarju Francu Jožefu, ter hvaležnega srca zakličimo: Živio Franc Jožef! Slava!« - Potem stopi pred Dešmana še mlad učenec, in podavši mu šopek krasnih cvetic, govori mu tako-le:

Cvetlic scer niste tolk' sadili,
je Vaša skrb le bolj drevo;
od tega bomo sad dobili
Otroci mi, ko odrastemo.

Ker sadja ni, pa šopek dam
Ta častni dan, v zahvalo Vam!

Videlo se je očitno, kako velik vtisek na vse pričujoče je naredilo slovesno to izročilo svetinje in diplome. Povikšati to svečanost je bil opoldne skupni obed, med katerim so možnarji pokali in navdušene zdravice so napijale presvitlemu cesarju, ministru kmetijstva grofu Potockemu, družbi kmetijski in več družim. Po obedu je več udov kmetijske družbe počastnega Dešmana na svoj dom spremilo in njegov vrt ogledalo. To vemo, da v blagem spominu nam ostane lepa ta slovesnost, za katero gre srčna zahvala gosp. Homanu.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 14. 7. 1869

(Zdravi kokoni.) Predsednik podružnice kmetijske v Radolici je v mikroskopično preiskavo poslal v Ljubljano nekoliko kokonov, ki jih je okoli 22 funtov pridelal Janez Repe, po domače Hotinar v Hrašah poleg Radolice, in po 2 gold. 50 kr. želi funt prodati. Preiskava je razodela, da so zdravi in se morejo za seme priporočati. – Kdor jih želi, naj se tedaj obrne do njega.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 14. 7. 1869

(Poštni hitri voz med Kranjem in Bledom) hodi zdaj vsak dan, ki je v zvezi s poštnim vozom med Ljubljano in Celovcem. Vzame pa ta voz vselej le 4 popotnike seboj, ki se morejo že v Ljubljani za celo pot v Bled vpisati. Pride se v Bled ob 11 ¼ ure dopoldne; z bleda pa se odide ob 12 ½ ure popoldne.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 7. 1869

Iz Krope (Lovcem na znanje.) 13. dan t. m., ko sem šel na lov, sem vstrelil jazbeca, kterege sem ravno na poti po snegu lažečega srečal. Ali ni to nenavadna prikazen zato, ker ta žival pozimi spi? Naj to razsodijo bolj izvedeni lovski prijatelji. / Andrej Primec.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 22. 12. 1869

.....

Iz Radolice. 18. sveč. (Slovenci posnemajte prebivalce Kamne gorice!) Potovanje po Gorenjskem sem prišel tudi v Kamno gorico, rojstni kraj našega neutrudljivega borilca za narodno stvar. Povedal sem g. Janezu Toman-u, ondašnjemu fužinskemu posestniku, zakaj da sem prišel, in glejte! v kratkem času vedelo je za to vse fužinarstvo. Prišlo se jih je vpisat v podedovanjska društva še isti dan 34. Večidel so vpisali starši svoje otroke, vedoči, da jim drugače ne bodo mogli nič prihraniti, ker se le od tega žive, kar s kladvom v roci zaslužijo. Plačali bodo po krajcarjih lahko, in čez 15 let bodo dobili vendar lepe denarce skup. – Da bi pač vsak oče posnemal Kamnogoričane, ki so pri prvi priložnosti pokazali, kako zelo skrbe za prihodnost svojih otrok! – Ob enem naznanjam tudi, da zastop »Slavije« so prevzeli naslednji gospodje: Za Škofjeloški okraj Blaž Mohra, za Kranjski okraj Jože Cuzak, za Kropško okolico France Pirc in za Radoliški okraj Janez Toman. / Jan. Jereb, uradnik in organizator »Slavije«.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 2. 3. 1870 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

Doneski za Š. Jenkov spominek: g. Alojzi Rabič, posestnik v Radoljci – 2 gold, g. Janez Gracelj, posestnik v Radoljci – 1 gold., g. Josip Zavašnik, kupčijski pomočnik v

Radoljci – 1 gold., g. Janez Lotrič, v Radoljci – 1 gold., g. R. S. Mihelač, knjigovez v Radoljci – 1 gold., g. Josip Ambrožič v Radoljci – 1 gold., g. J. S. v Radoljci – 50 kr.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 4. 1870

Iz Radolice, 19. jun. – Že večkrat sem se branil prejeti nemška povabila in druge take brklarije, ktere nam naša okrajna gosposka v edino zveličavnem nemškem jeziku pošilja, a naši briči so že tako predrzni, da ti meni nič tebi nič puščajo take papirje na mizi in se ne brigajo, ali jih človek razume ali ne. Pa tudi nič ne pomaga, ako se pritožiš vedi ga Bog kam. K večemu se ti ti zagrizeni birokrati, ako tirjaš slovenske dopise, v obraz posmehujejo in pravijo, da nimajo slovenskih »formularov«, kakor se mi je že zgodilo, ko sem zahteval, naj mi spremljevalni list (Geleitschein) slovenski naredijo. Prišedšega iz Cerkniškega tabora domu me zopet počasti naš brič z enim tacih pisemc. Kar naravnost sem ga nazaj poslal z naročilom, da nikdar več ne vzamem nobenega nemškega dopisa. Gospod brič gre, a pride zopet čez dva dni in me vpraša: je li ga danes hočem vzeti. Na odgovor, da nikakor ne, ako ni slovenski, pravi, da mu je naročil znani »Brenceljnov« prijatelj Tavčar, naj mi nabije list na vrata, vsaj znam dobro nemški! In res mi nabije list na vrata v znamenje, da je c. kr. deželni predsednik baron Konrad-Eibesfeld lani javno govoril neresnico, ko je dal znane plakate »Kranjci! vaš jezik je vpeljan v uradni jezik!« - po voglih ljubljanskih ulic nabijati. »Hic Rhodus, hic salta« deželni gospod predsednik! To so Vaši organi, ki se Vam lažejo, da naš domači jezik rabijo v kancelijah, ali pa Vas ubogajo toliko, kolikor sami hočejo, to je, nič! / R. S. Mihelač

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 26. 9. 1870

Izpod Stola na Gorenjskem, 7. okt. ... Nisem še čital na nobeni postaji železniški, da bi se na kolodvoru drugačen napis naredil, kakor se dotičnega kraja vas ali fara imenuje, - na postaji v Lescah pa namesti, da bi bil napis »Radoljica-Lesce«, se samo bere »Radoljica-Radmannsdorf«. Marsikter tujec, ki se bo pripeljal na postajo v Lesce, si bo mislil: tukaj sem v Radoljici in bo šel drugam Lesce iskat! To se je pretekli teden zgodilo. Pripeljal se je neki popotnik iz Doline na vozu, ki material vozi; stopivši v Lescah z voza, vidi napis »Radoljica«, pride v vas Lesce in poprašuje, kje je Boštjanova gostilnica. Mislil si je namreč, da je v Radoljico prišel, a mogel je iti še dobre pol ure, predno se je okrepečal v Boštjanovi gostilnici. Gospodje, ki imate to stvar v rokah, popravite napis, da na škodo popotnikom ne bode zmešnjav!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 12. 10. 1870 / V mapi Lesce v starih časopisih

Izpod Begunšice 12. nov. (*Tagblattov pisar; železnica v Lescah; posekana Jagnjeda v Radoljici.*) Iz »Tagblattov« svinjske pravde smo izvedeli, da je pri nas tisti presrčni kraj, kjer prebiva svinjski ali svinjarski dopisovalec „Tagblattovih“ laži, o katerem se pripoveduje, da je v prejšnjih letih šolskim tovaršem kradel bukve, in zdaj si prizadeva krasti ljudem poštenje, ter je priča stari resnici, da se tat ne poboljša nikdar. Pa vsaj tega zastonj ne dela; kajti služi si po tarifi za vsako vrstico neki pet soldov, - zares krvavo zaslužen plačilo za tako umazan posel! Za denar je dandanašnji hudo, v Poljčah tudi vina ne dajo zastonj, še manj pa v Radolici pive in kave; toraj le pridno pisariti in mazati, bodi-si že resnica ali laž, da se le kaj zasluži. Ako pa zmanjka živih, treba se je lotiti mrtvih; vsaj pri teh se še bolje opravi, ker se braniti ne morejo. To nam je prišlo na misel uni dan, ko smo brali v „Tagblattu“ neko kritiko o železnici gorenjski, v kateri se napada ranjki Toman, da postaje ni napravil v Radoljici, ampak v Lescah, in to zarad žlahte svoje! Spominjamo se še tudi, kako hudobnih obrekovanj je bilo slišati po smrti Tomanovi v Radoljici čez dobrotnika, ki si

je največ prizadeval, da smo na Gorenjsko dobili železnico, in to od takih ljudi, ki so pri njenem delu jako obogateli, in se štejejo med omikane in izobražene. To pa se je godilo le zato, ker vsakemu krčmarju in kramarju ni posebej kolodvora dal postaviti pred vrata ali še celo v vežo. Ne bo toraj odveč, da to reč malo bolj na tanko pogledamo in pretresemo. Komur je znan gorenjski svet, in hoče gledati in soditi nepristransko, ta bo sprevidel, da za občinstvo je veliko bolj pripravna postaja v Lescah kot v Radoljici. Lesce so na roko Blejcem in Bohinjcem, tudi Brezničanom in obrtnim Beguncem; komu pa je Radoljica? Skor da Radoljčanim samim. Tisti časi so minuli, ko so ceste delali le za krčmarje in kramarje, zdaj se delajo na občno korist, na blagor občinstva. Vsaj je v Radoljici vendar obilno napredovajočih liberalcev, al mar v tem oziru ne bodo potreb in tirjatev časa spoznali? In kam neki bi Radoljčani kolodvor postavili? - ali doli pod mesto kam? Ravno tako kakor da bi ga djal v žakelj, in potem žakelj še zavezal! Naj bi mestni očetje „unter dem allgemein hochgeachteten Bürgermeister“ kakor ga „Tagblatt“ titulira, popred poskrbeli, da v Radoljico cesto naredo, po kateri bi se brez nevarnosti v mesto priti ali pripeljati moglo. Kakor je zdaj, je res skoraj potreba klobčič sabo vzeti kakor nekaj pri hoji v labirint, da se ne zaide in spet nazaj zna; a potem obuditi veliko „grevengo“ predno se pelje ali gre memo grajskega vrta, ako bi se utegnilo viseče zidovje podreti in človeka podsuti. Kako to, da o tem ne črhne besede „Tagblattov“ pisar? Saj je kakor Dežman in Keesbacher trdita, »Tagblatt« prišel vendar samo zato na svet, da neumne Kranjce razsvitljuje in meglo trebi. (Kon. prih.)

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 16. 11. 1870

(Železnica Gorenjska) iz Ljubljane v Trbiž se po telegramu, ki so ga danes »Novice« prejele iz Dunaja, gotovo odpre prihodnjo nedeljo ali pa vsaj v pondeljek.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 16. 11. 1870

Izpod Begunšice 12. nov. (*Železnica v Lescah; posekana jagnjeda v Radoljici.* - Konec.) Pa so rekli: „postavimo kolodvor na gmajno k sv. Ani, da bo vsaj bliže Radoljice“. To je tista ljubezen do Leščanov, ki pravi: „če jez nimam, pa tudi ti ne smeš imeti“. Popotniki bi pa tje po gmajni posedali, kedar bi se pripeljali na postajo, ali čakali, da se odpeljejo; vozniki bi konje po grmih privezovali, ko bi še kaj grmovja kje bilo?! Hiše tam daleč ni nobene, in to bi bilo prav romantičen eldorado za popotnike, zlasti v grdem vremenu, pozimi ali ponoči; prav pripravno tudi za uradnike kolodvorske! - Pravijo še tudi: „pri nas je mnogo uradov“. To je res prav tehtna beseda na papirji; al kdor okoliščine pozna, temu malo velja. Kdo se bo pa v vaše urade po železnici vozil? K večjemu kak Dolinec, kedar ima pri političnem uradu kaj opraviti, in teh opravil je že dandanes malo, in jih bode še manj, ko bode večidel vse oskrbovala županstva. Ali še kak Ovsiša, ko bi se ravno ob pripravi uri mogel peljati v Radoljico. Sicer se pa v Radoljico ne bo vozil po železnici ne Bohinjec ne Beljec ne Brezničan ne Begunec, tudi Ljubničanom in Dobravcem ne bo kazalo nazaj na Podnart hoditi, da bi ondi ure čakali in se v Radoljico vozili, ker je skoraj lahko že v Radoljici, predno na Podnart pride. Ker vsem ljudem še Bog vstreči ne more, toraj bodo morali tudi Radoljčani potrpeti. - Pri tej priliki se nam potrebno zdi omeniti, da bi dobro bilo za občinstvo in železnico ako bi se vožnji red predrugačil toliko, da bi se od peljalo zjutraj prav zgodaj iz Trbiža, in popoldne kasneje se vrnilo iz Ljubljane. Tako bi mogel marsikdo v enem dnevu svoje opravke v Ljubljani opraviti; tudi bi se lahko ljudje v pondeljkih v Kranj na trg vozili in spet nazaj, kar pri sedanji vožnji ni mogoče. Železnica bi imela več ljudi in več zaslužka. - Še nekaj.

Ni pa Radoljica še pozabila nesreče, da hlapon memo nje žvižga, že jo je zadela druga velika nesreča, kakor ve „ Tagblatt" povedati. Ondotni župnik je posekati dal 4 jagnjeda, ki so rastle tik zida pred cerkvijo na cerkvenem svetu, a mestnih očetov zato še poprašal ni. To je groza pisarju! Hitro se skliče mestni zbor, obsodi se župnik kot Kristus pred Kajfom in judovskim zbirališčem. Ker pa Radovljiški purgarji nimajo več »jus gladii«, se brž najme dohtar – in provr tega že na škofijstvo piše, naj kar brž brž prestavi tacega župnika, ki se noče mešati med Radoljiške „liberalne otrobe", temveč je pri zadnjih volitvah za deželni zbor v Trziču največ pripomogel, da pride narodni poslanec do svoje pravice. Drevesa so o deževnem vremenu močila cerkveni zid, o vetru trgala streho, da je zatekalo na zid, in zato jih ni bilo dalje pustiti tik lepe gotiške cerkve. ki jih ima na Kranjskem malo para. A kaj je „ liberalcem" Radoljiškega mesta mar, če lepa in umetno zidana cerkev škodo trpi, - da se le s trte zvije priložnost, narodnega župnika tožiti in mu ponagajati! Pametni ondotni ljudje so pa rekli: če je našim mestnim očetom res toliko mar za lepoto cerkve in mesta, naj bi bili to, kar jih pot, dopisovalec in odvetnik stane, raji obrnili za popravo dveh oltarjev v cerkvi, ki sta v lasti ondotne grajščine, pa strgana kot zid grajskega vrta, ter čakata že mnogo let popravila, v tem ko je poštena fara skoraj vso drugo cerkev v smislu prvotnega gotiškega sloga lepo popravila in prenovila. Liberalizem »hic Rhodus, hic salta!"

Še grše za tožnike, ako je govorica resnična, ki že več časa od ust do ust gre po vsem mestu, je pa to, da je tožba zoper župnika le nasledek osebne srditosti nekega gospoda, kteremu župnik ni mogel v vseh rečeh volje spolniti. Bil je ta gospod cerkveni ključar, zdaj je srenjski svetovalec, in župnik je moral namesti njega enkrat že dobro plačati, kar „Tagbl." ve h koncu svojega dopisa povedati. Dal je namreč župnik za nove stole v cerkvi hraste sekati na cerkvenem svetu. Ker je bil sam bolan, in ni mogel iz hiše, je naprosil tedanjega ključarja gosp. Fr. Hudovernika, naj gre k delalcem pogledat, da bo vse prav. In ta je ukazal, da se morajo posekati tudi še trije hrastje, ki so stali na sosedni vdovini zemlji, dasiravno mu je med drugimi delalec Srednjek izpod mesta naravnost rekel: gospod! ti niso cerkveni. Župnik je te hraste potem vdovi jako drago plačal - a ne vsled tožbe, temuč po zasebnem porazumljenji. - Brez zamere, saj smo po „ Tagblattovem" natolcevanji prisiljeni bili pozvoniti tudi na drug o plat zvona.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 23. 11. 1870

(Železnica Gorenjska iz Ljubljane v Trbiž) se za ljudi in blago odpre danes 14. decembra.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 14. 12. 1870

Kako so na Kranjskem okrajni šolski sveti sestavljeni. V okraji Radolškem: a) c. k. okrajni glavar radolški, pl. Wurzbahc, b) Mih. Žolgar, gimnaz. prof. v Kranji, c) Simon Peharec, dekan v Gradu, d) Jožef Tuma, učitelj v Radoljici in Val. Zarnik, učitelj v Kropi, e) Lor. Pintar, fajmošter brezniški in Fr. Preželj, posestnik v Srednji vasi).

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 12. 1870

.....

Dr. France Munda

dosedaj odvetnik (advokat) v Radoljici se je preselil v Ljubljano in je svojo pisarno na zvezdi št. 32 nasproti nunske cerkve odprl.

Oglas odvetnika dr. Munde Oglasnik, 11. 1. 1871

Radovljica. P. C. II. (Taggblatoove laži z Gorenskega; velikanski nseg; riba; pokop berača.) Za časa Ljudevita XV. je živel v Londonu neki klatež z imenom de Morande. Vredoval je ta postopač neki list, v katerem je razkladal in razširjal resnične napake pa tudi izmišljene pravljice visokih oseb in zato so ta list naravnost imenovali „skandalno kroniko“. Njegova predrznost bila je tako silna, da je napadal celo angleškega kralja v svojem listu, in o Ljudevitu XV. in njegovi priležnici Pompadurki je spisal neki pamflet, v katerem kralja in njegovo šlampo neusmiljeno šiba. Da tega spiska ni natisniti dal, plačal mu je Ljudevit 1500 cekinov. –

Nehote se mi vsili ta časniški razbojnik v spomin, kolikorkrat vidim ljubljanski „Tagblatt“. Kakor je Morande videl le v tem svoje nalogo, da je neprenehoma grdil, opravljal in kradel poštenje bližnjemu, isto tako kokodavska „Tagblatt“, grdi, laže, obrekuje in z nepopisljivo smelostjo tepta resnico po smodljivi svoji gnojnici in popada na desno in levo kakor stekel pes – in s tem se še ponaša za „kulturblatt“ „mit feinem Ton“. Znani so očetje „Tagblattovi“; pa tudi njihovi pisarji po deželi so ravno take baže, le s tem razločkom, da so nekteri še bolj neumni in če mogoče še bolj zagrizeni nemčurji, nego so ljubljanskega „Tagblatta“ glavni matadorji. Kakor druga mesta in trgi na Slovenskem, tako imamo tudi mi tu na Gorenskem to neprecenljivo srečo, da imamo v naši sredi nekega fantalina, ki za dober honorar služi za „handlangerja“ nemčurskim bogovom ljubljanskim. Ni treba, da bi ga čitateljem „Novic“ iznova predstavljal; vsaj je bil popisan v dopisu izpod Begunšice v lanskim „Novicah“ zadosti; nevenljivo slavo si je ta Konschegg že s tem pridobil, da je „brezijsko svinjo“ obril in pomalal; med svojimi pajdaši in prijatelji je pa tudi zadostno poznan. Ta Poštenovič je nakidal preteklo leto v »Tagblattu« toliko smeti in laži, da bi bilo gnoja več ko zadosti za vse njive in travnike gosp. Jermanove v Begunjah. Ni še bila konečna razprava „svinjska“ pozabljena, ko je napadal našega župnika v „Tagblattu“. Dobil jo je sicer, kakor je zaslužil, po ušesih v „Novicah“, al kaj je to njemu. Otrese se, pa te če naprej. Namesti da bi se bil opravičil suma, da je svojim sošolcem nekda knjige kradel in da je bil zbog tega iz šole zapoden, je pa začel udrihati po našem skoz in skoz delavnem cestnem odboru, posebno pa po odbora načelniku, občno spoštovanem gosp. Kapusu, zraven pa kritikoval še o Leški pošti. Cestni odbor je fantovo nevoljo s tem izbudil, da ni vsake trohice snega posebej na stran zmetati dal, poštar Leški pa je bil kriv zato, da gosp. „Jozua Rehfus“ ni dobil 3 dni nobenega „Tagblatta“. Tega pa fant ni pomislil, ako iz Ljubljane v Lesce cele 4 dni ni nič pošte, da potem Leški poštar ni za to odgovoren. - Ni pa še porabil borčekov, ktere si je s tem nehvaležnim delom zaslužil, že je dobil zopet drugo priliko vloviti si par goldinarčkov in prirodo pisne slave z novo korespondenco. Gosp. Sturm ali Jernejec v Polčah, kamor rada zahaja inteligenca radoljška, je dobil pred nekterimi dnevi neko 8 funtov teško postrv; glavo njeno je kazal nekterim gospodom radoljškim

, ko so prišli k njemu na kapljico dobrega vina. Eden teh gospodov svetuje krčmarju, naj pokaže glavo Konscheggu, ter mu reče, da je riba bila vjeta v potočicu, ki teče skozi Begunje. Ta potočic izvira nad Begunjami izpod zemlje, al tako majhen je, da take ribe, kdor ni prismojen, nikoli ne bode iskal v njem. Rečeno storjeno! Kmalu potem je videl presrečni korespondent ribjo glavo pri g. Gogali, učitelju in poštarju v Begunjah. Brž ga vpraša, kaj pomeni ta glava in kje da je riba bila vjeta. Omenjeni gospod mu resno pripoveduje pravlico o podzemeljskem jezeru, iz kterelega potočic izvira , ter da so se že enake ribe ondi večkrat vjele. Vse prav tako, kakor se je bilo dogovorilo. In par dni pozneje je že „Laibacherica" osupnjenemu svetu povedala čudež o velikanski ribi, in zdajci ta riba že zvonec nosi po „Tagespošti" in „Gemeindezeitung", srečni Kanschlegg pa, ki ima o tej slavi „Begunjske ribe" največje zasluge, sme se nadjati, ako izvedo podzemeljske Vile, kako veliko zaslugo da ima on ravno v njihovi slavi, ga še utegnejo priti iskat ter nam ga po nepoznanih podzemeljskih potih odnesti tje na Prusko, in ta.ko morebiti on še postane Jona novega testamenta, katero ime bi mu dokaj bolj pristajalo nego njegovo staro testamentalno »Jozva Rehfus« .

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 2. 1871

Radoljica. P. C. II. (*Tagblattove laži - na dalje.*) Govorilo se je, da je „novi Jonas" ob enem se korespondenco poslal tudi glavo one čudovite ribe gospodu Dežmanu v ta namen, da jo dene v ljubljanskem muzeju na kako vzvišeno mesto, da tako vsakdo vidi čudež gorenski, in pod glavo da obesi ploščico, na katero naj napiše zgodovino te ribe, ter naj ne zabi pristaviti, da je „Jonas" gorenski tisti srečni, trikrat srečni človek, ki je ribo vjel. Ako je to resnica, se bo pač stari prirodoslovec Dragotine čudil, ko izve genesis tega prečudnega čudeža; al kako bi se še le zavzel, ako bi mu jaz povedal v katerem jezeru je ta riba bila vjeta. Vendar tega ne storim in sicer zato ne da ne bi novi Jonas mislil, da mu hočem konkurencijo delati. – Še ves pijan slave, katero mu je donesla njegova velikanska riba iz majhnega potočica, duhta in duhta v svojej temni in odljudni izbi v podstrešji Begunskega grada o novem gradivu za „Tagblatt", kar nenadoma nekdo na vrata potrka in v izbo stopi tisti mož temnega obraza in grdega pogleda, ki mu je lani obsoraj pomagal malati brežijsko svino. Ta mož, pleno titulo »vohun radoljški«, začne mu pripovedovati o beraču, kterelega radoljški župnik, o groza! ni hotel pokopati, o farški nestrpljivosti in več družem. Precej je bil zopet dopis za „Tagblatt" gotov, v katerem na cente laže in obrekuje gospoda Bononija - se ve da pa marsikaj prav po nekršansko zamolči, marsikaj pa po judovsko zavije. Ne morem si misliti bolj zaničljive kreature, nego je tak časnišk rokovnač, ki resnico naravnost previja v laž! Čujte dogodbo tega pokopa, ki je bila po „Jonasu" tako spačena, da je „Tagblatt" ta dopis kot lažnjivega preklicati moral in po takem svojego dopisuna in samega sebe naravnost za lažnika proglasil. Kmet Rotar, pri katerem je berač umrl , pride v Radoljco k župniku v zadevi pokopa. Župnik mu reče, naj gre zastran truge in družih potrebšin k svojemu županu, kateri naj stvar uravna, da se potem pošlje račun stroškov srenji ovsiški, kateri je mrlič pripadal, kajti on iz radoljške ubožne blagajnice ne more stroškov kmetu povrniti. Dalje je župnik veleva kmetu, naj gre tudi k zdravniku, da po postavi mrliča ogleda in mrtvaški list naredi, brez kterelega se ne sme nihče pokopati, potem pa naj spet pride k njemu, da se dogovorita, kdaj da bode pokop. O plači za pokop ni bilo celo nič govorjenja; memo grede naj le to omenim, da je gosp. župnik Bononi že marsikoga v Radoljici zastonj pokopal. Ali je kmet storil, kar mu je župnik svetoval, ali je mrliča položil na mrtvaški oder, in sosedom, ki so prišli mrliča po noči čuvat, dal „šnopsa" ali ne, tega jaz ne vem, ker nisem imel prilike govoriti niti z dotičnim kmetom, niti z radoljškim vohunom. Drugi dan prinesejo kmetje

mrliča ob dveh popoldne v Radoljico, ko je komaj trideset ur mrtev bil, ter zahtevajo, naj ga župnik pokoplje. Na vprašanje: je li imajo mrtvaški list in ali je jama skopana (v Radoljci nimajo grobokopa, ampak sosedje ali pogrebci, kateri mrliča na pogreb neso, morajo tudi jama skopati ali pa sami najeti delalca, da jim jama skoplje), odgovore mu, da od vsega tega ni nič. Župnik jim veli nesti mrliča na mirodvor, ter ga tam djati v mrtvašnico, ker ga brez mrtvaškega lista ne pokoplje; dalje zaukaže mežnarju, naj zvoní se tremi zvonovi, kakor je navada. Še tisti popoldan gre zdravnik g. Wolf ogledat mrliča, ter reče župniku, naj ga drugo jutro pokoplje, kar se je tudi po predpisanih cerkvenih obredih zgodilo. - Prašam zdaj: ali ni župnik popolnoma pravilno ravnal? Radoljški vohun pa, ako res tako gori za blagor človeštva, naj odgovori: zakaj ni poslal bolnemu beraču, dokler je bil še živ, kaj v podporo; zdaj po smrti mu vsa njegova bratovska ljubeznjivost nič ne koristi. „Tagblattovemu“ korespondentu iz Gorenškega pa hočem prihodnjič navesti nekoliko gradiva, da mu lahko služi za deset dopisov po 50 vrstic. Za danes z Bogom!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 15. 2. 1871

Radoljca 19. sveč. P. C. II. (*Tagbl. laži. - Konec.*) Značajno o „Tagbl.“ lažnjivih dopisunih je posebno to, da si ti junaki pri vsi fantalinski smelosti, s katero napadajo in udrihajo po slovenskem narodu, njegovih voditeljih, duhovnih in družih njim zopernih osebah, si ne upajo tudi najzadnjemu c. k. kancelistu žal besedice reči, marveč hvalo pojo, če je le za mezinec mogoče, starim in mladim birokratom, naj si bodo še taki mračnjaki. V tej zadevi bi imel posebno „gorenski Jonas“ cele kupe gradiva, in ne bi mu bilo treba preklicavati ničesa, kar bi pisaril. Lahko bi, na priliko, poročal o nezmožnosti slovenskega uradovanja velike večine radoljških uradnikov. Tako bi lahko povedal, da pri vsi davkariji ne enega uradnika ni, da bi prav navadni plačilni nalog mogel pravilno slovenski izdelati; to trdim iz lastne skušnje. Lahko bi on dalje povedal, da pri politični gosposki zopet ni ne enega, kateri bi bil zmožen pravilno slovenski pisati in uradovati. To se je prav sijajno videlo pri oni obravnavi, ko je neki trdovraten „slobenjar“ nosil svetinjo na spomin Vižmarskega tabora in je bil za tega del v preiskavi. Sodnik mu je bil g. Jabornegg. Ker pa so „slobenjarji“ tako hudobni, da zahtevajo pravico §. 19., zahteval je tudi ta nepoboljšljivi grešnik slovensko obravnavo; al gospod mu reče, da ne zna slovenski, in ker hudobnež še ne odstopi od svojega zahtevanja, ga slednjič sodnik prosi, naj on sam zapisnik narekuje. To se je tudi zgodilo. - Čudno se mi tudi zdi, da „Jonas“ ni nič slišal o škandaloznem napadu Rotter-jevem! Ali mu vohun radoljški ni nič poročal? Radoljščani bili bi hvaležni, ako bi „Jonas“ hotel pri pl. gosp. Wurzbach-u, okrajnemu glavarju radoljškem, poprašati, ter potem svetu naznaniti, kaj se je zgodilo s tistim revolverjem, ktereja je žandarmerija vzela omenjenemu Rotter-ju ko je hotel v kavarni nekoga vstreliti, ter ga potem pl. Wurzbach-u izročila; ali je bil omenjeni rogovilež kaj kaznovan? Hvaležni, pravim, bi bili, kajti hudobni ljudje hočejo vedeti, da se Rotter-ju ni nič zgodilo, dasiravno je postavljena cela vrsta §§. c. k. kazenskega postopnika na rogoviljenje takošno, kakoršnega je vkrivičil zgorej omenjeni Rotter. - Naj bi dalje poprašal „Jonas“ pri radoljški sekvestraciji: ali je res to, kakor se na glas pripoveduje, da že več let posestniki ne dobe nič „panov“ iz Jelovice, ko jih vendar dobirajo ne posestniki a la B., ako je treba 150-200. - To bi bile novice, ki bi celo gorensko stran zanimale, al za to „Jonas“ nima ni ušesa ni peresa. - Posebno veliko gradiva bi dobil „Jonas“ tudi pri naaem mestnem odboru. Naj popraša „den allgemein hochgeachteten Bürgermeister“: zakaj da včasí gore luči v uličnih svetilnicah do osmih zjutraj, ko drugekrati v temnih večerih zopet nič niso prižgane? Tako imamo v časi „beleuchtungo“ podnevi pri solncu, zvečer pa, ko je je treba, je ni. In ker je

„Jonas“ bil tako skrben za odpravo snega, naj še popraša: kako je to, da ležijo na glavnem trgu v Radoljci še celi kupi snega, in zakaj da dobro znana „Musterstrasse“ še zdaj ni odkidana, - a naj nikar ne za bi povedati pravega razloga tej zanikernosti. Dalje, ako se mu poljubi, lahko tudi vpraša: zakaj da je mestni odbor dal „štantnino“ (standgeld), ktera se ob sejmu pobira, v najem za uboge krajcarje, kateri znašajo komaj šesti del tega, kar se tako dobi. Ali imamo morebiti za to drago plačanega srenjskega beriča, da ponoči na vse grlo vpije: „moj ne herrn und damen, die Uhr hot zwölfi gschlogn“, in pa za politične agitacije, o katerih nam povestnica radoljška marsikaj ve povedati. - Naj bi dalje pozvedel s pomočjo radoljškega vohuna: kam in zakaj je zginila iz „grajščine“ ona tabla z napisom: „Gemeinde-Amt = Srenjski urad“, zakaj da se je potem zopet kakor „zvezda modrim iz Jutrovega“ prikazala druga na hiši, v kateri sedanji radoljški tajnik prebiva, z napisom „Gemeindekanzlei = občinska pisarna“, pa zopet zginila po nesrečnih volitvah za deželni zbor, ter se konečno za stalno prikazala tretja z napisom „Gemeinde-Kanzlei“?

Dobro bi bilo tudi, da bi radoljški vohun hotel pozvedeti ter „Jonasu“ povedati, zakaj da so mestni očetje dali poštenemu in značajnemu prejšnjemu občinskemu tajniku g. K. slovo ter si namestu njega najeli človeka, o katerem si celo stare babice prav nedelikatno jezike brusijo. In konečno naj bi pozvedela „Jonas“ in radoljški vohun: zakaj da se slavno mestno predstojništvo noče ravnati po paragrafu 19. temeljnih postav, kar se tiče dopisov. Nehote se mi vsiluje v spomin, da bi se bilo kmalu predstojništvo naučilo te metode od znanega „Brenceljnovega“ prijatelja Tavčarja. Z neznanjem tega paragrafa se skoraj ne morejo izgovarjati; še manj pa, da bi občinski tajnik ne znal slovenski pisati, kajti ni dolgo, ko sem od čisto zanesljive osebe izvedel, da je pisal ta gospod nekemu kmetu (ime in kraj lahko povem, ako bi bilo treba) naslednji listič: „J. J. Prinesi ob kratkem tistih 50 gld. in pridi doli, da bodeva šla k Cajhnu tiste „panove“ štempljat. *Nace Erschen*“. Te vrstice pričajo vendar, da ta gospod zna, ako je treba, tudi slovenski pisati. Zato pa se mi tem bolj čudno zdi, da meni pošilja ta vsemogočni gospod neki nemški list, vsaki teden enkrat, za kterege ne maram, dokler mi ne doide v slovenskem jeziku. - Ako bi se hotel gospod „Jonas Rehfuss“ potruditi, da vse to v „Tagblattu“ razjasni, bode, kakor sem že zadnjič rekel, imel več nego deset prav mastnih dopisov. Ergo gospodine! na delo; zaslužka bo dovolj.

Predno pa sklenem ta že menda predolgi dopis, naj omenim še to, da mi je iz čisto zanesljivega vira znano, da je gosp. Dežman pisal grofu G. Thurnu, naj mu poroča o konduiti gorenskega korespondenta alias „Jonas“ recte „Jozua Rehfuss-u“. V tem dopisu oče „Tagblattov“ žolč izliva nad tem pisarjem, kateri je vredništvo že tolikrat na led in v zadrege spravil. Djal je v tem pismu oče Dežman, da bi bili že zdavnej dali slovo temu človeku, ako bi le koga družega dobiti mogli. In da ga še imajo, ima se on sam svoji nesramni vsiljivosti zahvaliti. Smeh me je posilil slišati tako kritiko. „Nesrečni Jonas!“ sem si mislil: tedaj celo tvoji za-te ne marajo! Tej dogodbici ni potreba komentara; le toliko rečem: kakoršno podvzetje, taki so delalci. Dokler bodo „Tagblattove“ tendence take, kakoršne so bile dozdej, bodo morali njegovi očetje že s takimi korespondenti zadovoljni biti. Žalostnih skušenj se jim ne manjka. Lahko bi imenoval neko mesto, kamor so pospodje „Tagblattovci“ poslali nekega doktorja , naj bi pregovoril znanega ustavoverca, da prevzame posel korespondenta za tisti kraj, - al mož je naravnost djal, da tega ne stori. Evo gosp. Dragotin Dežman! - pa brez zamere. Vse to v dokaz, da so nam znane vse vaše skrivnosti.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 1. 3. 1871

Radoljca, 14. apr. P. C. II. – 11. malega travna se je zbralo mnogo domoljubov iz radoljškega okraja in nekteri vnannje gospdje pri Petranu na Mlinih, da bi se posvetovali o programu ter določili dan in kraj, kje se ima sklicati gorenski tabor. Vdeležilo se je tega zbora mnogo kmetov, ktere smemo šteti med bolj omikane, in sicer iz vseh kotov radoljškega okraja. Po nagovoru gospod Ovsenek-ovem, ki je predsednik organizaciji taborovi bil, poprime besedo gospod profesor Zupan, ter kot odbornik Kastavskega tabora, pozdravlja osnovalce gorenskega tabora, dalje povdarja potrebo složnega delovanja Slovencev in južnih Slovenov. Potem eden odbornikov začasnega odbora nasvetuje točke prihodnjemu taboru. Po prav živahnem razgovarjanji, kterega se je vdeležilo mnogo gospodov, se konečno odobri naslednji program: I. Zedinjenje Slovencev v eno celoto z enim deželnim zborom v Ljubljani, II. Gozdne zadeve na Gorenskem, III. Vpeljava slovenskega jezika v uradnije in šole, IV. Sedanje šolske postave naj se deželnim potrebam primerno prenarede, V. Kako bi se pomočne založnice na Gorenskem dale ustanoviti.

Razgovor je trajal od pol ene do 3. ure; potem je bil skupni obed, in potem volitev osnovalnega odbora. Vršilo se je vse v najlepšem redu, le pri nasvetu točke »Glavna šola v Radoljci« je nek gospod to točko ali prav zaprav nasvetovalca te točke napadel tako, da bi dotičnemu gospodu ne škodovalo, ako bi v prostih urah prebiral »Olikanega Slovenca«, ali ako si oskrbi »Bogumil Goltz die Weltklugheit und die Lebensweisheit«. Se ve, da se mu je zavrnilo prestrastno besedovanje. V osnovalni odbor so izvoljeni naslednji gospodje: Lorenc Pintar, župnik in deželni poslanec na Breznici za predsednika; Janez Ovsenek, posestnik in poštar v Lescah, za blagajnika; France Legat, veliki posestnik v Lescah; Janez Toman, fužinar v Kamnigorici; R. S. Mihelač, knjigovez v Radoljici; Albert Kapus pl. Pichelstein, župan in posestnik v Kamnigorici; Janez Sajovec, župnik v Mošnjah; Matevž Brence, posestnik in župan v Hrašah; Jakob Legat, posestnik in krčmar v Lescah; Pirc, fužinar in posestnik v Kropi; Blaž Artelj, župnik v Kranjski gori; Fister, posestnik na Prezrenah; Jan. Žan, duhovni pomočnik v Srednjivasi v Bohinji.

13. dne t. m. pa je osnovalni odbor zboroval. Pri tem zboru se je mnogo v vsestransko zadovoljnost odobrilo in določilo. Vložila se je tudi že prošnja pri c. kr. okrajnem glavarstvu za dovoljenje tabora; nadjamo se, da kmalu privoljenje dobimo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 9. 4. 1871

Iz Kamnegorice na Gorenskem, 30. apr. (Tabor Gorenski.) Komaj se je razširila po našem okraju novica, da bode tabor v Lescah, in že je ni kočice, kjer bi o njem ne bilo pomenkov. Narod naš se je začel zavedati, on pretehtuje svoje sedanje razmere, se posvetuje o zadevi razširjenja svoje izobraženosti, premišljuje svojo bodočnost in začel je marljiviše skrbeti za svoje boljše blagostanje; na kratko rečeno: slovenski narod na Gorenskem se je začel v narodnih in političnih zadevah gibati. Kdor še ne priznava, da so tabori najboljši pripomoček za izbujo zavesti in politično omiko ljudstva, ta naj se potruži v naše kraje in naj stopi med priprosti narod, in prepričal se bo tega sam. Domače ljudstvo samo se že pripravlja za to, da vredno sprejme taborite in priljubljena sokolska društva iz Ljubljane, Kranja, Planine in Vipave, ki bodo pomogla v slovesnost tega dneva. Naznanila iz vseh krajev domače dežele, pa tudi naznanila iz Primorskega, Koroškega in Štajarskega nam dajajo radostno upanje, da se 29. maja Slovenci iz vseh pokrajin zedinijo v podnožji častitljivega Triglava in visoki vladi enoglasno naše težnje razodenejo; in še več: čuli smo že tudi o pohodu nekterih Hrvatov in Srbov, da pokažejo, da ideja jugoslovenska ni prazna domišljija. Po vsem pričakujemo, da gorenski tabor, glede ljudske vdeležbe, ne bo zaostajal za taborom Vižmarskim. Da pa tabor ljudstvu bolj v spominu ostane,

nameravajo ustanovitelji, kakor slišimo, ako jim bo čez taborske stroške kaj novcev ostalo, osnovati kako društvo, ktero bode imelo namen za duševno ali materialno blagostanje naroda skrbeti in s tem mislijo postaviti prvi duševni spominek narodnemu boritelju rajnemu dr. Tomanu, našemu rojaku. Bog daj le lepo vreme in gotovo sijajin bode tabor gorenški; zato že zdaj navdušeno kličemo: Živili taboriti v oblički velečastnega Triglava!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 3. 5. 1871 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

Radoljica, 5. maja. P. C. II. (Tabor v Lescah) ni dovoljen. Osnovalci so naredili pritožbo do c. kr. deželne vlade, in ne odjenjajo toliko časa, dokler ne dobijo privoljenja taborovati ali pa da izvedo, kakošna je ustava v Avstriji in ali je bila pod dr. Giskro svobodnejša kakor pod grofom Hohenwartom? Prepoved, to je odlok, s katerim je c. kr. okrajno glavarstvo v Radoljici tabor prepovedalo, pisan je pa tako v ubogi »kranjščini«, da bi radoljiškimi uradnikom res svetovali, naj se gredo k »Brenceljnovi« znani kuharici slovenščine učiti! Že zarad one točke taborskega programa, ktere zahteva, naj se nauk slovenščine obširno vpelje v šole, bi gospodje v Radoljici ne smeli braniti tabora; saj sami djansko kažejo, kako sila potrebno je, da se človek v šolah uči maternega jezika.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 10. 5. 1871 / V mapi Lesce v starih časopisih

(Gorenska železnica) gre od meseca maja počenši vsak dan dvakrat sem ter tje, to je iz Ljubljane v Trbiž in iz Trbiža v Ljubljano, in sicer iz Ljubljane prvokrat zjutraj 40 minut po 6. uri in pride v Trbiž ob pol enajstih dopoldne, - drugokrat pa 35 minut po dveh popoldne in pride 20 minut po 8. uri v Trbiž; iz Trbiža pa gre prvokrat ob 5. uri zjutraj in pride v Ljubljano ob pol enajstih dopoldne, - drugokrat pa 40 minut po peti in pride v Ljubljano ob pol enajstih zvečer.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 17. 5. 1871

Radoljica. P. C. II. - Pred nekaj časom je blagovolil prevzvišeni nadbiškup goriški gosp. Golmajer darovati radoljiški srenji svojo rojstno hišo z vsem, kar k njej pripada: gozde, njive in travnike proti temu, da radoljiška srenja porabi hišo, ktera. bi se z malimi stroški popravila, za svojo sirotišnico. Njive ali sploh zemlja pripadajoča tej hiši, bi se prodala ter porabila kot glavnica, za en del stroškov. Za to dobroto mislim, da so se bili Radoljčani tudi prevzvišenemu nadbiškupu zahvalili, - in bili bi mu gotovo vsi hvaležni, ako bi naš ljubeznjivi zastop iz dobrote ne bil naredil veliko gorje. Sklenili so naši mestni očetje, na čelu „der allgemein hochgeachtete Bürgermeister“ Thurn, prodati vse drugo razun hiše in so tudi prodali. Za skupljeni znesek pa so kupili opeke in apna in si naredili načrt, kterege vendar razun teh modriarhov nihče drugi videl ni, po katerem bi se hiša imela, kakor se čuje, popolnoma podreti, in iznova zidati poslopje, ktero bi stalo mnogo več kakor pa imajo glavnice, in ktero bi bilo bolj kosarni kakor sirotišnici podobno. Kakor sem že omenil, nakupili so opeke in apna, za ktero so že mnogo nad polovico denarja izdali, in začeli pridno delati priprave za zidanje. Začeli so tirati ljudi na tlako in to tako pogosto, da je prišla na teden dni dvakrat vrsta na enega hišnika. Najlepša pa je ta: da gospodje odborniki so tlake popolnoma prosti, in bili bi se tako drugim Radoljčanom v pest smejali ter se še norčevali iz njih, ko bi bili drugi morali vsak dan tlačaniti. Kdor pozna socialne razmere tacih vasi kot je radoljiško mesto, mi bo gotovo rad pritrdil, da je v takih krajih sirotišnica celo nepotrebna. Ne da se tajiti, da so taki zavodi v krajih, kjer živi mnogo fabriških delalcev ali fužinarjev, in v velicih mestih na pravem mestu in velika dobrota.

Tukaj v Radoljici pa imamo dve ali tri siroti, ktere imajo že toliko prostora, da bodo pod streho pri usmiljenih ljudeh umrli; ali čez tri domačih ni nikdar; da bi pa drugi Radojčani morali delati za ptujce, mnogokrat za prave lenuhe, tega vendar od nas tirjati nihče ne more. - Čmu pa imamo deželno bolnišnico v Ljubljani? Vsaj kolikor je meni znano, moramo vendar tudi to vsi izdrževati. Zato pa so tudi vsi posestniki odrekli, da bi tlako delali - in so se tudi v neki pritožbi do deželnega odbora obrnili, nadjaje se pomoči od tod, proti birokratični kratkovidnosti naših mestnih očetov.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 24. 5. 1871

Iz Gorenškega, 26. maja (Tabor v Lescah) po programu, kakor ga je osnoval taborski odbor, je tedaj res prepovedan, in kar je »Tagepošta« pisarila iz Ljubljane, da bode tabor 11. rožnika, je simpliciter laž. Tisti po c. kr. okrajnem glavarji Wurzbachu od ljublj. »Tagblatt« izdelani velikanski memorandum je naredil na c. kr. deželno vlado tak strašansko vtisek, da je izbirsala še 3. točko (o gozdnih zadevah gorenških), in da po takem ste ostale le dve točki (slovenski jezik v šolah in uradnih in pa pomočno društvo), katerih slišati bi smeli taboriti pod Triglavom. Taborski odbor, zelo nevoljen, da se taboru v Lescah prepoveduje, kar se je dovolilo vsem drugim taborom na Slovenskem, je poslal pritožbo do ministerstva na Dunaj in pričakuje zdaj rešitve, nadjaje se, da Hohenwarthovo ministerstvo ne bode branilo tega, kar je brez ovire dopuščalo ministerstvo Giskrino. Združenje Slovencev je vendar pač točka, po vseh taborih že 3 leti brez nevarnosti za Avstrijo obravnavana, nikomur spotikljiva, ki jo tedaj že vrabci po strehah pojo, - gozdne zadeve obravnal je tudi tabor na Notranjskem, a ni se podrl svet, - in da bi se govorilo o novem položaji ljudskih naših šol, Bogme! da ne bi še bilo »brezvercev« konec, če tudi sta »Slov. Nar.« in po njem uradna »Laibacherica« to točko za neugodno razglasila! – V tacih okoliščinah tedaj radovedni pričakujemo odloka iz Dunaja, da vidimo, ali je birokracija pod ministerstvom grofa Hohenwartha, ki se vsem narodom avstrijskim prijazna kaže, še bolj mogočna kakor je bila pod ministerstvom Giskre, kteremu so Slovani bili trn v peti.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 31. 5. 1871 / V mapi Lesce v starih časopisih

(Železnica Gorenska) je v nedeljo bila spet polna ljudi; 780 oseb se je peljalo. Tisti preroki so pač »slamo jedli«, ki so rekli, da bode – trava rasla po tej železnici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 12. 7. 1871

Radoljca, 16. sept. P. C. II. (Tabor v Lescah) je tedaj tudi c. kr. ministerstvo prepovedalo. Rešilo je našo slovensko pritožbo, vloženo že 29. maja, še le 27. avgusta 1871. I., in sicer v nemškem jeziku: Je li to drugim uradnim izgled narodne ravnopravnosti?! Med tem ko smejo vsake baže Prusaki po deželi razsajati, med tem ko je dovolila vlada na Moravskem in Koroškem tabore, ki so utegnili mnogo bolj nevarni biti, ga je nam prepovedala, rekši, da nekatere točke našega programa spadajo pod kazenski zakon. Vso to pogačo nam je spekel naš c. kr. okrajni glavar pl. Wurzbach. Kaj se dalje stori, določil bode odbor taborski precej po končanem deželnem zboru, ker prej ni mogoče, dokler taborovega predsednika ni doma. – V kratkem času spregovorim tudi besedico o naših gozdnih zadevah, ktere edine so dale povod, da je tabor prepovedan.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 9. 1871 / V mapi Lesce v starih časopisih

Radoljca, 23. sept. P. C. II. – Strašna toča je včeraj na Zgoši v Poličah mahoma pokončala vse sadeže na polji in v vrtih; ajdo, turšico, repo, korenje, sadje itd.

Spomladi dež, poleti suša, zdaj pa taka toča, ubogi kmetje! Tu pač pravica tirja, da se jim za letos odpiše ves davek.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 27. 9. 1871

Radoljica 29. okt. P. C. II. - 26. dne t. m. je začelo opoldne v bližnji vasi Lescah goreti v nekem skednu, in ogenj se je nanagloma razširil, da je v malo urah pogorelo 12-13 poslopij, deloma popolnoma, deloma le na pol. Dasiravno je prišlo mnogo ljudstva od bližnjih krajev in so tudi pripeljali gasilnic iz Radoljice, Grada in Save (dve lastnina g. Ruarda) ter je prinesel g. župnik Keše iz Begenj eno ročno gasilnico, ktera se je dala izvrstno rabiti, ter je bila poslana tudi kolodvorska za nekoliko časa - in vkljub silnemu delu na pomoč prisledših ljudi bilo je vendar sila težavno postaviti jez razdraženemu elementu. Al posrečilo se je. Ako bi se bili vžgali dve hiši v bližnji okolici pogorišča (Županova in Legatova), šla bi bila cela vas a cerkvijo vred. Škoda je silna, tem bolj ker je mnogim pogorela obleka in tudi žito, živina in krma ter poljedelsko orodje. Zavarovani so bili samo trije posestniki, drugi ne, in še ti le za nizke zneske v primeri škode! Kako je prišel ogenj, o tem se po navadi govori mnogo - ali pravo se ne ve; sploh pravijo, da so ogenj zanetili otroci nekega posestnika, kteremu je tudi mnogo pogorelo; vendar koliko je o tem resničnega, ne vemo. Potrebno bi pa bilo, da se stvar ostro preišče ter z vso ostrostjo kaznuje, kajti koliko žalostnih izgledov že imamo, da so se morale bridko pokoriti cele vasi in tudi mesta, zaradi nemarnosti enega samega. Dobrotnikom pa naj bodo priporočeni posebno nesrečni posli, kterim je pogorela skoraj vsa obleka.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 1. 11. 1871 / V mapi Lesce v starih časopisih

Iz Radoljice. (Naznanilo.) O zadevi po vladi nam zabranjenega tabora v Lescah se sl. občinstvu in posebno onim častitim domoljubom, ki so v ta namen kaj darovati blagovolili, naslednje naznanja: 30. novembra zbrali so se taborski odborniki v Lescah ter sklenili: a) Znesek 301 gold., 54 kr., kteri se je za tabor nabral, shrani do novega leta 1872 gosp. Albert Kapus pl. Pihelsteinski v Kamni gorici in pri njemu dobi vsak darovalec svoj donesek, ako to do novega leta 1872. zahteva. Ako pa kdo do tega časa svojega daru ne bo zahteval, bode se potem sodilo, da ga ne bo več tirjal, b) Ostanek doneskov za taborske stroške se potem naloži skoz dve leti pri »pomočnemu društvu« (Aushilfskassa Verein) v Ljubljani ali kakem drugem denarnem zavodu proti navadnim obrestim. c) a. Ako bi kazalo, se skliče v prvi priliki letos po vladi zabranjeni tabor. / b. Domoljubi se bodo prizadevali, da spravi v toku dveh let za radoliški polit. okraj »pomočno društvo« v življenje, kteremu bi oni znesek kot glavnica pripadel, ako ne bi se za tabor porabil. Ako med tem časom, namreč v dveletni dobi ne kaže sklicati tabora, in bi se tudi kazalo, da ni mogoče sklicati pomočnega društva v življenje, onda pripada znesek slovenski Matici v Ljubljani proti temu, da daje, glede na velikost tega zneska, nekterim dijakom na kranjski gimnaziji, ki so iz radoliškega političnega okraja ter v slovenščini najbolj izurjeni, vsako leto po njej izdane knjige. V Lescah 30. novembra 1871. / Lovro Pintar, taborskega odbora načelnik, Radivoj Seraf Mihelač, odbornik.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 6. 12. 1871 / V mapi Lesce v starih časopisih

.....

Iz Radoljice. P. C. II. - V nedeljo 7. t. m. zvečer je zbog silnega dežja nastopila po radoljški planjavi tu in tam orjaška povodenj. V Lescah pri posestniku g. Legatu je potonilo blizo 40 ovac, ter v Klanču pod Lescami raztrgalo je cesto, da je bilo strah.

Ravno tako je pri Radoljci po polji pridrivivša se voda raztrgala 200-250 sežnjev na dolgost in nekoliko čevljev na globoko cesto, in malo naprej tudi železnično črto na 100 do 120 čevljev dolgo, tako, da so viseli pragi in šine kot lestvica v zraku. Tudi most pod radoljškim mirodvorom je močno podkopala, in ako bi bilo le en dan še deževalo, ne vem, kaj da bi bilo ž njim. Danes v četrtek so Radoljčani dobljeno postajo zopet zgubili, - ali jo še enkrat dobe, to vedo bogovi.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 17. 1. 1872

Iz Postojne, 10. jan. (*Kiporez Vurnik in nov oltar.*) Dolžnost je, da domače umetnike slavi jamo in dela njihova občinstvu naznanjamo, ker to služi domovini v ponos, od druge strani pa spodbuja domačine k večji pridnosti, da se tem bolje izurijo v umetnji svoji. Narod slovenski se lahko ponaša, da šteje obilno bistrjih glav, ki ne zastajajo za družimi, bodi-si v stavbarstvu, v slikarstvu ali v družih znanostih. Dobili smo v našo postojnsko faro delo domačega uma in dlana; v podružnico v Velikem Otoku blizu slavnoznane jame postojnske postavili so namreč nov veliki oltar sv. Katarine. Delo je prevzel g. Janez Vurnik, kiporez in kamnosek v Radoljci. V čast njegovo in veselje naše rečemo očitno, da je nalogo svojo izvršil v resnici mojstersko. Naredil je oltar iz domačega rdečega marmorja, kterege je vlomil nekoliko blizu Radoljice, nekoliko na Jesenicah.- Ne le, da je kamen prav lep, tudi iz stavbarskega ozira moramo pritrčiti, da je oltar, sestavljen v zlogu bizantinskem, tako umetno narejen, da tudi omikanemu očesu mora dopasti in slehernega strokovnjaka zadovoljiti. Ker je ta krasni oltar, dovršen z vso natančnostjo v vseh najmanjših delih, v naših krajih prvi iz roke g. Vurnika, zato se nadjamo, da mu bode kmalu naklonil družih naročil, pri katerih se bo naš domačin gotovo ravno tako mojstra skazal, kakor se je pri nas priporočevanja vredno obnesel.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 17. 1. 1872

Radoljica 4. jan. (*Po volitvah.*) Zdaj ko so volitve že zdavnej pri kraju, in ž njimi tudi tridnevna doba deželnega zbora kranjskega že skoraj iz spomina, ozrimo se nekoliko nazaj, da si ogledamo nekatere reči, ktere si moramo dobro zapomniti za prihodnji čas. Ne bom pa dolgočasil bralcev z novim popisovanjem volitnega agitovanja; to so prinesle vže „Novice“ ob svojem času, ampak opomniti hočem nekterih dogodkov po volitvah.-

V kmetijskih občinah, kjer še ni toliko smeti in privandranih lačenbergerjev, kateri volilce nadlegujejo, se vrši volitev Pintarjeva zmirom v redu in brez krika, pa tudi nima nikakoranih nasledkov, vse je mirno in prijazno kakor je bilo pred volitvijo, kajti mala peščica tujcev in liberaluških županov nima nikakoršnega vpliva. „Tagblatta“ naš narod ne pozna drugače kakor iz slovenskih časnikov, toraj tudi nihče niti ploskal niti javkal ni zbog pisma „iz Dovjega“, kterege morebiti sam ondašnji župan v nemški prestavi niti videl še manj pa bral ni. Al drugače pa je to po mestih in trgih, kjer se volitveni valovi ne poležejo tako naglo; tukaj se zgodi marsikaj spomina vrednega. Ako pa ima kje volitev vpliv na prebivalstvo, sme se to prav posebno reči o Radoljci. Veseliti pa mora vsacega, ki ima srce za domovino, da tudi v Tržiči se je marsikaj na bolje obrnilo, kajti zmagal je tukaj narodnjak tako sijajno, kakor še nikdar popred ne. Želeti bi le bilo, da bi narodna zavest tako napredovala. Pri nas v Radoljci pa bo treba še mnogo dela. Nemčurjev tukajšnjih ni sram tudi prav neumna laž. Še na dan volitve, ko so v Tržiču tako sijajno „padli“, lagali so ti ljudje svoji nevedni in podkupljeni množici; da volitev našega poslanca se ima ovreči, da toraj zmaga je na njih strani. Da za take abotne čenčarije nihče nič ne da, kdor le trohico zdravega uma ima, je samo po sebi naravno, al nevednežem bilo je to lahko zatrobiti. Zato so grofu

H. Thurnu, padlemu v Tržiču, pa pozneje izvoljenemu od grajščakov, v petek po končanem deželnem zboru, ko so izvedeli, da pride domu, napravili slovesen sprejem. Naglo vse njegove volilce zbero ter jih peljejo v dolgi vrsti na kolodvor naproti. Ovčice liberaluških pastirjev so še zmirom mislile, da je grof njih izvoljenec. Ko prisopiha vlak na kolodvor, in ko izstopi gospod grof prvi iz kupeja ter se bliža izhodu, takrat se zadere načelnik tej deputaciji Hudovnik: „Unserem Kandidaten dem Herrn Grafen Thurn ein Hoch - und noch ein Hoch - und noch ein Hoch!“ - In ta klic je ponavljala vsa njegova skupščina: čevljarji in kleparji, drvarji in krčmarji, branjevci in uradniki - vse navskriž - mlado in staro, kakor da bi se bil pekel odprl. Ali je bil tak sprejem grofu po volji, ne vemo, vsaj volja njegovih volilcev je bila dobra, - da pa ga niso bolj delikatno mogli pozdraviti, ni bila njih krivda - kakor tudi ne to, da niso mogli slavnostnega govora držati, ker ga niso - znali. Prav posebno pa je bil prevzet od tako krasnega prigovora neki gospod, in da bi svojo navdušenost tudi drugim navdihnil, dal je sledeče modre besede iz sebe: „Es ist doch ein erhabener Anblick gewesen, wo die ganze Intelligenz ihre Simpathien dem Grafen Thurn entgegen trug, und man sah recht deutlich bei dieser Wahl, dass die Intelligenz nur auf unserer, die Dummheit aber auf der Seite der Nationalen ist.“ –

Ni zameriti ubogi davkarski duši, da se on vsaj s tem tolaži o propad; al drugim mora že prepustiti, da tudi oni sodijo „inteligencijo“ vsaj mnozih njegovih. Ali je morebiti to inteligencija, da se plazi kdo celi teden po krčmah, ondi rogovili in razsaja, in da se mu prigodi marsikaj, kar sramoti pred svetom? Ali je morebiti inteligencija to ako kdo hodi k pridigam, da po špicelsko nadzoruje duhovščino, kaj na prižnici govori, in ako mu ni po volji kaka beseda, začne kašljati in se vjedati polnoglasno kar v cerkvi? In tak plevel se drzne narodne volilce z neumneži in nevedno „farško drhaljo“ pitati! - Naj po vsem tem povem še neko prav zanimivo dogodbico; mala stvarca je sicer, al jasen dokaz ščetinaste prijaznosti nekterih uradnikov do narodnih ljudi. Žena nekega narodnega volilca pride k knjigovodju Kolmanu, da bi jej po naročilu okrajnega sodnika nek izpisek naredil. Ko mu razjasni vzrok prihoda, se zadere nad-njo in s tem jo odpravi. Na to gre žena domu in ravno memo njenega doma gredečega g. Tavčarja zopet poprosi, naj bi jej on to malenkost izvršil. A tudi ta gospod jej zaničljivo odgovori: „Pojdite Slovenca prosit“. Vsa obupana se obrne do nekega narodnjaka, kateri jo pošlje k okrajnemu sodniku, poštenemu in nepristranskemu uradniku, kateri ženici povoljno postreže. Mi prašamo sl. vlado: ali je po volji tako obnašanje njenih ljudi? (Kon. prih.)

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 17. 1. 1872

Radoljica 4. jan. (*Po volitvah.* - Konec.) Sploh so zadnje volitve pokazale, pri čem da smo in česa nam je potreba; - zatoraj bode pa tudi gotovo vsak pošten domoljub delal na to, da narod naš zmirom bolj in bolj spozna svoje prijatle in svoje sovražnike. Po deželi v kmetiških občinah je stališče naše tako trdno, da vlada s svojo silo in vse liberaluške drhali močjo ne opravi nič, ako se tudi na glavo postavi; tudi po mestih je vsako leto bolje, al vendar je treba še mnogo poduka in dela.

Ako pogledamo naše nasprotnike - pionirje nemškutarstva po mestih - vidimo s čisto malo a častno izjemo, v prvi vrsti c. kr. uradništvo. Pogledite le imenik konstitucionalnega društva in berite njegove govore! Uradnikom vendar pri sedanjih okoliščinah ne.moremo zameriti; oni so od vlade odvisni, okoliščine pa so take, da naši narodni zastopniki morajo biti v strogem nasprotstvu v deželnem zboru proti vladi. Dalje je med temi gospodi mnogo „privandranih“ nemcev, al še večje je število domačih renegatov (izneverjencev), in to so, kakor skušnja uči, najhuji nasprotniki. Kar je narodnih uradnikov, ti si ne upajo in zato molčijo.

Za temi pa pride cela vrsta trgovcev in obrtnikov, nekaj domačinov, še več pa iz vseh vetrov zbobnanih ptujcev, kateri so v deželi bili gostoljubno sprejeti, kateri si tukaj svoj kruh služijo in jih je mnogo še obogatelo, v zahvalo pa narod teptajo in deželo ptujcem izdajajo, ker mu še šolskega poduka ne privoščijo, kakor ga dobiva Nemeč, Lah, Francoz itd. v maternem jeziku. V svoji zaslepljenosti vse, kar je narodnega, grde. (Glej „Tagblatt“). Početu teh ljudi bi se dalo morebiti v okom priti, da, kakor se pri številjenji ljudstva napravlja imenik po moškem ali ženskem spolu, starosti, veri, narodnosti, stanovih itd., tako naj se naredi tudi imenik trgovcev, obrtnikov in rokodelcev po značaji: nemškutar ali narodnjak. Potem bode vedel narod naš, kam ima to ali uno, česar potrebuje, kupiti iti, temu ali unemu zaslužka dati. Priporočal bi se zanimiv imenik posebno zato, ker skušnje učijo, da trgovci in rokodelci pri volitvah se ne obnašajo po svojem notranjem prepričanju, po svoji vesti, ampak le po tem, da pravijo: „če tega ali teh ne volim, pa zgubim svojo „kundschaft“. Pri tacih ljudeh je velevažna državljanska pravica le „g'schaft“; zato treba, da take „kupčevalce“ dežela pozna in se jih ogiblje.

Pa še nekaj družega smo opazili, in ta je najbolj grenka. Učitelji, kateri so do sedaj pri vsaki priliki trdili in povdarjali, da so narodni ter se večidel tudi tako obnašali - oni učitelji so letos sem ter tje volili - nasprotno, vstopivši se v vrsto „Tagblattovcev“. Ne izrekamo še danes, da so izdajalci domovine, - vendar pri narodu zapisani so že v črne bukve. Žalostno je biti renegat, - ta priimek ne prinese čisto nič časti, tudi ne simpatij, in kdor si ga enkrat na glavo nakoplje, težko se ga še kedaj znebi. Ali si mar taki učitelji domišljujejo, da pod zastavo „liberalcev“ pridejo do boljšega kosu kruha. Kako so vendar slepi!

Kar se za zboljšanje dohodkov učiteljskega stanu glede na revne razmere naše dežele storiti da, to so narodni poslanci še pokazali, da jih je resna volja storiti in gotovo bi storili že veliko več, ako bi naša dežela ne imela že čez glavo davkov. - Vsem takim učiteljem, ki sreče iščejo pod banderom današnjega „liberalizma“, bi pa jaz rad le to na ušesa povedal: pobratite se le z liberaluhi, potem pa gledite, kako boste izhajali z narodom, med katerim živite, - in z duhovščino, do ktere ljudstvo naše po pravici ima zaupanje.

H koncu še nekaj besed „Tagblattovim“ dopisunom. Ti pisači niso nikdar slovenskemu narodu prijazno pisali, ampak od prve do zadnje številke vzlasti na voditelje njegove in duhovščino blato metali. V tem posluje „Tagbl.“ neutrudljiv; iz vsacega tudi najmanjšega komarja naredi slona, on mala svinje in prešiče, osle in ne vem kaj še vse - samo da deželo in narod grdi. Nemci tam v rajhu, katerim pošiljajo lačni dopisuni izpiske iz „Tagblatta“, nas imajo za barbare. Vse druge laži in obrekovanja pa še skoraj nič niso proti strastnim dopisom polnim žolča in laži o volitvah in po volitvah. Ta peščica ljudi vidi, da nič ne opravi in da zmirom manj vpliva ima, vede se kakor besna tropa, in ako človek te dopise bere, mora se res čuditi, da se tako trinoštvo trpi. V saka vrstica se cedi o barbarizmu Slovencev, o „farških hlapcih“, „klerikalnih leithamelnih“, „farški topoglavosti“, narodni slepariji in enacih zabavljicah. Ni vredno to oporekati, le to rečem, kako da tako „visoki omikanci“ morejo med „surovimi“ Slovenci živeti in njih kruh jesti? - kako da ne pobero šila in kopita. ter ne gredo raji danes kot jutri med ljubljene svoje brate Pruse? V saj že lahko čutijo skozi in skozi, da slovenska zemlja niso tla. za njihovo kulturo!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 24. 1. 1872

(Železnica Gorenjska), 27. jan. - ... Druga postaja pa je »Lesce-Radoljica«, ktera je ravno tako od rok na vse kraje; lahko bi bili pred vzdignili črto od Kranja ali Podnarta, pa bi pri Radoljici, kdor pozna ondotne kraje, lahko na ravnem postajo naredili, in ne

bilo bi zaradi vode se nobene nevarnosti bati in slišati glasov: »Danes je Sava velika, jaz se ne bom po železnici peljal.« ...

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 31. 1. 1872 / V mapi Lesce v starih časopisih

(Iz deželnega odbora 7. junija.) Za bolnišnico v Kamni gorici je po želji ranjcega gosp. dr. Lovro Tomana njegova vdova gospa Lujiza Tomanova napravila ustanovo v znesku 8000 gold. v obligacijah ednotnega državnega dolga 5% obresti v srebru, katero je deželni odbor v svoje varstvo in gospodarstvo prevzeti sklenil.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 12. 6. 1872 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

(Poročilo o XXV. skupščini Matičnega odbora.) Gospa Lujiza Tomanova je Matici rokopis ranjcega g. dr. Lovra Tomana, in sicer njegove še nenatisnjene pesmi, izročila s pristavkom, da jih prepusti zastonj in s prošnjo, da se, ako jih Matica sprejame in da na svetlo, 100-200 odtiskov natisne na lepši papir in pesmim pridene pesnikov životopis. V ta namen hoče gospa nekoliko z denarji pripomoči ter s sestrami Tomanovimi izročiti nekoliko podatkov za življenjepis. Po dovršenem natisu ima se rokopis vrniti gospe Lujizi Tomanovi. – Odsek za izdavanje knjig zbran 25. maja je sklenil, ta rokopis izročiti odseku treh odbornikov, da izreko svojo razsodbo; v ta odsek je izvolil g. J. Marna, g. Pleteršnika in g. Praprotnika.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 17. 7. 1872

Iz Kamnegorice na Gorenskem, 20. julija. (*Ljubljanskega „Tagblatt-a“ dopis iz Kropo*) v listu 11. dne t. m. je v Kropi veliko nevoljo vzbudil in to po pravici, ker laž kopiči na laž. Laž je, da je stolni dekan Zupan na 2. dan julija vsakega leta praznik na čast Materi Božji posebno za Kropo osnoval, - resnično pa je to da gospoda Zupana še ni bilo med živimi ali vsaj se je še le abc učil, ko so Kroparji omenjeni praznik obhajali že vsako leto 2. dan julija. Kdo pa da je tista pametnejša množica" („die einsichtsvollere Bevölkerung Kropp's und der Umgebung«) kakor dopisnik pravi, ktera je gosp. Zupana letos pismen? prosila, naj nikar v Kropo ne pride tega praznika obhajati, - to pa edini ve on, ki je to laž skoval. Naj se imenuje tista „einsichtsvollere Bevölkerung", ktera hoče dobrotnica Kropi biti s tem, da v skrivnih pismih gospodu Zupanu pisma pošilja in mu žuga z napadom, ako se predrzne 2. julija v Kropo priti. Res! daleč bi bili že prišli mi Slovenci, da bi ne smeli več svojih rojstnih krajev obiskovati! - V pojasnilo grdega početja „Tagblattovih" rokonačev naj omenim, da Kroparji vsako leto od starodavnih časov 2. julija obljubljeni praznik na čast Materi Božji obhajajo; zbog tega so si vsi duhovniki, kateri so v Kropi rojeni, za letos besedo dali, da pridejo ta dan vsi domu, ter bodo skupno s svojimi rojaki obhajali praznik. Med temi duhovniki je pa tudi gosp. Zupan, dekan pri stolni fari v Ljubljani, nad katerim „Tagblatt" svojo srd in svoj žolc raztresa.

Velika jeza poštenih Kroparjev proti »Tagbl.« dopisniku je tedaj privična. Al grdo od Kroparjev je to, da mene imajo za onega nesramnega dopisnika! Vsaj Kroparji vsi mene dobro poznajo in vedo, da sem narodnjak in da raji se pogreznem v zemljo, kakor da bi s „Tagblatom" v kaki zvezi bil. Zatoraj tukaj očitno pred vsem svetom rečem, da jaz onega dopisa v „Tagblattu" 11. julija nisem pisal in da o njem tudi nič nisem vedel, dokler ga nisem v listu samem bral. Zato tiste gospode v Kropi, kateri ondi menijo »kapital« in »intelligencijo2 zastopati, priprostim Kroparjem pa na uho trobijo, da sem jaz pisatelj nesramnega dopisa, imenujem očitno grde lažnike in, kakor Nemeč pravi, „šufte", ktere bodem še pred sodnijo klical, da svoje poštenje kot slovenski rodoljub pred Kroparji rešim. Vi pa gospodje, ki se šopirite s puhlo frazo „kapitala" in „inteligencije" Kroparske, vedite, da je resnična naša prislovica: „kar v

srcu vre, to tudi čez usta gre", in da po takem v Vašem taboru se skriva oni pisač, kterege ni sram, laži trositi po svetu, da bi poštene ljudi zunaj Kroepe in v Kropi oskrunil. / Rajko Špindler, tajnik.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 24. 7. 1872

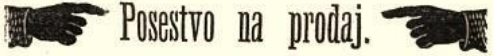
(Z nadzornika ljudskih šol za okraj Radoljški) je po nasvetu deželnega šolskega sveta imenovan gosp. dekan Keše v Begnjah.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 9. 10. 1872

Iz Kamnegorice na Gorenskem. – V 121. št. »Slov. Nar.« se je bralo med raznimi stvarmi, da je dne 27. oktobra meseca v Kamnigorici gorelo, in da se je bilo le previdnemu delovanju gosp. župana Kapusa zahvaliti, da se ogenj ni razširil ter le dve hiši vpepelil. Vsled tega sem jaz primoran, to trditev zgoraj omenjenega dopisa, bodi-si od kodar koli poslan, preklicati, kajti ne le jaz sam, ampak vsi Kamenčani in Kamenčanke so pri ognju pridno gasili, posebno pa moram omeniti gospode Janeza Tomana, Teodora Tomana, Šušteršiča starega in mlajšega, kaplana Janeza Berliča, Silvestra Pesjaka, Matija Pesjaka, Jakoba Varlna, Janeza Šebata in strojarske pomagače, kateri so prvi bili, da so gasilnico pripeljali in nevtrudljivo do zadnjega gasili, dokler ni bila odvrnjena vsa nevarnost. Ne morem si kaj, da ne bi povedal, da vredništvo »Sl. Nar.« dopis nekega gospoda iz Kamnegorice o tem ognju ni hotelo natisniti dati; zakaj ne, tega ne razumem; še bolj pa se čudim, da vredništvo še za plačo ni hotelo dopisa ponatisniti, ter je iz dopisa vzelo le stavek, da je gosp. Toman iz Trsta 125 gold. pogorelcem daroval ni ga v 128. listu natisnilo. / A. pl. Kapus

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 11. 1872 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

.....

 Posestvo na prodaj.

Na Brezjah v Radolškem okraju na Gorenskem, kamor ljudje k Mariji pomočnici na božjo pot zahajajo, je velika, novo zidana, dobro obiskovana gostilnica z vsim orodjem, ki se potrebuje v sobah, v kuhinji in kletu, z kramarijo in z velikim sadnim vrtom, prostovoljno na prodaj.

Ponudbe sprejema posestnik **Jožef Finžger** na Brezjah na Gorenskem. (10—1)

Oglas posestnika Finžgarja
Oglasnik, 15. 1. 1873

Iz Radoljice (Telegrafno štacijo) dobimo tudi mi v Radoljico, sicer le je postranska štacija, al telegraf je. Dobro!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 12. 3. 1873

(Iz seje družbe kmetijske 8. dne t. m.) vpričo c. kr. vladnega zastopnika gosp. Roth-a pod predsedstvom barona Wurzbacha. Razdelila se je državna podpora za lansko leto v znesku 1100 gold. za napravo vodnjakov (kali) za ljudi in živino v taci krajih, kjer trpijo veliko pomanjkanje vode. ... Podpore je prosilo 21 občin (sosesk) ... na Gorenskem: občina Ljubno 100 gold., občina Palovče 90 gold. ...

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 18. 6. 1873

Iz Radoljice (Naznanilo.) 20. Dne t. m. se je odprla nova brzajavna (telegrafna) postaja z omejeno podnevno službo v Radolici na Gorenjskem, ter se izročila občinstvu v porabo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 6. 1873

(Delitev konjskih premij.) V Radolico se je veliko manj konj pripeljalo, kakor se je pričakovalo, na dalječ znano konjerejo v tem političnem okraju. Al vzrok temu je brž ko ne gotovo ta, da se konjerejci še niso dosti soznanili s tem, kdaj in kakšen konj dobi premijo ter so toraj v prevelikem dvomu, ali bode njih živina vredna premije ali ne. Dalje je pa važen vzrok tudi ta, da je kupčija z enoletnimi žebički in tudi žebicami v druge dežele jako v cvetji, ter da se Bohinjci niso vdeležili zavoljo predolega pota in velike zamude; Dolinci so le 2 vdeležnika imeli. Pri vsem tem se je nadjati prihodnje leto obilnejše vdeležbe, in to tudi takrat, ko bi ministerstvo po predlogu komisije Kranjske dovolilo tudi Bohinjcem konkursno štacijo v povzdigo konjereje, za katero se sliši, da bodo tudi prosili. Videli smo pa tu: 11 žebic, 10 kobil z žebeti, 1 enoletnega žebička Pincgavskega plemena, 2 privatna žebca plemenjaka Pincgavskega plemena. – Za žebice so dobili: Mihael Beravs iz Brez 8 cekinov z medaljo, Janez Dolar iz Vrbe 6 cekinov z medaljo, Jožef Vovk iz Hraše, Janez Marovt iz Radovne, Janez Tarman iz Kranjske gore, France Stroj iz Dvorske vasi, Janez Mandelc iz Mlinega in Tomaž Vogelnic iz Predtrga pa po 4 cekine. – Za kobile z žebetom so dobili: Peter Teran iz Vrbe 8 cekinov z medaljo, Ignacij Rozman iz Voše in Matevž Gogala iz Vrbe po 6 cekinov z medaljo, Jožef Papler iz Brezovice pri Kropi in fužine Javorniške po 4 cekine z medaljo; ti 4 cekini se niso oddali, ker je zastopnik fužin izrekel, da jih prepusti komisiji v porabo pri delitvi premij drugim. Mihael Maček je dobil za enoletnega žebička 6 cekinov z medaljo. Za žebce plemenjake sta dobila: Janez Kolman iz Zapuže 8 cekinov in Jožef Vovk z Vrbe 6 cekinov.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 10. 1873

Ljudskih šol je 248 in bilo je v njih 1868. leta 32.215 učencev (med temi je 21 nemških šol, 167 slovenskih, 60 pa mešanih). V vseh šolah, očitnih in privatnih, bilo je okoli 35.000 učencev, tako, da pri 482.000 prebivalcih na 130 ljudi pride en učenec. Če pa pozor obrnemo na razmero nemškega naseljenja k slovenskemu (32.000 Nemcev in 450.000 Slovencev), vidimo, da ena ljudska šola pride na 2000 Slovencev in 1500 Nemcev. Rezultat je znamenit, ker do 1848. leta so bile vse šole nemškemu stroji. Naj še povem, da je okolo šestdesetega leta slovenski jezik proniknil tudi v srednje šole, v katerih se zdaj že mnogi predmeti razlagajo v maternem jeziku. Slovenski jezik ni samo v šolah obvladal: potisnil je nemškega tudi iz cerkve in slovstva. Pridige so zdaj povsod slovenske, razum Ljubljanske stolnice, kjer je v nedeljah enkrat nemška pridiga. Na Kranjskem je le en nemšk časnik, namreč vladna »Laib. Zeitung«, med tem ko samo v Ljubljani izhaja 12 perijodičnih izdajanj v slovenskem jeziku, posvečenih vednostim in slovstvu, v vseh treh okrajnih slovenskih pa pride okoli 30 perijodičnih izdaj na svitlo, med temi trije politični časniki (»Novice«, »Slov. Narod«, »Soča«).

V desetih letih (1861-1871) je bilo osnovanih 58 slovenskih narodnih čitalnic.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 31. 11. 1873

.....

10 let Slovenske matice – izdane knjige:

Letopisi:

Koledar za leto 1865. eto
Koledar in letopis za leto 1867. leto
Koledar in letopis za leto 1868. leto
Koledar in letopis za leto 1869. leto
Letopis za 1869. leto
Letopis za 1870. leto
Letopis za 1871. leto
Letopis za 1872. In 1873. Leto
Zgodovinske in zemljepisne knjige:
Zgodovina slovenskega naroda. Spisal Ivan Terdina.
Vojvodstvo Kranjsko.
Vojvodstvo Koroško.
Slovenski Štajer I. snopič
Slovenski Štajer III. snopič
Slovanstvo. Prvi del. Spisali: Janez Majciger, Maks Pleteršnik in Božidar Raić.
Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 11. 3. 1874

(Gorenska železnica.) Kakor nam naznanja vodstvo Rudolfove železnice, bo od 14. dne t. m. naprej šel vsako nedeljo in praznik, če bo vreme lepo, poseben vlak od Ljubljane do postaje v Lescah in sicer ob osmih zjutraj iz Ljubljane; v Lesce bo prišel ob desetih in 23 min.; zvečer pa bo odrinil iz Lesec ob osmih in 40 min., ter prišel v Ljubljano nazaj ob desetih in 55 min. po noči. S tem je za nedelje in praznike tudi Ljubljančanom vstreženo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 5. 1874 / V mapi Lesce v starih časopisih

Porotniki za 3. letošnjo sodnijsko dobo: Boštjan Rabič, krčmar iz Radoljce, Jan. Goričnik, meščan iz Radoljce, Fr. Pibovec, posestnik iz Kroke, Anton Bugar, posestnik iz Hraš

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 15. 7. 1874

Potreba živinskih sejmov v Lescah. Z Gorenskega 17. julija. V 24. listu letošnjih „Novic“ priporoča g. Luka Porenta napravo sejma za čebele v Lescah prve dni meseca avgusta. Hvale vredna je ta misel in vsem Gorenskimi Čebelarjem prav po godu. Ravno tako potrebni, in skoraj se bolj, se nam zde nekateri sejmi za živino v tem kraju, ki jih zelo pogrešamo. Znano je, da naša Gorenska živina povsod dobro stori, kamor se prežene in prepelje. Dozdaj so imeli Poljanci, Korošci in drugi kupci navado, da so hodili po vaseh od hiše do hiše popraševati: „ali imate kako kravo ali voliča na prodaj?“ Kar pa so napravili v Kranji vsak pondeljek živinske sejme, kupcev ni več na Gorensko, in živina nam ne gre izpod rok. Kupci hodijo le rajši v Kranj, nam pa je predaleč živino doli goniti, zlasti ker se ni zanesti, da bi bilo vsak pondeljek dosti kupca. Potem se posili, da daj živino na pol zastonj, ali jo goni pa nazaj; in tako imaš veliko škodo, ker zapraviš čas in denar, in živina se zelo vtudi. Zato bi nam bili živo potrebni nekateri sejmi za živino govejo in konjsko. Naj pripravnici kraj bi bil pač v Lescah; Radoliški sejmi niso tega imena vredni. Ondotnemu srenjskemu zastopu očitajo, da se kaj malo poganja za povzdigo trštva, kupčije in sploh občnega blagostanja, in tudi prostora za živino nimajo. Napravili naj bi se po naših mislih kaki 4 sejmi; prvi pred pustom, morda na sv. Valentina dan, na debeli četrtek ali pustni pondeljek; drugi meseca majnika okoli sv. Janeza Nep. ali sv. Urbana, predno gre živina na planine; tretji prve dni meseca avgusta s čebelarskim združen; in poslednji meseca oktobra po roženkranski nedelji ali okoli sv. Uršule, ko je živina spet že vsa

doma s planin. Kaj to reč poprimejo in doženejo Leščani sebi in vsem Gorenskim živinorejcem v prid. Priporočamo to zadevo prav živo županu g. Brence-tu, g. Legatu, g. Avsenek-u in drugim veljavnim možem, ter tudi sosednjim občinam. Leščanom železnica in lega sploh zlato roko ponuja; le urno sezite po njej.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 22. 7. 1874 / V mapi Lesce v starih časopisih

Z Gorenškega, 27. julija. – V 29. št. »Novic« dokazuje nekdo potrebo živinskih in čebelarških sejmov v Lescah in dolži Kranjske tržne dneve, da so krivi slabe prodaje živine v našem kraju. Dopisnik bi pač lahko vedel, da je cena živine padla, in kar je z njo v zvezi, da je popraševanje po nji se zmanjšalo, česar pa Kranjski tržni dnevi niso krivi, ker pred kratkim časom bilo je kupca čez mero. Dalje g. dopisnik trdi, da Radoljški sejmi tega imena niso vredni in nepripravni za živino. Gosp. dopisnik se še ni prepričal o Radoljških sejmih, drugače bi vedel, da sejmov kakor so ti, izvzemši poletna dva, od Kranja do Beljaka – neizvemši Tržiških in Trbiških – ni, naj le dokaže veljavo in vrednost drugih; in ravno v Radoljci so bili živinski sejmi združeni z blagom vpeljani, pa se niso sponesli. Zdaj pa naj bi se napravili v Lescah, kjer se še ena štacuna, da-si dobro založena, ni mogla zdržati! Gosp. dopisnik ne ve, da železnice pač pospešujejo vsestransko kupčijo in kolobarjenje blaga, a ne sejmov. (Se ve, da glede tega mi z gosp. pisateljem nismo enakih misli; vendar sprejeli smo ta sestavek, da se sliši tudi drugi zvon. Op. Vred.) Prostora za živinske sejme razun javnih prostorov ali dvorišev, ki so pa v Radoljci vsa druga, v Lescah blizo hiš in jaz ne vem; da pa Radoljški sremski zastop grajo zasluži, o tem pa bom na drugem mestu govoril še več; premalo se poganja za vsestranski napredek, že nekaterekrat je v materialno kvar srenje zavozil, ali zastop vendar nima vpliva oziroma sejmov, če bi Kranjski mestni zastop bil najstrogeje ustavoveren, bodo sejmi in trgi v Kranju vendar le ostali.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 12. 8. 1874 / V mapi Lesce v starih časopisih

(Kaznilnica za ženske) Graškega sodnijskega okraja se bo prestavila iz Lankovica na Kranjsko, tako da bomo imeli tu res vse hudodelnike v deželi. Vlada se pogaja namreč s posestnikom tako imenovanega »Jermanovega grada« pri Begunjah na Gorenškem blizo Radolljice, in kakor slišimo, bo kupila ta grad za 100.000 gold., česar bo gotovo gosp. Jerman najbolj vesel, ker toliko bi mu prav gotovo nihče ne bi dal za to posestvo. Te dni je šel viši državni pravdnik g. Gabrijel ogledat si grad in posestvo. Če se mu je pripravno zdelo, dobi Gorenško gotovo kaznilnico za ženske, katere bodo pa kmetovalcem mnogo koristile, ker jih bodo lahko najemali za majhno plačo za poljska dela, katera smejo opravljati pod nadzorstvom svojih čuvajev.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 7. 10. 1874

(Iz seje odborove družbe kmetijske) naznanjamo. Iz poročil, kako se je iz državne subvencije nakupljena goveja živina prodala 6. t. m. v Lescah, se je zvedelo, da v Lescah je bilo prodanih 50 goved Belanskega plemena.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 14. 10. 1874 / V mapi Lesce v starih časopisih

.....

(O dogodbah pri volitvah za trgovinsko in obrtnijsko zbornico Kranjsko.) Županstvo v Mošnjah se pritožuje, da se 10. volilcem, namreč Jerneju Globočniku, Matiji Koširju, Jakobu Finžgarju, Tomažu Arteljnu, Tomažu Žvanu, Janezu Varl-u, Urši Reš (vsi v Mošnjah), Jakobu Globočniku in Janezu Rotarju v Globokem, in Matevžu Rozmanu v Goricah niso dostavile izkaznice in volilni listi; ako so se vendar volilni komisiji ti listi

podpisani oddali, tako je to v očeh onih 10 volilcev in županstva goljufija. Ob enem tudi naznanja, da tudi glas Jakoba Kocjančiča z Mošenj ni postaven, ker se on ni podpisal na volilni list, ter je le, ko njega ni bilo doma, njegovo deklo prisilil neki sluga iz Radoljice, da se je podpisala. Njegov protest se glasi od besede do besede tako le: »Ich erkenne als Betrug, dass in meiner Abwesenheit meine Magd von Franz Geiger gezwungen wurde, mich zu unterfertigen, deshalb erkläre ich die von den Verfassungstreuen zur Unterschrift vorgelegten, von mir als nich gewählt und protestire dagegen. Mošnje, 13. maj 1875 / Jakob Kocjančič l. r., Steinmetzmeister.«
Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 1. 1875

S Kropo, 23. feb. (priporočilo gosp. Samasse.) Že v dveh dopisih ste, drage »Novice«, govorile o Samassovih zvonovih, naj Vam toraj tudi jaz podam eno pero za njegov umetniški venec. Pri cerkvi Marije Device v Kropi se nam je bil leta 1869 mali zvon ubil in dali smo ga preliti pri g. Samassi, ki je sam prišel sem po ostalih dveh določiti glas novega, da bi se vsi trije dobro vjemali. Novi zvon se pripelje v Kropo, vse je na nogah, celo možnarji so morali iz svojih shramb na dan in pokali so, da je bilo kaj. Al to veselje se naglo poleže, brž ko novi zvon zapoje. To Vam je bil glas kakor mačji, ki se drugima dvema ni nikakor prilagal. Zvon je bil znotraj ves gručast in luknjast ter sploh tak, da ga nismo mogli obdržati. Pišemo gosp. Samassi ter zahtevamo, da nam da dober zvon, kakor smo se pogodili, ne pa to, kar nam je gori poslal; zvon je za kacega čednika, ne pa za cerkev. Po dolgem obotavljanji vendar piše Samassa, da je pripravljen zvon na svoje stroške preliti; naj mu ga le pošljemo nazaj, a ne odkritega, temveč pokritega, kar smo mi tudi storili. Prelil ga je, a kako! Glasu zopet ni zadel, tako da se ljudje vselej jeze, kadar z drugima dvema vred poje. Prej smo imeli tako lepo zvonjenje pri tej cerkvi, zdaj pa tako! Pomagati si ne moremo brez velikih stroškov, denarja pa nimamo toliko, da bi si nov zvon naročili. Kako smo se pač opekli z gosp. Samasso! Kako se nam posmehujejo Kamnogoričani, katerim je Hilzer take zvonove vliil, da jih je veselje slišati! – Konečno naj še omenim, da je gosp. Samassa naš ubiti zvon, na katerem teža ni bila razvidna, hotel vzeti za 6 do 6 ½ centov. Ko smo ga pa zvagali, je tehtal 9 centov 90 funtov. Toraj se je bil gosp. Samassa pri tako majhni teži za celih 3 ½ centov ali za dobro tretjino zmotil. – Ne zamerite mi še tega vprašanja: Kako je to, da čeravno »Novice« odsvetujejo naročevati pri g. Samassi zvonove in s tem podpirati liberaluha in narodnega nasprotnika našega, vendar beremo v »Oglasniku« naznanilo, ki proporoča Samassevo livarnico? Ali ni to nasprotje? (Da to reč pojasnimo, odgovorimo Vam in vsem drugim, da vredništvo »Novic« nima nič opraviti z »Oglasnikom«, v katerem lahko naznanja karkoli hoče vsak, ki plača oznanila. / Op. Vred.)

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 3. 3. 1875

Oznanilo c. k. deželne vlade Kranjske da se odvrne nevarnost, ktera preti gozdom po smrekovem lubadarju (lubadnem kukcu ali knavru), ki se je pokazal in se množi na Kranjskem ... V ta namen so ustanovili 4 gozdne komisije: I. gozdna komisija za okraje okrajnega glavarstva Radoljškega, Kranjskega, Kamniškega in Ljubljanskega, v kateri so gospodje: France Miklitz, c. kr. višji logar v Radoljici, France Rupnik, gozdni oskrbnik v Radoljci ...

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 12. 5. 1875

Iz Lesec. (Javno se zahvaljuje) podpisani slavnemu subvencijskemu odboru kmetijske družbe za podeljene ovce in ovne v naši okolici, kjer se prav dobro redijo, zato bodo celi okolici v velik prid ovčje reje. Zatega del podpisani v imenu vseh še

enkrat najtoplejšo zahvalo izreka za veliki trud, po katerem se pospešuje napredek kmetijstva. / Matej Brence, župan.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 5. 1875 / V mapi Lesce v starih časopisih

Delitev premij za konje. V Radolico se je prignalo 12 kobil z žebetimi; 8 žebic, 1 žebec, 2 dvaletna žebička in 4 licencirani privatni žebci plemenjaki. Premije so dobili: a) za kobile z žebetimi: Miha Rasinger iz Podkorena, 8 cekinov, Jožef Vidic iz Lesec 6, po 4 cekine pa France Stroj iz Dvorske vasi in Miha Beravs iz Brega; samo sreberne medalije pa so prejeli Janez Marolt iz Radolne, Janez Pretner iz Pretdtrga, Jožef Volk iz Hraš; b) za žebice: Peter Teran iz Vrbe 6 cekinov, po 4 cekine pa Jakob Papler in Vrbne in Janez Babič iz Brezje; samo sreberne medalije za dobro rejo konj so dobili: Janez Gogala in Matevž Brence iz Hraš, Jakob Janez pa iz Vrbe; c) za žebca France Dornik iz Podhoma 4 cekine; d) za dveletne žebičke: Simon Kolbl na Javorniku 4 cekine; e) za licencirane privatne žebce plemenjake: Jožef Volk iz Vrbe 8 cekinov in Lorenc Volk iz Črničva 4 cekine.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 10. 1875

Iz Lesec na Gorenškem. (Prvi živinski sejem) smo imeli 21. dne t. m. Dolgo bilo se je treba poganjati in prositi, predno smo si ga priprosili; sedaj ga imamo. Da pa gospodje, ki niso nasprotovali dovolitvi sejma našega, niso napačno storili, razvidi se iz vzpeha, kajti že prvi je bil obilo obiskan, da-si je deževno vreme oviralo prignati živine iz daljnih krajev; prignanih je bilo čez 260 goved in okoli 80 konj, nekaj ovac in koz. Prodajala se je dobro plemenska in živina za mesarja. Na noge Gorenci!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 27. 10. 1875 / V mapi Lesce v starih časopisih

O stanji govedoreje na Gorenškem. Dovolj lepe živine se nahaja ... krog Radoljice in Lesic, kjer ima gosp. Legat čedo prav lepe izvorne Belanske živine, od katere naj bi gospodarji prav pridno kupovali mladiče za pleme, kajti zguba velika je za domačo živinorejo, ako se tako dobro blago proda mesarju.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 24. 11. 1875

.....

(Priporočilo.) Vsakemu kovaču in ključarju je dobro znano, kakošna dobrota in koliki dobiček je za njegovo rokodelstvo dober meh. Dozdaj smo si morali dobre mehove iz Dunaja in drugih dežel prav drago naročevati; zdaj jih dobimo doma in to prav izvrstne in pa cenejše pri mojstru Matiju Zupanu v Kropi na Gorenškem. Jaz sem od njega dva meha kupil, s katerima sem tako zadovoljen, da po pravici morem tega domačega mojstra prav gorko priporočati. / P. Skele, učenik podkovstva.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 1. 1876

Iz Lesec na Gorenškem, 10. apr. A. (Živinski sejm) imamo velikonočni torek, na katerem pričakujemo živahne kupčije z živino. Zato denemo te vrstice v drage nam »Novice«.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 5. 4. 1876 / V mapi Lesce v starih časopisih

Iz Lesec na Gorenškem, 18. apr. A. (Živinski sejm), katerega smo danes imeli, je bil od prodajalcev in kupcev posebno dobro obiskan in pričakovanje, v zadnjih »Novicah« izrečeno, se je popolnoma vresničilo. Šteli smo 300 goved, okoli 100 konj, mnogo koštrunov in jarcev. Prepričane bodo zdaj gotovo tudi druge občine, katerih

Leški sejmi niso ravno razveselili, da so Leščani na korist svojo pa tudi družih občin delali, ko so se potegovali za tukajšnje sejme, kateri bodo brž ko ne kmalu obče znani in imenitni postali.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 4. 1876 / V mapi Lesce v starih časopisih

(Vcenitev zemljišč na Kranjskem) v zadnjem našem listu omenjena se bode takole nadaljevala: ... 1. maja v občini Zaloše v Radoliškem okraju ...

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 3. 5. 1876

(C. kr. deželna cenilna komisija) objavlja, da vsled §. 10 poduka za vcenitev zemljišč se snidejo dotični cenilci iz Radolškega in Kranjskega cenilnega okraja 6. junija ob 9. uri zjutraj v katastralni občini Sv. Ane, in skupaj obhodijo na meji katastralnih občin: Doslovče, Begune, Leše, Ljubno, Zaloše, Češenco, Kropo, Lancovo in Selo Radolškega okraja.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 31. 5. 1876

(Ljubljanski porotniki), izžrebani: Homan Friderik, kupčevalec v Radolici, Hudovernik Franc v Radolici ...

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 26. 7. 1876

(Tri dni na Koroškem). ... V Ljubljani nas je 12. dne t. m. zvečer naložil mešani ali bolje rečeno »polževi« vlak. Ta priimek mu gre po vsi pravici zato, ker, če prav bi ga morda na poti polž ne vjel, bi ga vendar došel na vsaki postaji, kajti premislite: iz Ljubljane do Beljaka vozi – celih devet ur! Pri tem ni na nobeni postaji ničesar dobiti, niti za žejo kozarca vode, niti za lakoto koščeka kruha. Kdor se tedaj od doma ne preskrbi s provijantom, prestane muke, kakoršne so navadne le po velikih puščavah. Na Podnartu smo sicer našli restavracijo odprto, a kaj pomaga: dva bokala vina, pol plečeta in dva hleba kruha čez sto ljudem! Kdor je znal s komolcem vrtati, je kaj dobil, drugi so morali zopet lačni in žejni sestiti v vozove, ker postaje Rudolfove železnice imajo tudi to posebnost, da nikjer ni vode – vsaj za potujoče občinstvo ne. ...

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 23. 8. 1876

Grof Anton Auersperg (Anastasius Grün) je od mrtvouda zadet danes ponoči v Gradcu umrl.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 9. 1876

Op.: Po njem se je med 2. sv. vojno imenovala ulica v Radovljici!

Iz Brezij na Gorenškem. – Romarska naša cerkva imela je 4. t. m. veliko čast, da so jo obiskali knezoškof Graški Zwerger.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 9. 1876

(V novo jetniškico za ženske v Begunjah na Gorenškem) so dne 16. t. m. iz Lankovic pripeljali 40 ženskih kaznjenk, ki so jih spremljali jetniški nadzorniki in pa usmiljene sestre, katerim je država izročila oskrbovanje te nove kaznjivnice.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 9. 1876

Iz leta 1848. glasovit Fuster, naš rojak iz Radolijce, ki je v prekucijah Dunajskih zvonec nosil in zato v Ameriko pobegniti moral, se je nedavno vrnil v Avstrijo nazaj in živi zdaj v Gradcu, ki je ne samo pokojnišče za penzionirane uradnike, ampak tudi za

vtrudene demokrate in kosmopolite. Kakor »Tagesp.« pravi, se Fuster ponuja za učenika Angleškega jezika.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 11. 1876

Iz Ljubljane. (Iz občnega zbora družbe kmetijske). Predlog gops. Frid. Homana, predstojnika podružnice Radoljske, naj bi se družba potegnila zato, da delitev konjskih premij bode v prihodnje v Radoljici namesto v Kranji, je bil sprejet, tudi tako predlog za poslavljenje izvrstnega sadjerejca gosp. Franca Hudovernika s častno diplomom.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 29. 11. 1876

.....

(V ženski kaznilnici v Begunjah na Gorenškem) je zdaj v zaporu okoli 180 ženske, katere oskrbuje 17 usmiljenih sester.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 3. 1877

Za c. kr. okrajnega glavarja v Radoljici je imenovan g. Jožef Dralka, ki je namestoval v Ljubljano prestavljenega pl. Wurzbacha.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 11. 4. 1877

Iz Bleda na Gorenškem. – 1. dne maja se je tukaj c. kr. brzojavna (telegrafna) poletna postaja odprla.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 9. 5. 1877

Vozov 4. razreda na Rudolfivi (gorenjski) železnici od 1. dne t. m. ni več. Tako se glasi razglas kupčijskega ministerstva od 10. okt. na prošnjo železnocestnega vodstva. Ali si je pač z odpravo te najcenejše vožnje železnic sama sebi koristila? Mi mislimo, da ne.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 7. 11. 1877

Rudolfova (gorenjska) železnica je bila koncem lanskega leta državi 30 milijonov in 141.553 gold. dolžna, ki jih jej je vlada posodila, na obresti pa tudi 3 milijone in 824.811 gold. na dolgu ostala. – To je lepa »šumica«, zato utegne ta železnica kmalu državna železnica, se ve, da bo to zopet draga kupčija.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 11. 1877

Grof Thurn, lastnik Radoljske grajščine in državni poslanec, je v 60. letu svoje starosti po dolgi bolezni na Dunaji 12. dne t. m. umrl, od kodar so ga dne 15. t. m. po železnici v Ljubljano in od tod v Radoljico prepeljali. Rajnki, bivši c. kr. uradnik, je bil mnogo let poslanec v deželnem zboru Kranjskem, izvoljen po velikih posestnikih, katerim je ostal zmirom zvest, vendar pa miren tovariš. Naj v miru počiva!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 12. 1877

.....

Po smrti grofa Hiacinta Thurna imajo veliki posestniki namesto njega novo volitev 8. dne svečana.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 2. 1. 1878

(Iz seje dežel. odbora 19. januarija.) Za dovozno cesto h kolodvoru v Podnartu se je dovolilo 300 gl. predplačila na račun dotične subvencije.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 24. 1. 1878

Dr. Anton Füster (rodом Kranjec iz Radoljice), ki je pri prekucijah Dunajskih l. 1848. zvonec nosil in potem v Ameriko bežal, kjer je 25 let bival kot krčmar in branjevec, se je lani vrnil na Dunaj nazaj v takem siromaštvu, da so ga unidan iz posebne milosti v mestno siromaško hišo vzli. Sramotno je to za judovske in nejudovske liberalce, za katere je dr. Füster l. 1848. po kostanj v ogenj segal, da 70-letnemu starcu ne dajo toliko, da ne bi živel kot berač v siromašnici!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 24. 1. 1878

(K volitvi državnega poslanca iz vrste velikih posestnikov 8. t. m.) je osebno prišlo le 19 ustavovercev, ki so s 37 glasovi z vštetiimi pooblastnicami volili grofa Gustava Thurna. Narodni volilci se niso udeležili volitve. Kako lahko bi bili zmagali narodnjaki – pravijo nekateri – ako bi bili dne 8. t. m. privreli na volišče! To je res, ko bi se dala agitacija tako izvršiti, da bi nasprotna nam stranka ne duha ne sluha o volitvi narodnih volilcev ne imela. Že lani pri volitvah v deželni zbor smo pa žalibog predobro skusili, kaj agitacija s pomočjo takih gospodov zmore, ki za narodno stvar niso ne tič ne miš. Nas je lanska skušnja uverila, da dokler ostane imenik velikih posestnikov tak kakor je sedaj, se ne moremo nikakor nadejati zmage, in to tem manj, če celo taki možje, ki se nam iz vrste velikih posestnikov nemčurske stranke ponujajo, da hočejo – kakor pravijo – »goldene Brücken bauen« k zmagi naši naposled pa nas pustijo cedilu. Nomina sunt odiosa.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 2. 1878

Iz Kamne gorice, 24. feb. – Prosim Vas, ljube »Novice«, povejte mojim znancem, da naj nikar ne beže pred mojo telesno prikaznijo, imajoč jo za pošast iz groba, ako kogar njih sreča na ulicah mesta Ljubljanskega ali kje drugej; kajti nisem še umrl ne, ampak prav resnično še živim, dasiravno so mi že »Slovenec«, »Danica« in »Narod« »requiescat in pace« zapeli. Ne vem, ali jih je kdo »štolo« plačal, ali so mi brezplačno uničili to učinili to ljubav? – Res je, da sem hudo zbolel za pljučnico, ki je bila mi tem nevarniša, ker je zdravnik ni koj spoznal in me je od začetka naopak zdravil. Ko sem premenil zdravnika, mi je kmalu odleglo, in zdaj gre čadalje na bolje. – Kdor komu da smrtni zvon zvoniti in njegov »partezettel« pošlje po svetu, naj se poprej do dobrega o smrti prepriča, kajti – če tudi so taka prenegla smrtna naznanila dotičnemu po ljudski pravljici veselo znamenje, da bode še dolgo živel – vendar niso prijetna znancem in vzlasti sorodnike vznemirijo ter jim še nepotrebnih stroškov nakopljejo, da pridejo od daleč na »pogreb« - živega. Zato, gospoda, pri tacih novicah ne zabite gesla: »Festina lente!« / Lovro Bernik, župnik

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 27. 2. 1878 / V mapi Kamna Gorica v starih ...

Iz Kroke na Gorenjskem. (Čitalnica naša) napravi na belo nedeljo, 28. dne t. m. veselico s sledečim programom: 1.) »Ilirija oživljena«, napev Benj. Ipavca po besedah Vodnikovih. 2.) »Naglo bratje!« od dr. Lovro Tomana. 3.) Potem »Vodva in vdovec«, vesela igra v enem dejanji, poslovenil dr. Jan. Bleiweis. 4.) »O tihi noči«, čveterospjev Ant. Hajdrihov po besedah Jenkovih. 5.) »Mili kraj« Nedvedov. 6.) »Sl. Glosa« J. Koseskega. 7.) »Šabljenka«, mazurka od Knitta; dvospjev. 8.) »Pod oknom«, napev Hajdrihov po besedah Prešernovih. 9.) Tombola. 10.) Ples. – Začetek ob 7. uri zvečer. Častite ude uljudno vabi odbor.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 24. 4. 1878

Iz Kroke. (Čitalnica naša) napravi na binkoštni ponedeljek veselico s sledečim programom: 1.) ob 3. uri popoldne skupni izlet v Kamno gorico, kjer se ob 4. uri začne na vrtu gosp. pl. Kapus-a zabava s petjem in godbo. – 2.) sprehod na rajncega dr. Lovro Tomana priljubljeni kraj »Vidovec«, od koder se po kratkem počitku in godbeni zabavi zopet vrne na vrt Kapusov. – 3.) tombola na prostem. -3.) gledališki igri: a) »Vdova in vdovec«, in b) »Sam ne ve, kaj hoče«, - 5.) Ples (4. In 5. točka programa se vršite v prostorih hiše gosp. M. Pesjaka). Vljudno se vabijo udje čitalnični pa tudi neudje k obilni udeležbi. Vstopnina za neude je 15 kr., udje ne plačajo nič. Opomba. Ako bi bilo vreme neugodno, odpade 2. točka programa in se vršite 1. in 3. točka v prostorih g. pl. Kapusa. / Odbor.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 29. 5. 1878

(Iz seje deželnega odbora 25. maja.) V okrajni šolski svet Radoljški je deželni zbor izvolil župnika gosp. Jan. Ažmana iz Dovjega.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 29. 5. 1878

Iz Kroke, 15. junija. – Ker vem, da drage nam »Novice« nimajo prostora za obširne popise veseliških dogodbe, Vam le na kratko naznam, da program čitalnične veselice binkoštni ponedeljek se je na veselje vsem pričujočim in v najlepšem redu izvršil od prve do zadnje točke, le da iz mile Kamnegorice, kjer sta gospoda pl. Kapus in Pesjak nam tako ljubeznivo na roko šla, nismo mogli, ker je premalo časa nam ostajalo, izleta napraviti na »Vidovec«, nepozabljivemu dr. Tomanu preljubi kraj. Zato nas pa je oškodovalo z navdušenimi živio-klici sprejeto pismo, ki ga je gosp. dr. Jan. Bleiweis poslal gosp. predsedniku, ker vabljen na našo svečanost sam ni mogel priti. Da je pismo, govoreče o narodni slogi kot temelji narodne sreče, bilo jedernato, kaže ta, da na vsestransko željo ga je pl. Kapus mlajši vdrugeč bral. Bodimo tedaj zložni in spolnile se bodo Prešernove beseda, da bodo Slovencem zasijala milejša vremena; vsaj nas vendar ni mala peščica! – Srčna zahvala gre za lepi dan, lepi večer in lepo noč vsem, ki so pripomogli, da čitalnica naša, najbližnjiši narodni zavod orjaškega Triglava, je tako krasno izvršila program binkoštnega ponedeljka.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 26. 6. 1878

Iz Kroke. 8. oktobra. (Čitalnica naša) 13. dne o prejemu nove društvu darovane zastave napravi veselico z sledečim programom: popoldne ob 4. uri: sprejem zastave, katera se potem z godbo spremljena nese skozi trg v čitalnico. Ob 7. uri zvečer je zabavas petjem, tombolo in plesom. Vstopnina za ude prosta, za neude 10 krajc. – K obilnej udeležbi vljudno vabi ude in neude. / Odbor.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 9. 10. 1878

Iz Kroke, 26. okt. (Javna zahvala.) Domorodnim gospicam Ljudmili Kapusovi pl. Pihelsteinski, Nežki, Ani in Terezi Šušteršičevim, izrekamo najiskrenejšo zahvalo za velikodušno darilo krasne in dragocene slovenske zastave, ki so jo poklonile čitalnici Kropinsko-Kamnogoriški. Ona bo društvu ponos, odboru in udom pa spodbuda k ustrajnim delovanjem v dosego domorodnega namena. / Janez Zupan, predsednik. Ig. Zupan ml., Matej Soršak, Fort. Warl, odborniki.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 30. 10. 1878

.....

(Gosp. Jurij Legat), naš rojak iz Lesce na Gorenjskem doma in mnogo let velecenjeni profesor francoskega jezika na vseučilišči dunajskem, je 17. dne t. m. na Dunaju umrl 87 let star. Spisal je rajnki tudi slovnico francoskega jezika, ki je doživela mnogo iztisov. V tem spominu nam spet živo pred oči stopajo iz slavne pesmi Koseskega: »Kdo je mar« sledeče vrstice:

»V zbor učenih, vedi slava,
Stop moder, bistra glava,
Vse jezike sveta zna.«

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 26. 3. 1879 / V mapi Lesce v starih časopisih

Na mesto v Krško pride c. kr. zdravstveni asistent v Radovljici in zdravnik v jetnišnici begunjski dr. Binder, na tega mesto pa dr. Jelovšek, bivši sekundarij v ljubljanski deželni bolnišnici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 10. 1879 / V mapi radovljiški zdravniki ...

Iz Kamnegorice. – 18. oktobra t. l. smo imeli novo volitev županstva. Dobili smo na čelo zopet gosp. Alberta pl. Kappusa za župana, za svetovalca pa Valentina Bohinca in Mihaela Zgago.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 11. 1879 / V mapi župani v Kamni Gorici

Ta adjunkta pri c. kr. okrajni sodnji v Radoljici je imenovan gosp. Fr. Andolšek.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 11. 1879

Po predlogu Radoljske kmetijske podružnice so bili za ude sprejeti: gosp. Rih. Schrey, poštar v Lescah, gosp. Franc Waland, posestnik v Lescah in pa gosp. Luka Grilc, lastnik suknarnice v Zapužah.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 10. 12. 1879 / V mapi Lesce v starih časopisih

.....

Spomin na zaslužne kranjske sadjerejce. Dobitniki priznanj; 1847: Pretner France iz Begunj (?), 1853: Resman Anton iz Begunj na Gorenjskem, Kleindienst Lovrenc i Gorice v Mošnjah, 1854: Božič Tomaž, kmetski sin iz Novevasi v Lescah, 1855: Dežman Matevž iz Radoljice, 1856: Pogačnik Jernej iz Ovsiš, 1862: Lotrič France iz Radoljice, 1869: Dežman Matevž iz Radoljice, Tuma Jožef v Radovljici, 1869: Mulej Jožef iz Studenšič, Hudovernik France v Radoljici, 1876: Friderik Homan, trgovec v Radoljici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, januar-februar 1880

Lesce. – Pri volitvi 13. decembra u. l. je bil za župana izbran Anton Meršol, posestnik v Hrašah, za svetovalca pa sta bila izvoljena Jožef Olifčič iz Nove Vasi in Jožef Pretner iz Lesc.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 14. 1. 1880

Iz Kroke. (Vabilo k veselici) katero napravi kropinsko – kamnagorišča čitalnica v Kropi dne 1. svečana. Program: 1. Nagovor v spomin Vodniku. 2. Vesela igra »Bob iz Kranja« v enem dejanji. 3. Petje: a) Žežulinka, b) Slavljanka. c) Ilirija oživiljena. d) Škerjanec in druge narodne pesmi. 4. Tombola. 5. Društvena zabava. – Začetek ob polni 7. uri zvečer. Udje so vstopnine prosti, za neude 10 kr.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 1. 1880

C. kr. deželna vlada je odboru (kmetijskemu) poslala prepise zapsnikov one komisije, ki je pretekli mesec preiskavala za pleme pripravne žebce, iz katerih je razvidno, da le 5 žebcev je licence dobilo; za okraj Radolški: žebec Lor. Vovka po domače »Štantarja« iz Černivca in pa žebec Jan. Kolmana po domače »Žebrov« iz Zapuš. Za ude (družbe kmetijske) so bili sprejeti sledeči gospodje: gosp. Jan. Gogala, posestnik v Hrašah, g. A. Maršal, posestnik v Lescah ...

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 10. 3. 1880

Iz Lancovega. – Pri volitvi občinskega starešinstva 29. dne svečana so bili izvoljeni: za župana France Olifčič, posestnik v Berdah, za svetovalca pa Val. Dežman in Matej Fister.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 31. 3. 1880

.....

Iz Begunj na Gorenjskem – Pri volitvi županstva 13. dne u. m. so bili Janez Gašparin, posestnik v Begunjah za župana, Valentin Sturm iz Polič in Matej Žnidar iz Zgoš pa za svetovalca izvoljeni.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 12. 1. 1881

Za ude družbe kmetijske so bili sprejeti (na predlog podružnice radoljiške) gospodje: Apih Anton in Kolman Janez, posestnika iz Zapuž ...

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 1. 1881

Dalje odgovor ministrov in razpis od 15. marca očitno govori, da kar Slovenci tirjajo zastran jezika, je pravično (»um den berechtigten Forderungen Rechnung zu tragen«); tudi pravi da je uže l. 1850. bil slovenski jezik spoznan za službeni jezik, čeravno so nekateri gospodje še letos nasprotno – tedaj laž – trdili.

Z eno besedo: slovenščini so sedaj odprte duri do pisarnic in sodnij. Torej, narod slovenski, posluži se pravic, katere se ti dajejo; rodoljubni gg. notarji, advokati in vsi drugi začnite!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 23. 3. 1881

(Deželnim glavarjem kranjskim) imenovan je grof Gustav Thurn, deželni poslanec, grajščak in župan v Radovljici. Prišteva se sicer ustavoverni stranki, vendar pa je mož zmernega značaja.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 21. 9. 1881

Bike pincgavskega plemena so kupili (na licitandi v Kranji) naslednji gospodarji: Miha Mrak iz Predtrga pri Radovljici ...

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 21. 9. 1881

Iz Kamnegorice, 7. nov. (Javna zahvala.) Dolžnost spoznanja velikih dobrot zahteva, da se udano podpisano cerkveno in občinsko predstojništvo javno zahvali visokočastitemu gospodu Jožefu Zupanu, stolnemu proštu v Ljubljani za obilno denarno pomoč, ki so jo o teku treh let kot patron naši farni cerkvi podarili v znesku celih 300 gold. za raznotera popravljanja na cerkvi in farnih poslopih. Sprejmite zato,

preblagi gospod, v imenu cele farne občine izraz najtoplejše zahvale za toliko zdatno pripomoč, katero tem više cenimo, ker naša ubožna Kamnagorica ima malo dobrotnikov, lastni njeni dohodki pa so jako slabotni. / Cerkevno in občinsko predstojništvo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 9. 11. 1881 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

.....

Z Radolce. - Dne 15. februarja je bila pri nas volitev občinskega starešinstva, pri katerem je bil na mesto dosedanjega župana gospoda grofa Thurna za župana voljen France S. Hudovernik, trgovec tu, za prvega svetovalca, čegar mesto je bilo s tem spraznjeno, pa lekarničar Aleš Roblek.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 3. 1882

(Tržaška razstava.) Trgovinski in obrtni zbornici v Ljubljani so se sledeča oglasila za tržaško razstavo izročila: Ambrožič Jožef iz Ljubnega – gredaše, Grilec Luka iz Zgoše – sukno, Pibrovc Franc iz Kroke – tehtnico, Pirc Franc in sinovi iz Kroke – verige, drat, dratene in kovane žeblice, Zupan Matija iz Kroke - meh

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 5. In 12. 4. 1882

(† Gospa Eliza plem. Kapus-Pichelstein), soproga znanega rodoljuba v Kamnigorici, umrla je dne 23. t. m. Naj počiva v miru in Bog naj tolaži vso njeno družino o tako britki izgubi!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 6. 1882 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

(† Dr. Rihard Lah) c. k. avskultant in častnik v rezervi, še le 25 let star, sin občespoštovanega rajnkega c. kr. sodnika v Radoljci, umrl je dne 24. t. m. , zapustivši od žalosti potrto mater in brata. Po pravici britko žaljuje vse po izredno nadarjenem in nadepolnem mladenču, ki je komaj stopivši v življenje dejanja z opravičenimi nadami lepe prihodnosti, moral pustiti vs in prerano vkloniti se neizprosljivi smrti. – Bodi zemljica lahka blagemu napozabljivemu mladenču!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 30. 8. 1882

(Zahvala.) Visokorodni gospod deželni glavar kranjski Gustav grof Thurn-Valsassina mi je izročil 100 goldinarjev za tukajšnji mestni ubožni zaklad. – Prijetna dolžnost mi je, da z izrazom najtoplejše zahvale objavljam to velikodušno darilo.

V Ljubljani 25. dan septembra 1882. / Mestni župan: Grasselli.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 27. 9. 1882

Iz Ljubljane (Novo imenovani nadzorniki za Ljudske šole na Kranjskem) razglašeni so bili pretekli teden, imenovani so: za okraj radoljški dekan Keše.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 10. 1882

.....

(Valentin Sturm v Polčah) je umrl dne 14. t. m. po dolgi bolezni. Pokojni, rokakom in tujcem, ki so si hodili ogledovat lepe gorenjske kraje, sploh znana in čislana oseba, bil je izredno spreten in podvzeten trgovec. Pričel je gospodarstvo s prav malim imetjem, potem je poleg krčme poskusil izdelovanje decimalnih vag vsake velikosti. Sosednji, navadno zelo obiskovani Bled kazal mu je pot, svojo krčmo in še druge

prostore vrediti za tujce. V tej stroki, ceno, dobro in prijazno postreči svojim gostom, postal je pa tudi res v prav kratkem času v resnici izgleden; znal je, kakor noben drugi, se prikupiti gostom, domačim in tujim, s postrežbo in vljudnostjo, njegovi gostje bili so naenkrat vsi znani in prijazni med seboj in ona pusta napetost, katero je marsikteri po pravici očital veliki vrsti bleških gostov, se v Polčah ni poznala. Pokojni imel je tudi več let veliko kupčijo z vinom na debelo, in sme se reči, da je on skupno z enako spretnim in podvzetnim svojim tovarišem v Podbrezji imel v rokah vso vinsko kupčijo na Gorenjskem. Smrt pokojnega je nenadomestljiva izguba za družino njegovo, pa tudi Gorenjska, posebno poletni gostje, bodo pokojnega težko pogrešali. Naj v miru počiva!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 21. 2. 1883

Šolski nadzornik Ivan Šolar umrl je pretekli četrtek dne 22. februarja op pol 6. uri zvečer v Zadru za mrtvoudom. Pokojni rojen je bil Kropenčan dne 27. avgusta 1827. leta. Duhoven posvečen bil je nekaj časa odgojitelj grofa Thurna v Radoljici, potem hišni učenik grofa Chorinsky-a v Ljubljani. Leta 1853. nastopil je po prestani preskušnji iz latinščine in grščine suplenturo na ljubljanski gimnaziji. Za pravega učitelja bil je nameščen na celjski gimnaziji koj prihodnje leto, ter je od leta 1857. naprej deset let učil na gimnaziji goriški, potem je bil premeščen zopet v Ljubljano in je postal leta 1871. deželni šolski nadzornik, v katerem poslu je pod poznejimi nasprotnimi nam vladami imel pristati marsikatero hudo borbo za našo šolo. Leta 1879. premeščen je bil v Zader, kamor se je sicer nerad podal, pa ker je bil res izredno spreten, vljuden in nepristransk, sprejeli so ga naši sosedje z veseljem; zdaj pa najbolj merodajni Dalmatinci trdijo, da jim je nenadomestljiv. Vse ga je častilo in ljubilo. Govoril in posebno pisal je srbsčino in laščino tako gladko karor slovenščino ali nemščino. Ko se je lansko leto vračal nazaj v Zader, prigovarjal mu je marsikateri tukajšnjih prijateljev, naj bi rajši ostal tukaj, pa on je s čudno udanostjo v božjo voljo rekel: »Navadil sem se Zaderskega podnebja, tudi bi brez dela ne mogel živeti; Bog pa me najde povsod, in kakor bo njegova volja, tako pa bo.« In ni še pol leta od onega časa, in Bog ga je k sebi poklical v veliko zgubo našega naroda. Večen mu bodi spominj!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 2. 1883

Z Lesec, 3. junija. – Danes posvetovalo se je tukaj precejšnje število županov našega okraja, da se dogovore, kako sprejeti presvitlega cesarja pri njegovem prihodu na Bled. – Ne bom popisaval nadrobnosti razgovaranja, omenjam pa, da imata pri takih shodih navadno zelo merodajno besedo gorjanski župan Žumer in pa radovljiški župan Hudovernik.

Med drugim ugibalo se je pri razgovoru tudi, kdo bo cesarja nagovoril v imenu županov, in mislili smo sploh, da ta časten nalog dobi odličnejši naroden župan, kmet ali gospod. Mislilo se je na Žumra, toda on izgovarjal se je tako dolgo, da nima časa, akoravno bo tako in tako pri sprejemu navzoč, da je bil konečno imenovan za ta častni posel edini narodni nasprotnik, naš radoljški Hudovernik. – Ta sklep razsrdil je več najbolj zavednih županov, tako, da so zapustili shod z odločno voljo, prekucniti ga, sicer pa rajši izostati. – Nevolja je bila toliko večja, ker je nesrečni ta sklep zakrivil Žumer sam, o katerem bi bil po pravici smel vsak pričakovati, da bo kot zaveden načelnik županov znal odločno odbiti tako poskušnjo, ako bi prišla od druge strani. – Toliko bolj premišljevala se je ta dogodba, ker ni skrivnost, da sta ravno Hudovernik in pa župan nemškega Weissenfelsa Žumra najbolj ponujala za deželni zbor.

Ali se bo ta maroga še dala izbrisati, ne vem; upajmo, da se popravi in da bode v imenu okraja slovenskega, - cesarja po slovenski pozdravil vsaj mož, pri čegar pozdravu cesar ne bo prisiljen zopet prašati: Jeli ne bivajo tukaj Slovenci?

Sploh naj bi se pošteni naši župani varovali, da ne bodo med nje sejali naši nasprotniki lulike.

Zdaj se še popravlja cesta od Lesec na Bled, odpravljajo se vsi hujši klanci in o cesarjevem prihodu bo vse potrebno res zavravnano. Tudi novi bleški most je uže dodelan in tako nam bo tudi po cestah ostal lep spominj veselega cesarjevega prihoda. Pričakujemo samo tudi še od slavnostnega odbora bleškega, da ne zaostane za drugimi, potem bo v čast in srečo vse dežele cesarjev večer na bleškem jezeru biser v prstanu cesarjevega potovanja po kranjski deželi.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 6. 6. 1883

Odlikovanje živinorejcev Kranjskih pri deželni kmetijski razstavi ob času svečanosti 600-letnice: Darilo za kravo gosp. Franc Legatu v Lescah, kateri dobi denarno darilo 30 gold. (23. 6 enot), darilo za kravo gosp. Janezu Gabrijelčiču na Brezjah, kateri dobi denarno darilo 25 gold. (21.2 enot).

Darilo za telico gospodu Francu Kumarju, župniku v Mošnjah, v gotovini 40 gold. (26.2 enot), darilo za telico gospodarju Antonu Burgarju v Hrašah, v gotovini 25 gold. (20 enot).

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 18. In 25. 7. 1883

Premirjanje konj (v Kranji, 10. septembra.) Za mlade breje kobile: Franc Stroj iz Dvorske vasi za triletno 5 cekinov, Janez Walland iz Hlebec za 3 ½ letno 4 cekine, Jože Olifčič iz Zapuž za triletno 1 medaljo. Z enoletne in dveletne žebice: Franc Kumar, župnik iz Mošenj, za 2 let staro 1 medaljo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 9. 1883

Iz Ljubljane. (Odlikovanja.) Presvitli cesar so z najvišjim sklepom od dne 9. septembra t. l. s prizanešenjem dotičnih taks med drugimi milostljivo podelili: deželnemu glavarju kranjskemu grofu Gustavu Thurnu - red železne krone druge vrste, tajniku trgovinske zbornice v Ljubljani Janezu Murniku - naslov cesarskega svetovalca, županu radoljškemu Francu Hudoverniku – zlati križ za zasluge.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 9. 1883

Razglas kranjskim živinorejcem o prodaji plemenskih goved v Lescah na Gorenjskem. C. kr. kmetijska družba kranjska bode v Lescah 20. Oktobra t. l. dopoldne ob 9. Uri po očitni dražbi iz državne subvencije nakupljenih 5 plemenskih juncev in 3 breje telice belanskega rudečega plemena prodajala.

Ta živina se bode postavila na prodaj za polovico tiste cene, za katere jo družba kmetijska kupi in se proda tistemu, kdor največ za-njo da proti temu da jo 1) koj plača, in 2) se s pismom zaveže, jo najmanj dve leti za pleme obdržati.

K tej dražbi se zato pripuščajo samo kranjski živinorejci.

V Ljubljani, 10. oktobra 1883. / Glavni odbor c. kr. družbe kmetijske.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 10. 10. 1883 / V mapi Lesce v starih časopisih

(Glavni odbor družbe kmetijske) zgoroval je preteklo nedeljo 25. t. m. ter je sklepal o državnih podporah. Privolili so se plemenni ovni sledečim prošnjikom: Janezu Zupanu s Hraš pri Lescah – 1 oven, Jakobu Valantu s Hlebec pri Lescah – 1 oven,

Antonu Poharju s Polč pri Begunjah – 1 oven in Janezu Gogalji iz Studenčic pri Lescah – 1 oven.

Ako bi se pa prignalo več ovnov, namenjen je še Francu Dežmanu iz Hraš pri Lescah 1 oven.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 11. 1883 / V mapi Lesce v starih časopisih

Slovensko učiteljsko društvo - II. resolucija: Odbor »slov. učit. društva« naj po primernem potu razjasni korist meščanskih šol, zlasti koristi obrtnijske meščanske šole v Ljubljani in Idriji.

Gospod Levičnik k II. resoluciji željo, naj bi se za gorenjsko stran osnovala tudi taka šola, na pr. v Radoljici. Gosp. Lapajne sicer pravi, da je ondi za to premalo otrok; gosp. Levičnik pa misli, da bližava obrtnijskih krajev Kroke, Kamnegorice, Bohinja, Javornika, Jesenic (Save) in obširne kranjskogorske doline zagotovila bi meščanski šoli v Radoljici brezdvomno učeče mladine dovolj, zlasti če bi imela ta šola obrtnijski značaj.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 12. 1883 / V mapi Od obrtne do poklicne šole

† Silvester Keše, dekan v Begunjah, c. kr. šolski nadzornik, vitez Franc Jožefovega reda, roj. dne 31. decembra 1815, umrl je dne 12. decembra tega leta. – Pokojni, zmiraj zvest veri, domovini in cesarju bil je prijatelj in mnogoskušen v šolskih zadevah, vžival je popolno zaupanje svojih duhovnih tovarišev in vsega okraja in je tudi v najhujših časih zvesto stal in delal za našo narodno reč. Ves radoljški okraj pa tudi vsi Slovenci ohranijo rajncega v blagem spominu. Naj v miru počiva!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 12. 1883

.....

Lesce. – Veselica, katera je bila na Svečnico zvečer pri »Krištofu« je privabila dokaj občinstva od blizu in daleč. Vsi prostori so bili prenapolnjeni. Vrli fantje-pevci iz Gorjan so peli tako dobro, da se je vse čudilo, da je sploh bilo mogoče jim toliko izuriti se. Po vsaki pesmi zadonela je burna pohvala. Ples je trajal do jutra. Čistega dohodka za revne učence je bilo 60 gld., k temu velikemu denarnemu vspehu so pa veliko pripomogli gospodje, ki so vstopnino precej preplačali. Hvala jim! Upamo, da bo imela ta veselica dobre nasledke tudi še radi tega, da bo zbudila pevce na Breznici, v Bezanjah.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 2. 1884 / V mapi Lesce v starih časopisih

Imenik Slovencev, ki so se udeležili romanja v Rim leta 1881: Gabrijelčič Ivan, gostilničar z Brezja, Kapus Ivan, župnik v Kropi

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 2. 1884

Za razstavo, ki jo priredi meseca avgusta »čebelarsko in sadjarsko društvo« v Lescah, dovoli ministerstvo eno sreberno in eno bronasto svetinjo za kranjske čebelarske pridelke; darila za sadjarsko razstavo ministerstvo ne da, ker v času razstave za Kranjsko važnega, poznega sadja še ni nič. Vlada naroča centralnemu odboru v teh zadevah v svojem času ji poročati ter svoje nasvete staviti.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 9. 7. 1884 / V mapi Lesce v starih časopisih

Razstava čebelarskega in sadjerejskega društva v Lescah. V nedeljo 17. avgusta ob 10. uri dopoldne otvorilo je čebelarsko in sadjerejsko društvo za Kranjsko svojo prvo razstavo sadja, čebel in pri umni čebeloreji potrebnih orodij, priprav in strojev.

Društveni predsednik gosp. Modic predstavi zbranemu občinstvu gosp. okrajnega glavarja Dralko, ter ga naprosi, da blagovoli otvoriti razstavo. Gospod okr. glavar pozdravi občinstvo kot zastopnik visoke c. kr. vlade, razloži pomen današnje razstave ter zakliče trikrat »živijo« Nj. Veličanstvu presvitlemu cesarju kot prvemu pokrovitelju kmetijskega stanu. Potem govorita še g. dr. Vošnjak v imenu deželnega odbora kranjskega in g. tajnik Gustav Pirc v imenu glavnega odbora c. k. kmetijske družbe.

Po otvorjenji razstave pričelo se je ogledovanje razstavljenih predmetov. Zanimiva razstava bode odprta obiskovalcem do 23. avgusta. V nedeljo 24. avgusta dopoldne ob 10. uri bode pa izvršitev premiranja; potem izžrebanje v ta nemen nakupljenih razstavnih stvari, ob 12. uri skupni obed, potem izlet v Breznico, kjer se bode vzdala plošča v rojstno hišo prvega kranjskega čebelarja Antona Janže.

Nadrobno poročilo o razstavljenih predmetih priobčiti hočemo prihodnjič enkrat, za danes hočemo le nekaj splošnega omeniti. Razstav ima biti čebelarska in sadjarska, v resnici je pa le čebelarska, kajti sadja ni skoraj nič razstavljenega, vzrok temu je, da čas razstav eni ugoden za gorenjske sadjarske razmere. Jako dobro se pa raprezentuje čebelarska razstava, katera kaže, da Slovenci niso čebelorejci začetniki, ampak da je ta stroka kmetijstva uže ukoreničena med našim narodom.

Mi zamoremo le častitati mraljivemu odboru čebelarskega in sadjarskega društva k vspehu, katerega ima z razstavo; vspeh imenovati se pa mora še toliko veči, ker je to prvi poskus imenovanega odbora, na ta način napredek v čebeloreji razširjevati. Nedostatki, ki obstoje v tem, da je bila razstav na dan otvorjenja preslabo obiskana, da ni bilo tudi primerno dosti sadja razstavljenega in da bi tudi čebelarska razstava v očigled na razmere slovenskega čebelarstva smela biti popolnejša, dajo se vprihodnje lahko in ceno odstraniti. Častiti odbor naj ne postopa preveč ponižno, kedar gre za korist društva, reklama v tacih zadevah dandanes mora biti in ni se je izogniti.

Da ni biko sadja dovolj razstavljenega, kriv je neugoden čas, čebelarska razstava pa spet pozneje ne more biti, zato bi skoraj svetovali, da bi odbor priredil eno leto sadjarsko, drugo leto pa čebelasko razstavo. Sadjarska razstava da se primerno lahko priredi in je slednjič dovolj, ako za sedanje razmere na Gorenjskem traja le en dan, ob enem se združi s tako razstavo zborovanje društva, strokovna podučevanja, posebno spoznanje primernih sort, uma poraba sadja, navod, kako sasje dobro prodati itd.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 8. 1884 / V mapi Lesce v starih časopisih

(Trgovinska in obrtna zbornica.) Zadnjo spremembo v glavnem poročilu predlaganih zadrug predlaga odsek za okraj Radovljico naslednje zadruge: 1) Zadrugo rokodelskih in dopuščenih obrtov s 311 člani; 2) zadrugo gostilničarjev, pivovarjev, žganjarjev s 213 člani; 3) zadrugo mlinarjev in žagarjev z 129 člani; 4) zadrugo železo izdelujočih obrtov v Kropi in Kamnigorici z 80 člani; 5) zadrugo trgovcev, kramarjev, lesotržcev in branjevcev s 177 člani, kateri naj bi se pač delili v dve zadrugi, in sicer v zadrugo večih trgovskih obrtov in manjših trgovcev.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 27. 8. 1884

(Za častne svoje občane) izvolil je občinski zastop v Rovtah gospoda deželnega predsednika barona Winklerja, deželnega glavarja grofa Thurna in okrajnega glavarja Mahkota.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 10. 9. 1884

(Porotniki izžrebani za 15. T. m. pričeto porotno zasedanje): Schuller Benjamim, trgovec v Kropi; Pibrovec Fran, posestnik v Kropi.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 1. 9. 1884

Izkaz podeljenih premij za kobile in žebice (v Kranji za politične okraje Kranj, Radovljica in Kamnik); premije za kobile z žebetom: Janez Valant iz Hlebcev – 7 cekinov, Fr. Stroj iz Dvorske Vasi – 5 cekinov.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 1. 10. 1884

Razglas kranjskim živinorejcem o prodaji plemenskih goved v Lescah na Gorenjskem. C. kr. kmetijska družba kranjska bode 20. novembra t. l. dopoldne ob 9. uri v Lescah 3 plemenske junice in 2 telici rudečega belanskega plemena prodajala.

Ta živina se bode postavila na prodaj za polovico tiste cene, za katero jo družba kmetijska kupi, in se proda tistemu, kdor največ za-njo da proti temu, da jo 1) koj plača in 2) s s pismom zaveže, jo najmanj dve leti za pleme obdržati.

K tej dražbi se zato pripuščajo samo kranjski živinorejci.

V Ljubljani, 10. novembra 1884. / Glavni odbor c. kr. družbe kmetijske.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 12. 11. 1884 / V mapi Lesce v starih časopisih

.....

(Grajščino Podvin) pri Mošnjah blizu Radoljice prodal je sedanji lastnik gosp. Mali francozkemu knezu Polignac-u za 28.000 gold.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 4. 2. 1885

(Za letošnjo prvo porotno sejo), ki se je pričela 12. marca, so bili izžrebani naslednji porotniki: Ivan Cvenkelj, gostilničar v Ljubnem.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 4. 3. 1885

Slovenska matica. Kot letniki pristopili so 1885. leta društvu na novo: Andolšek Franc, c. k. sodni pristav v Radovljici; Bulovec Ivan, trgovec v Radovljici; Dralka Josip, c. k. okr. glavar in posestnik v Radovljici; Hofman Hubert, not. koncipient v Radovljici; Homann Oton, trgovec v Radovljici; dr. Jelovšek Ignacij, c. kr. sanitetni asistent v Radovljici; Klinar Matija, krčmar in posestnik v Radovljici; Roblek Aleks, lekar in posestnik v Radovljici; Sittig Teodor, privatni geometer in posestnik v Radovljici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 17. 6. 1885

Izšla je knjiga »Kranjska mesta« (avtor P. Florentin Hrovat; tiskal in založil J. Krajec, Novomesto), ki je ponatis iz Vrtec-a. Tudi Radovljica (brez slike).

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 22. 7. 1885

Gospod Avgust pl. Wurzbach, c. kr. deželne vlade svetovalec in bivši okrajni glavar v Radovljici in ljubljanski okolici, prestopil je iz zdravstvenih ozirrov v stalni pokoj. Pri tej

priliki naročili so cesar izreči mu za mnogoletno zvesto in odlično službovanje najvišjo zadovoljnost.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 8. 1885

(Učiteljske spremembe.) ...Na učiteljsko mesto v Dobrovi je imenovana gospodična Rozman, dosedaj učiteljica v Radovljici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 7. 10. 1885

Matici slovenski so na novo pristopili do 10. junija sledeči gospodje kot udje: Bizjan Ivan, c. k. kaznilniški kurat v Begunjah; Soršak Ignacij, posestnikov sin v Kropi.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 10. 1885

Gosp. cesarski svetovalec J. Murnik, ki uže skoraj deset dni zarad bolezni ne more zapustiti postelje, je nekoliko okreval, toda čez praznike gotovo ne bo smel zapustiti sobe.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 23. 12. 1885

.....

Imenik udov c. kr. kmetijske družbe kranjske – podružnica v Radovljici: Gg. Legar Fr., predstojnik, Apih A., Benedek S., Berlič J., Bernik L., Brence F., Dežman M., Dralja J., Florijančič V., Gabrijelčič J., Gogola J., Grilc T., Habe J., Homan O., Hudovernik F., Hudovernik Fried., Jan J., Jeklar M., Jereb Fr., Kapus vitez Püchelstein A., Kolman J., Kumer F., Mallner J., Meršol A., Olifčič J., Ovin J., Poklukar J., Prešern F., Roblek A., Schrey R., Schuller B., grof Thurn G., Vester A., Vidic J., Walland J., Wucherer J., baron Zois pl. Edelstein A., Zupan J., Zupan Matevž, Zupan Matija, Žumer J., Žvegelj M.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 27. 1. 1886

V podkovski šoli v Ljubljani so se vršile skušnje pred izpraševalno komisijo. Po vspehu se vrstijo učenci: 4. Kapus Jaka iz Nove vasi, 11. Resman Janez iz Begenj (oba okraj Radoljica).

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 7. 7. 1886

Prodaja plemenske govedi v Lescah na Gorenjskem. V saboto 2. oktobra t. l. dopoldne ob 9. Uri bode v Lescah na Gorenjskem na dvorišču g. Wuchererja javna dražba plemenske govedi belanskega, to je, pisanega rodu, nakupljene iz državne podpore. Goved bode postavljena na dražbo za polovico kupne cene; pravico kupiti to goved imajo pa le kranjski gospodarji, koji se zavežejo, kupljenega bika ali junico najmanj dve leti za pleme obdržati. / Glavi odbor c. kr. kmetijske družbe za Kranjsko.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 22. 9. 1886 / V mapi Lesce v starih časopisih

Kupci belanske govedi (2. Oktobra 1886 v Lescah): Anton Trevn iz Jesenic - 2 bika; Andrej Presel iz Lepenc, Mat. Barle iz Luž, Mat. Brence iz Poljan, Franc Legat iz Lesec in Tomaž Odar iz Stare fužine - 1 bika. Telice so pa kupili: Janez Wucherer iz Lesec, Anton Trevn iz Jesenic, Franc Legat iz Lesec in Mat. Barle iz Luž.

V Kranju je darilo za bika izvirnega rodu prejel: Anton Bugar iz Hraš, za krave domačega rodu: Anton Jerala iz Hraš.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 10. 1886 / V mapi Lesce v starih časopisih

.....

Obširni, prijazni gostilniški prostori Šturmovi v Poličah blizo Lesec na Gorenjskem ponujajo se vsled smrti lastnika in tudi naslednika najemnika na prodaj ali v najem. Želeti bi bilo, da bi ta enako domačinom, kakor ptujcem priljubljena gostilna zopet prišla v dobre roke, v povzdigo blagostanja in slave Bleda in njegove okolice.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 12. 1. 1887

Rudolfova državna železnica napravila je pod sv. Joštom, med postajama Kranj in Podnart, malo postajo, pri kateri bodo postajali skoraj vsi osebni vlaki, namreč vlaki št. 1711-1716.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 30. 3. 1887

Tomanova spominska plošča bode se slovesno razkrila pri rojstni hiši Tomanovi v Kamnigorici dne 3. julija. Slavnostni govor govoril bode, kakor čujemo, g. župan ljubljanski P. Grasselli.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 15. 6. 1887 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

Za slavnost dr. Tomanovo razpošilja pisateljsko društvo sledeče vabilo k slavnosti, katero priredi »Pisateljsko podporno društvo« dne 3. julija t. l. v Kamni Gorici v spomin slovenskega pesnika in rodoljuba dr. L. Tomana. – Spored slavnosti: 1. Ob 9. uri zjutraj pozdravi kropenski občinski odbor Tomanove slavitelje pri kropensko-kamnogoriškem mostu. 2. Skupni sprevod slaviteljev v Kamno Gorico, kjer jih pozdravi kamnogoriški občinski odbor. 3. Ob ½ 10. uri položi »Pisateljsko društvo« venec na grob dr. L. Tomana. 4. Ob 10 uri sv. maša, pri kateri bode pel mešani cerkveni pevski zbor kamnogoriški. 5. Ob ½ 12 uri. se odkrije spominska plošča na rojstveni hiši dr. L. Tomana. Slavnostni govor pri odkritji bode govoril gosp. P. Grasselli, župan ljubljanski. Pred govorom in po govoru bode pel pevski zbor čitalnice ljubljanske. 6. Ob ½ 1. uri skupni obed na vrtu gosp. Adolfa pl. Kapusa-Pichelsteinskega. 7. Ob ½ 4 uri. odhod v Kropo. 8. Ob ½ 7 uri. odhod v Podnart. – Iz Ljubljane se udeleženci odpeljejo z vlakom ob ½ 7. uri zjutraj do Podnarta in se vrnejo z večernim vlakom. Vozni listi iz Ljubljane do Podnarta in nazaj veljajo za III. razred 1. gold. 30 nov., za II. razred 2 gold.

Od Podnarta do Kamne Gorice velja vožnja po 30 kr. na osebo.

Skupni obed stoji po 1 gold. za osebo za obed in godbo. Kdor se hoče udeležiti obeda, naj to naznani nadalje do 27. Junija t. l. »Pisateljskemu društvu« v Ljubljani ali slavnostnemu odboru v Kamni Gorici, ker se obed priredi le za toliko oseb, kolikor se jih pravočasno oglasi. V Ljubljani sprejema oglasila za obed tudi čitalniški kustos. Skupnega obeda se more udeležiti samo tisti, kdor se izkaže z »vstopnico k obedu«. Svirala bode ljubljanska veteranska godba. / Odbor »Pisateljskega podp. društva«.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 29. 6. 1887 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

Slavnost razkritja Tomanove spominske plošče v Kamnigorici v nedeljo bila je sijajna, bolj nadrobno poročilo o njej nahaja se na drugem mestu današnjega lista.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 6. 7. 1887 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

S Kamne Gorice dne 3. julija – Svečanost sijajno, kakoršno je slovenski svet le redko kedaj praznoval, praznovali smo – v pravem pomenu besede vsi Slovenci danes tukaj v našem, sicer redkokrat imenovanem trga.

Razkrila se je slovesno na rojstni hiši pokojnega prvaka našega dr. Lovro Tomana spominska plošča.

Na vabilo pisateljskega podpornega društva v Ljubljani zbralo se je na tisoče častilcev pokojnega Tomana iz Ljubljane, Škofje Loke, Kranja, Radoljice in iz vseh bližnjih krajev Gorenjske, pa tudi iz oddaljenih slovenskih pokrajin, da bi častili spomin izredno nadarjenega ljubljenca in probuditelja našega naroda. Z Ljubljane prihajajoč vlak Rudolfove železnice vozil je do Podnarta izredno veliko število slovenskega občinstva najodličnejših vrst.

V Podnartu pripravljenih je bilo veliko število voz, da so prepeljali nekaj gostov v Kamnogorico. Pri razpotji, na katerem se odcepi cesta v Kropo, postavljen je bil enako, kakor uže v Podnartu in na poti vmes krasen slavolok. - Pri prvi fužini Tomanovi izročile so gospice kamnogoriške z lepimi nagovori krasne vence zastavam čitalnic ljubljanske in šišenske in pa »Sokola«, predstojniki dotičnih društev pa su se primerno zahvalili. Karnagorica bila je vsa preprežena z zastavami, napisi in slavoloki. Posebno lepo okinčan je bil trg, rojstna hiša Tomanova, hiša Zupanova in Kapusova, kakor tudi dohod k cerkvi in cerkev sama.

Pred cerkveno slovesnostjo položil se je lep venec na grob Tomanov, kar je spremljalo petje domače. Po tem pela se je slovesna sv. maša, pred katero je govoril gospod prof. Torno Zupan, jednat, slavnosti primeren cerkven govor.

Po dokončani službi božji pričela se je slovesnost pred lepo okinčano rojstno hišo Tomanovo, pred katero bil je napravljen oder za govornika, od koder je peljala zveza k zagrinjalu čez spominsko ploščo. Nad odrom bil je napis ta-le:

„Kjer Lovreta mati draga je zibala,
V zgodovini hiša ta bo večno stala,
Naj potres al' sila časa sila jo razruši.«

Nad ulico proti trgu doli pa je bil čitati napis:

„Stal si na braniku domovine svoje,
Vstrajnost nikad vihar ni vlomil Tvoje".

Na levi proti novi Tomanovi hiši pa je bil čitati napis:

„Gorenjci z Bogom na odhod:
Potomci slavnih dedov ostanimo,
Za vero, dom, cesarja se borimo!"

Jedro in sredina slavnosti bil je slavnostni govor, katerega je z navadno spretnostjo jedernato govoril ljubljanski župan P. Grasselli. V malih, krepkih potezah narisal je delovanje Tomanovo in pomen delovanja njegovega za probudo našega naroda. Izvrsten, ne predolg govor sprejet je bil z gromovito pohvalo. Med govorom razkrila se je spominska plošča, petje je pričelo in končalo ta del slavnosti.

Po dokončanem slovesnem odkritju pričel se je v gostilni g. Kapus-a skupni obed, katerega se je vdeležilo 267 gostov, med njimi svak Tomanov gosp. J. Vrbančič in njegova soproga, bivša vdova Tomanova, veliko število narodnih gospa in gospodičin, reditelj slavnosti dr. Vošnjak, starosta slovenskih poslancev Svetec, drž. poslanec dr. Poklukar, župan Grasselli, deželni odbornik Murnik. Med obedom vrstile so se napitnica za napitnico, došlo je 24 brzajavnih pozdravov z vseh pokrajin Slovenske. Grom možnarjev spremljal je slavnost. - Od 3--4 ure prišla je huda ploha. Potem podala se je večina družbe v Kropo s slavoloki in zastavami okinčano, kjer so gospice tudi poklonile zastavam vence in je bil sprejem gostov enako presrčen in sijajen.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 6. 7. 1887 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

Iz Ljubljane v Lesce in nazaj dovolilo je generalno ravnateljstvo c. kr. avstrijskih državnih železnic za vožnje sem ter tje za čas od 17. julija do vštetega 30. septembra t. l. zelo znižano voznino. Nadrobnosti o tej zadevi nahajajo se v današnjem »Oglasniku«.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 7. 1887 / V mapi Lesce v starih časopisih

Novi udi c. kr. kmetijske družbe Kranjske: Toman Friderik, trgovec in profesor v Radovljici, Nj. Prevzvišenost princ Polignac v Podvinu,

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 10. 8. 1887

Premiranje konj na Kranjskem za l. 1887 zvršeno je po vseh konkurznih postajah. 1. T. m. bilo je premiranje konj v Radovljici. Prignali so 14 kobil z žrebeti, 14 štiriletnih kobil in 7 žrebet. Za kobile z žrebeti, dobili so premije: Janez Gogala iz Studenc – 25 gld.; Franc Stroj iz Dvorske vasi – 20 gld.; Josip Kolman iz Zapuž – 20 gld.; Janez Walland iz Hlebc – srebrno svetinjo. Za kobile brez žrebet: Anton Iskra iz Polč – srebrno svetinjo, Franc Dežman iz Hraš – srebrno svetinjo. Za žrebete: Tomaž Preširen iz Lesec – 10 gld.; Franja Rozman z Otoka – 10 gld.; Janez Babič z Brezja – 10 gld.; Simon Mlakar iz Pirašice – srebrno državno svetinjo; Janez Prajs iz Nove vasi – srebrno državno medaljo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 12. 10. 1887

Remuneracija živinskemu zdravniku, ki se hoče naseliti v Radovljici, razpisuje ravnokar deželni odbor kranjski, do katerega naj se prosilci tudi obrnejo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 10. 1887

.....

Za notarskega namestnika v Radoljici imenovan je gosp. not. kandidat Aleksander Hudovernik, po očetu svojem Radoljčan, na mesto uže delj časa bolehajočega notarja Hoffmann-a.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 4. 1. 1888

Licencevanje privatnih žrebcev je bilo, kakor smo že uže sporočili v 1. številki »Novic« te dni v Radoljici, Kranji in Kamniku. Licencovani so bili žrebci nastopnih gospodarjev: Fr. Rozmana iz Zg. Otoka.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 18. 1. 1888

Gospod c. kr. vladni svetnik Dralka v Ljubljani je imenovan za nemestnika deželnega predsednika v deželni komisiji za pogozdevanje Krasa.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 15. 2. 1888

O zdravju gospoda deželnega glavarja grofa Thurna čujemo, da se do sedaj še ni obrnilo na boljše. Pred nekaj časom sklicani so bili v posvetovanje o bolezni njegovi trije zdravniki, ki so bili zelo soglasni o značaju bolezni.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 14. 3. 1888

† C. kr. notar Hofman v Radoljici, sklenil je minuli četrtek večer v najlepši starosti svoje blago življenje, po dolgem plučnem bolehanji. Narod naš zgubi z pokojnim zavednega zastopnika, ki je v vseh krogih, s katerimi je prišel v dotiko, veliko zaupanje užival. Lahka mu bodi zemlja!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 21. 3. 1888

Trgovinska in obrtna zbornica. Gosp. zbornični svetnik I. Baumgartner poroča o dopisih c. kr. deželne vlade in c. kr. deželnega šolskega sveta o doneskih za obrtni nadaljevalni šoli, ki se imata ustanoviti v Postojni in Radovljici. ... V Radovljici in nje okolici je v nauku 42 obrtnih pomožnih delavcev, ki so tam v nauku in ki bi po določilih § 75. in 100. zakona od 5. marcija 1885 (drž. zak., br. 92) morali obiskovati nadaljevalne šole ter so do zdaj brez vsakega dopolnilnega obrtnega pouka. Ker odsek pripoznaje potrebo obrtnih nadaljevalnih šol in je v ta namen že drugod zbornica do zdaj dovolila znatne doneske, misli, da mora ustreči tema opravičenima prošnjama in predlaga: »Slavna zbornica naj dovoli obema rečenima obrtnima nadaljevalnima šolama podporo po 50 gld., odnosno naj pozneje prosi portijla temu sklepu pri visokem c. kr. trgovniskem ministerstvu.« Predlog se jednoglasno sprejme.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 4. 4. 1888

Trgovinska in obrtna zbornica. ... Gospod zbornični svetnik Karol Luckmann govori o obrtnih odnošajih v Kropi, omenja, da se je zbornica že pred nekaterimi leti bavila s tem vprašanjem, kako dati Kropencem dela, ker je bila preverjena, da žebjarji kropenski ne bodo mogli vstrajati v borbi proti izdelovanjem žebeljev s stroji. Takrat se je tudi mislilo da bi se prebivalcem moglo s tem pomagati do nove obrtnosti, ako bi se jim ustanovila strokovna šola za puškarstvo. Toda, če tudi je ta stvar napredovala, vendar šola iz vzrokov, ki niso znani niti poročevalcu, niti zbornici, ni bila ustanovljena. Govornik govori potem, kako peša trgovina z žebli, kako jim pada cena in kako se manjša tudi zaslužek od dela, ki je od l. 1885 za polovico manjši.

Dočim si je delavec leta 1885 zasillžil na teden 7, 5, 3 gld., zaslužil si je leta 1887 le 3 gld. 50., 2 gld. 60 kr., 2 gld., pač toliko, kolikor je delal. Kranjska hranilnica dala je ubogemu prebivalstvu že 500 gld., katere je razdelil gosp. c. kr. okrajni glavar radoljiški in gosp. c. kr. deželni predsednik se že tudi potrudil, da izposluje ubožcem kropenskim kako kako podporo, in je že tudi odredil, da se o tej stvari posvetuje posebna enketa, kako podati obrtnemu prebivalstvu kropenskemu trajne pomoči. Ta enketa bode se tudi bavila z vprašanjem o strokovni šoli. Govornik misli, da mora zbornica gotovo zahvalno priznati trud gospoda c. kr. deželnega predsednika, toda tudi zbornica pozvedovaj, kako pomagati, in zbornica bi tudi lahko opozorila visoko c. kr. državno vojno ministerstvo na žebljarsko obrtnost kropensko. Zategadelj predlaga: 1. Zbornica naj se obrne do visokega c. kr. državnega vojnega ministerslva s prošnjo, naj naročuje konjake za c. kr. vojsko iz Kroepe. - 2. Zbornica naj pozveduje, kako bi se vrhu tega moglo preskrbeti delo kropenskemu prebivalstvu.

Razgovora o tej stvari so se udeležili : gospod c. kr. vladni svetnik Josip Dralka, kateri je javil, da bodo na enketo povabljeni zastopniki deželnega odbora, trgovinske in obrtniške zbornice, gosp. obrtni nadzornik, zastopnik Kroepe in drugi obrtniki, potem zbornični svetnik Vaso Petričič, ki je podpiral odsekove predloge, zbornični tajnik, kateri je stvar pojasnjeval, in gospod poročevalec. Pri glasovanji bili so predlogi sprejeti.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 6. 6. 1888

Gospoda deželnega glavarja grofa Thurna bolezen je minuli teden žalibog storila korake k slabejemu. Bolnik prejel je že sred minulega tedna zakramente za umirajoče, zdravniki zgubili so vse upanje na boljšanje tako, da se je žalibog prezgodaj bati najhujšega.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 11. 7. 1888

Smrt deželnega glavarja kranjskega, gospoda grofa Thurn-a naznanja deželni odbor sledeče:

Deželni odbor kranjski naznanja pretužno vest, da je deželni glavar vojvodine Kranjske visokorodni gospod

GROF GUSTAV THURN-VALSASSINA-COMO-VERCELLI,

vitez redü železne krone II. vrste, c. kr. ritmojster i. s., lastnik grajščin Radoljica in Stari Grad na Kranjskem, Lechen in Plankenstein na Štajerskem, predsednik c. kr. kranjski kmetijski družbi in predsednik pogozdevalni komisiji za Kras, častni član občine na Bledu in občine v Rovtah,

danes ob 4½ uri popoldne, 52 let star, po dalji mučni bolezni, prejemši sv. zakramente za umirajoče, v grajščini radoljski, izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb bode v sredo 25. t. m. ob 4. uri popoldne v Radoljici.

Sveta maša za pokojnega bode v petek dné 3. avgusta t. l. ob 10. uri dopoldne v stolni cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani.

V LJUBLJANI dné 23. julija 1888.

Gustav grof Thurn rodil se je dne 13. julija l. 1836. Kot sin Radoljškega grofa Vincencija Thurna, star je bil toraj 52 let in 10 dni. Pokojni bil je dedni deželni dvornik Kranjske in vindiške pokrajne, dedni deželni maršal poknežene grofije Goriške, gospod Bleiburški, Radoljški, Valenburški, Plankernsteinski, vitez reda železne krone II. vrste, imetnik vojne svetinje, predsednik c. kr. kmetijske družbe in pa komisije za pogozdovanje Krasa, c. kr. konjiški stotnik i. s., častni občan obči Bled in Rovte. Odgojo mladega grofiča vodili so zaporedoma: gg. L. Pintar, J. Šolar in A. Klemen, sedaj župnik v Šmartnu pri Kranji, M. Jeriha, spovednik nunski v Škofji Loki in pa J. Potočnik sedaj župnik Brezoviški. – Pri tako odličnih odgojiteljih je pač naravno, da v srcu pokojnega ni moglo prostora najti ono strankarsko nasprotje, s katerem se je toliko let odlikovala tako zvana „ustavoverna“ stranka deželnega zbora kranjskega. // Ako je narodna stranka deželnega zbora kranjskega po pravici slavila v vrstah boreče se velike posestnike grofa Barbo-ta, baron Anton Zoiz-a, Fidel Terpinc-a in drugih, tedaj pa gre gotovo pokojnemu grofu Thurn-u slava, da si je pogumno otresil strankarske verige, s katerimi so nasprotniki skušali obsoditi vsakega za izdajalca kranjskega nemštva, katerikoli je pripoznal postavne in naravne pravice narodne Slovencev v deželi. Tako označena pravičnost pokojnega grofa storila ga je sposobnega za deželno glavarstvo, plemenito srce njegovo razorožilo je celo nasprotnike njegove. Pokojni izvoljen je bil l. 1877 za deželnega in kmalu potem tudi za državnega poslanca. Leta 1879 deloval je za sporazumljenje med nemškimi in slovenskimi velikimi posestniki žalibog brez vspeha. Po odhodu Kalteneggerjevemu na Dunaj leta 1881, imenoval ga je cesar za deželnega glavarja, l. 1883 izvolila ga je v deželni zbor trgovinska zbornica in bil je zopet imenovan za deželnega glavarja in ta posel vodil je do konca zadnjega deželnega zborovanje meseca januarja 1.1. z vsestransko priznano spretnostjo, mirno in nepristransko, akoravno ga je že med tem zborovanjem trla huda bolezen: rak na jetrih, kateremu se je kasneje pridružila vodenica.

Zdravniki že kmalo začetkom bolezni niso imeli upanja na ozdravljenje bolnikovo, zlasti pa potem ne, ko je pritegnila še vodenica. In tako je moral v ponedeljek dne 23. t. m. skleniti svoje blago življenje še v primeroma mladih letih zaslužen mož

viteškega značaja, po katerem toliko bolj žaluje vsa dežela, ker je umrl neoženjen brez naslednikov, in ker lepo posestvo preide v roke deželi naši neznanega debla grofov Thurnskih. Kot izglednemu načelniku deželnega zbora, kot gorečemu predsedniku družbe kmetijske, kot plemenitemu značaju kličemo toraj tudi mi z vso deželo: Bodi mu zemljica lahka.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 7. 1888

Povodom smrti deželnega glavarja grofa Thurna, podajo se danes k pogrebu, ki bode ob 4. popoldne v Radoljici, iz Ljubljane deputacije deželnega odbora, kluba narodnih poslancev, trgovinske zbornice, čitalnice ljubljanske in drugih tukajšnjih narodnih društev v Radoljico, vsaka deputacija z vencem za pokojnega.

Deželnemu odboru došla sta povodom smrti glavarjeve sledeča telegrama: Ministerski predsednik deželnemu odboru: »Vest o smrti deželnega glavarja grofa Thurna rejel sem z velikim obžalovanjem ter prosim sprejeti moje odkritosrčno sočutje ob težki izgubi, katera je zadela deželni zastop vojvodine Kranjske vsled tega žalostnega prigodka.« - Od deželnega odbora Goriškega deželnemu odboru Kranjskemu: »Sprejmite naše boleče občuteno sočutje o težki izgubi, katera je vsled smrti deželnega glavarja grofa Thurna zadela Vas in vso zastopano deželo.«

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 7. 1888

Z Radoljice 25. julija. Skoraj z vseh hiš mesta vise črne sastave, ulica, katera pelje proti pokopališči preprežena je s črnim slavolokom. Radoljica žaluje po svojem prvem meščanu po deželnem glavarju grofu Gustav Thurnu, ki je bil danes položen k večnemu pokoju. Ob 2 popoldne došli ljubljanski vlak pripeljal je približno 200 častilcev in prijateljev pokojnega, ki so koj po prihodu hiteli, še enkrat pogledat obraz pokojnega. Le zelo težko bilo je še spoznati po silnem trpljenji spremenjen obraz pokojnega grofa. V veliki dvorani, čez in čez črno prepreženi ležalo je truplo na odru med vrstami svečami in venci pred uhomom v dvorano pa je bilo vrh tega obešenih še blizo 40 lepih vencev s krasnimi trakovi in napisi darovalcev. Med 2. in 4. uro so dohajali pogrebni gostje z Bleda in okolice Radoljiške, požarne brambe, županstva, zastopniki kmetijskih podružnic. Točno ob 4. pripeljal se je tudi mil. knezoškof v spremstvu kanonika Kluna. Z železnico je že došel gosp. deželni predsednik baron Winkler, deželni odborniki, poslanci, zastop ljubljanskega in kranjskega mesta.

Sprevod pomikal se je krog ½ 5 ure iz grada, skoz grajščinski vrt potem nazaj doli po glavni cesti skoz mesto v glavno cerkev in od tod na pokopališče, kjer so položili truplo pokojnega v lastno rodbinsko rakev. Osmero ljubljanskih pevcev pelo je pred gradom, v cerkvi in na pokopališči. Večni mir in in pokoj blagemu grofu!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 1. 8. 1888

.....

Duhovniške spremembe. G. župnik na Dobravi Jak. Aljaž prejel je faro Dovje, g. Novak, župnik smledniški, faro Radoljiško.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 7. 8. 1889

Premovanje govedi v Bledu, ki je bilo 24. t. m. vršilo ob najhujšem dežji. ... Premije za lepe junce: Ivan Wucherer iz Lesec 40 gld.; Franc Legat iz Lesec 25 gld. Premije za lepe junice: Franc Legat iz Lesec 25 gld.; Tomaž Prešeren iz Lesec 25 gld. Premije za lepe krave: Prva in druga premija sta bili prisojeni gospodu Ivanu Wuchererju in Franu Legatu v Lescah, a odklonila sta ji v korist drugim živinorejcem.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 4. 9. 1889

Pečati občinskih predstojništev. Predstojništvo c. kr. deželne vlade opozarja županstva, da jim ni dopuščeno v svoje pečati devati kranjskega orla. Tega v grbih in pečatih rabiti dopuščeno je samo deželnemu odboru Kranjskem.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 18. 9. 1889

Za novo cerkev na Brezjah blagoslovili so danes milostivi knezoškov temeljni kamen.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 9. 10. 1889

.....

Gospa Josipina Hočevar-jeva znana dobrotnica vsi deželi, odlikovana je z zlatim križem s krono za zasluge. Srčno čestitamo velikodušni dobrotniciž!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 21. 5. 1890

Državni zbor. Okrajni cestni odbor v Radovljici: Friderik Homan, trgovec v Radovljici in Janez Janc, posestnik v Begunjah.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 24. 12. 1890

Gosp. vitez Kaltenegger je imenovan okrajnim glavarjem in bode prevzel vodstvo c. kr. okrajnega glavarstva v Radovljici, odkoder se bode dosedanji gosp. okrajni glavar markiz Gozani preselil v Ljubljano.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 31. 12. 1890 / V mapi Okrajno glavarstvo v Rad.

.....

Ljudske šole na Kranjskem. Leta 1890 je bilo na Kranjskem 299 javnih učilišč in sicer 1 meščanska šola na Krškem in 298 ljudskih šol, ki so po posameznih okrajih takole razporejene: ... radovljiški 25 šol z 36 razredi.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 1. 4. 1891

V okrajnem cestnem odboru Radovljica g. Tomaž Šušteršič, župan in posestnik v Kropi, načelnikom, njegovim namestnikom pa Andrej Jurgelc, župan in posestnik v Mošnjah.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 27. 5. 1891

Trgovska in obrtniška zbornica / Čevljarstvo v Kropi. Zbornični tajnik poroča o vlogi občinskega zastopa v Kropi, da bi zbornica priporočala njegovo prošnjo do visoke c. kr. deželne vlade, naj bi se dovolila podpora za uvedbo čevljarstva v Kropi. Poročevalec je najprvo izpregovoril o žrebljarstvu v Kropi in o razmerah v tem nekdanj cvetočem obrtnem kraju, poudarjal potem, da se je zbornica uže večkrat potezala za ustanovitev kakega novega obrta v Kropi ter da bi bila skoraj uže tamkaj nastala strokovna šola, ki bi bila vsakakor zadoščala svojemu namenu in začela izdelovanje novih izdelkov, naposled pa naglašal, da se je tudi enketa pri c. kr. deželni vladi razgovarjala o obrtnih razmerah. Po teh besedah je omenil, da bi bilo po mnenji odsekovem čevljarstvo, katero nasvetuje občinski zastop uvesti, koristno Kropencem in da je zatorej podpirati prošnjo. Poročevalec zategadelj stavi v imenu odsekovem naslednja predloga: a) Zbornica naj se blagovoli zaradi izdelovanja čevljev v Kropi obrniti do strokovnjakov, da izreko svoje mnenje, b) Prošnjo občinskega zastopa v

Kropi je pri vis. C. kr. vladi in pri visokem deželnem odboru kranjskem podpirati. – Predloga sta bila soglasno vzprejeta.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 10. 7. 1891

Pevsko društvo »Slavec« je šlo minulo nedeljo v Radovljico, kjer so ga prav prijazno vzprejeli tamošnji rodoljubi. Pozdravil je društvo pri dohodu gosp. župan Roblek.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 24. 7. 1891

Deželnozborska volitev. Kmečke občine volilnega okraja Radovljica-Kranjska gora volile bodo dne 10. septembra t. l. svojega poslanca, na mesto umrlega deželnega glavarja, gospoda dr. Jos. Poklukarja.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 24. 7. 1891

Za okrajne šolske nadzornike so bili imenovani: ... za ljudske šole v Radovljiškem okraju gosp. Frančišek Levec, profesor na viši realki v Ljubljani.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 7. 8. 1891

Presvetli cesar je podaril 2000 gld. po povodnji poškodovanim v Radovljiškem okraju.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 4. 9. 1891

Samostalna Radovljiška fara. Rimska stolica je izločila na prošnjo Ljubljanskega knezoškofijstva faro Radovljiško iz stolne proštije Ljubljanske. Mestna fara Radovljiška bo odslej popolnoma samostalna, prošt Ljubljanski bo imel do nje le pravico patronata.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 9. 1891

Iz državnega proračuna je posneti, da je bilo vanj postavljenih za Kranjsko, in sicer za preložitev državne ceste čez Gobovec pri Podbrezji in njeno utrditev pri Lešniku za leto 1892 12.000 goldinarjev.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 16. 10. 1891

.....

C. kr. deželni šolski svet je sporazumno s knezoškofijskim ordinarijatom v Ljubljani podelil profesorja Metelka ustanove po 42 gld. naslednjim učiteljem: Frančišku Rojini na Dobravi pri Kropi ...

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 1. 1892

Ognje-gasilna društva na Kranjskem. Na Kranjskem je sedaj 67 prostovoljnih ognje-gasilnih društev in sicer se razdelijo po okrajnih glavarstvih tako le: Mesto Ljubljana 2, Ljubljanska okolica 14, Kočevje 8, Logatec 7, Radovljica 6, Kamnik, Postojna, Litija, in Rudolfovo vsako po 5, Krško 4, Kranj in Črnomelj po 3. K deželni ognjegasnici zavezi pripada jih 46. Najstareje ognje-gasilno društvo je Ljubljansko prostovoljno ognegasilno društvo, ki obstoje že 23 let.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 15. 1. 1892

Nove orglje. V Vremah na Notranjskem blagoslovili so preteklo nedeljo nove orglje. Zasluga za to prireditev v božjem hramu gre v prvi vrsti ondotnemu č. g. župniku J.

Škerjancu. Orglje, katere sta znana orgljarska mojstra g. brata Zupan v Kamnigoric, v resnici krasno izvršila, stanejo 1200 gld. Te orglje so že 38. delo imenovanih mojstrov.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 29. 1. 1892 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

Pomiloščenje. Na smrt obsojeno Marijo Blatnik, ki je pri Lescah v Savo vrgla svoje dete, je Nj. Veličanstvo presvitli cesar pomilostil in najvišje sodišče odmerilo ji je dvanajst let težke ječe.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 29. 1. 1892

† Umrli je te dni v Radovljici upokojeni duhovnik č. g. Jan. Urevec. Pokojnik rodil se je l. 1802 v Radovljici in je bil kot 89-letni starček najstareji duhoven ljubljanske škofije. Naj v miru počiva!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 2. 1892

Žandarmerija dobi mesto sedanjih repetirk iz leta 1872 nove Mannlicherjeve puške. Zaradi prevelikih stroškov bodo se panove puške le polagoma vpeljale.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 2. 1892

Deželni zbor Kranjski. Podpore za šolske zgradbe: Mošnje 300 gld.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 11. 3. 1892

Deželni zbor Kranjski. Poslanec dr. vitez Bleiweis o prošnji županstva v Kropi za podporo za popravo bolnice. Poslanec Šuklje omenja, da je izročil prošnjo, da bi se nastavil v Kropi kot okrožni sodnik, ker je Radovljica, kjer je zdravnik predaleč. ... Zbor na to dovoli občini Kropi podpore za popravo bolnice.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 18. 3. 1892

Deželni zbor Kranjski. O prošnji županstva v Kamnigoric in Lancovem, da se stanarina za učitelja v Kamnigoric prevzame na normalno šolski zaklad. Prošnji se ne ugodi.

Poslanec Murnik omenja, da se je nadjal, ko se je za živinozdravnika v Radovljici dovolila nagrada 300 gld., da bode kmalu c. kr. živinozdravnik stalno nameščen, al to se do zdaj ni zgodilo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 1. 4. 1892

Skala utrgala se je dne 2. t. m. nad hišo g. J. Gartnarja v Kropi, je prigrmela vanjo in jo močno poškodovala. Bilo je po noči in je 14 dni v hiši spalo, vendar se pa k sreči ni nobenemu nič žalega zgodilo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 4. 1892

Deželni zbor Kranjski. Poslanec Hribar poroča o prošnji Marjete Ahčin, vdove diurnista v Radovljici za podelitev miloščine. Dovolj se na dobo 3 let miloščine po 50 gld.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 15. 4. 1892

Pri drugem občnem zboru Posojilnice v Radovljici so navzoči zadružniki zložili 30 gld.; po predlogu g. M. Pesjaka iz Kamne Gorice se je nabrani znesek obrestonosno naložil, posojilnično ravnateljstvo bode pa skrbelo za nadaljno nabiranje doneskov, dokler naložena vsota naraste na 100 gld.; in se Posojilnica vpiše kot pokroviteljica Družbi sv. Cirila in Metoda.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 15. 4. 1892 / V mapi Denarni zavodi v Radovljici.

Občinska volitev v Kamni gorici. Občinskim predstojnikom v Kamni gorici voljen je g. Adolf pl. Kappus, občinskim svetovalcem pa gg. Jos. Svetina, Mih. Pesjak in Ant. Tomažević.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 22. 4. 1892 / V mapi župani v Kamni Gorici

Deželni zbor Kranjski. Poslanec Hribar graja okrajno glavarstvo v Radovljici, da premalo stori za vodne zadruge, ki so to-li potrebne. Deželni predsednik baron Winkler zagovarja okrajno glavarstvo in posl. Luckmann, da je bila občina kriva, da se je stvar zakasnela.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 29. 4. 1892

Deželni zbor Kranjski. Prične se splošna debata. Poslanec dr. Tavčar govori o politični upravi, ki nastavlja uradnike, ki slovenščine niti zmožni niso. Omenja posebej ravnanje okr. glavarjev v Kranji in Radovljici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 5. 1892

Umrli je č. g. Janez Kapuz, župnik v Kropi.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 5. 1892

Romarski vlak. Iz okolice dobropoljske in Velikih Lašč pojde k »Mariji pomagaj na Brezje« tudi letos in sicer 27. t. m. velika procesija. Iz Ljubljane do Otoč se romarji peljejo s posebnim vlakom.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 5. 1892

Prvi roj je dobil dne 15. t. m. čebelar Martin Kovačič iz Mošenj. Roj je tehtal 1 ½ kg.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 5. 1892

Občinske volitve. V Mošnjah v radovljiškem okraji je izvoljen županom Andr. Jurgele iz Spod. Otoka, za svetovalce pa gg.: J. Finžgar iz Brezij, J. Cvenkelj iz Ljubnega in J. Rozman iz Prapreč.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 3. 6. 1892

Na sv. Višarje in Brezje odpelje dne 25. junija t. l. posebni vlak po znižani ceni romarje s Štajarskega in Notranjskega. Natančnejša pojasnila daje potovalni odbor v Ljubljani na Marijinem trgu št. 1.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 17. 6. 1892

Osobne vesti. Presvetli cesar je potrdil izvolitev gosp. ces. svetnika Ivana Murnika predsednikom c. kr. kmetijske družbe Kranjske. – Magistrom farmacije bil je pretečeni teden promoviran na dunajskem vseučilišči gosp. Hudon Roblek iz Radoljice.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 5. 8. 1892

Podpore za gasilno orodje. Deželni odbor dovolil je iz gasilno-stražnega zaklada za gasilno orodje podpore naslednjim prostovoljnim gasilnim društvom: Begunjah na Gorenjskem in Radovljici po 100 gld.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 12. 8. 1892

Občinske volitve. V občini Ovšiše v radovljiškem okraji bil je voljen županom posestnik g. Ivan Rant, občinskimi posvetovalci pa posestniki gg.; Fran. Špendov, Mat. Fister in Jož. Pogačnik. – V občini Begunje v radovljiškem okraji bil je voljem za župana posestnik g. Jožef Šarl, občinskima svetovalcema pa posestnika gg. Jan. Janc in Jan. Janša.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 12. 8. 1892

Osobne vesti. Princ in princezinja Jules del Polignac pripeljala sta se minolo soboto na svojo graščino v Mošnjah na Gorenjskem.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 2. 9. 1892

Osobne vesti. Nadučiteljem v Radovljici imenovan je g. Grčar, dosedaj v Št. Rupertu na Dolenjskem.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 9. 9. 1892

Duhovniške premembe v ljubljanski škofiji. Nadalje so premeščeni: gg. Ignacij Fertin, kapelan v Mošnjah za kurata ženske kaznilnice v Begunje; Simon Šmitek, kapelan na Vrhniki, v Mošnje.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 16. 9. 1892

Premovanje konj. Pri premovanju konj v Lescah, ki se je vršilo dne 6. t. m. dobili so darila za kobile z žrebeti posestniki: Tomaž Preširn iz Lesec – 20 gld., Jern. Božič iz Nove vasi in Jan. Cotelj iz Zgoš – 15 gld., Ant. Žnidar iz Zgoš pa srebrno svetinjo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 16. 9. 1892 / V mapi Lesce v starih časopisih

Dve novi živinozdravniški mesti. Presvetli cesar dovolil je za Kranjsko dve novi živinozdravniški mesti in sicer za Litijo in Radovljico. Mesti sta že razpisani in je službo nastopiti najkasneje z začetkom l. 1893.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 14. 10. 1892

Nove orglje. Mestna župna cerkev v Kranji dobi nove orglje, katere sta izdelala brata Zupana v Kamnigoric.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 21. 10. 1892 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

Umrli je v Kropi tamošnji beneficiat g. Val. Lavtar v 44. letu svoje starosti. N. v. m. p.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 11. 11. 1892

Novo cerkev na Brezjah na Gorenjskem so dozdej toliko dodelali, da je že pod streho. Zidarska dela dovršena bodo kmalu in se bode nova veličastna romarska cerkev blagoslovila že spomladi. Dozdej zazidalo se je v cerkev že 70.000 gld.. Gradbo vodi stavbeni mojster Fr. Faleschini.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 11. 1892

.....

Osobne vesti. Za župnijskega upravitelja v Kropro pride g. Simon Šmitek iz Mošenj.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 27. 1. 1893

Občinske volitve. V Kropro je bil voljen županom g. Luka Hafner, občinski svetovalci pa gg. Val. Klinar, K. Pibrovc in J. Gartner iz Kropro.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 10. 3. 1893

Občinski lovi v Kropi, Kranjski gori, Lescah, Ovsiši, Radoljici in Begunjah dado se v zakup za dobo petih let, t. j. od 1. julija 1893 do 30. junija 1898. Dražba se vrši dne 29. aprila t. l. pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Radovljici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 7. 4. 1893

Frančiškanski samostan na Brezjah se bode pričel morda še letošnje leto graditi, kajti prostor za stavbo je že kupljen in tudi vsi stavbeni načrti so že izdelani.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 14. 4. 1893

Osobna vest. Deželni odbor je imenoval gosp. dr. Ivana Vovosa okrožnim zdravnikom v Radovljici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 21. 4. 1893

Nova gasilna društva se snujejo v Kropi, na Jesenicah na Gorenjskem ...

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 21. 4. 1893

Osobne vesti. Čast. gosp. Frančišek Kumer, župnik v Mošnjah, je imenovan za župnika dekanijske fare na Vrhniki.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 5. 5. 1893

Nov zvon za Brezje. Te dni blagoslovil se je v tukajšnji zvonolivarni g. Samasse nov veliki zvon, namenjen za romarsko cerkev na Brezjah. Zvon, ki tehta 1813 kilogramov, poklonil je omenjeni cerkvi posestnik Mih. Studen iz Preddvora.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 5. 1893

Umrli je v Radovljici dne 14. t. m. gostilničar in posestnik g. Matija Klinar, star še-le 32 let.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 16. 6. 1893

Frančiškani na Brezjah. Deželna vlada Kranjska je vsled ministerskega pooblaščenja dovolila, da se smejo Frančiškani naseliti pri Mariji pomagaj na Brezjah ter ondi zgraditi samostan za 5 duhovnikov in 4 samostanske brate.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 11. 8. 1893

Petdesetletnico svojega mašništva praznoval je prav slovesno dne 21. t. m. č. g. župnik Friderik Hudovernik v Lescah.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 8. 1893 / V mapi Lesce v starih časopisih

Tombolo napravi prostovoljno ognjegasno društvo v Begunjah pri Radoljici v teku tega meseca na korist svoji blagajnici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 1. 9. 1893

Dne 4. septembra vršilo se je premiranje plemenskih kobil v Lescah. Darila prejeli so za žrebetne kobile: Jan. Cotelj iz Zgoš – 35 gld., Jan. Gogala iz Hraš, Jan. Avsenek iz Zgoš, Tom. Prešeren iz Lesc – 15 gld.; za 3-letne breje kobile: Jož. Šarl iz Poljč – srebrno svetinjo; za dve in eno letne žrebice: Jož. Gogala iz Nove vasi, Jakob Pristav z Vrbe – 10 gld., Jan. Brez iz Nove vasi – srebrno svetinjo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 9. 1893 / V mapi Lesce v starih časopisih

Dijaškemu podpornemu društvu »Radogoju« so pristopili kot ustanovniki in darovali: dr. Jos. Bizjak, odvetnik v Radovljici – 100 kron.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 15. 9. 1893

Društev na Kranjskem bilo je minolo leto 374; v radovljiškem okraju 22.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 22. 9. 1893

Častno meščanstvo podelil je občinski odbor v Radovljici gospej Josipini Hočevarjevi v Krškem vsled zaslug, ki si jih je s svojo radodarnostjo stekla za Radovljico.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 12. 1893

.....

Duhovniške spremembe v ljubljanski škofiji. Premeščeni so: Josip Wrus, kapelan na Igu – za mestnega kapelana v Radovljico.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 12. 1. 1894

Deželni zbor Kranjski. Dovolijo se za l. 1894 za šolske zradbe sledečim šolskim občinam podpore iz deželnega zaklada: Dobrava (?) 200 gld., Mošnje 300 gld.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 26. 1. 1894

Deželni zbor Kranjski. Poročilo upravnega odseka o napravi nove, 380 m dolge okrajne ceste pri Radovljici in dotični zakonski načrt se vsprejmeta. - Prošnja županste v Kropa, Kamnagoica in Ovsiše za ustanovitev zdravniškega mesta v Kropi se v kljub priporočilu posl. dr. viteza Bleiweisa odkloni in odstopi dež. odboru v kompetentno poslovanje.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 23. 2. 1894

Umrli je minoli teden v Podnartu pri Kropi nadučitelj g. Marko Kovšča. N. v. m. p.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 2. 3. 1894

Osmrtnica Marije Murnik Kmetijske in rokodelske novice, 2. 3. 1894

Premiinola je dne 20. t. m. občečislana slovenska žena, uzor prave rodoljubkinje, preblagorodna gospa Marija. Murnik, soproga ces. svetnika Ivana Murnika. Pokojnica je bila rojena leta 1845. v Ljubljani kot hči gospoda Janez Nep. Horaka, kateri je lani umrl in katerega blagodejno delovanje je še dobro v spominu v našem mestu. Leta 1850. jej je umrla mati. Leta 1870. se je poročila z gospodom ces. svetnikom Ivanom Murnikom. Pokojnica storila je za narodne namene toliko, kot pred njo še nobena Slovenka ne. Bila je iskrena podpirateljica vseh narodnih društev. Pospeševala je teh blage namene ob raznih prilikah s svetom in dejanjem. Kot ljubeznjiva in vsestranski zvedena in spretna slovenska žena popela se je že pred leti do vloge voditeljice narodnega ženstva ljubljanskega, katerega je s svojim uzornim rodoljubjem vselej m povsod vspodbujala k odločni narodni zavesti. Delovanje pokojne rodoljubkinje more prav ceniti še le tisti, ki pozna, kake razmere so vladale še pred par desetletji pri nas. Naše ženstvo boljših stanov je bilo, skoro rekli, bi skozi in skozi ponemčeno in je močno oviralo narodni napredek. Ženstvo je pa v narodnem oziru silnega pomena. Kar mati vcepi otroku, to mu rado ostane do smrti. Ni dolgo tega, ko je naš krasni spol po mestih se občno še sramo val slovenščine. Da so se razmere izboljšale, je v velikem delu pokojnice zasluga. Neumorno je delovala za narodno zavest mej ženstvom. Gledala je vedno, da več omikanega ženstva pridobi za narodno stvar. Skrbela je za povzdigo našega narodnega društvenega življenja in baš mnogo pripomogla, da je naš krasni spol se vnel za našo narodno stvar in milo slovenščino. Ženska v tacih stvareh lahko več stori nego moški, in zato lahko rečemo, da bi brez njene pripomoči gotovo še ne bilo naše društveno življenje na taki stopinji, kakor je sedaj Ker se je rodoljubje iz Ljubljane razširjevalo tudi mej ženstvo po ostali Sloveniji, lahko rečemo, da pokojnice delovanje nima pomena le za Ljubljano, temveč za slovenski narod sploh. Prezgodaj preminola blaga pokojnica je tudi neumorno delovala na polji krščanskega usmiljenja.

Bila je prava mati stoternim siromakom, osobito revni mladini. S svojim dobrim srcem in požrtovalnim delovanjem varovala je marsikoga večje bede. V srcih teh ostane jej prehvaležen spomin. Narodna društva posebej in narod slovenski v obče pa še celo ne bo nikdar zabil preblage pokojnice in njenih prevelikih zaslug, temveč jo bodo ohranil vedno v častnem spominu. Ob njeni smrti pa nas tolaži to, da je sedaj na Slovenskem več rodoljubkinj, katere so pripravljene po svojih močeh nadaljevati pokojnično delo. Pokojnica sama jih je pridobila in naučila za dobro stvar.

Začeto delo se bode torej nadaljevalo, če tudi se bode semtertja pogrešalo spretno vodstvo njeno. Dolgo, dolgo se bodo poznali sledovi njenega blagodejnega delovanja. Uzorni slovenski ženi bode torej tudi mej nami častni spomin, tam gori v nadzemskih višavah pa večno plačilo za blago in vzgledno delovanje v življenji.

Kaj je bila pokojnica, pokazal je najbolj jasno njen velikanski pogreb dne 21. t. m kakoršnjega bela Ljubljana že dolgo ni videla. Sploh ni bila menda tako veličastno pokopana doslej še nobena slovenska žena, kakor uzorna rodoljubkinja Marija Murnikova. Po ulicah, po katerih se je premikal pogreb, gorele so plinove svetilke ob straneh stalo je pa do pokopališča vse polno občinska; bil je to pravi špalir. Na čelu sprevoda bili so otroci iz sirotišnice, za temi deklice mestne šole pri sv. Jakobu. Potem korakal je "Ljubljanski Sokol" z zastavo, šišenska čitanica z zastavo, ljubljanska čitalnica z zastavo, pevsko društvo »Slavec« z zastavo, pevsko društvo „Ljubljana“, klub slov. biciklistov „Ljubljana“, duputacija „Dramatičnega društva“ in za

temi, kar je bilo v celem sprevodu najlepše dolga vrsta (do 100 parov) črno oblečenih narodnih dam, ki so s tem jasno pokazale, kako vedo ceniti zasluge svoje prerano umrle voditeljice. Za krsto razvrstili so se za sorodniki razni dostojanstveniki, načelniki uradov, zastopniki raznih korporacij itd. itd. Tudi z dežele opazili smo več rodoljubov v sprevodu, kakor iz Kranja, Radovljice, Vrhnike itd. itd. Iz Radovljice prišla je tudi deputacija gasilnega društva, za katero si je pokojnica stekla mnogo zaslug. Vencev položilo se je vseh na krsto vrle rodoljubkinje štiriinštirideset, katerih jih je imelo devetindvajset krasne trakove z nastopnimi napisi : Neutolažni soprog svoji Mariji; rodbina Horakova; nepozabni teti žalujoči netjaki; poslednji pozdrav rodbina Culat; člani trgovske in obrtnijske zbornice; društvo »Narodni dom« neumorni pokroviteljici; hvaležni „Sokol“ prvi rodoljubkinji svoji dobrotnici; revne učenke Št. Jakobske šole blagi dobrotnici; klub slov. biciklistov "Ljubljana" svoji dobrotnici; "Dram. društvo" diki slovenskih dam; čital. Ljubljanska uzorni domorodkinji; čitalnica Šišenska svoji kumici; družba sv. Cirila in Metoda; zaveza gasilnih društev kranjskih; rodbina Hribarjeva; obitelj Grasselli verni prijateljici; rodbina Hren; rodbina Macakova v Trstu nepozabljeni prijateljici; rodbina Perdanova; c. kr. kmetijske družbe odborniki; Familie Dralka; Marija Poljanec preblagi prijateljici; deželni uradniki v znak sožalovanja; rodbina Pirčeva; dem hochvarehrten Mitglieder der Studenten- und Volksticüche; rodbina Ferd. Souvanova; rodb. Fran Ks. Souvanova; Letzter Gruss -- Balbine Smole; zadnji pozdrav – rodbina Homanova; rodbina Fran Kotnikova na Vrdu. Mnogo rodoljubov darovalo je na mestu vencev izdatne svote družbi sv. Cirila in Metoda in za „Narodni dom“, kateri čin je pač posnemanja vreden in gotovo primeren češčanju pokojničinega spomina, kajti njen ideja! bilo je ravno lepo prospevanje narodnih društev.

Pogrebne žalostinke preskrbeli sta pevski društvi „Slavec“ in "Ljubljana". Prvo pelo je pred hišo in ob grobu, drugo pa v cerkvi pri sv. Krištofu. Marsikom solzilo je oko ob odprtem grobu vrle pokojnice in iz src vseh kipele so vroče želje, da bi duh njen plaval vedno mej našim ženstvom in je spodbujal k narodnemu delu, da bi se tako vsaj deloma nadomestila prebitka izguba nepozabne Marije Murnikove, kateri bodi večna „Slava!“

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 23. 3. 1894

Blagotvoriteljnost. Gosp. ces. svetnik Ivan Murnik je z ozirom na poslednje želje svoje rajne soproge podaril 100 gld. za reveže, ki ne beračijo, po 50 gld. za Lichenthurnovo dekliško sirotišnico in za Marijanum, 25 gld. pa za Elizabetino otroško bolnico v Ljubljani in naprosil mestnega župana, da te zneske izroči svojemu namenu. – Po želji rajne gospe Marije Murnikove dobe še: ubogi v Radovljici 50 gld., dijaško podporno društvo »Radogoj« 50 gld., podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaji 50 gld., prostovoljno gasilno društvo v Radoljici 50 gld., pevsko društvo »Slavec« 25 gld., pevsko društvo »Ljubljana« 24 gld., čitalnica v Spod. Šiški 25 gld., družba sv. Cirila in Metoda 25 gld., »Narodni dom« 5 gld., Glasbena Matica 35 gld.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 30. 3. 1894

Slovesna črna maša po rajni soprogi ces. svetnika Ivana Murnika, gospej Mariji Murnik, bo v petek dne 6. aprila ob 10-ti uri dopoldne v župni cerkvi Marijinega oznanenja (Frančiščanski cerkvi) v Ljubljani.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 30. 3. 1894

Premembe v ljubljanski škofiji. Čast. gosp. Jož. Preša, župnik v Pečah, dobil je župnijo Ovsiše. Premeščeni so čč. gg.: Simon Šmitek, kalan v Mošnjah, kot

kaznilnični kurat v Begunje, Ign. Fertin, kaznilnični kurat v Begunjah, kot župnijski provizor v Belo peč.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 6. 4. 1894

Iz Save potegnili so pod Podnartom na Gorenjskem dne 4. t. m. 50 letnega Nikolaja Valentinčiča, urarskega pomočnika pri Jož. Pogačnik-u v Podnartu. Valentinčič pal je najbrže v pijanosti v Savo in utonil.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 4. 1894

Obrtnim nadaljevalnim šolam na Kranjskem je za l. 1894. naučno ministerstvo dovolilo nastopne podpore: Radovljica 250 gld.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 5. 1894

Nove maše obhajali bodo gg. ljubljanski novomašniki letos tako-le: g. Anton Čadež, v praznik sv. Ane pri M. P. na Brezjah, g. Janez Dolinar, 5. avg. na Dobravi.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 6. 7. 1894

Ustanove. Deželni odbor Kranjski je sklenil ustanoviti več ustanov za učence na oddelku za pletenje košaric, ki se bode ustanovil na ljubljanski strokovni šoli za lesno obrt. Za učence iz Kroke in Kamnegorice se bodo ustanovile še posebne ustanove.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 7. 1894

Otvoritev prve slovenske planinske kočje se je vršila v kljub neugodnemu vremenu prav slovesno v nedeljo dne 15. julija t. l. Slavnostne otvoritve udeležilo se je nad 50 članov, med temi tudi petero ljubljanskih gospic. Novo kočjo krstili so na ime predsednika slav. planinskega društva Orožnovo kočjo. Izletnike so vrli Bohinci kaj lepo sprejeli in gotovo vsakemu izletniku ostane ta dan v najlepšem spominu.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 7. 1894

Osobne vesti. Pravosodni minister je imenoval na podlagi zakona z dne 3. junija 1894. deželno-sodnim svetnikom naslednje gg. okrajne sodnike: Brica v Radoljici ... Imenovani ostanejo na svojih dosedanjih mestih.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 27. 7. 1894

Deželni odbor je dovolil nastopne podpore iz gasilnostražnega zaklada: gasilnemu društvu v Kropi – 200 gld., gasilnim društvom v Radovljici, Begnah – 100 gld.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 24. 8. 1894

Umrli je dne 28. t. m. v Lescah predstojnik okr. sodišča v Radovljici, c. kr. dež. sodišča svetnik g. Iv. Bric v 62. letu svoje dobe in bil včeraj v Ljubljani pokopan.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 31. 8. 1894 / V mapi Lesce v starih časopisih

Premovanje konj se je vršilo dne 3. t. m. v Lescah. Za kobile s žrebeti so dobili: Janez Cotelj iz Zgoš - 35 gld., Anton Meršol iz Hraš - 20 gld., L. Vovk iz Črnič - 15 gld., Fr. Avsenek iz Studenčič - srebrno svetinjo. Za breje kobile: A. Žnidar iz Zgoš - 25 gld.. Za žrebeta: Franciška Rozman iz Zg. Otoka in J. Brejc iz Nove vasi – srebrno svetinjo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 14. 9. 1894 / V mapi Lesce v starih časopisih

Na postajališči Radoljica, proge Trbiž-Ljubljana, otvoril se je s 1. oktobrom t. l. tudi promet za brzovozno blago. Dosedaj je služilo postajališče samo osebnemu in pratežnemu prometu.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 5. 10. 1894

Ednorazredno ljudsko šolo v Mošnjah pri Radoljici razširili so v dvorazredno in so novi razred otvorili dne 15. t. m.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 26. 10. 1894

Osobne vesti. Okrajnim sodnikom v Radovljici je imenovan tamošnji dosedanji adjunkt g. Ernest Ferk.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 30. 11. 1894

V okrajne šolske svete so imenovani. Za Radovljico: Friderik Homan, trgovec in posestnik v Radovljici, in Janez Vurnik, posestnik in kipar v Radovljici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 30. 11. 1894

Častnim občanom je volil občinski odbor v Sodražici g. ces. svetnika Ivana Murnika, deželnega odbornika, in g. Otona Detelo, deželnega glavarja.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 12. 1894

.....

Osobne vesti. Načelnik postaje drž. železnice v Podnartu gosp. Josip Pleteršnik pride kot načelnik postaje v Kranj.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 11. 1. 1895

Odtrgala se je skala, ki meri nad 1000 m³ pod Brezjem na Gorenjskem in zasula na 85 m dolgoti ter do 4 m visokosti občinsko pot, ki veže Brezje s Peračico in Lešami. Več ali manj škode imajo bližnji posestniki. Druge nesreče ni bilo. Odstranitev odtrgane skale bo povzročila precej stroškov. Skala se je odtrgala vsled hitro nastalega, za minole dni nenavadnega južnega vremena.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 1. 1895

Častnima članoma je volila občina sodraška gg. deželnega glavarja Otona Detelo in dež. odbornika ces. svetnika Ivana Murnika in jima te dni po posebnem odposlanstvu izročila krasno izdelani diplomi.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 12. 4. 1895

Veliki potres (v Ljubljani). V Radovljici je hudo poškodovana grajščina. Po mestu so ljudje po noči bili zbežali iz hiš. Prenočili so zunaj tudi drugo noč in mnogi prebivali pod milim nebom, ker se je potres ponavljal.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 4. 1895

Utonil je dne 30. Junija do poludne v Savi mej Radovljico in Globokim mej kopanjem 22-letni Franc Golmajer iz Zgornje Lipnice. Izvlekli so ga še le polupodne iz vode.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 12. 7. 1895

Občni zbor kmetijske družbe kranjske je z veliko večino izvolil zopet za predsednika zaslužnega cesarskega svetnika Ivana Murnika, deželnega poslanca in odbornika itd.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 7. 1895

Nove maše. V ljubljanski škofiji bodo imeli nastopni gg. bogoslovci nove maše: Šolar Jožef, 4. avg. v Kropi, Novak Jožef, 29. julija pri Mariji Pomagaj na Brezjah.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 7. 1895

Kočo na Velem Polju pod vrhom Triglava otvori dne 19. t. m. radoljiška podružnica slov. planinskega društva. Zanimivo je, da se bode ta slavnost vršila ravno ob stoletnici, kar je slavni naš Vodnik na Velem polji nočil ob hoji na Triglav.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 2. 8. 1895

Spominsko ploščo so slovesno odkrili dne 31. julija v Kropi bivšemu ondotnemu vrlemu učitelju gosp. Marku Kovšči.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 2. 8. 1895

Z gobami se je zastrupil v Predtrgu pri Radovljici tamošnji 63-letni posestnik Franc Kleindienst. Gobe si je mož sam nabral, jih zavžil in umrl.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 2. 8. 1895

Telegrafsko postajo so otvorili na pošti v Begunjah na Gorenjskem dne 5. avg. t. l.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 16. 8. 1895

Slovesna otvoritev Vodnikove kočice pod Triglavom, katero je napravila radoljiška podružnica slov. planinskega društva, bo v ponedeljek dne 10. avgusta.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 16. 8. 1895

Strela je ubila dne 12. t. m. v hlevu g. Goljaša v Lescah kobilu nekega bohinjca. Ta se je ob nevihti zatekel k Goljašu, spregel voz, kobilu dal v hlev, sam pa iskal zavetja v hiši. Ob nevihti je strela udarila v hlev in ubila Bohinjcu kobilu vredno 300 gld. Dasi je bilo še več druge živine v hlevu, se vendar ni zgodila druga nesreča.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 23. 8. 1895 / V mapi Lesce v starih časopisih

Častno meščanstvo. Občinski odbor mestne občine Radovljica je v svoji seji dne 19. avgusta t. l. gospodu Josipu Dralku c. kr. vladnemu svetniku v Ljubljani zaradi mnogih zaslug za občino Radovljica podelil častno meščanstvo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 6. 9. 1895

Najvišje potrjenje. Nj. Vel. presvetli cesar je potrdil zopetno izvolitev g. ces. svetnika Ivana Murnika predsednikom kmetijske družbe kranjske.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 9. 1895

Preložitve ceste. Dobro znani veliki klanec na Gobovcu na cesti mej Brezjem in Podnartom se je preložil. Dotična dela so dokončana in se je nova cesta izročila minuli teden prometu.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 9. 1895

Potresna vlaka, ki sta vozila mej Ljubljano in Lescami, prenehata s 1. oktobrom t. l. voziti. Kakor znano, je dohajal eden od teh vlakov zjutraj ob 8-mih v Ljubljano in odhajal zvečer ob 8-mih v Lesce.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 27. 9. 1895 / V mapi Lesce v starih časopisih

Božjo pot na Brezjah obiskalo je letos od 1. maja do rožnivevske nedelje nad 70.000 romarjev. Obhajanih je bilo nad 20.000. Delo pri novi cerkvi vrlo napreduje. Nedostaje pa vendar še marsikaj in vernim Slovencem dana je lepa prilika, da zamorejo tu v gmotnem oziru kaj storiti za čast Marijino.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 11. 10. 1895

Staničevo zavetišče na Triglavu je napraviti dalo »Slov. planinsko društvo«. To zavetišče je 55 m niže pod Aljaževim stolpom in je v skalo izdobljena obsežna duplina z lesenimi vrati. To duplino so krstili Staničevo zavetišče v spomin Valentinu Staniču, prvaku turistov. Slovensko planinsko društvo je pričelo tudi z zgradbo Triglavske kočice, ki se bo prihodnje poletje slovesno otvorila.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 11. 10. 1895

Umrli je v Gorenjem Otoku pri Radovljici g. F. Ks. Čarman, c. in kr. vojni duhovnik v pokoju v 77 letu svoje starosti. Truplo pokojnikovo so na željo pokojnikovo prepeljali v njegov rodni kraj, v Tržič. Blagosrčnemu rodoljubu bodi lahka zemlja domača!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 18. 10. 1895

Vodovod v Podnartu. Na postaji Podnart-Kropa državne železnice se bode napravil vodovod od Save do postajnega vodnega poslopja.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 11. 1895

Gospod trgovinski minister imenoval je ces. svetnika Ivana Murnik-a članom v trgovinskem ministerstvu pridanim svetom za pospeševanje obrtnih stvari.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 12. 1895

Častnim meščanom je mestni občinski svet kamniški v svoji seji dne 14. T. m. ednoglasno volil svojega prezaslužnega deželnega poslanca gosp. ces. svetnika Iv. Murnika.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 12. 1895

»Gorenjski sokol«. Rodoljubi v Kranji ustanovljajo telovadno društvo »Gorenjski sokol«. Oglasilo se je menda že nad 40 izvršujočih udov. Rodoljubje kranjski in sploh gorenjski, katerim je pri srcu prekornostni »Sokol« in jim je mari narodna zavest in ponos, oklenite se »Gorenjskega sokola«!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 12. 1895

.....

Mestna hranilnica v Radovljici. Mestni občinski svet v Radovljici je sklenil v svoji seji dne 2. jan. t. l. ustanoviti mestno hranilnico, kakor jednaki že poslujeta v Kranju in Novem mestu.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 10. 1. 1896 / V mapi Denarni zavodi v Radovljici

Žandarmerija na Kranjskem. Pričetkom tega leta so bili v službi žandarmerijski na Kranjskem; pri štabu 1 major kot poveljnik, 1 ritmojster-računovodja, 4 stražmojstri; pri službenih oddelkih: 1 ritmojster, 2 poročnika, 11 stražmojstrov, 60 četovodij in 205 žandarmov. Vseh žandarmerijskih postaj je 72. Na vsakih 1807 oseb pride en žandarm.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 24. 1. 1896

Deželni zbor Kranjski. Posl. Povše poroča glede podpore živinozdravniku v Radoljici za službena pota v Bohinj in predlaga, naj se odstopi priporočilno deželnemu odboru v rešitev. Sprejeto.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 7. 2. 1896

Deželni zbor Kranjski. Posl. Murnik poroča imenom finančnega odseka o prošnji žrebljarske zadruga v Kropi za brezobrestno posojilo 10.000 gld. Poročevalec pojasni na drobno razmere v Kropi, poudarja korist zadruga ondi in pravi, da zadruga potrebuje denarnih pripomočkov. Predlaga torej, naj za zdaj dežela prevzame 40 zadružnih deležev po 100 gld. s pogojem, da dobi deželi dovoljeno pregledovati zadružne knjige. Posl. Ažman podpira predlog, se zahvaljuje vse, ki so kaj storili za Kropo in posebno poudarja posl. Murnika zasluge za ustanovitev zadruga ondi. Predlog finančnega odseka se na to sprejme.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 14. 2. 1896

Deželni zbor Kranjski. Posl. dr. Žitnik poroča v prošnjah raznih občin glede podpor za nove šolske zgradbe in za popravo šolskih poslopij in predlaga naj se dovolijo nastopne podpore: v Ovsišu 500 gld. ...

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 21. 2. 1896

Deželni zbor Kranjski. Deželni predsednik baroh Hein odgovarja na interpelacijo Kalanovo glede porabe vode Zgoše v radovljiškem okraju, zagovarja ondotno okrajno glavarstvo, ki je storilo svojo dolžnost in poudarja, da stvar stoji drugače, nego se v interpelaciji trdi in da cela prepirna zadeva še ni rešena.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 2. 1896

Članom c. kr. šolskega sveta je volil deželni odbor gg. ces. svetnika Iv. Murnika in dr. Ad. Schafferja.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 6. 3. 1896

Gosp. ces. svetniku Iv. Murniku poklonila se je včeraj opoludne deputacija mestnega zastopa kamniškega pod načelstvom mestnega župana g. Močnika in mu izročila diplomu častnega meščanstva.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 6. 3. 1896

Pri Mariji pomagaj na Brezjah je s 1. majem počenši ob delavnikih vsakdanja sv. maša ob $\frac{1}{4}$ 10. uri, ob nedeljah in praznikih pa služba božja ob $\frac{1}{2}$ 11. uri dop. Ob praznikih Matere Božje je tudi zjutranje opravilo ob $\frac{1}{2}$ 7. uri.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 24. 4. 1896

Domači umetnik kipar g. Alojzij Gangel je po naročilu g. ces. svetnika Iv. Murnika ravno dodelal na pokopališču nad rakvijo nepozabne rodoljubkinje in dobrotnice gospe Marije Murnikove prekrasni nagrobni relief iz kararskega marmorja, ki nam predstavlja milodarnost, ki je dičala prerano umrlo pokojnico. Izdelovatelj in naročnik sta si postavila s tem reliefom lep spominek tudi sebi, prvi, ki je to li mojstersko dovršil delo, drugi pa, ki je podpirajoč domačo umetnost, dal napraviti to dragoceno delo, kakoršnega dosedaj še ni bilo na ljubljanskem pokopališču.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 24. 4. 1896

Op.: Kasneje so nagrobnik/spomenik prenesli na pokopališče v Radoljici.

Mestna hranilnica v Radovljici. C. kr. deželna vlada je v imenu ministerstva za notranje stvari potrdila pravila mestne hranilnice v Radovljici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 5. 1896 / V mapi Denarni zavodi v Radovljici

Mestna hranilnica v Radovljici. Deželna vlada je potrdila pravila mestne hranilnice v Radovljici in ta prične poslovati z dnem 15. junija. Na posestva se bode posojevalo kakor pri drugih hranilnicah v naši kronovini, razen kranjske v Ljubljani, proti amortizovanju z anuitetami. Doba amortizovanja bo po navadi določena na 36 let. V odbor so bili voljeni: Alfred Rudesch, c. kr. notar; Ivan Bulovec, posestnik in trgovec; dr. Ivan Voves, okrožni zdravnik; Franc Mulej, trgovec; Andrej Grčar, nadučitelj; Anton Homan, posestnik in trgovec; Matija Kosmač, posestnik in gostilničar; Leopold Varl, posestnik; Franc Pavlošič, c. kr. poštar. Po pravilih je tudi vsakokratni župan član odbora, sedaj gospod Aleksij Roblek.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 5. 6. 1896 / V mapi Denarni zavodi v Radovljici

Mestna hranilnica v Radovljici. V Radovljici otvorila se je dne 15. junija t. l. nova mestna hranilnica. To je četrta domača hranilnica na Kranjskem. Prva se je ustanovila ljubljanska l. 1889, druga v Kranju l. 1893, tretja v Novem mestu l. 1894, vse pa so mestne. Radovljiška je imela prvi dan 5851 gld. 21 kr. ulog, katere obrestuje do 10.000 gl. po 4%, nad 10.000 gld. pa po 3.6%. Zneske do 50 gld. izplačevala bode brez odpovedi, za višje zneske pogojena je sicer odpoved (do 200 gld. 3 dni, do 500 gld. 8 dni, do 1.000 gld. 14 dni, nad 1.000 gld. 1 mesec), vendar pa bode tudi take zneske izplačevala, kolikor bodo dopuščale razmere, brez odpovedi. Najmanjša uloga je 1 gld., najvišja pa 15.000 gld. Obresti se bodo pripisovale vsakega poluleta kapitalu ter z nova obrestovale. Uloge, za katere, kakor tudi za njih pravilno obrestovanje jamči mestna občina, uporabljala bode hranilnica za posojila predvsem na nepremična posestva ter tudi občinam ali okrajem, n. pr. cestnim, zdravstvenim itd. proti 5% obrestovanju. Vračala se bodo pa taka posojila tako, da plačuje dolжник skozi 36 let 3% izposojenega kapitala vsakega poluleta. S tem pa uniči posojilo in če mu ga je mogoče pa poprej vrniti, plačati mu je toliko manj, kolikor je dolga uničenega. V 18 letih bi na pr. na ta izplačal od posojila 1.000 gl. že 296 gld. 69 kr., vrniti bi mu bilo toraj le 703 gld. 31 kr., da dobi izbrisano pobotnico. Le na ta način je pa v sedanjih težavnih časih posestniku mogoče, dolga se znebiti. Tudi občinam, katerim je zidati kako novo šolo, napraviti vodovod ali kaj tacega, kar več stane, kakor občina premore v enem letu, je s takim posojilom takoj, ko začno priklade pobirati, mogoče stvar izvršiti in ni jim treba čakati, kakor sedaj, da s prikladami sedajnikov nabere potreben denar, katerega sad uživajo še le potomci. Posojilnice, katere imajo več posojil kakor ulog, obrnejo se lahko zaupno do mestne hranilnice v Radovljici, katera jim bode priskočila po svoji moči s primerno ulogo na pomoč. Z veseljem toraj pozdravljamo ustanovitev te nove hranilnice in ji želimo obila vspeha na narodnogospodarskem polju, na katerem Slovenci še le orjemo ledino.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 26. 6. 1896 / V mapi Denarni zavodi v Radovljici

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu juniju je 51 strank uložilo 17.861 gld. 59 kr., 2 stranki sta uzdignili 400 gld., 1 stranki se je izplačalo posojilo 3.000 gld., stanje ulog 17.461 gld. 58 kr., denarnega prometa je bilo 34.006 gld. 56 kr.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 3. 7. 1896 / V mapi Denarni zavodi v Radovljici

Gasilni dom gradi si radovljiško gasilno društvo. V korist tej zgradbi priredili so minolo nedeljo radovljiški rodoljubi rodljubkinje koncert, ki je v gmotnem in umetnostnem oziru jako lepo uspel.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 24. 7. 1896

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani. C. kr. deželna vlada je sporočila, da je visoko c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje glasom ukaza z dne 12. maja 1896 dovolilo todeželnim obrtnim nadaljevalnim šolam za leto 1896. nastopne podpore: v Radovljici 260 gld.

C. kr. dež. vlada je poslala v prepisu nastopni, na dež. odbor kranjski naslovljen dopis: Visoko c. kr. trgovsko ministerstvo je rešuje tu uradna poročila v zadevi nameravane pomnožne akcije za prebivalstvo v Kropi z ukazom z dne 17. junija 1896, št. 22.896 naznanilo sledeče: Svet za obrtno pospeševalne zadeve se je v svoji 11. seji izrekel proti dovolitvi podpore iz obrtno pospeševalnega zaklada v svrhu uvedbe izdelovanja čevljarskega blaga v Kropi. Priporočil pa je dovolitev podpore v znesku 200 gld. v izobražbo vajencev v izdelovanju kovanih verig. Z ozirom na razloge, s katerimi utemeljuje obrtno-pospeševalni svet te predloge, smatra trgovsko ministerstvo, da v prvo imenovano svrhu ni dovoliti podpore. Pač pa daje deželnemu odboru kranjskemu v izobrazbo vajencev v izdelovanju kovanih verig znesek 200 gld. s tem pogojem na razpolago, da dovoli isti v ravno ta namen enak znesek. Prošnji »Prve zadruge za žrebljarsko obrt in druge izdelke iz železa v Kropi« za podporo trgovsko ministerstvo ne more ugoditi z ozirom na načela glede uporabe obrtno-pospeševalnega kredita. O tem se usojam slavni deželni odbor z ozirom na cenjena dopisa z dne 17. januarija 1896, št. 11.342 in z dne 20. novembra 1895, št. 10.548, katerih priloge se v prigibu vračajo s to ujudno prošnjo obveščati, da slavno sem isto semkaj naznanil, če je voljan v svrhu izobrazbe vajencev v kovanji verig napominani znesek dovoliti, da se nakaže jednak znesek iz državnih sredstev v roke sl. dež. odbora.

Na c. kr. okr. glavarstvo v Radovljici je poročala zbornica, da naj se podeli dopustilo za tesarski obrt Francu Zupancu iz Dvorske vasi za občine Mošnje, Radovljica, Begunje, Lesce in Breznica.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 31. 7. 1896

Ministerski predsednik v Ljubljani. ... V ponedeljek zjutraj se je pripeljal ministerski predsednik (grof Badeni) po državni železnici v Lesce. Deželni predsednik baron Hein se mu je bil peljal naproti v Trbiž. V Lescah so pričakovali ministerskega predsednika okrajni glavar z uradniki, deželni glavar z deželnimi odborniki, duhovščina, radovljiški župan z občinskim zastopom. Kolodvor je bil olepšan z zastavami in ko je prišel vlak so zadoneli topovi.

Prišedšega ministerskega predsednika je pozdravil dež. glavar Detela, in grof Badeni se je potem zahvalil za prelep vzprejem. Na to je govoril s posamičnimi osebami. Posebno se je prijazno pogovarjal z učiteljem iz Lesce o šolskih razmerah. Iz Lesce se je ministerski predsednik odpeljal na Bled. ...

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 7. 8. 1896 / V mapi Lesce v starih časopisih

V mestno hranilnico v Radovljici je vložilo meseca julija 49 strank 14.660 gld. 13 kr., vzdignilo pa 6 strank 3.314 gld. 4 kr., 12 strankam se je posodilo 5732 gld.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 7. 8. 1896

Blagoslovljenje in otvoritev gasilnega doma v Radovljici se je v kljub neugodnemu vremenu dne 30. avgusta završila prav dostojno ob mnogobrojni udeležbi. Za novi dom si je stekel največ zaslug načelnik gasilcev radovljiških gosp. Hugon Roblek, v priznanje česar so mu gasilci vzdali v domu primerno spominsko ploščo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 7. 9. 1896

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu septembru je 57 strank uložilo 11.530 gld. 92 kr., 15 strank vzdignilo 2.301 gld. 4 kr., 14 strankam se je izplačalo posojilo 5.984 gld. 12 kr. Stanje ulog 47.874 gld. 47 kr., denarni promet 35.579 gld. 85 k.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 2. 10. 1896

Nesreča na železnici. Dne 26. sept. zjutraj je pri Podnartu na gorenjski železnici vlak povozil 50-letnega čuvaja Gašperja Jereba. Mož je malo preveč pogledal v kozarec »jeruša« in zašel na železniški tir ter je bil ondu obležal.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 2. 10. 1896

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani. Na prošnjo občinskega predstojništva v Breznici, pol. okraj Radovljiški, priporočala je zbornica pr c. kr. poštnem in telegrafskem ravnateljstvu ustanovitev poštnega in telegrafskega urada o Žerovnici. Zbornica je priporočala pri c. kr. vladi prošnjo Jak. Gartnerja iz Kroke za spregled redne doprinesbe sposobnostnega dokazila v svrhu izvrževanja žrebljarskega obrta kot namestnik svoje matere.

Zbornica je priporočala pri c. kr. vladi v smislu ministerskega ukaza z dne 16. Sept. 1883 št. 26701 prošnjo Jak. Praprotnik-a iz Kroke za spregled doprinesbe učnega spričevala za žrebljarski obrt, ker je prositelj dokazal, da je bil že 18 let za pomočnika pri tem obrtu.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 30. 10. 1896

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu okt. je 74 strank uložilo 34.695 gld. 62 kr., 35 strank vzdignilo 7.528 gld. 44 kr., 27 strankam se je izplačalo posojil 13.665 gld.. Stanje ulog 75.04 gld. 65 kr., denarni promet 91.543 gld. 12 kr.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 17. 11. 1896

V mestno hranilnico v Radovljici je v mesecu novembru 92 strank uložilo 33.756 gld. 81 kr., 25 strank uzignilo 3.295 gld. 75 kr., strankam se je izplačalo posojil 21.253. Stanje ulog 105.502 gld. 71 kr., denarni promet 88.442 gld. 36 kr.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 4. 12. 1896

Mestni občinski odbor radovljiški imenoval je v svoji seji dne 2. t. m. gospoda cesarskega svetnika Ivana Murnika zarad njegovih neprecenljivih zaslug za mesto radovljiško z velikim naudušenjem častnim občanom.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 11. 12. 1896

.....

V mestno hranilnico v Radovljici vložilo je meseca decembra 86 strank 25.999 gld. 99 kr., vzdignilo pa 33 strank 3.973 gl. 81 kr. Posojil se je izplačalo 40 strankam 18.566 gld.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 1. 1897

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu februarja 1897 je 93 strank vložilo 21.027 gld. 94 kr., 28 strank uzdignilo 6.191 gld. 54 kr., 26 strankam se je izplačalo se je izplačalo posojil 8.023 gld., stanje ulog (509) 164.445 gld. 10 kr., denarni promet 65.458 gld. 92 kr.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 5. 3. 1897

VII. Zbornični svetnik Franc Omersa poroča v imenu odseka, da je c. kr. okr. glavarstvo v Radovljici poslalo v poročilo prošnjo Ivana Legata v Lescah za dovoljenje v napravo javne tehtnice. Zakon z dne 19. junija 1866 drž. zak. št. 85, določa, da dovolitev za napravo javne tehtnice podeljuje obrtno oblastvo. Osebe, katere oskrbujejo tehtnico, potrebujejo potrditve obrtnega oblastva in morajo pri trgovinskem sodišči ali za to delegiranem okrajnem sodišči priseči, da bodo kar najbolj mogoče skrbno in pravilno izpolnjevale z njih poslom spojene dolžnosti, tako kar naj bolj natančno in vestno tehtanje, potrjevanje izkazov, kakor tudi natančno knjigovodstvo.

Pri dovolitvi novih javnih tehtnic se je ozirati na krajevne razmere in je zaslišati trgovinsko zbornico. V prvi vrsti ima pravico napraviti tehtnico občina, ko bi pa ta te ne napravila, ali ko bi občinska ne zadoščala, smejo prositi zasebniki za dovolitev take naprave, ako so zaupanja vredni.

Po § 12. omenjenega zakona pa ne zadošča, da je oseba le zaupanja vredna, temveč mora biti tudi za ta posel sposobna. Ukaz ministerstva za trgovino izdan dogovorno z rministerstvom notranjih rečij z dne 12. oktobra 1876, drž. zak. št. 126, pa določa, da se sposobnost izkazuje s preskušnjo opravljeno pri kakem c. kr. rneroiskusnem nadzorniku o zadostnem znanji merskih in vtežnih sistemov in pa propisom primernega orodja za tehtanje in merjenje in o dovoljni ročnosti ali spretnosti v dejanskem opravlilu tehtanja in merjenja. Občinski zastop v Lescah potrjuje z dopisom z dne 3. marca 1897 št. 136. Da dovoljuje Ivanu Legatu postaviti javno tehtnico in da je prosilec dokazal sposobnost za ta posel. Vsled tega preostaja vprašanje, ali lokalne razmere dopuščajo napravo javne tehtnice. Ker občina sama ne bo postavila javne tehtnice, je odsek tega mnenja, da je javna tehtnica zelo potrebna in bi lahko celo dve obstajali.

V Lescah je jako velika železniška postaja, kamor prihaja blago iz občin: Breznica, Bohinjska Bistrica, Zgornje Gorje, Lancovo, Srednja vas, Radovljica, Bled, Begunje, Predtrg, Lesce, in iz jednega dela občine Mošnje. V Lescah je 43 trgovcev in obrtnikov. Pride pa za prebivalce teh krajev tudi mnogo blaga razne vrste na postaje Lesce-Bled. Smelo se tedaj trdi, da ljudstvo zelo potrebuje javne tehtnice. Legatova tehtnica bi bila nasproti kolodvoru in bi jo najlažje rabili vsi udeleženci naštetih občin, izvzemši te iz Bohinja in Bleda, katerim bi bila bolj prikladna tehtnica družega prositelja, kateri bi jo imel na konci vasi pri vhodu v dovozno cesto h kolodvoru. Ker je tedaj potreba javne tehtnice dokazana, zato nasvetuje odsek: Slavna zbornica naj podpira prošnjo. – Predlog se vsprejme.

VIII. Zbornični svetnik Franc Omersa poroča o jednaki prošnji Matevža Dobide iz Lesec. Občina je izjavila, da ne namerava postaviti javne tehtnice in tudi ne ugovarja, ako se dovoli naprava prosilcu, kateri je dokazal sposobnost za tak posel v smislu ministerskega ukaza z dne 12. oktobra 1876., drž. zak. št. 126. Ker hiša, pri kateri bo tehtnica, posebno ugodno leži za stranke iz Bohinja, Bleda in Zgornjih Gorij in ker bi po mnenji odsekovem lahko obstajalo v Lescah dvoje jednakih naprav, zato nasvetuje odsek z ozirom na pri prejšnji prošnji navedeno: Slavna zbornica naj podpira prošnjo. - Predlog se vsprejme.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 3. 1897 / V mapi Lesce v starih časopisih

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani. Pri c. kr. okr. glavarstvu v Radovljici je zbornica priporočala prošnjo Fr. Kocijančiča iz Noš za podelitev dopustila za kamnoseški obrt za politični okraj Radovljica.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 3. 1897

Pri streljanju s topiči se je ponesrečil dne 23. m. m. kovač Jakob Praprotnik v Kropi. Ko je topič nabil se je ta razletel in Praprotnik je dobil take poškodbe na obrazu, da so ga morali prepeljati v deželno bolnico v Ljubljano.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 7. 5. 1897

Goljufiva potovka. Potovki Neži Zima iz Srednjevasi v radovljiškem okraju so ljudje že več let dajali denar, da naj bi nesla v kranjsko hranilnico v Ljubljani. Ljudje so ji celo tako zaupali, da so pustili hranilne knjižice pri nji spravljene. Potovka je to zaupanje zlorabila in denar, katerega so ji ljudje izročili, za se porabila. Opeharila je tako 7 besed za skupnih 1.445 gld. Tatico so izročili sodišču.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 5. 1897

Ubil se je 17. t. m. ogljar Jakob Pretnar iz Lesc. Hotel je iz Podkorita na planino, a potoma je pal v brezdno, globoko kacic 40 do 50 metrov. Ponesrečenec je bil takoj mrtev.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 5. 1897 / V mapi Lesce v starih časopisih

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu maju je 166 strank uložilo 47.008 gld. 47 kr., 67 strank uzdignilo 12.632 gld. 21 ½ kr., 31 strankam se je izplačalo posojil 25.045 gld. Stanje ulog 248.127 gld. Denarni promet 135.894 gld. 22 ½ kr.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 4. 6. 1897

Obrtne nadaljevalne šole. Naučno ministerstvo je za l. 1897 dovolilo nastopnim obrtnim nadaljevalnim šolam podpore: Radovljici 300 gld.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 11. 6. 1897

Mrtvega so našli dne 5. junija v bližini jeseniškega kolodvora 45-letnega Franca Svetina iz Kamnegorice. Svetina je bil znan žganjepivec in ga je zadel mrtvoud.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 11. 6. 1897 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

Vojaško. Gojenci tržaške kadetske šole vadili se bodo letos na Gorenjskem v mapiranju. Jeden oddelek (1 častnik in 60 gojencev) pride v Lesce in ostane tam od 18. do 23. julija, drugi oddelek (4 častniki in 45 gojencev) pride v Radovljico, tretji (1 častnik in 15 gojencev) pa na Bled, kjer ostaneta 18. julija do 10. avgusta.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 18. 6. 1897

Častno občanstvo je podelila mestna občina Radovljica gosp. ces. svetniku Ivanu Murniku v priznanje premnogih njegovih zaslug za to mesto. Te dni je posebna deputacija z županom Roblekom na čelu izročila gosp. svetniku krasno diplomo, katero so po navodilih ravnatelja Ivana Šubica izdelala učitelja na tukajšnji c. kr. obrtni strokovni šoli, gg. Josip Krainer in C. Mis. Prvi je komponiral diplomo in jo jako ukusno izvršil v akvarelnih barvah. Diploma kaže embleme obrti in kmetijstva ter nosi v dveh kartušah za slavljenca pomenljive napise: Za narod in domovino, za obrt in kmetijstvo. Bogato izrezljani okvir, ki se harmonično prilega ornamentiki diplome, je

izumil in napravil C. Mis. Vse delo je domači umetnosti v čast in spada brez dvoma med najboljše proizvode te vrste, kar smo jih videli v zadnjih letih. – Diploma je bila te dni razstavljena v izložbi Ant. Zagorjana v Zvezdi.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 6. 1897

Nova brzojavna postaja se je otvorila dne 23. junija v Podnartu na Gorenjskem.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 2. 7. 1897

V mestno hranilnico v Radovljici je vložilo meseca junija 114 strank 22.547 gld. 72 kr. in vzdignilo 39 strank 5.296 gld. 97 kr., 24 strankam se je izplačalo 12. 928 gld. posojil.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 9. 7. 1897

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu juliju je 168 strank uložilo 21.344 gld. 16 ½ kr., 76 strank je vzdignilo 14.180 gld. 48 kr., 27 strankam se je izplačalo posojil 16.596 gld.. Stanje ulog 271.805 gld. 17 ½ kr. Denarni promet 68.379 gld. 1 kr.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 6. 8. 1897

Poskušeni umor. Iz Radovljice se poroča, da so ondotni orožniki aretovali delavca Stanislava Pavlikovskega, kateri je delavca Antona Poljaka in posestnico Marijo Pogačnik zavrtno napadel in nanje streljal iz revolverja. Na srečo ni bil nobeden napadencev zadet. Napadalcu se baje meša.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 8. 1897

Osobna vest. Deželnovladni svetnik g. Josip Dralka je povodom njegovega umirovljenja dobil naslov in značaj dvornega svetnika.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 8. 1897

Osebnosti. Notarski kandidat v Radovljici, gospod Jos. Smodej, je imenovan notarjem v Velikih Laščah. – Davčni nadzornik v Radovljici R. Jordan, je premeščen v Rohrbach na Gorenjem Avstrijskem.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 3. 9. 1897

Frančiškanski samostan na Brezjah. V nedeljo, 29. avgusta, je bilo slovesno vlaganje temeljnega kamna za ondotni frančiškanski samostan. Z zidanjem samostana se je pričelo že pred več tedni.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 3. 9. 1897

Osebnosti. V Radovljici je bil zopet izvoljen županom g. A. Roblek.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 10. 9. 1897

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu avgustu 1897 je 135 strank uložilo 32.160 gld. 93 kr., 70 strank vzdignilo 19.067 gld. 47 ½ kr., 22 strankam se je izplačalo posojil 13.918 gld. – kr. Stanje ulog 284.899 gld., 22 kr., denarni promet 98.023 gld. 52 kr.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 10. 9. 1897

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu septembru 1897 je 78 strank uložilo 20.281 gld., 8 kr., 43 strank vzdignilo 6.628 gld. 62 kr., 19 strankam se je izplačalo posojil 9.750 gld., stanje ulog 29.855 gld. 68 kr., denarni promet 61.245 gld. 31 kr.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 10. 1897

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu oktobru 1897 je 100 strank uložilo 20.844 gld. 19 kr., 68 strank vzdignilo 10.609 gld. 2 kr., 17 strankam se je izplačalo posojil 12.010 gld., stanje ulog 308.786 gld. 85 kr., denarni promet 77.624 gld. 79 kr.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 11. 11. 1897

Osebnosti. Okrajni sodnik v Radovljici Ernst Ferik je imenovan deželnosodnim svetnikom in predstojnikom radovljiškega sodišča. – Logarski pomočnik Alojzij Barle v Sinju imenovan je gozdnim paznikom v Radovljici. – Za sodne kancelijske oficiale druge vrste so imenovani: Martin Burja v Radovljici za Ljubljano. – Premeščeni so kancelisti: Ivan Povh iz Radovljice v Škofjo Loko.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 11. 1897

Samomor. V Kamni Gorici se je obesil ondotni krčmar Martin Ferjan. Možu se je že delj časa mešalo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 11. 1897 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

Osebnosti. Za sodne kanceliste so imenovani: J. Majerčič v Ljubljani za Radovljico.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 3. 12. 1897

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu novembru 1897 je 110 strank uložilo 27.427 gld. 40 ½ kr., 49 strank vzdignilo 6.506 gld. 94 kr., 16 strankam se je izplačalo posojil 10.250 gld., stanje ulog 329.707 gld. 31 ½ kr., denarni promet 68.421 gld. 63 kr.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 3. 12. 1897

Osebnosti. Za sodne kanceliste so imenovani: Jos. Zupančič v Ljubljani za Radovljico.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 17. 12. 1897

.....

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu decembru 1897 je 123 strank vložilo 35.461 gld. 81 kr., 56 strank vzdignilo 14.929 gld. 90 kr., 19 strankam se je izplačalo posojil 17.340 gld., stanje vlog 350.239 gld. 22 ½ kr., denarni promet 126.818 gld. 83 kr.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 7. 1. 1898

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu januarju 1898 je 120 strank vložilo 23.501 gld. 15 ½ kr., 75 strank vzdignilo 7.267 gld. 91 kr., 25 strankam se je izplačalo posojil 12.610 gld., stanje vlog 375.392 gld. 69 kr.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 2. 1898

Nesreče. V Lescah je posestnik Anton Soklič padel v pijanosti v svojem hlevu pod konja, kateri ga je z nogo udaril po glavi tako, da je Soklič vsled dobljene rane umrl.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 11. 2. 1898 / V mapi Lesce v starih časopisih

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu februarja 1898 je 114 strank vložilo 30.372 gld. 70 kr., 63 strank vzdignilo 7.745 gld. 74 kr., 14 strankam se je izplačalo posojil 7.600 gld., stanje vlog 398.019 gld. 65 kr., denarni promet 96.231 gld. 82 kr.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 4. 3. 1898

Novi poštni urad se je otvoril v Žirovnici v radovljiškem okraju.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 4. 3. 1898

Osebnosti. Dež. odbornik ces. svetnik Ivan Murnik je zopet imenovan članom osrednje komisije za obrtni pouk in sicer za prihodnjo funkcijsko dobo, to je do konca leta 1901.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 11. 3. 1898

Deželni zbor Kranjski (X. seja dne 15. Februarija). Posl. Globočnik je pri točki »Državna železnica Ljubljana-Lesce« pojasnil, da sedanji vlaki na tej progi ne ustrezajo lokalnim potrebam, in je predlagal, naj se naprosi železniška uprava, da upelje na progi Trbiž-Ljubljana ali vsaj na progi Lesce-Ljubljana vlak, ki bi vozil po leti in po zimi, in bi prihajal ob 8. uri zjutraj v Ljubljano, odhajal pa ob 7. uri iz Ljubljane. Posl. Murnik je pojasnil, da je za poletni čas ta vlak že zagotovljen, pač pa je treba šele izposlovati, da bi vozil tudi po zimi, in je nasvetoval premembo Globočnikovega predloga, po kateri se prosi, naj se vlak vsaj raztegne čez Lesce do Jesenic in da bi vozil tudi po zimi. – Sprejeto.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 18. 3. 1898 / V mapi Lesce v starih časopisih

Osebnosti. Sodni pristav v Radovljici Fr. Kobler je imenovan svetniškim tajnikom v Ljubljani.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 24. 3. 1898

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu marcu 1898 je 106 strank vložilo 30.109 gld. 90 1/2 kr., 73 strank vzdignilo 6.892 gld. 56 kr., 18 strankam se je izplačalo posojil 8.645 gld., stanje vlog 421.236 gld. 99 1/2 kr., denarni promet 84.665 gld. 87 1/2 kr.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 4. 1898

Cesarska lipa. Slovesnim načinom so v spomin 50-letnici cesarjeve usadili na Dobravi pri Kropi v sredi vasi slovansko lipo, katero so nazvali »cesarsko lipo«.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 4. 1898

Lokalni vlak mej Ljubljano in Lescami prične zopet s 1. majem voziti. Iz Lesc se odpelje ta vlak zjutraj ob 6 uri 20 minut in dojde v Ljubljano na južni kolodvor ob 7 uri 55 minut. Odpelje se vlak iz Ljubljane ob 7 uri 15 minut zvečer in dojde v Lesce ob 8 uri 50 minut zvečer.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 29. 4. 1898 / V mapi Lesce v starih časopisih

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu aprilu 1898 je 126 strank vložilo 45.642 gld. 22 kr., 76 strank vzdignilo 12.016 gld. 37 kr., 27 strankam se je izplačalo posojil 31.550 gld., stanje vlog 466.897 gld. 21 1/2 kr., denarni promet 115.264 gld. 83 kr.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 6. 5. 1898

Cerkveni tat. V noči od 5. na 6. maja ukradena sta bila iz cerkve v Lescah na Gorenjskem monštranca in ciborij. Neznani tat je hostije vse pustil v tabernakeljnu in istega zopet zaprl, kakor ga je odprl s ključem in odšel.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 5. 1898 / V mapi Lesce v starih časopisih

Nov poštni urad. Dne 20. maja je jel v Mojstrani na Gorenjskem poslovati nov poštni urad. Ondotni prebivalci se tudi potezujejo za ustanovitev s pošto spojene telegrafske postaje, ki bi bila posebno za ondotno cementno tovarno potrebna.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 27. 5. 1898

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu maju 1898 je 173 strank vložilo 41.075 gld. 34 ½ kr., 82 strank vzdignilo 12.922 gld. 76 ½ kr., 25 strankam se je izplačalo posojil 27.040 gld., stanje vlog 473.013 gld. 93 ½ kr., denarni promet 145.960 gld. 52 kr.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 3. 6. 1898

Birma in kanonično obiskanje v ljubljanski škofiji. Presvitli knez in škof bo delil zakrament sv. birme: 3. julija v Begunjah na Gorenjskem, 5. julija v Lešah, 6. julija v Mošnjah, 16. avgusta na Dobravi pri Kropi, 17. avgusta v Kamni Gorici.

Nove maše bodo imeli v naši škofiji letos naslednji bogoslovci: Ažman Andrej 31. julija v Kropi, Kleindienst Jakob 7. avgusta na Brezjah.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 24. 6. 1898

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu juniju 1898 je 115 strank vložilo 27.715 gld. 53 ½ kr., 68 strank vzdignilo 12.284 gld. 44 ½ kr., 30 strankam se je izplačalo posojil 10.490 gld., stanje vlog 488.445 gld. 2 ½ kr., denarni promet 84.480 gld. 38 kr.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 7. 1898

Gradivo za štatistiko slovenskih posojilnic za leto 1897. – II. Kranjske posojilnice: Radovljica (7. leto); denarni promet 611.398 gld, dobiček 1.696 gld, združni zaklad 7150 gld.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 15. 7. 1898

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu juliju 1898 je 123 strank vložilo 34.128 gld. 9 kr., 110 strank vzdignilo 20.452 gld. 95 kr., 25 strankam se je izplačalo posojil 23.890 gld., stanje vlog 502.220 gld. 16 ½ kr., denarni promet 113.995 gld. 17 kr. – Ravnateljstvo mestne hranilnice v Radovljici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 5. 8. 1898

Tombolo priredi kmetijska podružnica v Begunjah na Gorenjskem dne 14. avg. t. l.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 11. 8. 1898

Potrjenje. Presvitli cesar je potrdil izvolitev gosp. ces. svetnika Ivana Murnika predsednikom c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 26. 8. 1898

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu avgustu 1898 je 86 strank vložilo 20.151 gld. 78 ½ kr., 88 strank vzdignilo 10.198 gld. 24 kr., 17 strankam se je izplačalo posojil 9.520 gld., stanje vlog 512.173 gld. 71 kr., denarni promet 66.278 gld. 12 ½ kr.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 2. 9. 1898

V Kropi so praznovali cesarski jubilej 3. in 4. septembra.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 9. 9. 1898

Bogata jablan. V Dobravi pri Kropi so obrali srednje veliko jablan, ki je donesla polnih 16 mernikov lepih jabolok.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 30. 9. 1898

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu septembru 1898 je 114 strank vložilo 26.613 gld. 62 kr., 77 strank vzdignilo 17.440 gld. 70 kr., 23 strankam se je izplačalo posojil 13.070 gld., stanje vlog 521.346 gld. 83 kr., denarni promet 79.179 gld. 59 kr. - Ravnateljstvo mestne hranilnice v Radovljici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 7. 10. 1898

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu oktobru 1898 je 144 strank vložilo 39.317 gld. 67 ½ kr., 86 strank vzdignilo 21.764 gld. 64 kr., 7 strankam se je izplačalo posojil 2.050 gld., stanje vlog 538.899 gld. 86 ½ kr., denarni promet 88.493 gld. 86 ½ kr.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 4. 11. 1898

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu novembru 1898 je 140 strank vložilo 32.164 gld. 87 ½ kr., 89 strank vzdignilo 20.971 gld. 40 ½ kr., 40 strankam se je izplačalo posojil 31.090 gld., stanje vlog 560.090 gld. 33 kr., denarni promet 160.829 gld. 68 kr.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 9. 12. 1898

Cerkvene vesti. Kaplan v Radovljici č. g. Frančišek Avšec je prezentiran za župnijo Brusnice, kaplan v Leskovcu č. g. Rafael Winkler je premeščen v Radovljico.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 16. 12. 1898

Shod na Brezjah. Dne 27. t. m. je slovensko katoliško društvo za radoljiški okraj priredilo na Brezjah shod na katerem je poslanec Pogačnik poročal o svojem delovanju v drž. zboru. Pri tej priliki je posl. Pogačnik ostro grajal postopanje dež. predsednika barona Heina glede imenovanja drž. hidrotehnika za Kranjsko.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 30. 12. 1898

.....

Na shodu v Brezjah je drž. posl. Pogačnik poročal o delovanju drž. zbora. Mej drugim je povedal, da je dosegel od poljedelskega ministerstva, da bo erar prodal gorenjskim kmetom vse planine, ki so po industrijski družbi prišli v last verskemu zakladu, in sicer jih hoče prodati po nizki ceni in proti amortizovanju v 30 in 50 letih.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 6. 1. 1899

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu januarju 1899 je 146 strank vložilo 30.874 gld. 45 kr., 145 strank vzdignilo 17.852 gld. 74 kr., 15 strankam se je izplačalo posojil 18.603 gld., denarni promet 94.324 gld. 2 kr. – Ravnateljstvo mestne hranilnice v Radovljici, dne 2. meseca februarja 1899.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 10. 2. 1899

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu februarju 1899 je 113 strank vložilo 22.022 gld. 90 kr., 89 strank vzdignilo 13.916 gld. 24 kr., 20 strankam se je izplačalo posojil 18.916 gld. 51 kr., stanje ulog 608.492 gld. 39 kr., denarni promet 92.789 gld. 12 kr. – Ravnateljstvo mestne hranilnice v Radovljici, dne 1. marca 1899.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 3. 3. 1899

Izkaz o darilih za Prešernov spominek: Vilfan Janko dr., odvetnik v Radovljici – 5 gld.
Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 10. 3. 1899

V Mošnjah pri Radovljici ustanovilo se je povodom 50-letnega vladanja našega presvetlega vladarja »Prostovoljno gasilno društvo«. V načelstvo so voljeni gg.: Fran Kocijančič, načelnik; Ivan Reš, podnačelnik; Andrej Jurgele, blagajnik; Ign. Rozman, tajnik.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 31. 3. 1899

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu marciju 1899 je 146 strank vložilo 30.394 gld. 54 kr., 127 strank vzdignilo 11.668 gld. 57 kr., 36 strankam se je izplačalo posojil 21.405 gld., stanje ulog 627.218 gld. 36 kr., denarni promet 106.098 gld. 86 ½ kr.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 7. 4. 1899

Tombola z dobitki je dovoljena za tekoče leto kmet. podružnici v Begunjah na Gorenjskem.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 12. 5. 1899

Samomori. V Celju se je ustrelil črkostavec Frid. Kolman iz Radovljice.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 9. 6. 1899

Samomor. Jurij Metere iz Zgoš v radovljiškem okraju se je one dni, ko je bil sam doma, obesil. Možu se je že dlje časa mešalo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 23. 6. 1899

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu juniju 1899 je 142 strank vložilo 24.459 gld. 67 kr., 120 strank vzdignilo 11.534 gld. 9 kr., 33 strankam se je izplačalo posojil 16.065 gld. - denarni promet 86.467 gld. 15 kr.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 7. 7. 1899

Umrla je gospa Marijanica Žebre, soproga pristava Žebreta v Radovljici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 21. 7. 1899

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu juliju 1899 je 140 strank vložilo 23.378 gld. 85 kr., 103 strank vzdignilo 13.782 gld. 51 ½ kr., 27 strankam se je izplačalo posojil 11.985 gld. - denarni promet 97.463 gld. 59 ½ kr. – Ravnateljstvo mestne hranilnice v Radovljici dne 1. meseca avgusta 1899.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 4. 8. 1899

Konj za 40.000 škatljic žveplenk. Predsednik kranjske trgovske in obrtne zbornice gospod Ivan Perdan je te dni kupil od g. Otona Homana v Radovljici konja za 40.000 škatljic Ciril Metodovih žveplenk. Najboljšo kupčijo je pri tem naredila družba sv. Cirila in Metoda, kateri je gospod Perdan odkupila pri njenih žveplenkah odštel že celih 2.000 gld., torej res jako lepo svoto.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 4. 8. 1899

Cerkvene vesti. Premeščeni so čč. gg. Peter Mohar iz Mošenj v Rovte, Frančišek Bleiweis iz Škofje Loke v Mošnje.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 11. 8. 1899

Kolesar ponesrečil. Dne 18. t. m. popoldne se je odpeljal v družbi dveh tovarišev 17-letni Avgust Sever, sin tukajšnjega mizarja Severja, s kolesom na Bled, da si ogledajo razsvetljavo jezera, ki jo je priredi tam po vsakoletni navadi odbor v proslavo cesarjevega rojstnega dne. Ker je bila svitla noč, odpeljali so se omenjeni trije kolesarji po razsvetljavi domov, hoteč biti zjutraj doma. Toda nesreča je hotela drugače. Na velikem klancu po potu proti Brezju je zadel Sever ob cestni kamen, da je bil hipoma mrtev. Tovariša sta dogodek takoj naznanila nesrečnim starišem ter obvestila oblastvene organe. Dne 19. t. m. zjutraj je prišla komisija na lice mesta.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 8. 1899

Častno občanstvo. Občina Lesce je izvolila poštne nadkomisarja v Trstu gospoda Frana Hummela častnim občanom.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 22. 9. 1899 / V mapi Lesce v starih časopisih

Častno občanstvo je občina Lancovo pri Radovljici podelila g. ces. svetniku Ivanu Murniku.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 6. 10. 1899

Iz Kroke se nam piše: Novi načelnik gasilnega društva, g. Jurij Magušar, veleposestnik in trgovec, je pri nastopu častnega mesta načelnika in to pri običajni obljubi o navzočnosti zastopnika »Zaveze kranjskih gasilnih društev« izjavil, da kupi gasilnemu društvu pihala za 15 mož, da bo imel svojo godbo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 6. 10. 1899

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu septembru 1899 je 151 strank vložilo 20.299 gld. 99 kr., 94 strank vzdignilo 12.155 gld. 88 kr., 24 strankam se je izplačalo posojil 9.575 gld. - denarni promet 82.969 gld. 75 kr. – Ravnateljstvo mestne hranilnice v Radovljici dne 1. meseca oktobra 1899.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 10. 1899

Razdelitev beljske občine. Sklep deželnega zbora kranjskega glede razdelitve beljske občine v občini Ribno in Bled, je zadobil najvišje potrjenje.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 27. 10. 1899

Premembe v učiteljstvu. Imenovani so gg.: Fran Lavtižar v Kamni gorici nadučiteljem v Šmartnem pod Šmarno goro.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 17. 11. 1899 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

Cesarjev dar. Cesar je podaril gasilnemu društvu v Kamni gorici 100 gld.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 1. 12. 1899 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

Zadušila sta se 25-letni Peter Rejec iz Kroke in njegov 15-letni brat, ko sta oglje žgala.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 1. 12. 1899

.....

Umrla je v Radovljici občespoštovana gospa Josipina Roblek rojena Koman v starosti 61 let. Bodi blagi dobrotnici prijazen spomin.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 23. 2. 1900

Pobegnil je 20-letni Franc Pristavec iz Radovljice z deklo Jožefo Flis.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 2. 3. 1900

Umrli. V Lescah je umrl gosp. Ivan Wucherer.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 16. 3. 1900 / V mapi Lesce v starih časopisih

Fotograf v Radovljici. Te dni je fotograf A. Venger otvoril v Radovljici svoj atelje.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 4. 1900

Cerkvene vesti. Kaplan v Selcih čast. gosp. J. Čemažar je premeščen v Radovljico.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 27. 4. 1900

Obesil se je. Dne 26. m. m. v času od 10. – 11. ure dopoldan se je obesil v vasi Predtrg na Gorenjskem iz Radovljice posestnik Franc Vovk, po domače Rjavec in sicer v sobi lastne hiše. Vzrok samomoru je sledeč: Franc Vovk in Franc Zupanc, po domače Cajhen sta se dolgo pravdala zaradi nekih gozdov. Pravda se je izvršila na škodo Rjavca, kateremu je Cajhen povzročil s tem 3.000 gld. škode. Rjavec je bil sled tega ves obupan, kajti 3.000 gld. za kmeta v teh časih niso majhni denarji. Od samega premišljevanja se je revežu zmešalo, da si je naposled vzel življenje. Cajhen ima potemtakem na vesti več kot eno nesrečo. To mu ne bode v blagoslov.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 4. 5. 1900

Iz Radovljice, 14. maja. V 18. št. »Novic«, z dne 4. Maja t. l. je bilo čitati poročilo (o samomoru Franca Vovka).

Ker se spodaj podpisani čutim krivo obdolženega, zato si dovoljujem to stvar nekoliko pojasniti. Ni res, da sem mu jaz povzročil s tem 3.000 gld. škode. Res pa je, da si je škodo povzročil Rjavec sam, ki je hotel meni jamo skopati, a je sam vanjo padel. Omenjena škoda pa ni 3.000 gld. ampak le 1.300 gld.. Ni res, da sem mu jaz kriv nesreče, in da mu je zgubljena pravda pamet zmešala, kajti, pri pameti že več časa ni bil, ker drugače bi ne nastopil tako krivične poti proti meni. Res je, da je bila pravica na moji strani, ki je tudi c. kr. sodišče z pravično razsodbo potrdilo, toraj nisem kriv in nimam na vesti nobene Rjavčeve nesreče.

V Radovljici, dne 10. maja 1900 - Franc Zupanc.

Op. ured.: Mi smo dotično vest posneli po drugih listih.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 18. 5. 1900

Ces. svetnika Ivana Murnika je v nedeljo zvečer nenadoma zadela kap, vendar je upati, da okreva.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 18. 5. 1900

Županom v Lescah je bil dne 10. t. m. izvoljen posestnik Ivan Žark, svetovalci pa so gg. Ivan Legat iz Lesec, Ivan Valant iz Hlebec, Luka Grilc iz Zapuž in Anton Mišol iz Hraš.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 18. 5. 1900

Častno občanstvo je občinski odbor v Begunjah podelil ondotnemu župniku čast. gosp. I. Košmelju.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 5. 1900

Poročil se je učitelj iz Leš gosp. Julij Slabšak z gosp. Jerico Pangoc iz Mošenj.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 6. 1900

Razpuščen shod. V Lescah je v nedeljo shod, na katerem so govorili poslanci dr. Krek, Pogačnik in Ažman, ker so na shodu vladala velika nasprotja, vladni zastopnik razpustil.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 6. 1900 / V mapi Lesce v starih časopisih

Železna trgovina »Merkur« v Celju je začela minoli teden poslovati. Začetek kaže, kako potrebna je bila ta trgovina in res hvaležni moramo biti gosp. Petru Majdiču, da je zmagal vse zapreke, ki so se stavile temu podjetju. Opozarjamo vse narodnjake, da posluje ta trgovina na debelo in na drobno.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 6. 1900

Za radovljiški okraj se snuje mojsterska zadruga s sedežem v Radovljici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 15. 6. 1900

Okrajni živinozdravnik v Radovljici gosp. R. Salloker je premeščen v Ljubljano, na njegovo mesto pa pride gosp. H. Turk iz Ljubljane.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 7. 1900

Imenovanje poštarjev na Kranjskem. Trgovsko ministrstvo je letos vendar-le uredilo osobno razmerje poštarjev pri poštnih uradih I. in II. razreda tako, da so dotični poštarji od 1. julija letos stalno nameščeni in imajo in imajo pravico do penzije. Na Kranjskem je stalno nameščenih 35 poštarjev in poštaric in sicer so v I. razred umeščeni: Fran Pavlošič v Radovljici, Rihard Schrey v Lescah; v II. razred so uvrščeni: -.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 27. 7. 1900

Družba sv. Cirila in Metoda v Radovljici vabi k XV. redni veliki skupščini, ki bode v sredo, dne 1. avgusta l. 1900. Vspored: I. Sv. maša ob 9. uri v dekanjski cerkvi. II. Zborovanje ob polu 11. ure v salonu Hudovernikove restavracije 1) Prvomestnikov nagovor. 2) Tajnikovo poročilo. 3) Blagajnikovo poročilo. 4) Nadzorništva poročilo. 5) Volitev jedne tretjine družbinega vodstva. Po pravilih izstopijo letos naslednji udje družbinega vodstva: 1. Ivan Murnik, 2. Martin Petelin, 3. dr. Ivan Svetina, 4. Andrej Zamejic. 6) Volitev nadzorništva (5 članov) 7) Volitev nadzorništva (5 članov). // 1.) Predvečer, dne 31. julija t. l. naj se ob 8. uri p. n. skupščinarji in p. n. Ljubljančanje prijateljsko snidejo na vrtu gostilne gospoda Ferlinca (pri »Zvezdi«). – Pevske točke bo izvajalo družbi sv. Cirila in Metoda posebno naklonjeno slav. »Slovensko delavsko pevsko društvo »Slavec«. 2. Dne 1. avgusta odhod iz Ljubljane z navadnim vlakom ob 7. uri 17. minut zjutraj. 3.) Po zborovanju skupni obed v Hudovernikovi restavraciji ob 12. uri. Radi obeda se je udeležencem zglasiti do 29. julija pri odboru podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Radovljici. Kuvert brez vina stane 1 gld. 50 kr. 4.) Po obedu ob 2 uri popoldne izlet v Poljče pri Begunjah. 5.) Odhod iz Radovljice oz 7. uri 24 minut zvečer.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 27. 7. 1900 / V mapi Zgodovina gostilne Klinar

Nevarnega tatu je vjel orožnik Jurca na cesti iz Lesca na Bled. Tat pravi, da se zove Mihael Milečki in da je iz Trsta. ... V Lescah je tat vrgel v stranišče več vitrihov in hranilnično knjižico za 200 K., glasečo se na ime Jos. Legat.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 14. 9. 1900 / V mapi Lesce v starih časopisih

Pobegnil je iz zapora okrajnega sodišča v Radovljici nevaren tat Milečki.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 21. 9. 1900

Premovanje konj. V Lescah se je vršilo premovanje 3. septembra. Razstavljenih je bilo 14 kobil z žrebeti, 22 mladih kobil in 17 žrebet noriškega plemena. V komisiji so bili gg.: stotnik Vimmer, A. Pavlin in Vinko Ogorevec. Kondicija živalij je bila povoljnejša, a glede kopit in podkovanja so se opazili nedostatki.

Premije so dobili za kobile z žrebeti: drugo darilo 40 kron Andrej Ažman iz Hraš, četrto darilo 30 kron J. Avsenik iz sv. Lucije pri Begunjah, sedmo darilo 20 kron F. Stroj iz Dvorske vasi, osmo darilo 20 kron J. Cotelj iz Zgoš. Za mlade kobile so prejeli gg.: Prvo državno darilo 50 kron A. Grilec iz Hraš, drugo darilo 40 kron J. Babič iz Brezja.

Srebrne svetinje so dobili: J. Rogač iz Gornje Lipnice, A. Rozman z Otoka (za dve in enoletna žrebeta).

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 21. 9. 1900 / V mapi Lesce v starih časopisih

Osebnosti. Prideljen davčni praktikant H. Peternel davkariji v Radovljici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 9. 1900

Občinske volitve v Radovljici. Pri zadnjih volitvah so bili izvoljeni: županom gosp. A. Roblek, za svetovalce gg. A. Rudesch, O. Homan, M. Kosmač in J. Vurnik, za odbornike gg. J. Novak, A. Gočar, V. Hudovernik, F. Mulej, L. Varl, J. Maly in J. Bulovec.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 5. 10. 1900

Cerkev pri Mariji pomagaj na Brezjah je bila minolo nedeljo slovesno blagoslovljena. Navzočni so bili kardinal Missia, ljubljanski škof Jeglič in ameriški škof Trobec.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 12. 10. 1900

Ogenj je bil dne 17. t. m. v Begunjah na Gorenjskem. Ob 4. uri popoldne je začelo je biti plat zvona v bližnji vasi Zgoša. Tam je namreč gorel ob periferiji vasi kozolec, v katerem je bilo še nekaj poljskih pridelkov. Zažga je štirileten otrok. Škode je okrog 450 kron.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 26. 10. 1900

Častno občanstvo je podelil občinski odbor v Lescah župniku gosp. Frideriku Hudoverniku v priznanje miroljubnega in zaslužnega delovanja.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 15. 11. 1900 / V mapi Lesce v starih časopisih

Iz Radovljice se nam naznanja, da je bil izvoljen županom v Predtrgu stari župan gosp. Anton Dolžan iz Predtrga št. 21.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 30. 11. 1900

Žrebljarska obrt v Kropi. Tehnologični muzej na Dunaju je poslal v Kropo gosp. Janeza Satorja, ki bo žrebljarje poučeval v izdelovanju raznih izdelkov.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 30. 11. 1900

Volitev v kmetskih občinah. V volilnem okraju: Kranj-Škofja Loka-Tržič-Kamnik-Brdo-Radovljica-Kranjska Gora je bilo oddanih 6367 glasov. Izvoljen je bil Josip Pogačnik, ki je dobil 5429 glasov, dočim je njegov protikandidat Gustav Pire dobil 915 glasov.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 21. 12. 1900

Požari. Dne 16. t. m. zjutraj je gorelo pri posestniku Jakobu Berniku v Hrašah. Škode je 1400 kron. Zažgal je menda Bernikov tast, Jožef Blaznik, katerega so zaprli.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 12. 1900

.....

Poštna vesti. Poštar gosp. Fran Pavlošič v Radovljici je pomaknjen v I. razred.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 1. 1901

Iz deželnega šolskega sveta. Imenovan je bil: L. Stiasny v Radovljici nadučiteljem v Zagorju.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 3. 1901

Obrtna zadruga se snuje za radovljiški okraj, in so pravila že predložena.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 29. 3. 1901

Osebne vesti. Premeščen poštni ekspedijent gg. Ant. Bizjak iz Kranja v Lesce.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 12. 4. 1901 / V mapi Lesce v starih časopisih

Tatvina v cerkvi. V noči od 25. na 26. m. m. je v župni cerkvi v Srednji vasi pri Radovljici iz nabiralnika odnesel tat 50-60 kron. Tat se je zvečer utihotapil v cerkev, ter ponoči z železno pripravo odtrgl nabiralnik. Ušel je pri drugih cerkvenih vratih; v ključavnici je namreč tičal ključ.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 12. 4. 1901

Velikodušna volila. V Kamni Gorici je umrl posestnik in trgovec gosp. Mihael Pesjak. Pokojnik je bil kremenit značaj in navdušen Slovan ter je to tudi pokazal v svoji oporoki. Volil je »družbi sv. Cirila in Metoda« 1000 K, »Slovenski matici« 200 K, »Dramatičnemu društvu« 200 K in »Družbi sv. Mohorja« 200 K. Pokojnik je zlasti »družbo sv. Cirila in Metoda« redno podpiral. Še o zadnjem novem letu ji je poslal novoletno darilo. Tako vrlemu možu je zagotovljen blag spomin. Posnemajmo ga.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 17. 5. 1901 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

Samomor. Žena občinskega sluge v Radovljici, Marija Grilc, ki je že dlje časa slaboumna in od kapi zadeta tako, da še govoriti ni mogla, se je 20. t. m. obesila.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 31. 5. 1901

Požar v Kropi. Piše se nam iz Kroke 5. t. m: Poludan svoni, solnce pripeka, v središči Kroke pa se vzdiguje kvišku gosti dim. Gori! Gori, doni na uho. Ljudje begajo sem in tja ter iščejo otroke. Bolnike nosijo izven Kroke. Kovači, gasilci hite po brizgalne in takoj so v sredi trga, kjer brizgamo vodo. Plamena se vzdigujejo kvišku, ko stolpi visoko. Krik, vik in jok - obup se polastuje prebivalcev. Grozen prizor! Videl sem že cele kmetske vasi goreti, tudi ljubljansko gledališče itd. - toda prizora v sredo ne

morem primerjati. Vtisnil se mi je v dno duše. Gasilci so delovali vztrajno, pa proti takemu elementu je človeška moč ničeva. Veter je s silno močjo pihal proti „Kotlu“. Gasilci so kmalu sprevideli, da goreča poslopja se ne dajo pogasiti, tedaj so poskusili omejiti ogenj. Potrgali so strehe pri Marički in Vretenu (Globočnik in Gartnar) in s silnim naporom so ukrotili razdirajoči element na gorenjem koncu. Tri domače brizgalne so tukaj delovale. Na spodnjem koncu je vse obupovalo. Kdo bi se ne čudil? Štirinajst eno-, dvo- in tudi tri-nadstropnih poslopij v plamenu. Toda pomoč je prišla od vrlih naših sosedov Kamnogoričanov, kateri gasilci so dospeli z dvema brizgalnoma, pa tudi pridna dekleta s škafi. Vsa čast in hvala jim! Ko bi le nekaj trenutkov pozneje dospeli, nenasitljivi element bi nam ugonobil še mnogo poslopij, pa tudi magazine gosp. Jurija Magušarja v Pibrovčovi hiši, v katerih je za več vagonov žebeljarskih izdelkov. Tudi radovljiške gasilce je aviziral vrli dečko Hrovat mlajši iz Kamnegorice, katero je dospelo na pogorišče in pomagalo gasiti. Dela je bilo obilo. Vžigalo se je po vsej Kropi na dvajsetih krajih. To je bil strah in groza. Žal, da moram omeniti tudi nesreče. Kamnogoriški gasilec si je s šipo prerezal na desni roki žile. Gosp. dr. Voves ga je obvezal in poslal v Ljubljano v bolnišnico. Da se jih je veliko opeklo, prste pomečkalo itd., ne bodem razkladal. Ogenj je divjal do noči, pa tudi po noči in Sv. Rešnjega Telesa dan se je še gasilo. Dimniki mole kvišku, slično kot pri velikih tovarnah. Sedaj naj navedem glavno vprašanje. Koliko je škode? To je kočljivo vprašanje. Hiše so pri nas po ceni. Če pa kdo zida z novega, pa jako drago. Materijal se mora voziti večinoma iz Podnarta. Za 100 tisoč gld. nihče ne sezida tako velikih stavb in stanovanj. Zavarovanih je bilo le nekaj posestnikov za 17.000 gld., 7 posestnikov pa prav nič. Največ škode ima gospod Jurij Magušar, nad 15.000 gld. kateremu so tri hiše pogorele. Znatno pomoč morajo dobiti pogorelci, sicer ne more večina posestnikov nikakor sezidati hiš.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 14. 6. 1901

Izpred sodišča. Dne 13. t. m. se je pri c. kr. okrajni sodnji v Radovljici vršila obravnava proti bivšemu ruskemu konzularnemu agentu Kamilu Vetterju, sedaj posestniku na Pokluki. Vetter, ki si je dovolil ljudi v hrbet streljati in c. kr. gozdarje krive prisege dolžiti, je bil radi prestopka zoper osebno varnost in žaljenja časti obsojen na 14 dni zopora ali 560 kron globe in povrnitev vseh stroškov. Sploh se čujejo kaj čudne stvari o načinu, kako gosp. Vetter na Pokluki s privatnimi in uradnimi osebami ravna.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 21. 6. 1901

Osebne vesti. Evidenčni geometer gosp. Henrik Hohn v Radovljici imenovan je višjim geometrom.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 7. 1901

Ustni zrelostni izpit na c. kr. ženskem učiteljišču v Ljubljani. Aprobirale so: Andolšek Marta iz Radovljice.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 7. 1901

Imenovanje v cestni odbor: Deželni odbor poklical je v cestni odbor Radovljiški: Ivana Janca, župana v Begunjah.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 26. 7. 1901

Osebnosti. Trgovsko ministrstvo je potrdilo umirovljenje I. tajnika kranjske trgovske in obrtniške zbornice, gosp. ces. svetnika Ivana Murnika in imenovanje II. tajnika gosp. dr. Viktorja Murnika.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 16. 8. 1901

Legar se je menda vsled slabe vode začel širiti v Kropi.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 30. 8. 1901

Novo uradno poslopje v Radovljici. Justično in finančno ministrstvo sta ukrenili, da se sezida v Radovljici posebno jednonadstropno poslopje za okrajno sodišče in za davčni urad. Stroški bodo znašali 79.500 kron.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 9. 1901

Zopet požar v Kropi. Dne 10. t. m. zjutraj je v Kropi zopet gorelo. Ogenj je uničil tri hiše.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 9. 1901

Nesreče. 56-letni posestnik Ivan Resman po dom. Starula iz Begunj je na planini, kjer je kosil, padel v 200 m globoko brezno in se ubil. Ponesrečenec je bratranec ljubljanskega škofa.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 9. 1901

Podpore gasilnim društvom. Deželni odbor je za gasilne namene iz stražno-gasilnega zaklada dovolil in nakazal gasilnim društvom in občinam sledeče podpore: Kropa 400 K., Radovljica 200 K., Begunje 100 K.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 11. 10. 1901

Zažigalca so dobili. Iz Kroke se poroča: Izdal se je požigalec Kroke. Enajstkrat je zažigal, a le petkrat se mu je posrečilo zanetiti ogenj. Ko je po noči zažigal po Kotlu pri Herculnu, so v praveč času zapazili tleči ogenj. Orožniki so ga že odvedli k c. kr. sodniji v Radovljico. Zove se Ahačič. Kroparji bodo sedaj vsaj v miru in brez skrbi spali.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 11. 10. 1901

Poročil se je 14. t. m. v Ovšičah pri Podnartu gosp. Ivan Kalan z gospč. Josipino Dežman-Germek pri sv. Lenartu nad Šhofjo Loko.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 18. 10. 1901

Osebnosti. Premeščen je bil davčni vežbenik gg. Tomo Tavčar iz Radovljice v Škofjo Loko. – Postajenačelnik v Podnartu, gosp. R. Golob je premeščen k c. kr. železnično-obratnemu uradu v Ljubljano.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 10. 1901

Pomanjkanje stanovanj v Radovljici je jako občutno in so nekateri uradniki v največji stiski za bivališča. Vlada je vsled tega od radovljiške občine zahtevala, da mora sezidati hišo s šestimi stanovanji, drugače, da se uradi premeste iz Radovljice. Občina hoče temu ugoditi, sezidati novo šolo in staro predelati za stanovanja. Vsled te kalamitete se je zopet zavlekla gradnja novega uradnega poslopja, ker vlada se neče prej odločiti za to stavbo, dokler ne bo preskrbljeno za stanovanja.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 10. 1901

V Radovljici je umrl ondotni višji davčni nadzornik in slovenski pisatelj gosp. Janko Kalan.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 11. 1901

Osebnosti. Davčnim nadzornikom v Radovljici je imenovan gosp. J. Globočnik, doslej davčni kontrolor v Ribnici. – Na novo je bil nameščen gg. semeniški duhovnik Jakob Kalan kot kot duhovni pomočnik na Dobravi pri Kropi.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 29. 11. 1901

Osebnosti. Poštar v Radovljici gosp. Fran Pavlošič je imenovan višjim poštarjem.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 6. 12. 1901

Roparski napad. V nekem gozdiču pri Mošnjah na Gorenjskem je neznan človek napadal 50-letno Marijo Mulaj iz Brezij, jo s kamni pobil in težko poškodoval ter ji oropal znesek 80 kron 40 vin. Doslej roparja še niso mogli zaslediti.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 12. 1901

.....

Umrli. V Radovljici gospa Jerica Hirschman.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 10. 1. 1902

Promocija. Apr. suplent na I. državni gimnaziji v Ljubljani in posestnik v Lescah, gosp. Matko Potočnik je bil dne 13. t. m. promoviran doktorjem modroslovja na dunajski univerzi. Čestitamo!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 17. 1. 1902

Žebljarska zadruga za Kropo in Kamno gorico si je omislila prve stroje za izdelovanje žebeljev, kateri stroji so bili 22. t. m. slovesno blagoslovljeni.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 31. 1. 1902 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

V Radovljici se je poročil sodni pristav gosp. Alojzij Žebre z gdč. Strojavo iz Zapuž.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 7. 2. 1902

Uboj. Dne 16. t. m. prišli so posestnik Andrej Avsenek in trije fantje, vsi z Brezja, obiskat bolnega posestnika Janeza Brejca istotam. Izpraznili so najprej liter žganja potem pa sta se Andrej Avsenek in Andrej Arnež stepla. Avsenek je zgrabil na mizi ležeč nož in ž njim zaklal svojega nasprotnika Arneža, ki je tudi dve uri kasneje umrl.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 2. 1902

Naši predniki. Sleherni človek ima dva roditelja, dva stara očeta in stare matere (skupaj 4), štiri pradede in prababice (8), šestnajst praroditeljev v četrti generaciji, 42 v peti, 64 v šesti, 125 v sedmi, 250 v osmi, 612 v deveti, 1024 v deseti. V šestnajsti generaciji ima že vsakdo 65.522 praroditeljev in ti so živeli v teku 500 let.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 4. 1902

Poskušen ulom. Neznani zlikovec se je v noči od 13. do 14. t. m. utihotapil v pisarno stavbnega podjetnika Ceconija v Radovljici in s krampom poskusil razbiti železno blagajno, v kateri je bilo 80.000 kron. Poskus se pa ni posrečil.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 23. 5. 1902

S tira je skočil 8. t. m. prvi večerni vlak zunaj postaje Podnart. Zdrknil je pravzaprav le en voz I. razreda sredi vlaka, v katerem je sedel le en gosp. ravnatelj in okrajni šolski nadzornik Žumer, vendar se tudi njemu ni nič hudega zgodilo. Vlak je imel vsled tega skoraj dve uri zamude.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 6. 1902

V začasni pokoj je šel okrajni glavar v Radovljici Jakob Rubelli pl. Sturmfest.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 6. 1902

Državne podpore obrtne nadaljevalne šole. Naučno ministrstvo je za tekoče leto dovolilo podpore naslednjim obrtno-nadaljevalnim šolam: ... v Radovljici 800 K.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 18. 7. 1902

Ubil se je na mostu pri Otočah železniški uslužbenec g. Albin Jakše iz Ljubljane. Pripeljal se je sinoči z Bleda na kolesu brez zavore ter padel s tako silo ob ograjo, da je obležal mrtev.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 7. 1902

Okrajni cestni odbor radovljiški je sklenil oster protest proti obstrukciji katoliških poslancev v deželnem zboru.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 1. 8. 1902

Učiteljske vesti. Definitivni so postali: ... gdč. Ana Božič v Kamnigorici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 22. 8. 1902

Osebnosti. V finančni stroki na Kranjskem so imenovani: ... davčni nadzornik gosp. Valentin Žun iz Črnomlja v Radovljico.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 5. 9. 1902

Imenitna znanstvena najdba. »Zoologischer Anzeiger« prijavlja v XXV. zvezku, št. 679, dne 18. avgusta t. l. od mladega slovenskega zoologa gosp. Frana Megušarja na Dunaju opombe o rodilih povodnega hrošča (*hydrophilus piceus*). Gospod Megušar (iz Kamne gorice pri Radovljici) je prvi našel epitel klice (*Keimepithel*) in znova konstatiral že prezrte razcepljene slezi, ki sta jih sicer že prej videla Dufour in Stein, pa sta se docela motila o njih pravem pomenu in o njih veliki važnosti. Naš rojak je spoznal, da so dosedanje trditve napačne in namerava v kratkem natančneje opisati uspehe svojih znanstvenih preiskavanj o tem predmetu, ki so se z njim bavili svetovno znani učenjaki Leon Dufour, Suckow, Stein, Joh. Müller, Claus, Korschelt in drugi. Mlademu slovenskemu naravoslovcu čestitamo prav iz srca! / R. M.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 5. 9. 1902 / V mapi Kamna Gorica v časopisih

Sprava v Kropi. Pred nekaj časom je nastalo v Kropi veliko nasprotje med žebeljarsko zadrugo in drugimi izdelovalci žebeljev. Interesenti so se obrnili na trgovsko in obrtno zbornico, naj bi v tej zadevi posredovala. Te dni je bil predsednik trgovske in obrtne zbornice gops. Lenarčič, v spremstvu zborničnega pristava gosp. dr. Windischerja v Kropi in je posredoval v tej zadevi. Z veseljem poročamo, da je imelo posredovanje popoln uspeh. Nasprotja so poravnana in ustanovi se v Kropi skupna žebeljarska

organizacija. To je uspeh, ki ga je z radostjo pozdraviti, ker je s tem zagotovljeno složno gospodarsko delo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 12. 9. 1902

Osebne vesti. Za okrajne glavarje na Kranjskem so imenovani: deželnovladni tajnik v Ljubljani gosp. Oton pl. Detela pride v Radovljico.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 9. 1902

Osebne vesti. Za poštarje drugega razreda so imenovani: ... gg. Josip Pogačnik v Podnartu.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 24. 10. 1902

Osebne vesti. Konceptni praktikant pri okrajnem glavarstvu v Radovljici gosp. Rajko Svetek je premeščen v Litijo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 31. 10. 1902

Deželni odbor je iz stražno-gasilnega zaklada dovolil gasilnim društvom podpore: Radovljica 200 kron, Mošnje, Kamna gorica, Begunje 150 kron, Kropa 100 kron.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 26. 12. 1902

.....

Sejmi na Kranjskem (današnja občina Radovljica)

Semni Krajnke deshele (1795):

Semni v malimu Travnu; Radolza, v sredo pred tiho nedelo.

Semni v velikim Travnu; Radolza, v sredo po 4. nedeli po velki nozhi.

Semni v Roshenzvetu; Radolza, v sredo po S. Trojizi.

Semni v Kozaperku; Radolza, to drugo sredo po S. Mihelu

Semni v Grudnu; Radolza, ta dan pred S. Luzio.

Vir: Velika pratika ali kalender sa tu lejtü 1795

Semni Krajnke deshele (1796):

Semni v malimu Travnu; Radolza, v sredo pred tiho nedelo.

Semni v velikim Travnu; Radolza, v sredo po 4. nedeli po velki nozhi.

Semni v Roshenzvetu; Radolza, v sredo po S. Trojizi.

Semni v Kozaperku; Radolza, to drugo sredo po S. Mihelu

Semni v Grudnu; Radolza, ta dan pred S. Luzio.

Vir: Velika pratika ali kalender sa tu prestopno lejtü 1796

Sejmi na Krajskem (za navadno leto 1858):

V Kamni Gorici, na s. Lovrenca in s. Barbare dan.

V Kropi, na s. Marjete in s. Lenarta dan.

V Radoljci, na s. Gregorja dan z blagam, na s. Jurja dan pa z živino, binkoštni tor. in na s..Ane dan z blagam, na ss. Sim. in Juda dan z živino, na s. Lucije dan z blagam.

Vir: Koledar slovenski za navadno leto 1858

Sejmi na Krajskem (za navadno leta 1859):

V Kamni gorici, v Radoljskem kant., 10. avg. in 4. dec.
V Kropi, v Radoljskem kant., 12. jul. in 6. nov.
V Radolici, 12. marc., 24. apr., binkoštni torek, 26. jul., 28. okt., 13. dec.
Vir: Koledar slovenski za navadno leto 1859-1862

Semnji na Kranjskem (za navadno leto 1870)

V Kamni gorici, 10. avg. in 3. dec.
V Kropi, 12. jul. in 6. nov.
V Radolici, 12. marca, 24. aprila, binkoštni torek, 26. jul., 28. okt., 13. dec.
Vir: Koledarček družbe svetega Mohora za navadno leto 1870

Semnji na Kranjskem (za navadno leto 1880)

V Kamni gorici, sv. Lovrenc (avg.) in sv. Barbara (dec.)
V Kropi, 12. jul. in sv. Lenart (nov.)
V Radolici, 12. marca, 24. aprila (za živino), torek po binkoštih (za blago), sv. Ana -
26. jul. (za blago), sv. Šima - 28. okt. (za živino), sv. Lucija - 13. dec. (za blago).
Vir: Koledar družbe svetega Mohora za prestopno leto 1880

.....

Sestavil: Goran Lavrenčak – DAR

Prvič objavljeno: 5. 5. 2017

glavrencak@gmail.com